

294 c 35

Ο ΤΟΥ

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ

ΠΟΛΕΜΟΣ

ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΙΑΚΟΣ.

THUCYDIDIS

BELLUM

PELOPONNESIACUM.

Ex editione WASSII et DUKERI.

T O M. VIII.

GLASGUA E:

IN AEDIBUS ACADEMICIS

EXCUBEANT ROBERTUS ET ANDREAS FOULIS

ACADEMIAE TYPOGRAPHI

MDCCLIX.

ΤΗΣ ΤΟΥ
ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ,
ΤΟΥ
ΟΛΟΡΟΥ,
ΕΥΓΓΡΑΦΗΣ, ΤΟ ΟΓΔΟΟΝ.

THUCYDIDIS
OLORI FILII,
HISTORIAE
LIBER OCTAVUS.

A 2

ΤΗΣ ΤΟΥ

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ,

ΤΟΥ ΟΛΟΡΟΥ,

ΞΥΓΓΡΑΦΗΣ, ΤΟ ΟΓΔΟΟΝ.

ΕΣ δὲ τὰς Αθήνας ἐπειδὴ ἤγγέλθη, ἐπι-
πολὺ μὲν ἠπίσταν καὶ τοῖς πάνυ τῶν στρα-
τιωτῶν, ἐξ αὐτῶ τῷ ἔργου διαπεφευγόσι,
καὶ σαφῶς ἀγγέλλουσι, μὴ ἔτω γε ἂν παν-
συδεῖ διεφθάρθαι· ἐπειδὴ δὲ ἔγνωσαν, χα-
λεποὶ μὲν ἦσαν τοῖς συμπροθυμηθεῖσι τῶν
ρήτόρων τὸν ἑκπλεον, ὥσπερ ἐκ αὐτοῖ ψη-
φισάμενοι, ὠργίζοντο δὲ καὶ τοῖς χρησμο-
λόγοις τε καὶ μάντεσι, καὶ ὅποσοι τὶ τότε
αὐτὰς θειάσαντες ἐπήλπισαν ὡς λήφον-
ται Σικελίαν. πάντα δὲ πανταχόθεν
αὐτοὺς ἐλύπει τε, καὶ περιεισέκει ἐπὶ
τῷ γεγεννημένῳ φόβος τε καὶ κατάπληξις
μεγίστη δὴ. ἅμα μὲν γὰρ σερόμενοι καὶ
ἰδίᾳ ἕκαστος καὶ ἡ πόλις ὀπλιτῶν τε πολ-

THUCYDIDIS

OLORI FILII,

HISTORIAE

LIBER OCTAVUS.

HOC autem *tantae cladis* nuntio Athenas allato, *Athenienses* diu ne praecipuis quidem militibus, qui ex ipso proelio evaserant, et aperte nuntiarant, fidem habuerunt, ut sic funditus everfa crederent. Sed postquam cognoverunt, oratoribus, qui cum aliis hanc navalem expeditionem studiose suaferant, erant infensi, quasi *hanc* ipsi non decrevis-
sent; quinetiam irascebantur et ariolis et vatibus, et quotquot aliquid afflatu divino correpti dixerant, quo tunc ipsos in Siciliae capiendae spem induxerant. Undique autem omnia ipsos moerore afficiebant, et pavor animique consternatio maxima profecto, propter id quod acciderat, *ipsum* circumstabat. Simul enim afflictabantur, quod et privatim et publice privati essent et multo pe-

ditatu et equitatu, et juventute, qualem alteram superesse non videbant. Simul etiam quod viderent, non satis esse navium in navalibus, nec *satis* pecuniae in aerario, nec armamentorum ad nauticos usus necessarium, in praesentia de sua salute desperabant. et hostes ex Sicilia cum classe confestim in Piraeum adversus se venturos arbitrabantur, praesertim tanta victoria potitos: quin etiam hostes, qui in illa regione sedes habebant, tunc certe cum bellico rerum omnium apparatu duplo majore suosque socios defectione *ab Atheniensibus facta* una cum ipsis jam totis viribus, terra marique *suam rempublicam* oppugnatueros. Veruntamen (ut in praesenti rerum statu facultas dabatur) visum est non oportere succumbere: sed et classem parare, materia et pecunia unde posset comparata; et socios praesidiis firmare, et praecipue Euboeam; et res urbanas aliqua ex parte corrigere sumtusque minuere: et creare *etiam placuit* aliquem Magistratum seniorum, qui de praesenti rerum statu, dum *adhuc* tempus opportunum esset, ante

λῶν καὶ ἱππέων, καὶ ἡλικίας οἷαν ἔχ' ἑτέραν
 ἑώρων ὑπάρχουσιν, ἔβαρύνοντο· ἅμα δὲ ναῦς
 ἔχ' ὀρώντες ἐν τοῖς νεωσοῖκοις ἱκανὰς, ὅδ' ἔ-
 χρήματα ἐν τῷ κοινῷ, ὅδ' ὑπηρεσίας ταῖς
 ναυσὶν, ἀνέλπιστοι ἦσαν ἐν τῷ παρόντι σω-
 θήσεσθαι. τὸς τε ἀπὸ τῆς Σικελίας πολε-
 μίους εὐθύς σφίσιν ἐνόμιζον τῷ ναυτικῷ ἐπὶ
 τὸν Πειραιᾶ πλευσεῖσθαι, ἄλλως τε καὶ
 τοσῶτον κρατήσαντας, καὶ τὸς αὐτόθεν πο-
 λεμίους, τότε δὴ καὶ διπλασίως πάντα παρε-
 σκευασμένους, καλὰ κράτος ἦδη καὶ ἐκ γῆς καὶ
 ἐκ θαλάσσης ἐπικεῖσεσθαι, καὶ τὸς ξυμμά-
 χους σφῶν μετ' αὐτῶν ἀποσάντας ὁμῶς
 δὲ, ὥς ἐκ τῶν ὑπαρχόντων, ἐδόκει χρῆναι
 μὴ ἐνδιδόναι, ἀλλὰ παρασκευάζεσθαι καὶ
 ναυτικόν, ὅθεν ἂν δύνῃται ξύλα ξυμπορισά-
 μένους καὶ χρήματα, καὶ τὰ τῶν ξυμμάχων ἐς
 ἀσφάλειαν ποιεῖσθαι, καὶ μάλιστα τὴν Εὐ-
 βοίαν, τῶν τε καλὰ τὴν πόλιν τίς ἐς εὐτέλει-
 αν σωφρονίσαι. καὶ ἀρχὴν τινα πρεσβυτέρων
 ἀνδρῶν ἐλέεσθαι, οἵτινες περὶ τῶν παρόντων

ὥς ἂν καιρὸς ἦ προβλεῦσαι. πάντα τε πρὸς τὸ παραχρῆμα περιδεῖς ὅπερ φιλεῖ δῆμος ποιεῖν ἑτοιμοὶ ἦσαν εὐταχέειν. καὶ ὥς ἔδοξεν αὐτοῖς, καὶ ἐποίουν ταῦτα, καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

β'. Τῷ δ' ἐπιγιγνομένῳ χειμῶνος, πρὸς τὴν ἐκ τῆς Σικελίας τῷ Αἰθναίων μεγάλην κακοπραγίαν εὐθὺς οἱ Ἕλληνες πάντες ἐπληρόμενοι ἦσαν· οἱ μὲν μηδεὶς ὄντες ζύμμαχοι, ὥς ἦν τις καὶ μὴ παρακαλῇ σφᾶς, ἐκ ἀποσατέον ἔτι τῷ πολέμῳ εἶη, ἀλλ' ἐθέλοντι ἰτέον ἐπὶ τοὺς Αἰθναίους νομίσαντες καὶ ἐπὶ σφᾶς ἕκαστοι ἐλθεῖν αὐτοὺς εἰ τὰ ἐν τῇ Σικελίᾳ κατώρθωσαν, καὶ ἅμα ἡγούμενοι βραχὺν ἔσεσθαι τὸν λοιπὸν πόλεμον, ὅ μείλαχέιν καλὸν εἶναι· οἱ δ' αὐτῶν Λακεδαιμονίων ζύμμαχοι, συμπροθυμηθέντες ἐπιπλέον ἢ πρὶν ἀπαλλάξασθαι διὰ τῆς πολλῆς ταλαιπωρίας. μάλιστα δὲ οἱ τῶν Αἰθναίων ὑπήκοοι ἑτοιμοὶ ἦσαν καὶ παρὰ δύναμιν αὐτῶν

caeteros omnes consultarent. Denique (quod vulgus facere solet) propter praesentis metus magnitudinem ad omnia recte administranda parati erant. Ut autem haec ipsis visa sunt, sic etiam fecerunt: atque haec aetas excessit.

2. Insequenti autem hyeme, propter res ab Atheniensibus in Sicilia adeo male gestas, universi Graeci protinus animis erecti fuerunt. Et illi quidem, qui neutrorum erant focii, a bello nequaquam amplius abstinendum, vel si nullus ipsos rogaret, sed adversus Athenienses ultro eundem *censebant*. Singuli enim illos, si rem in Sicilia feliciter gessissent, etiam adversus se venturos fuisse existimabant: simul etiam reliquum bellum breve futurum ducebant, cuius se participes esse, praeclarum *sibi* fore *putabant*. Qui vero Lacedaemoniorum erant focii, simul omnes longe majore studio, quam ante, multis aerumnis celeriter liberari cupiebant. Praecipue vero qui Atheniensium imperio parebant, vel supra vires ad defectionem ab ipsis *Atheniensibus* faciendam erant parati,

quod animi impetu *ac libidine caeca* de rebus judicarent, nec ullum rationi locum amplius relinquerent; quippe qui *putarent fore, ut* insequenti aestate *Athenienses* superarent. Lacedaemoniorum vero civitas, cum propter haec omnia fiduciam concipiebat, tum vero praecipue, quod Siculi focii cum magnis copiis, classis accessione jam necessario facta, ineunte statim vere, ut erat verisimile, *ipsis* praesto futuri essent. Itaque cum undique bonam spem haberent, abjecta omni cunctatione bellum capeffere statuerunt: secum reputantes, si hoc *bellum* felicem exitum habuisset, se in posterum et hujusmodi periculis liberatum iri, cujusmodi fuisset et illud, quod ipsis ab Atheniensibus creatum fuisset, si res Siculas in suam potestatem redegissent. Et illis everfis, futurum, ut totius Graeciae imperium tuto jam obtinerent.

3. Confestim igitur Agis eorum rex, hac hyeme cum quodam exercitu ex Decelea profectus, pecuniam a fociis ad clas-

ἀφίστασθαι, διὰ τὸ ὀργῶντες κρίνειν τὰ
 πράγματα, καὶ μὴδ' ὑπολείπειν λόγον
 αὐτοῖς, ὥς τό γ' ἐπὶ ὄν θέρος οἷοί τ' ἔσον-
 ται περιγενέσθαι. ἡ δὲ τῶν Λακεδαιμο-
 νίων πόλις πᾶσι τε τέτοις ἐθάρσει, καὶ
 μάλιστα ὅτι οἱ ἐκ τῆς Σικελίας αὐτοῖς
 ζύμμαχοι πολλῇ δυνάμει, κατ' ἀνάγκην
 ἤδη τῆ ναυτικῇ προσγεγεννημένους, ἅμα τῷ
 ἥρι, ὥς εἰκὸς, παρέσεσθαι ἔμελλον. παν-
 ταχόθεν τε εὐέλπιδες ὄντες, ἀπροφασί-
 στως ἄπτεσθαι διενόουντο τῷ πολέμῳ· λο-
 γιζόμενοι, καλῶς τελευτήσαντος αὐτοῦ,
 κινδύνων τε τοιούτων ἀπηλλάχθαι ἂν το-
 λοιπὸν οἶος καὶ ὁ ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων
 περιέσῃ ἂν αὐτὸς εἰ τὸ Σικελικὸν προσέ-
 λαβον· καὶ καθελόντες ἐκείνους, αὐτοὶ τῆς
 πάσης Ἑλλάδος ἤδη ἀσφαλῶς ἡγήσε-
 σθαι.

γ'. Εὐθὺς ἔν Αἰγίς μὲν ὁ βασιλεὺς αὐ-
 τῶν ἐν τῷ χειμῶνι τέτῳ ὀρμηθεὶς στρατῷ
 τινὶ ἐκ Δεκελείας, τά τε τῶν ζυμμάχων

ἤργυρολόγησεν ἑς τὸ ναυτικόν, καὶ τρα-
 πόμενος ἐπὶ τῇ Μηλιέως κόλπῳ, Οἰταίῳ
 τε, κατὰ τὴν παλαιὰν ἔχθραν, τῆς λείας
 τὴν πολλὴν ἀπολαβὼν, χρήματα ἐπρά-
 ξατο, καὶ Ἀχαιοὺς τὺς Φθιώτας καὶ τὺς ἄλ-
 λους τὺς ταύτῃ Θεσσαλῶν ὑπηκόους, μεμ-
 φομένων καὶ ἀκόντων Θεσσαλῶν, ὁμήρου τε
 τινὰς ἠνάγκασε δῶναι καὶ χρήματα. καὶ κατέ-
 δετο τὺς ὁμήρου ἑς Κόρινθον, ἑς τε τὴν
 ξυμμαχίαν ἐπειράτο προσάγειν. Λακε-
 δαιμόνιοι δὲ τὴν πρόσαξιν ταῖς πόλεσιν ἐ-
 κατὸν νεῶν τῆς ναυπηγίας ἐποιοῦντο· καὶ
 ἑαυτοῖς μὲν καὶ Βοιωτοῖς πέντε καὶ εἴκοσιν
 ἑκατέροις ἔταξαν, Φωκεῦσι δὲ καὶ Λοκροῖς,
 πεντεκαίδεκα, καὶ Κορινθίοις, πεντεκαίδεκα·
 Ἀρκάσι δὲ καὶ Πελληνεῦσι καὶ Σικυωνίοις, δέ-
 κα· Μεγαρεῦσι δὲ καὶ Τροιζηνίοις καὶ Επι-
 δαυρίοις καὶ Ἑρμιονεῦσι, δέκα. τά τε ἄλλα
 παρεσκευάζοντο ὡς εὐθὺς πρὸς τὸ ἔαρ ἐξό-
 μενοι τῇ πολέμῳ.

δ'. Παρεσκευάζοντο δὲ καὶ Ἀθηναῖοι, ὥς-

sem comparandam exegit; et ad Malia-
cum sinum deflectens, ob vetustas inimici-
tias ingentem Oetaeorum praedam egit,
et *ex ea* pecuniam collegit. Achaeos quo-
que Phthiotas, aliosque populos, qui Thes-
salorum imperio in illa regione parebant,
conquerentibus ac invitis Thessalis, obse-
des quosdam ac pecuniam dare coëgit. Et
obsides Corinthi deposuit, et *Corinthios*
in societatem adducere conabatur. Lace-
daemonii porro, centum naves aedifican-
das *sociis* civitatibus imperarunt. Atque
sibi quidem ipsis ac Boeotis, quinas et vi-
cenas utrisque faciendas assignarunt; Pho-
censibus vero et Locris, quindecim; et
Corinthiis, quindecim; Arcadibus et Pel-
lenensibus et Sicyoniis, decem; Megaren-
sibus et Troezeniis et Epidauriis et Her-
mionensibus, decem. Caetera quoque com-
parabant, ut sub veris initium protinus in-
ituri bellum.

4. Per hanc ipsam hyemem Athenien-

ses quoque, quemadmodum constituerant, aedificandis navibus operam dederunt, materia comparata, et Sunio munito, ut na-
ves, quae commeatum ipsis subveherent, tuto circumveherentur. Et munitionem in agro Laconico, quam in Siciliam trajicientes exstruxerant, deseruerunt; caeterosque sumptus, si quis in res inutiles fieri videbatur, conduxerunt. Sed in primis prospiciebant, ne focii a se deficerent.

5. Dum autem haec utrique facerent, ipsoque *renovandi* belli apparatu nullam aliam speciem praeberent, quam eorum, *qui tunc primum bellum* inciperent, primi *omnium* Euboenses ad Agin hac hyeme legatos de defectione ab Atheniensibus facienda miserunt. Ille vero, cum eorum orationem admisisset, Lacedaemone accersivit Alcamenem Sthenelaidae *filium* et Melanthum, *duos civitatis* principes, ut in Euboeam *eos mitteret*. Illi vero cum trecentis libertis in civitatem nuper adscriptis venerunt, et *Agis* transitum ipsis praeparabat.

περ διενοήθησαν, ἐν τῷ χειμῶνι τέτῳ τὴν
 τε ναυπηγίαν, ξύλα ξυμπορισάμενοι, καὶ
 Σέβιον τειχίσαντες, ὅπως αὐτοῖς ἀσφά-
 λεια ταῖς σιταγωγοῖς ναυσὶν εἴη τῷ περί-
 πλῃ. καὶ τό, τε ἐν τῇ Λακωνικῇ τείχισμα
 ἐκλιπόντες, ὃ ἐνωκοδόμησαν παραπλέοντες
 εἰς Σικελίαν, καὶ τὰ ἄλλα, εἶπε τι ἐδόκει
 ἀχρεῖον ἀναλίσκεσθαι, ξυσελλόμενοι εἰς
 εὐτέλειαν· μάλιστα δὲ τὰ τῶν ξυμμάχων
 διασκοπῆναι ὅπως μὴ σφῶν ἀποσῆσυναι.

ε'. Πρασόντων δὲ ταῦτα ἀμφοτέρων,
 καὶ ὄντων ἔδεν ἄλλο ἢ ὥσπερ ἀρχομένων
 [ἐν] τῇ κατασκευῇ τῷ πολέμῳ, πρῶτοι
 Εὐβοεῖς ὡς Ἀγιν περὶ ἀποσάσεως τῶν
 Αθηναίων ἐπρεσβεύσαντο ἐν τῷ χειμῶνι
 τέτῳ. ὁ δὲ, προσδεξάμενος τὰς λόγους αὐ-
 τῶν, μεταπέμπεται ἐκ Λακεδαίμονος
 Αλκαμένην τὸν Σθενελαΐδου καὶ Μέλαν-
 θον, ἀρχοντας, [ὡς] εἰς τὴν Εὐβοίαν. οἱ δ'
 ἦλθον ἔχοντες τῶν Νεοδαμωδῶν ὡς τρια-
 κοσίς, καὶ παρεσκεύαζεν αὐτοῖς τὴν διά-

βασιν. ἐν τῷ δὲ καὶ Λέσβιοι ἦλθον, βε-
 λόμενοι καὶ αὐτοὶ ἀποσῆναι. καὶ συμπρασ-
 σόντων αὐτοῖς τῶν Βοιωτῶν, ἀναπείθειν
 Ἀγίς ὥστε Εὐβοίας μὲν πέρι ἐπισχεῖν,
 τοῖς δὲ Λεσβίοις παρεσκεύαζε τὴν ἀπό-
 ρασιν, Ἀλκαμένει τε ἄρμος ἦν διδῶς, ὃς ἐς
 Εὐβοίαν πλεῖν ἔμελλε. καὶ δέκα μὲν Βοιω-
 τοὶ ναῦς ὑπέσχοντο, δέκα δὲ Ἀγίς. καὶ
 ταῦτα ἄνευ τῆς Λακεδαιμονίων πόλεως
 ἐπράσσειο. ὁ γὰρ Ἀγίς ὅσον χρόνον ἦν περὶ
 Δεκέλειαν, ἔχων τὴν μεθ' ἑαυτῆς δύναμιν,
 κύριος ἦν καὶ ἀποσέλλειν εἴποι τινα ἐβό-
 λετο στρατιάν, καὶ ξυναγείρειν, καὶ χρή-
 ματα πράσσειν. καὶ πολὺ μᾶλλον, ὥς
 εἶπειν, κατὰ τῷτον τὸν καιρὸν αὐτῆς οἱ
 σύμμαχοι ὑπήκουον ἢ τῶν ἐν τῇ πόλει
 Λακεδαιμονίων. δύναμιν γὰρ ἔχων αὐτὸς
 ἑκασταχόσε δεινὸς παρῆν. καὶ ὁ μὲν τοῖς
 Λεσβίοις ἐπράσσε. Χῖοι δὲ καὶ Εὐρυθραῖοι,
 ἀποσῆναι καὶ αὐτοὶ ἔτοιμοι ὄντες, πρὸς
 μὲν Ἀγίην ἐκ ἐτράποντο, ἐς δὲ τὴν Λακε-

Interea et Lesbii venerunt, quod et ipsi defectionem *ab Atheniensibus* facere vellent. Boeotis autem eos adjuvantibus, Agis *eorum verbis* adductus est, ut res quidem Euboicas intermitteret; Lesbios vero in defectione facienda juvaret; et res ad eam necessarias praepararet, et Alcamenem praefectum *ipsis* daret, qui in Euboeam navigaturus erat. Atque Boeoti quidem decem naves polliciti sunt, Agis vero decem. Haec autem ignara civitate Lacedaemoniorum transacta sunt. Agis enim, quamdiu cum suis copiis apud Deceleam egit, jus habuit et copias mittendi, si quo vellet, et contrahendi, et pecunias exigendi. Atque tunc temporis vel multo magis (ut ita loquar) ei, quam *caeteris* Lacedaemoniis, qui in urbe erant, focii parebant. Quod enim exercitum secum haberet, quocunque se contulisset formidabilis aderat. Et hic quidem Lesbiis operam dabat. Chii etiam et Erythraei, cum et ipsi ad defectionem faciendam essent parati, non ad Agin, sed ad ipsam Lacedaemoniorum civitatem se con-

verterunt. Cum ipsis etiam *illuc* ivit legatus, *missus* a Tissapherne, qui regis Darii Artaxerxis *fili*i praetor inferioris provinciae erat. Nam et Tissaphernes Peloponnesios incitabat, et pollicebatur, se stipendium praebiturum. Nuper enim a rege impetaverat tributa suae provinciae, quae regi debuerat, quod *ea*, propter Athenienses, a Graecis civitatibus exigere non potuisset. Existimabat igitur, se facilius *in posterum* tributa recepturum, si Athenienses bello vexasset; simul etiam se Lacedaemoniorum societatem regi conciliaturum, et Amorgen Pissuthnae filium nothum, qui defectionem a rege circa Cariam fecerat, quemadmodum ipsi rex imperaverat, aut vivum adducturum, aut interfecturum. Chii igitur et Tissaphernes communi hac in re consilio agebant.

6. Sub idem autem tempus Calligetis Laophontis, Megarensis, et Timagoras Athenagorae *fili*us, Cyzicenus, sua uterque *patria* extorris, qui apud Pharnabazum Pharnabaci *fili*um habitabant, Lacedaemo-

δαίμονα. καὶ παρὰ Τισσαφέρους, ὃς βασιλεῖ Δαρείῳ τῷ Αρταξέρξε στρατηγὸς ἦν τῶν κάτω, πρεσβευτὴς ἅμα μετ' αὐτῶν παρῆν. ἐπήγετο γὰρ καὶ ὁ Τισσαφέρνης τῆς Πελοποννησίου, καὶ ὑπὶ χνείτο τροφὴν παρέξειν. ὑπὸ βασιλέως γὰρ νεωστὶ ἐτύγχανε πεπραγμένος τῆς ἐκ τῆς ἑαυτοῦ ἀρχῆς φόρος, ὃς δι' Αθηναίους ἀπὸ τῶν Ἑλληνίδων πόλεων ἐδυνάμενος πράσσειν, ἐπωφείλησε. τῆς τε ἔν φόρξ μαλλον ἐνόμιζε κομιεῖσθαι, κακώσας τῆς Αθηναίους, καὶ ἅμα βασιλεῖ ξυμμάχους Λακεδαιμονίους ποιήσειν, καὶ Ἀμόργην τὸν Πισσάθους υἱὸν νόθον, ἀφεςῶτα περὶ Καρίαν, ὥσπερ αὐτῷ προσέταξε βασιλεὺς, ἢ ζῶντα ἄξειν, ἢ ἀποκτείνειν. οἱ μὲν ἔν Χίοι καὶ Τισσαφέρνης κοινῇ κατὰ τὸ αὐτὸ ἔπρασαν.

5. Καλλίγειτος δὲ ὁ Λαοφῶνλος, Μεγαρεὺς, καὶ Τιμαγόρας ὁ Αθηναγόρας, Κυζικηνὸς, φυγάδες τῆς ἑαυτῶν ἀμφότεροι, παρὰ Φαρναβάζῳ τῷ Φαρναβύκῃ κατοι-

κῆντες, ἀφικνεῖνται περὶ τὸν αὐτὸν καιρὸν
 εἰς τὴν Λακεδαίμονα, πέμψαντος Φαρνα-
 βάξ, ὅπως ναῦς κομίσειαν εἰς τὸν Ἑλλή-
 σποντον, καὶ αὐτὸς, εἰ δύναίτο (ἅπερ ὁ
 Τισσαφέρνης πρῶθυμειτο) τάς τε ἐν τῇ
 αὐτῇ ἀρχῇ πόλεις ἀποστήσειε τῶν Αθη-
 ναίων, διὰ τὰς φόρους, καὶ ἀφ' ἑαυτῷ βασιλεῖ
 τὴν συμμαχίαν τῶν Λακεδαιμονίων διὰ
 ταχέων ποιήσειε. πρασόντων δὲ ταῦτα
 χωρὶς ἑκατέρων, τῶν τε ἀπὸ τῷ Φαρνα-
 βάξ καὶ τῶν ἀπὸ τῷ Τισσαφέρνῃς, πολλή
 ἄμιλλα ἐγένετο τῶν ἐν τῇ Λακεδαίμονι,
 ὅπως οἱ μὲν εἰς τὴν Ἰωνίαν καὶ Χίον, οἱ δ' εἰς
 τὸν Ἑλλήσποντον πρότερον ναῦς καὶ στρα-
 τῖαν πείσωσι πέμπειν. οἱ μέντοι Λακεδα-
 μόνιοι τὰ τῶν Χίων καὶ Τισσαφέρνῃς παρα-
 πολὺ προσεδέξαντο μᾶλλον. ξυνέπρασε
 γὰρ αὐτοῖς καὶ Αλκιβιάδης, Ενδίῳ ἐφορεύοντι
 πατρικὸς εἰς τὰ μάλιστα ξένος ὢν· ὅθεν καὶ
 τὸνομα Λακωνικὸν ἢ οἰκία αὐτῶν κατὰ
 τὴν ξενίαν ἔχεν. Ενδῖος γὰρ Αλκιβιάδου

nem venerunt, a Pharnabazo missi, ut naves in Hellespontum transportarent; utque ipse quoque, si posset, *eadem impetraret*, (quae Tiffaphernes contendebat) et civitates in sua provincia sitas ab Atheniensibus per defectionem alienaret propter tributa, operaque sua Lacedaemoniorum societatem regi celeriter conciliaret. Cum autem utrique separatim haec agerent, qui a Pharnabazo, et qui a Tiffapherne missi fuerant, ingens concertatio inter Lacedaemonios exstitit: his quidem, ut in Ioniam et Chium; illis vero, ut in Hellespontum classis et exercitus prius mitteretur, persuadere nitentibus. Lacedaemonii tamen Chiorum et Tiffaphernis postulata multo lubentius admiserunt. Nam et Alcibiades eos adjuvabat, qui Endio *tunc* Ephori magistratum gerenti erat arctissimo hospitalis amicitiae vinculo junctus, quae a patre coeperat: unde propter hospitium, illorum familia nomen etiam Laconicum obtinuit. Endius enim Alcibiadis *filius* appellabatur. Lacedaemonii ta-

men Phrynin hominem Chiis vicinum in Chium prius miserunt, ut exploraret, an et naves tot ipsis essent, quot dicebant, et an caeteras facultates urbs *illorum* haberet, quas fama erat eam habere. Cum autem ille ipsis renunciaffet, haec vera esse, quae audierant, confestim et Chios et Erythraeos in societatem receperunt. Et quadraginta naves ipsis mittendas decreverunt, quod non minus quam sexaginta illic essent, ex illis *sociis civitatibus contractae*, quas Chi dicebant. Atque primum quidem ex istis *quadraginta*, decem erant missuri, et Melancridam, qui ipsorum navarchus erat. Deinde *vero* cum terraemotus extitisset, pro Melancrida Chalcideum miserunt, et pro decem navibus quinque *tantum* in Laconica praepararunt. Et haec hyems exiit, huiusque belli, quod Thucydides conscripsit, undeciesimus annus excessit.

7. Ineunte autem vere, statim, Chiis instantibus, ut naves *sibi* mitterentur, et metu-

ἐκαλεῖτο. ὁμῶς δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι, πρῶτον κατάσκοπον ἐς τὴν Χίον πέμψαντες Φρύνιν, ἄνδρα περίοικον, εἰ αἱ τε νῆες αὐτοῖς εἰσὶν ὅσας περ ἔλεγον, καὶ τὰ ἄλλα ἡ πόλις ἱκανὴ ἐστὶ πρὸς τὴν λεγομένην δόξαν· ἀπαγγείλαντος αὐτοῖς ὡς εἶη ταῦτα ἀληθῆ ἅπερ ἤκον, τὲς τε Χίης καὶ τὲς Ερυθραίας εὐθὺς συμμάχους ἐποίησαντο· καὶ τεσσαράκοντα ναῦς ἐψηφίσαντο αὐτοῖς πέμπειν, ὡς ἐκεῖ ἔκ' ἐλασσον ἢ ἐξήκοντα, ἀφ' ὧν οἱ Χῖοι ἔλεγον, ὑπαρχουσῶν. καὶ τὸ μὲν πρῶτον δέκα τέττων αὐτοῖς ἐμελλον πέμπειν, καὶ Μελαγκρίδαν, ὃς αὐτοῖς ναύαρχος ἦν. ἔπειτα, σεισμῷ γενομένῃ, ἀντὶ τῆς Μελαγκρίδος Χαλκιδέα ἔπεμπον, καὶ ἀντὶ τῶν δέκα νεῶν πέντε παρεσκευάζοντο ἐν τῇ Λακωνικῇ. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα, καὶ ἐνὸς δέον εἰκοσὸν ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα τῷδε, ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψε.

Ζ'. Τῆς δ' ἐπιγιγνομένης θέρους, εὐθὺς ἐπειγομένων τῶν Χίων ἀποσείλαι τὰς

ναῦς, καὶ δεδιότων μὴ οἱ Ἀθηναῖοι τὰ πρᾶσσόμενα αἰσθῶνται, πάντες γὰρ κρύφα αὐτῶν ἐπρεσβεύοντο ἀποπέμπουσιν οἱ Λακεδαιμόνιοι ἄνδρας Σπαρτιάτας ἐς Κόρινθον τρεῖς, ὅπως ἀπὸ τῆς ἐτέρας θαλάσσης ὡς τάχιστα ἐπὶ τὴν πρὸς τὰς Ἀθήνας ὑπερνεγκόντες τὰς ναῦς τὸν ἰσθμὸν, κελεύσωσι πλεῖν ἐς Χίον πάσας, καὶ ἃς ὁ Ἅγισ παρεσκεύαζεν ἐς τὴν Λέσβον, καὶ τὰς ἄλλας. ἦσαν δὲ αἱ ζύμπασαι τῶν ξυμμαχικῶν νῆες αὐτόθι μιᾷς δέσσαι τεσσαράκοντα.

ή. Ὁ μὲν ὢν Καλλίγειρος καὶ Τιμαγόρης ὑπὲρ τοῦ Φαρναβάζου ἐκ ἐκοινωνῶντο τὸν στόλον ἐς τὴν Χίον, ὅδ' ἐτὰ χρήματα ἐδίδοσαν ἃ ἦλθον ἔχοντες ἐς τὴν ἀποσολὴν, πέντε καὶ εἴκοσι τάλαντα, ἀλλ' ὕστερον ἐφ' ἑαυτῶν διενόησαν ἄλλω στόλῳ πλεῖν. ὁ δὲ Ἅγισ, ἐπειδὴ ἑώρα τὰς Λακεδαιμονίους ἐς τὴν Χίον πρῶτον ὠρμημένους, ὅδ' αὐτὸς ἄλλο τι ἐγίγνωσκεν, ἀλλὰ ζυκελθόντες ἐς Κόρινθον οἱ ζύμμαχοι ἐβλεύοντο. καὶ ἔδοξε

entibus, ne Athenienses resciscerent, quae agitabantur, (nam omnes clam illis legatos *Lacedaemonem* miserant) Lacedaemonii miserunt tres viros Spartanos Corinthum, ut quam celerrime ab altero mari, in id, quod Athenas spectat, navibus, per Isthmum transvectis, omnes in Chium navigare juberent, tam eas, quas Agis praeparaverat in Lesbum *mittendas*, quam caeteras. Erant autem illic universae sociarum *civitatum* naves numero undequadraginta.

8. Calligetus autem et Timagoras, Pharnabazi legati, hujus classis in Chium proficiscentis participes esse noluerunt; neque pecunias dederunt, quas secum attulerant, ut classis mitteretur, quinque et viginti talenta, sed postea per se cum alia classe navigare statuerunt. Agis autem, cum vidisset, Lacedaemonios primum in Chium *classem* mittere statuisse, ne ipse quidem aliud censuit: sed focii, cum Corinthum convenissent, consultare coeperunt. Ipsis autem visum est primum *quidem*, in Chium esse na-

vigandum, duce Chalcideo, qui quinque naves in Laconica praeparaverat: deinde *vero*, in Lesbum, duce Alcamene, quem etiam Agis *eo mittere* statuerat: postremo *vero*, in Hellespontum proficisci. Clearchus autem Rhamphiae *filius* classi praefectus fuerat. Primum autem dimidiam navium partem per Isthmum transportandam *consuerunt*, et confestim istas *illuc* proficisci *voluerunt*, ne Athenienses animum potius adverterent ad eas, quae *tunc* proficiscerentur, quam ad eas, quae postea *illuc* transportarentur. Etenim ab hac parte propalam navigare statuerant, contemta Atheniensium imbecillitate, quod ipsorum nulla magna classis *usquam* adhuc appareret. Cum autem *hoc* ipsis placuisset, confestim etiam unam et viginti naves transportarunt.

9. Corinthii *vero*, quamvis ipsi *Lacedaemonii* navigationem urgerent, cum illis tamen navigare noluerunt, prius quam omnes Isthmiorum dies festos, qui tunc erant, celebrassent. Agis *vero* paratus erat *ad hoc* ipsis concedendum, ut ipsi quidem Isthmica

πρῶτον ἐς Χίον αὐτὸς πλεῖν, ἄρχοντα ἔ-
 χοντας Χαλκιδέα, ὃς ἐν τῇ Λακωνικῇ τὰς
 πέντε ναῦς παρεσκεύασεν· ἐπεῖτα ἐς Λέσ-
 βον, καὶ Αλκαμένην ἄρχοντα, ὃνπερ καὶ Ἀγίς
 διανοεῖτο. τὸ τελευταῖον δὲ, ἐς τὸν Ελλή-
 σποντον ἀφικέσθαι. προσετέτακτο δὲ ἐς
 αὐτὸν ἄρχων Κλέαρχος ὁ Ῥαμφίς. δια-
 φέρειν δὲ τὸν ἰσθμὸν τὰς ἡμίσεας τῶν
 νεῶν πρῶτον, καὶ εὐθὺς ταύτας ἀποπλεῖν,
 ὅπως μὴ οἱ Ἀθηναῖοι πρὸς τὰς ἀφορμω-
 μένας μᾶλλον τὸν νῦν ἔχωσιν ἢ τὰς ὕφε-
 ρον διαφερομένας. καὶ γὰρ τὸν πλῆν ταύτης
 ἐκ τῆς προφανῆς ἐποιᾶντο, καταφρονήσαντες
 τῶν Ἀθηναίων ἀδυνασίαν, ὅτι ναυτικὸν
 ἔδεν αὐτῶν πολὺ πω ἐφαίνετο. ὥς δὲ ἔδοξεν
 αὐτοῖς, καὶ διεκόμισαν εὐθὺς μίαν καὶ εἴκοσι
 ναῦς.

Θ'. Οἱ δὲ Κορίνθιοι, ἐπειγομένων αὐτῶν
 τὸν πλῆν, ὃ προεθυμήθησαν συμπλεῖν πρὶν
 τὰ Ἰσθμια, ἃ τότε ἦν, διεορτάσωσιν. Ἀγίς
 δὲ αὐτοῖς ἑτοιμος ἦν, ἐκείνης μὲν μὴ λύειν

δὴ τὰς Ιοθμιάδας σπονδάς, ἑαυτῷ δὲ τὸν
 σόλον ἴδιον ποιήσασθαι. ὃ ζυγχαρέντων
 δὲ τῶν Κορινθίων, ἀλλὰ διατριβῆς ἐγγίγνο-
 μένης, οἱ Ἀθηναῖοι ἤθοντο τὰ τῶν Χίων
 μᾶλλον, καὶ πέμψαντες ἓνα τῶν στρατηγῶν
 Αῤισοκράτην, ἐπητιῶντο αὐτὸς. καὶ ἀρνε-
 μένων τῶν Χίων, τὸ πῖσόν ναῦς σφίσι ζυμ-
 πέμπειν ἐκέλευον εἰς τὸ ζυμμαχικόν· οἱ δ'
 ἔπεμψαν ἑπτὰ. αἴτιον δ' ἐγένετο τῆς ἀπο-
 σολῆς τῶν νεῶν, οἱ μὲν πολλοὶ τῶν Χίων,
 ἔκ εἰδότες τὰ πρασόμενα, οἱ δὲ ὀλίγοι
 ζυνειδότες, τό, τε πλῆθος ὃ βυλόμενοι πω
 πολέμιον ἔχειν, πρὶν τι καὶ ἰχυρὸν λάβωσι,
 καὶ τὰς Πελοποννησίους ὃκέτι προσδεχόμε-
 νοι ἤξειν, ὅτι διέτριβον.

Ι. Ἐν δὲ τῷ τῷ τὰ Ιοθμια ἐγγίγνεται· καὶ
 οἱ Ἀθηναῖοι (ἐπηγγέλθησαν γὰρ) ἐθεώρουν
 εἰς αὐτά· καὶ κατάδηλα μᾶλλον αὐτοῖς τὰ
 τῶν Χίων ἐφάνη. καὶ ἐπειδὴ ἀνεχώρησαν,
 παρεσκευάζοντο εὐθύς ὅπως μὴ λήσωσιν
 αὐτὸς αἱ νῆες ἐκ τῶν Κεγχρειῶν ἀφορμη-

foedera tunc minime rumperent, ipse vero classem suam faceret, *ac suam esse simularet*. Verum cum Corinthii *hoc illi* concedere nollent, sed mora interponeretur, Athenienses consilia Chiorum facilius senserunt; et, Aristocrate, uno e ducibus, *illuc* misso, illos insimularunt. Chiis autem negantibus, *Athenienses* iusserunt eos ex societatis jure naves secum mittere ad fidem faciendam: illi vero, septem miserunt. Harum autem navium *ad Athenienses* mittendarum haec fuit causa, quod Chiorum quidem plebs ignoraret ea, quae clam agitabantur, pauci vero, qui horum erant conscii, plebem nondum hostilem habere vellent, priusquam aliquod firmum praesidium adepti essent, et Peloponnesios nequaquam amplius venturos exspectarent, quia *diutius* morabantur.

10. Interea vero Isthmici ludi commitebantur: et Athenienses (nam *Isthmicorum ludorum foedera* fuerant indicta) spectatum eos venerant: et Chiorum consilia multo manifestius deprehenderunt. Et postquam *illinc* discesserunt, confestim sese praepararunt, ut *caverent*, ne *Corinthiorum* naves

clam ipsis ex Cenchreis proficiscerentur. Illi vero, post ludos celebratos, cum una et viginti navibus, quibus praeerat Alcámenes, portu solventes Chium versus ire coeperunt. Cum autem Athenienses primum cum totidem navibus adversus eos processissent, *eos* in altum elicere conabantur. Sed cum ad multas horas Peloponnesii sequi noluis-
sent, sed retro cessissent, ipsi quoque Athenienses recesserunt. Nam septem Chiorum naves, quas in eo numero secum habebant, nequaquam fideles existimabant; sed postea aliis septem et triginta instructis, eos terram legentes persequuti sunt ad Piraeum *agri* Corinthii; (est autem portus desertus, et extremus, ad *agri* Epidaurici confinia situs) atque Peloponnesii unam navem, quae cursum in alto tenebat, amiserunt: caeteras vero contractas, in portum deduxerunt. Cum autem Athenienses et a mari navibus *eos* adorti fuissent, et in terram descendissent, ingens tumultus ac perturbatio *inter hostes* excitata est: et *illorum* plerasque naves Athenienses in terra laceraverunt, et Alcamenem ducem interfecerunt. Sed ip-

θεῖσαι. οἱ δὲ, μετὰ τὴν ἐορτὴν, ἀνήγοντο
μιά καὶ εἴκοσι ναυσὶν ἐς τὴν Χίον, ἄρχοντα
Αλκαμένην ἔχοντες. καὶ αὐτοῖς οἱ Ἀθηναῖοι
τοπρῶτον ἴσαις ναυσὶ προσπλεύσαντες,
ἐπῆγον ἐς τὸ πέλαγος. ὥς δ' ἐπὶ πολὺ ἐκ
ἐπηκολούθησαν οἱ Πελοποννήσιοι, ἀλλ'
ἀπετράποντο, ἐπανεχώρησαν καὶ οἱ Ἀθη-
ναῖοι. τὰς γὰρ τῶν Χίων ἐπτὰ ναῦς ἐν τῷ
ἀριθμῷ μετὰ σφῶν ἔχοντες, ὃ πῖσας ἐνό-
μιζον, ἀλλ' ὕστερον ἄλλας προσπληρώσαν-
τες ἐπτὰ καὶ τριάκοντα, παραπλέοντας
αὐτὰς καταδιώκσιν ἐς Πειραιὸν τῆς Κο-
ρινθίας· (ἐστὶ δὲ λιμὴν ἔρημος καὶ ἔσχατος
πρὸς τὰ μεθόρια τῆς Ἐπιδαυρίας) καὶ μίαν
μὲν ναῦν ἀπολλύασι μετέωρον οἱ Πελο-
ποννήσιοι, τὰς δὲ ἄλλας ξυναγαγόντες ὀρ-
μίζουσι. καὶ προσβαλόντων τῶν Ἀθηναίων
κατὰ θάλασσαν ταῖς ναυσὶ, καὶ ἐς τὴν
γῆν ἀποβάντων, θόρυβός τε ἐγένετο πολὺς
καὶ ἄτακτος. καὶ τῶν τε νεῶν τὰς πλείους κα-
τατραυματίζουσιν ἐν τῇ γῇ οἱ Ἀθηναῖοι,

καὶ τὸν ἄρχοντα Αλκαμένην ἀποκτείνουσι·
καὶ αὐτῶν τινὲς ἀπέθανον.

ια'. Διακριθέντες δὲ, πρὸς μὲν τὰς πο-
λεμίας ναῦς ἐπέταξαν ἐφορμεῖν ἱκανὰς,
ταῖς δὲ λοιπαῖς ἐς τὸ νησίδιον ὀρμίζονται,
ἐν ᾧ ὃ πολὺν ἀπέχοντι ἐσφατοπεδεύοντο,
καὶ ἐς τὰς Αθήνας ἐπὶ βοήθειαν ἔπεμπον.
παρήσαν γὰρ καὶ τοῖς Πελοποννησίοις τῇ
ὑφεραία οἱ τε Κορίνθιοι βοηθῦντες ἐπὶ τὰς
ναῦς, καὶ ὃ πολλῶν ὕφερον καὶ οἱ ἄλλοι πρόσ-
χωροι. καὶ ὀρῶντες τὴν φυλακὴν ἐν χωρίῳ
ἐρήμῳ ἐπίπονον ὕσαν, ἠπόρουν. καὶ ἐπενύη-
σαν μὲν κατακαῦσαι τὰς ναῦς, ἔπειθ' αὖ δὲ
ἔδοξεν αὐτοῖς ἀνελκύσαι, καὶ τῷ πέζῳ
προσκαθημένους φυλακὴν ἔχειν, ἕως ἂν τις
παρατύχῃ διαφυγὴ ἐπιτηδεῖα. ἔπεμψε
δ' αὐτοῖς καὶ Ἀγίς, αἰσθόμενος ταῦτα, ἄν-
δρα Σπαρτιάτην Θέρμωνα. τοῖς δὲ Λακε-
δαιμονίοις πρῶτον μὲν ἠγγέλθη ὅτι αἱ νῆες
ἀνηγμένα εἰσὶν ἐκ τῆς Ιοῦμῆς (εἴρητο γὰρ
ὅταν γένηται τῆτο, Αλκαμένει ὑπὸ τῶν

forum quoque *Atheniensium* nonnulli obie-
runt.

11. Cum autem *ab illis* diremti fuissent, naves quidem, quot satis esse videbantur, disposuerunt, quae stationem adversus hostiles obtinerent; cum reliquis vero in parvulae insulae stationem se receperunt, in qua non multum *illinc* distante castra posuerunt, et *nuntium* Athenas ad subsidium *accersendum* miserunt. Nam et Peloponnesiis postero die et Corinthii ad opem *ipsorum* navibus ferendam advenerunt, nec multo post et alii finitimi. Sed cum animadvertissent hanc *navium* custodiam in loco deserto *sibi* laboriosam fore, *quid faciendum esset*, dubitabant. Et *primum* quidem naves illas incendere cogitarunt: deinde vero placuit ipsis *eas* subducere, et cum peditatu ad eas undique collocato tutari, donec aliqua com-
moda effugiendi facultas offerretur. Agis etiam, his cognitis, Thermonem, virum Spartanum, ipsis misit. Fuerant autem et Lacedaemonii jam ante certiores facti de navium discessu ab Isthmo (Alcameni enim ab Ephoris imperatum fuerat, ut, quum hoc fieret, equitem mitteret, *qui classis discessum*

ipsis significaret :) et statim quinque naves, quas apud se habebant, et Chalcideum ducem, et Alcibiadem cum eo mittere volebant. Deinde vero cum isti *ad profectiorem animis essent propensis, et Chium petere properarent, interea Lacedaemoniis* allatus est nuntius de *Peloponnesiacis* navibus, quae in Piraeum fuga se receperant. Quamobrem animis consternati, quod in Ionico bello tunc primum suscepto offendissent, classem, quam ex suo agro *se missuros promiserant*, haud amplius mittere, imo vero vel nonnullas *naves*, quae jam discefferant, revocare statuerunt.

12. Quod cum intellexisset Alcibiades, rursus Endio caeterisque Ephoris persuasit, ne per metum a classe mittenda desisterent: dicens, se prius *illuc* venturos, quam Chii classis cladem sentirent; et se, ubi ad Ioniam appulisset, facile civitatibus persuasurum, ut *ab illis* deficerent. Se enim Atheniensium imbecillitatem, et Lacedaemoniorum *in illas* studium *ipsis* commemoraturum: majorem enim *sibi* quam aliis fidem *ab illis* habitum iri. Quinetiam ipsi Endio privatim dixit, praeclarum *ipsi* fore, si per ipsum et

Εφόρων, ἰππέα πέμψαι) καὶ εὐθὺς τὰς
 παρὰ σφῶν πέντε ναῦς καὶ Χαλκιδέα ἄρ-
 χοντα καὶ Αλκιβιάδην μετ' αὐτῶ ἐξέλοντο
 πέμπειν· ἔπειτα ὠρμημένων αὐτῶν, τὰ
 περὶ τὴν ἐν τῷ Πειραιῶ τῶν νεῶν κατα-
 φυγὴν ἠγγέλθη. καὶ ἀθυμήσαντες ὅτι
 πρῶτον ἀπτόμενοι τῇ Ἰωνικῇ πολέμου
 ἔπταισαν, τὰς ναῦς [τὰς] ἐκ τῆς ἐαυ-
 τῶν ἑκέτι διανοῶντο πέμπειν, ἀλλὰ καὶ
 τινας προανηγμένας μετακαλεῖν.

Β'. Γνὺς δὲ ὁ Αλκιβιάδης πείθει αὖθις
 Ενδιον καὶ τὰς ἄλλας Εφόρους μὴ ἀποκνή-
 σαι τὸν πλῆθ, λέγων ὅτι φθήσονται πλεύ-
 σαντες πρὶν τὴν τῶν νεῶν συμφορὰν Χίους
 αἰδέσθαι, καὶ αὐτὸς ὅταν προσβάλῃ
 Ἰωνίᾳ, ῥαδίως πείσειν τὰς πόλεις ἀφί-
 ξασθαι· τὴν τε Αθηναίων λέγων αἰδέ-
 νειαν, καὶ τὴν τῶν Λακεδαιμονίων προθυ-
 μίαν. πιστότερον γὰρ ἄλλων φανεῖσθαι.
 Ενδίῳ τε αὐτῷ ἰδίᾳ ἔλεγε καλὸν εἶναι δι'
 ἐκεῖνους ἀποσπῆσαι τε Ἰωνίαν, καὶ βασιλέα

36 ΘΟΥΚΥΔ. Η. ιγ'. ιδ'.

ξύμμαχον ποιῆσαι Λακεδαιμονίοις, κῆ μὴ
 Αγίδος τὸ ἀγώνισμα τῷτο γενέσθαι. ἐτύψ-
 χανε γάρ τῳ Αγίδι αὐτὸς διάφορος ὢν.
 κῆ ὁ μὲν πείσας τὲς τε ἄλλας Εφόρους καὶ
 Ενδιον, ἀνήγελο ταῖς πέντε ναυσὶ μετὰ
 Χαλκιδέως τῷ Λακεδαιμονίῳ. καὶ διὰ τά-
 χους τὸν πλῆθ' ἐποίηστο.

ιγ'. Ανεκομίζοντο δὲ ὑπὸ τὸν αὐτὸν
 χρόνον τῷτον κῆ αἱ ἀπὸ τῆς Σικελίας Πε-
 λοποννησίων ἐκκαίδεκα νῆες, αἱ μετὰ Γυ-
 λίππυς ξυμπολεμήσασαι, καὶ περὶ τὴν
 Λευκαδίαν ἀποληφθεῖσαι, καὶ κοπεῖσαι
 ὑπὸ τῶν Αττικῶν ἑπτὰ καὶ εἴκοσι νεῶν,
 ὧν ἦρχεν Ἰπποκλῆς Μενίππυς, φυλακὴν
 ἔχων τῶν ἀπὸ τῆς Σικελίας νεῶν. αἱ γὰρ
 λοιπαὶ, πλὴν μιᾶς, διαφυγεῖσαι τὲς Αθη-
 ναίαις, κατέπλευσαν εἰς τὴν Κόρινθον.

ιδ'. Ὁ δὲ Χαλκιδεὺς καὶ ὁ Αλκιβιάδης
 πλεόντες, ὅσοις τε ἐπιτύχοιεν ξυνελάμβαι-
 νον, τῷ μὴ ἐξάγγελτοι γενέσθαι· κῆ προσ-
 βαλόντες πρῶτον Κωρύκῳ τῆς ἡπείρου, κῆ

Ioniam deficeret, et regis societas Lacedaemoniis conciliaretur, nec Agidis hoc praclarum facinus esset. Alcibiades enim Agidi erat inimicus. Hic igitur cum et caeteris Ephoris et Endio *rem* persuassisset, cum quinque navibus et Chalcideo Lacedaemonio discessit: et navigationis cursum celeriter confecerunt.

13. Per hoc autem idem tempus, ex Sicilia se *domum* recipiebant, et sexdecim illae Peloponnesiorum naves, quae duce Gylippo *Syracusanos* in bello gerendo adjuverant, et quae circa Leucadiam deprehensae fuerant, et vexatae a septem et viginti Atticis navibus, quibus praerat Hippocles Menippi *filius*, qui classis ex Sicilia *redeuntis* reditum observabat. Nam caeterae, praeter unam, Atheniensibus devitatis, Corinthum appulerant.

14. Chalcideus autem et Alcibiades inter navigandum, omnes, in quos incidissent, comprehendebant, ne ipsorum navigatio palam fieret: et cum ad Corycum in conti-

nente *situm* appulissent, et ipsos hic dimississent, ipsi quidem prius congressi cum nonnullis Chiorum, qui conjurationis erant socii, et qui jusserant ipsos re nulli prius declarata ad urbem navigare, ad Chios ex improvviso advenerunt. Et *Chiorum* quidem plebs admirabunda et attonita erat; pauci vero *nobilesque* operam dederant, ut Senatus cogeretur. Cum autem Chalcideus et Alcibiades dixissent et multas alias naves adventare, nec ullam de navium apud Piraeum obsidione mentionem fecissent, Chii et mox Erythraei ab Atheniensibus defeecerunt. Postea vero cum tribus navibus *illinc* profecti, et Clazomenas ad defectionem *ab iisdem* faciendam induxerunt. Clazomenii autem confestim in continentem transgressi, Polichnam *agri Trojani urbem* munire coeperunt, si forte ipsis opus foret aliquo loco, quo ex parva insula, quam incolebant, sese reciperent. Et omnes quidem, qui defectionem *ab Atheniensibus* fecerant, in moenibus muniendis ac in apparatu belli erant *occupati*.

15. Celeriter autem *de defectione* Chio-

ἀφέντες ἐνταῦθα αὐτὰς, αὐτοὶ μὲν προ-
 ξυγγενόμενοι τῶν συμπρασσόντων Χίων
 τισί, καὶ κελευόντων καταπλεῖν μὴ προει-
 πόντας ἐς τὴν πόλιν, ἀφικνῶνται αἰφνίδιοι
 τοῖς Χίοις. καὶ οἱ μὲν πολλοὶ ἐν θαύματι
 ἦσαν καὶ ἐκπλήξει, τοῖς δ' ὀλίγοις παρε-
 σκεύαστο ὥστε βελὴν τε τυχεῖν ξυλλεγο-
 μένην, καὶ λεγομένων λόγων ἀπό τε τῆς
 Χαλκιδέως καὶ Αλκιβιάδου, ὡς ἄλλαι τε
 νῆες πολλαὶ προσπλέεσι, καὶ τὰ περὶ τῆς
 πολιορκίας τῶν ἐν τῷ Πειραιῶ νεῶν ἔδη-
 λωσάντων, ἀφίσανται Χῖοι καὶ αὖθις Ερυ-
 θραῖοι Ἀθηναίων· καὶ μετὰ ταῦτα τρισὶ
 ναυσὶ πλεύσαντες, καὶ Κλαζομένας ἀφι-
 σᾶσι. διαβάντες δὲ οἱ Κλαζομένιοι εὐθύς
 εἰς τὴν ἡπειρον, τὴν πολίχναν ἐτείχιζον,
 εἴ τι δέοι σφίσιν αὐτοῖς ἐκ τῆς νησίδος ἐν ἣ
 οἰκῶσι πρὸς ἀναχώρησιν. καὶ οἱ μὲν ἀφεσῶ-
 ντες πάντες ἐν τειχισμῷ ἦσαν καὶ παρα-
 σκευῇ πολέμου.

ΙΕ΄. Ες δὲ τὰς Ἀθήνας ταχὺ ἀγγελία

τῆς Χίς ἀφικνεῖται· καὶ νομίσαντες μέγαν
 ἦδη καὶ σαφῇ τὸν κίνδυνον σφᾶς περιεσῆναι,
 καὶ τὰς λοιπὰς συμμάχους ἐκ ἐδελήσειν τῆς
 μεγίστης πόλεως μεθεστηκυίας ἡσυχάζειν,
 τὰ τε χίλια τάλαντα, ὧν διὰ παντὸς τῷ
 πολέμῳ ἐγλίχοντο μὴ ἄφαθαι, εὐθὺς
 ἔλυσαν τὰς ἐπικειμένας ζημίας τῷ εἰπνό-
 τι, ἢ ἐπιψηφίσαντι, ὑπὸ τῆς παρῆς ἐκ-
 πλήξεως, καὶ ἐψηφίσαντο κινεῖν, καὶ ναῦς
 πληρῆν μὴ ὀλίγας· τῶν τε ἐν τῷ Πει-
 ραιῷ ἐφορμησῶν τὰς μὲν ὀκτὼ ἦδη πέμ-
 πειν, αἱ ἀπολιπῆσαι τὴν φυλακὴν, τὰς
 μετὰ Χαλκιδέως διώξασαι καὶ ἐκ καταλα-
 βῆσαι, ἀνακεχωρήκεσαν· (ἦρχε δὲ αὐτῶν
 Στρομβιχίδης Διοτίμης) ἄλλας δὲ ἐκ πολὺ
 ὕστερον βοηθεῖν δώδεκα μεία Θρασυκλῆες,
 ἀπολιτῆσας καὶ παύτας τὴν ἐφόρμησιν.
 τὰς τε τῶν Χίων ἐπτὰ ναῦς, αἱ αὐτοῖς
 ζυνεπολιόρχουν τὰς ἐν τῷ Πειραιῷ, ἀπα-
 γαγόντες, τὰς μὲν ὅσας ἐξ αὐτῶν ἡλευ-
 θέρωσαν, τὰς δ' ἐλευθέρους κατέδησαν. ἐτέ-

rum nuntius Athenas pervenit. Tunc autem *Athenienses*, existimantes magnum jam ac manifestum periculum se circumstare, neque caeteros socios ultro quieturos post defectionem a maxima urbe factam, illa mille talenta, quae per totum belli tempus intacta esse cupiebant, confestim propter praesentem pavorem abrogata lege, quae poenas proponebat ei, qui vel de his *tangendis* verba fecisset, vel aliorum sententiam suo suffragio confirmasset, movenda, navesque non paucas instruendas decreverunt. Illarumque navium, quae in Piraeo stationem adversus *hostium naves* obtinebant, octo quidem jam mittendas *consuerunt*, quae, relicta *navium in Pyraeo obsessarum* custodia, *naves*, quas Chalcideus secum ducebat, insequutae, nec assequutae, *in suam stationem* sese receperant. His autem praecerat Strombichides Diotimi *filius*. Nec multo post alias duodecim ad opem *caeteris* ferendam, quae et ipsae stationem reliquerant, *quam adversus naves hostiles obtinebant*, duce Thra-sycle mittendas *decreverunt*. Septem etiam Chiorum navibus abductis, quae cum ipsis *hostiles naves* obsederant, quae in Piraeo e-

rant, servos quidem, qui in illis erant, libertate donarunt, liberos vero in vincula conjecerunt. Alias etiam in locum earum omnium, quae ad obsidendam Peloponnesiorum classem profectae fuerant, celeriter instruktas miserunt; et alias triginta armare in animo habebant. Et magnum erat *illorum* studium, et nihil parvi moliebantur, ut *suis* auxilium adversus Chium mitterent.

16. Interea vero Strombichides cum octo navibus in Samum pervenit, et *illinc* assumpta una Samia, in Teum navigavit, ipsosque *Teios*, ut quiescerent, rogavit. Ex Chio autem in Teum et Chalcideus cum tribus et viginti navibus trajicere coepit, et simul Clazomeniorum et Erythraeorum peditatus *cum eo* proficiscebatur. Sed Strombichides praesentens, prius discessit. Cum autem in altum profectus multas *hostium* naves ex Chio *contra se venientes* prospexisset, in Samum fuga se recepit. Illae vero *eum* insequiebantur. Illum autem peditatum Teii, cum initio *in urbem* recipere noluisissent, post Atheniensium fugam introduxerunt. Et *hujus peditatus* plerique diu quidem se continuerunt, exspectantes donec et Chalcideus

ρας δ' ἀντὶ πασῶν τῶν ἐπελθουσῶν νεῶν
 ἐς τὴν ἐφόρμησιν τῶν Πελοποννησίων, διὰ
 τάχους πληρώσαντες, ἀντέπεμψαν, καὶ
 ἄλλας διενοοῦντο τριάκοντα πληρῆν. καὶ
 πολλή ἦν προθυμία, καὶ ὀλίγον ἐπράσ-
 σετο οὐδέν ἐς τὴν βοήθειαν τὴν ἐπὶ τὴν
 Χίον.

15'. Εὐ δὲ τέτῳ Στρομβιχίδης ταῖς ὀκ-
 τῶ ναυσὶν ἀφικνεῖται ἐς Σάμον, καὶ προσ-
 λαβὼν Σαμίαν μίαν, ἐπλευσεν ἐς Τέων,
 καὶ ἡσυχάζειν ἤξις αὐτός· ἐκ δὲ τῆς Χίς
 ἐς τὴν Τέων. καὶ ὁ Χαλκιδεὺς μετὰ τριῶν
 καὶ εἴκοσι νεῶν ἐπέπλει, καὶ ὁ πεζὸς ἅμα
 καὶ ὁ Κλαζομενίων καὶ Ερυθραίων παρήει.
 προαισθόμενος δὲ ὁ Στρομβιχίδης, προα-
 νήγετο· καὶ μετεωρισθεὶς ἐν τῷ πελάγει,
 ὥς ἑώρα τὰς ναῦς πολλὰς τὰς ἀπὸ τῆς
 Χίς, φυγὴν ἐποιεῖτο ἐπὶ τῆς Σάμου. αἱ δὲ
 ἐδίωκον. τὸν δὲ πεζὸν οἱ Τήϊοι τοπρῶτον
 ἐκ ἐσδεχόμενοι, ὥς ἔφυγον οἱ Ἀθηναῖοι,
 ἐσηγάγοντο. καὶ ἐπέσχον μὲν οἱ πολλοί,

καὶ Χαλκιδέα ἐκ τῆς διώξεως περιμένοντες, ὡς δὲ ἐχρόνιζε, καθήρουν αὐτοὶ τὸ τεῖχος ὃ ἀνωκοδόμησαν οἱ Ἀθηναῖοι, τῆς Τηϊῶν πόλεως πρὸς ἡπειρον. Ξυγκαθήρην δὲ αὐτοῖς καὶ τῶν βαρβάρων ἐπελθόντες ὁ πολλοί, ὧν ἦρχεν ὁ Τάγης ὑπαρχος Τισαφέρνης.

ΙΖ'. Χαλκιδεὺς δὲ καὶ Ἀλκιβιάδης, ὡς κατεδίωξαν ἐς Σάμον Στρομβιχίδην, ἐκ μὲν τῶν ἐκ Πελοποννήσου νεῶν τὰς ναύτας ὀπλίσαντες, ἐν Χίῳ καλαμπάνουσιν ἀντιπληρώσαντες δὲ ταύτας τε ἐκ Χίῳ καὶ ἄλλας εἴκοσιν, ἐπλεον ἐς Μίλητον ὡς ἀποσησόντες. ἐβύλετο γὰρ ὁ Ἀλκιβιάδης, ὧν ἐπιτήδειος τοῖς προεσῶσι τῶν Μιλησίων, φθάσαι τὰς τε ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου ναῦς προσαλαγόμενος αὐτὰς, καὶ Χίοις καὶ ἑαυτῷ καὶ Χαλκιδεῖ, καὶ τῷ ἀποσεΐλαντι Ἐνδίῳ, ὥσπερ ὑπέχετο, τὸ ἀγώνισμα προδεῖναι, ὅτι πλείσας τῶν πόλεων μετὰ τῆς Χίων δυνάμεως καὶ Χαλκιδέως ἀπο-

ab insequendis hostibus reverteretur. Sed cum ille diutius moraretur, ipsi muros demoliti sunt, quos Athenienses exstruxerant, urbis Teiae, qua parte continentem respicit. Illos autem in his demoliendis adjuverunt aliquot etiam barbari, qui supervenerant, quibus praeerat Tages Tisaphernis propraetor.

17. Chalcideus vero et Alcibiades, cum Strombichidem ad Samum usque persequuti fuissent, nautas quidem ex Peloponneso navibus advectos armarunt, et in Chio *praesidii causa* reliquerunt: illas vero aliasque viginti Chiis nautis, in Peloponnesiorum locum substitutis, complentes, Miletum petierunt, ut ad defectionem faciendam inducerent. Alcibiades enim, cui necessitudo cum Milesiorum primoribus intercedebat, illorum societatem sibi prius conciliare, quam classis ex Peloponneso veniret, et Chiis, et sibi ipsi, et Chalcideo, et Endio, a quo missus fuerat, hoc praeclarum facinus attribuere volebat, quemadmodum promiserat, quod cum Chiorum copiis et Chalcideo quant

plurimas civitates ad defectionem induxisset. Cum igitur maximam navigationis partem clandestine confecissent, nec multo ante Strombichidem et Thrasyclem (qui cum duodecim navibus tunc Athenis veniens aderat, et simul *cum suo collega illos* persequeretur) venissent, Miletum ad defectionem faciendam induxerunt. Athenienses vero cum undeviginti navibus e vestigio *eos* persequuti, cum Milesii eos recipere nollent, ad Ladam insulam *Mileto* adjacentem appulerunt, ibique stationem habuerunt. Prima autem societas, per Tiffaphernem et Chalcideum inter Regem et Lacedaemonios post Milesiorum defectionem statim inita, haec fuit.

18. ' LACEDAEMONII fociique societa-
 ' tem cum Rege et Tiffapherne his condi-
 ' tionibus fecerunt. Quamcunque regionem
 ' et *quascunque* urbes Rex habet, et Regis
 ' majores habuerunt, *haec* Regis funto:
 ' quicquid autem pecuniarum, aut quicquid
 ' aliud ex urbibus istis ad Athenienses re-
 ' dibat, communiter Rex et Lacedaemonii
 ' et focii prohibento, ne quicquam pecunias

ῥήσας. λαθόντες ἔν τὸ πλεῖστον τῷ πλῆ-
 κῇ φθάσαντες ἔκ πολὺ τὸν τε Στρομβιχί-
 δην κῇ τὸν Θρασυκλέα, ὃς ἔτυχεν ἐκ τῶν
 Ἀθηναίων δώδεκα ναυσὶν ἄρτι παρῶν κῇ ξυν-
 διώκων, ἀφιστάσι τὴν Μίλητον. κῇ οἱ Ἀθη-
 ναῖοι κατὰ πόδας μιᾶς δεξάσαις εἴκοσι ναυ-
 σὶν ἐπιπλεύσαντες, ὥς αὐτὸς ἔκ ἐδέχοντο
 οἱ Μιλήσιοι, ἐν Λάδῃ τῇ ἐπικειμένη νήσῳ
 ἐφώρμην. καὶ ἡ πρὸς βασιλέα συμμαχία
 Λακεδαιμονίοις ἡ πρώτη, Μιλησίων εὐθὺς
 ἀποσάντων, διὰ Τισσαφέρους κῇ Χαλκι-
 δέως ἐγένετο ἡδε.

ιη'. ἘΠΙ τοῖσδε συμμαχίαν ἐποίησαντο
 πρὸς βασιλέα κῇ Τισσαφέρην Λακεδαι-
 μόνιοι κῇ οἱ σύμμαχοι. Ὀπόσῃν χώραν κῇ
 πόλεις βασιλεὺς ἔχει, κῇ οἱ πατέρες οἱ
 βασιλέως εἶχον, βασιλέως ἔστω· κῇ ἐκ τῶ-
 ν τῶν πόλεων ὅποσα Ἀθηναίοις ἐφοίτα
 χρήματα, ἢ ἄλλο τι, κωλυόντων κοινῇ
 βασιλεὺς κῇ Λακεδαιμόνιοι κῇ οἱ σύμμα-
 χοι, ὅπως μήτε χρήματα λαμβάνωσι

‘ Αθηναῖοι, μήτε ἄλλο μηδέν. κὶ τὸν πό-
 ‘ λεμον τὸν πρὸς Αθηναίους κοινῇ πολεμούν-
 ‘ των βασιλεὺς κὶ Λακεδαιμόνιοι κὶ οἱ ζύμ-
 ‘ μαχοι· καὶ κατάλυσιν τῷ πολέμῳ πρὸς
 ‘ Αθηναίους μὴ ἐξέσω ποιῆσθαι, ἢν μὴ ἀμ-
 ‘ φοτέροις δοκῇ, βασιλεῖ κὶ Λακεδαιμονίοις
 ‘ κὶ τοῖς συμμαχοῖς. ἢν δέ τινες ἀφισώλῃαι
 ‘ ἀπὸ βασιλείως, πολέμιοι ἔσωσαν κὶ Λα-
 ‘ κεδαιμονίοις κὶ τοῖς συμμαχοῖς· κὶ ἢν τινες
 ‘ ἀφισώνται ἀπὸ Λακεδαιμονίων καὶ τῶν
 ‘ συμμαχῶν, πολέμιοι ἔσωσαν βασιλεῖ
 ‘ κατὰ ταυτά.’

Θ΄. Ἡ μὲν συμμαχία, αὕτῃ ἐγένετο.
 μετὰ δὲ ταῦτα οἱ Χῆοι εὐθύς, δέκα ἐτέ-
 ρας πληρώσαντες ναῦς, ἐπλευσαν εἰς Αναί-
 αν, βεβλόμενοι περὶ τε τῶν ἐν Μιλήτῳ πυ-
 θέσθαι, κὶ τὰς πόλεις ἅμα ἀφισάναι. καὶ
 ἐλθούσης παρὰ Χαλκιδέως ἀγγελίας αὐτοῖς
 ἀποπλεῖν πάλιν, κὶ ὅτι Ἀμόργης παρέσαι
 κατὰ γῆν στρατιᾶ, ἐπλευσαν εἰς Διὸς ἱερόν·
 κὶ καθορῶσιν ἑκατάδεκα ναῦς, ἃς ὕστερον ἐτι

rum, aut quicquam aliud Athenienses *hinc*
 accipiant. Item bellum adversus Atheni-
 enses Rex et Lacedaemonii et socii com-
 muniter administranto. Bellumque ad-
 versus Athenienses deponere ne liceat,
 nisi utrisque, Regi ac Lacedaemoniis et
 sociis, visum fuerit. Quod si qui defectionem
 a Rege fecerint, hostes Lacedaemo-
 niis et sociis funto. Si qui etiam a Lacedaemoniis,
 sociisque defecerint, hostes
 eodem modo Regi funto.

19. Hunc igitur in modum haec societas
 inita fuit. Postea vero confestim Chii, de-
 cem aliis navibus instructis, ad Anaciam na-
 vigarunt; eo animo, ut et de rerum Milesi-
 arum statu certiores fierent, et simul civi-
 tates ad defectionem sollicitarent. Sed cum
 nuntium a Chalcideo *missum* accepissent,
 quo redire jubebantur, quoniam Amorges
 itinere terrestri cum *suis* copiis adesset, ad
 Jovis templum navigarunt. Et *illinc* per-
 spexerunt sexdecim naves, cum quibus Dio-
 medon post Thrasyclem Athenis adhuc ad-

ventabat. Cum autem *eas Chii* vidissent, cum una quidem navi Ephesum, cum reliquis vero in oram Teiam diffugerunt. Athenienses vero *harum* quatuor quidem vacuas ceperunt, hominibus in terram prius elapsis, reliquae vero in Teiorum urbem confugerunt. Et Athenienses quidem in Samum navigarunt: Chii autem cum reliquis navibus in altum profecti, et peditatus cum ipsis, Lebedum ad defectionem induxerunt, et item Eras. Postea vero omnes, et pedestres et navales copiae, *cum classe* domum se receperunt.

20. Sub eadem tempora viginti Peloponnesiorum naves, quas Athenienses pari *navium* numero tunc insequuti fuerant, et in Piraeum ingressas obsidebant, repentina eruptione *in hostes* facta, et navali proelio *illis* superatis, quatuor Atticas naves ceperunt; et *illinc* ad Cenchreas profectae, rursus ad navigationis cursum in Chium et Ioniam conficiendum se praeparare coeperunt. Astyochus autem Lacedaemone na-

Θρασυλέες Διομέδων ἔχων ἀπ' Αθηνῶν
 προσέπλει. καὶ ὡς εἶδον, ἔφευγον μιᾷ μὲν
 νηϊ ἔς Εφεσον, αἱ δὲ λοιπαὶ ἐπὶ τῆς Τέω.
 καὶ τέσσαρας μὲν κενὰς οἱ Αθηναῖοι λαμ-
 βάνσιν, τῶν ἀνδρῶν ἔς τὴν γῆν φθασάντων,
 αἱ δ' ἄλλαι ἔς τὴν Τηϊῶν πόλιν καταφεύ-
 γουσι. καὶ οἱ μὲν Αθηναῖοι ἐπὶ τῆς Σάμῃ ἀπέ-
 πλευσαν· οἱ δὲ Χῖοι, ταῖς λοιπαῖς ἀναγαλόμε-
 νοι, καὶ ὁ πεζὸς μετ' αὐτῶν, Λέβεδον ἀπέ-
 σησαν, καὶ αὖθις Εῤάς. καὶ μετὰ τῷτο ἕκαστοι
 ἐπ' οἴκῃς ἀπεκομίσθησαν, καὶ ὁ πεζὸς καὶ αἰνῆες.

κ'. Ὑπὸ δὲ τῆς αὐτῆς χρόνης αἱ ἐν τῷ
 Πειραιῶ εἴκοσι νῆες τῶν Πελοποννησίων
 καταδιωχθεῖσαι τότε, καὶ ἐφορμέμεναι ἴσω
 ἀριθμῷ ὑπὸ Αθηναίων, ἐπέκπλεον ποιησά-
 μεναι αἰφνίδιον, καὶ κραλῆσασαι ναυμαχίᾳ,
 τέσσαράς τε ναῦς λαμβάνουσι τῶν Αθηναί-
 ων, καὶ ἀποπλεύσασαι ἔς Κεγχρεῖας, τὸν
 ἔς τὴν Χίον καὶ τὴν Ἰωνίαν πλῆν αὖθις
 παρεσκευάζοντο. καὶ ναύαρχος αὐτοῖς ἐκ
 Λακεδαιμόνος Ἀσύοχος ἐπῆλθεν, ὥπερ ἐ-

γίγνεται ἤδη πᾶσα ἡ ναυαρχία. ἀναχωρή-
 σαντος δὲ τῷ ἐκ τῆς Τέω πεζῷ, καὶ Τισσα-
 φέρνης αὐτὸς στρατιᾷ παραγενόμενος, καὶ
 ἐπικαθελὼν τὸ ἐν τῇ Τέῳ τεῖχος, εἴτι
 ὑπελείφθη, ἀνεχώρησε. καὶ Διομέδων, ἀ-
 πελθόντος αὐτῷ, ἔκ πολὺ ὕψερρον δέκα ναυ-
 σὶν Ἀθηναίων ἀφικόμενος, ἐσπείσατο Τη-
 οῖς ὥστε δέχεσθαι καὶ σφᾶς. καὶ παραπλεύ-
 σας ἐπὶ Εῤῥας, καὶ προσβαλὼν, ὥς ἔκ ἐλάμ-
 βανε τὴν πόλιν, ἀπέπλευσεν.

κα'. Εὔγενετο δὲ κατὰ τὸν χρόνον τῷτον
 καὶ ἡ ἐν Σάμῳ ἐπανάστασις ὑπὸ τῷ δήμῳ
 τοῖς δυνατοῖς, μὲν Ἀθηναίων, οἳ ἔτυχον
 ἐν τρισὶ ναυσὶ παρόντες. καὶ ὁ δῆμος ὁ Σα-
 μίων διακοσίους μὲν τινὰς τῶν πάντας τῶν
 δυνατῶν ἀπέκτεινε· τετρακοσίους δὲ φυγῇ
 ζημιώσαντες, καὶ αὐτοὶ τὴν γῆν αὐτῶν καὶ
 οἰκίας νειμάμενοι, Ἀθηναίων τε σφίσιν αὐ-
 τονομίαν μὲν ταῦτα ὡς βεβαίοις ἤδη ψη-
 φισαμένων, τὰ λοιπὰ δώκεν τὴν πόλιν, καὶ
 τοῖς γεωμόροις μετεδίδωσαν ἕτε ἄλλας ἔδε-

varchus ipsis futurus advenit, penes quem totum illius classis imperium jam erat. Cum autem peditatus ex Teo discessisset, ipse quoque Tiffaphernes cum *suis* copiis *illuc* profectus, et si quid murorum in *urbe* Teo reliquum erat, demolitus, discessit. Nec multo post ejus discessum Diomedon cum decem Atticis navibus *illuc* profectus, cum Teiis pactiōnem fecit, ut se quoque reciperent. Et *illinc* adversus Eras profectus, ac adortus, cum urbem expugnare non potuisset, discessit.

21. Per idem etiam tempus apud Samum plebs una cum Atheniensibus, qui cum tribus navibus *illic* aderant, adversus potentes arma sumsit. Et Samiorum plebs ad ducentos ex hisce potentibus ad summum interfecit. Cum autem quadringentos ex filio multassent, ipsique agros illorum et domos *inter se* distribuissent, et post haec Athenienses ipsis ut jam fidis libertatem decrevissent, in posterum *ipsi per se suoque arbitratu suam* rempublicam administrarunt, et cum Geomoris nihil communicabant, nec ulli e po-

pulo amplius licebat aut *suas filias* apud illos elocare, aut ab illis ducere.

22. Post haec autem eadem aestate, Chii (quemadmodum coeperant) nihil de suo studio remittentes, quo vel sine Peloponnesiis, cum copiis, quas secum tunc habebant, civitates ad defectionem inducere conabantur, simul etiam cupientes quam plurimos ejusdem periculi socios habere, cum tredecim navibus ipsimet *sine Peloponnesiis* in expeditionem adversus Lesbum sunt profecti, (quemadmodum a Lacedaemoniis dictum fuerat, secundo loco in eam eundum esse) et illinc in Hellespontum. Simul autem et Peloponnesiorum, qui aderant, et indigenarum fociorum peditatus Clazomenas et Cumam profectus est. Ejus autem praefectus erat Eualas Spartanus, navium vero, Diniadas ex finitimis *urbi subditis*. Et naves quidem *Chiorum in Lesbum* profectae Methymnam primum ad defectionem impulerunt. *Deinde Chii quatuor navibus hic praesidii causa relictis, cum reliquis Mitylenen petierunt, et ad defectionem impulerunt.*

23. Astyochus vero Lacedaemoniorum navarchus, cum quatuor navibus e Cen-

νός, οὔτε ἐκδέναι, ἔτε ἀγαγέσθαι παρ' ἐκείνων, ἔδ' ἐς ἐκείνους, ἔθενι ἔτι τῷ δήμῳ ἔζην.

κβ'. Μετὰ δὲ ταῦτα, τῷ αὐτῷ θέρους, οἱ Χῖοι, ὥσπερ ἤρξαντο, ἔθεν ἀπολείποντες προθυμίας, ἄνευ τε Πελοποννησίων πλήθει παρόντες ἀποσῆσαι τὰς πόλεις, καὶ βελόμενοι ἅμα ὥσπλείστους σφίσι ζυγκινδυνεύειν, στρατεύονται αὐτοὶ τε τρισκαίδεκα ναυσὶν ἐπὶ τὴν Λέσβον (ὥσπερ εἶρηλο ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων δεύτερον ἐπ' αὐτὴν ἰέναι) καὶ ἐκεῖθεν ἐπὶ τὸν Ἑλλάσποντον· καὶ ὁ πεζὸς ἅμα Πελοποννησίων τε τῶν παρόντων καὶ τῶν αὐτόθεν ζυμμάχων παρήει ἐπὶ Κλαζομενῶν τε καὶ Κύμης. ἤρχε δ' αὐτῷ Εὐάλας Σπαρτιάτης, τῶν δὲ νεῶν, Δεινιάδας περίοικος. καὶ αἱ μὲν νῆες καταπλεύσασαι Μήθυμναν πρῶτον ἀφιστᾷσιν.

κγ'. Ασύοχος δὲ ὁ Λακεδαιμόνιος ναύαρχος, τέσσαρσι ναυσὶν, ὥσπερ ὥρμητο,

πλέων ἐκ τῶν Κεγχρεῶν, ἀφικνεῖται ἐς
 Χίον· καὶ τρίτην ἡμέραν αὐτῷ ἦκοντος, αἱ
 Αττικάι νῆες πέντε καὶ εἴκοσιν ἔπλεον ἐς
 Λέεσον, ὧν ἤρχε Λέων καὶ Διομέδων. Λέων
 γὰρ ὕφερον δέκα ναυσὶ προσεβοήθησαν ἐκ
 τῶν Αθηνῶν. ἀναγαγόμενος δὲ καὶ ὁ Ασύ-
 χος τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐς ὄψε, καὶ προσλα-
 βὼν Χίακ ναῦν μίαν, ἔπλει ἐς τὴν Λέεσον,
 ὅπως ὠφελοῖν εἴτι δύναιτο. καὶ ἀφικνεῖται
 ἐς τὴν Πύρραν, ἐκεῖθεν δὲ τῇ ὑφεραίᾳ ἐς
 Ερεσσον· ἐνθα πυνθάνεται ὅτι ἡ Μιτυ-
 λήνη ὑπὸ τῶν Αθηναίων αὐτοβορὴν ἐάλω-
 κεν. οἱ γὰρ Αθηναῖοι, ὥσπερ ἔπλεον ἀ-
 προσδόκητοι, καταχόντες ἐς τὸν λιμένα,
 τῶν τε Χίων νεῶν ἐκράτησαν, καὶ ἀποβάν-
 τεσ, τὴν ἀντιστάντα μάχην νικήσαντες, τὴν
 πόλιν ἔχον. ἃ πυνθανόμενος ὁ Ασύσχος
 τῶν τε Ερεσίων, καὶ τῶν ἐκ τῆς Μηθύ-
 μνης μετ' Εὐβούλα Χίων νεῶν, αἱ τότε
 καταληφθεῖσαι, καὶ, ὥς ἡ Μιτυλήνη ἐά-
 λω, φεύγουσαι περιέτυχον αὐτῷ τρεῖς

ehreis navigans, in Chium pervenit, quem-
admodum *illuc initio pervenire* properabat.
Tertio autem die quam ille pervenit, quin-
que et viginti Atticae naves ad Lesbum ap-
pulerunt, quibus praeerat Leon et Diome-
don. Leon enim cum aliis decem navibus,
Athenis postea profectus, ad opem *suis* fe-
rendam venerat. Sed et Astyochus eodem
die jam advesperascente, cum portu solvis-
set, et unam Chiam navem assumsisset, in
Lesbum navigare coepit, ut, si quid posset,
Lesbiis proderet. Cum autem Pyrrham, et
illinc postero die Erethum pervenisset; hic
intellexit Mitylenen ab Atheniensibus pri-
mo impetu captam fuisse. Nam Athenien-
ses, ut ex improvise venerant, ad portum
appulsi, naves Chias superaverunt, et in ter-
ram egressi, iis, qui obstiterant, proelio vic-
tis, urbem in suam potestatem redegerunt.
Quae cum Astyochus intellexisset tum ex
navibus Erethinis, tum ex tribus Chiis (nam
ex quatuor una ab Atheniensibus capta fue-
rat) quae ex Methymna cum Eubulo venie-

bant, quae tunc *ab Atheniensibus* interceptae, sed, quum Mitylene capta est, elapsae, in ipsum inciderant, haud amplius Mitylenen contendit; sed cum Ereßum ad defectionem faciendam impulisset, et suarum etiam navium milites armasset, Eteonico duce illis praeposito, Antissam et Methymnam versus itinere terrestri proficisci iussit: ipse quoque cum suis navibus et tribus Chiis eodem oram legens contendit, sperans Methymnaeos, conspectis suis copiis, fiduciam animo concepturos, et in defectione permanfuros. Sed cum in Lesbo omnia ipsi adversarentur, suis copiis *in naves* receptis, in Chium rediit. Peditatus etiam, qui navibus vehebatur, et qui in Hellespontum trajecturus erat, rursus in oppida se recepit. Post haec autem ex sociali Peloponnesiorum classe, quae ad Cenchream stabat, sex naves in Chium ad ipsos venerunt. Athenienses vero res in Lesbo rursus constituerunt, et illinc profecti, Clazomeniorum urbem, nomine Polichnam, quam in continente muniebant, ceperunt,

μία γὰρ ἐάλω ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων) ἔκτι
ἐπὶ τὴν Μιτυλήνην ὥρμησεν, ἀλλὰ τὴν
Ερεασον ἀποσήσας, καὶ ὀπλίσας καὶ τὸς ἀπὸ
τῶν ἐαυτῷ νεῶν ὀπλίτας, πεζῇ παρέπλει
ἐπὶ τὴν Ἀντιοσαν καὶ Μήθυμναν, ἀρχοῖνα
Ετεόνικον προσάξας. καὶ αὐτὸς ταῖς τε μεθ'
ἐαυτῷ ναυσὶ καὶ ταῖς τρισὶ ταῖς Χίαις παρέ-
πλει ἐπὶ Ἀντιοσαν καὶ Μήθυμναν, ἐλπίζων
τὸς Μηθυμναίους θαρσύνειν τε ἰδόντας σφᾶς,
καὶ ἐμμενεῖν τῇ ἀποσάσει. ὥς δὲ αὐτῷ τὰ ἐν
τῇ Λέσβῳ πάντα ἤναντιῆτο, ἀπέπλευσε
τὸν ἐαυτοῦ στρατὸν ἀναλαβὼν εἰς τὴν Χίον.
ἀπεκομίσθη δὲ πάλιν κατὰ πόλεις καὶ ὁ ἀπὸ
τῶν νεῶν πεζὸς, ὃς ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον
ἐμέλλησεν ἵεναι. καὶ ἀπὸ τῶν ἐν Κεγχρεῖᾳ
συμμαχίδων Πελοποννησίων νεῶν ἀφικνεῖν-
ται αὐτοῖς ἐξ μετὰ ταῦτα εἰς τὴν Χίον. οἱ δὲ
Ἀθηναῖοι τὰ τε ἐν τῇ Λέσβῳ πάλιν κατε-
στήσαντο, καὶ πλεύσαντες ἐξ αὐτῆς, Κλαζο-
μενίων τὴν ἐν τῇ ἡπείρῳ Πολίχναν τειχι-
ζομένην ἐλόντες, διεκόμισαν πάλιν αὐτὸς εἰς

τὴν ἐν τῇ νήσῳ πόλιν, πλὴν τῶν αἰτίων
τῆς ἀποσάσεως· ἔτοι δὲ ἐς Δαφνῶντα ἀ-
πῆλθον. καὶ αὖθις Κλαζομεναὶ προσεχώ-
ρησαν Ἀθηναίοις.

κδ'. Τῷ δ' αὐτῷ θέρει, οἳ τ' ἐπὶ Μι-
λήτῳ Ἀθηναῖοι ταῖς εἴκοσι ναυσὶν ἐν τῇ
Λάδῃ ἐφορμῶντες, ἀπόβασιν ποιησάμενοι
ἐς Πάνορμον τῆς Μιλησίας, Χαλκιδέα τε
τὸν Λακεδαιμόνιον ἄρχοντα μετ' ὀλίγων
παραβοηθήσαντα ἀποκλείνῃσι, καὶ τροπαῖον
τρίτῃ ἡμέρᾳ ὕστερον διαπλεύσαντες ἔση-
σαν. ὃ οἱ Μιλήσιοι, ὥς ἔμελλ' ἀκράτεις τῆς
γῆς σταθεῖν, ἀνείλον. καὶ Λέων καὶ Διομῆδων
ἔχοντες τὰς ἐκ Λέσβου Ἀθηναίων ναῦς, ἐκ
τε Οἰνυασιῶν τῶν πρὸ Χίης νήσων, καὶ ἐκ
Σιδάσσης, καὶ ἐκ Πτελεῆ, ἃ ἐν τῇ Ερυθραίᾳ
εἶχον τείχη, καὶ ἐκ τῆς Λέσβου ὁρμώμενοι,
τὸν πρὸς τῆς Χίης πόλεμον ἀπὸ τῶν νεῶν
ἐποιῶντο. εἶχον δὲ ἐπιβάτας τῶν ὀπλι-
τῶν ἐκ καταλόγου ἀναγκαστές. καὶ ἐν τε
Καρδαμύλῃ ἀποβάντες, καὶ ἐν Βολίῳ

eosque rursus in urbem in insula *sitam* transportarunt, praeter defectionis autores: isti enim Daphnuntem abierunt. Et denuo Clazomenae in Atheniensium ditionem concesserunt.

24. Eadem aestate, illi etiam Athenienses, qui cum viginti navibus apud Ladam stationem adversus Miletum habebant, copiis in terram expositis ad Panormum *agri Milesii oppidum*, Chalcideum Lacedaemonium ducem, cum paucis occurrentem ad vim arcendam, interfecerunt; et tertio post die, erecto tropaeo, abierunt. Quod Milesii sustulerunt, ut ab illis erectum, qui agrum in suam potestatem nequaquam redegerant. Leon autem et Diomedon cum Atheniensium navibus, quas ex Lesbo secum duxerant, ex Oenuffis insulis Chio adjacentibus, ex Sidussa quoque, et Pteleo, (quas urbes in *agro Erythraeo* obtinebant) atque ex Lesbo proficiscentes, ex navibus bellum adversus Chios administrabant. Habebant autem graves armaturae milites legionarios, quos naves conscendere coegerant, ut earum essent defensores. Et ad Cardamylam expositis in

terram copiis, et ad Bolissum Chiis proelio
 victis, multisque caesis, qui ad vim arcen-
 dam obviam sibi processerant, oppida in hac
 parte sita everterunt. Et *eosdem Chios* ad
 Phanas rursus altero praelio, et tertio ad
 Leuconium vicerunt. Postea vero Chii qui-
 dem jam adversus *Athenienses* haud amplius
 prodire sunt ausi: illi vero regionem egre-
 gie instructam, et a bello Medico ad id us-
 que tempus illaefam, diripuerunt. Chii enim
 soli *omnium*, quos ego cognovi, post Lace-
 daemonios, simul et beati et modesti existe-
 runt, et quo magis ipforum civitas cresce-
 bat, eo magis etiam modestiae operam da-
 bant, ut magis essent muniti. Et ne ipsam
 quidem defectionem (si praeter id, quod *ip-
 sis* tutum erat, hoc fecisse videntur) facere
 prius sunt ausi, quam una cum multis iisque
 fortibus fociis se belli fortunam periclitatu-
 ros existimarunt, et *priusquam* intellexe-
 runt, ne ipsos quidem Athenienses amplius
 negare, post cladem in Sicilia acceptam, pla-
 ne res suas pessime se habere. Quod si qua
 in re praeter suam opinionem lapsi sunt, (ut
 humanitus contingere solet) cum multis hoc

τὸς προσβοηθήσαντας τῶν Χίων μάχῃ νι-
 κήσαντες, καὶ πολλὰς διαφθείραντες, ἀνά-
 στατα ἐποίησαν τὰ ταύτῃ χωρία. καὶ ἐν
 Φαναῖς αἰῶδες ἄλλη μάχῃ ἐνίκησαν, καὶ
 τρίτῃ ἐν Λευκωνίῳ. καὶ μετὰ τῆτο οἱ μὲν
 Χῖοι ἤδη ἔκέτι ἐπέξήσαν, οἱ δὲ τὴν χώραν
 καλῶς κατεσκευασμένην, καὶ ἀπαθῆ ἔσαν
 ἀπὸ τῶν Μηδικῶν μέχρι τότε, διεπόρθη-
 σαν. Χῖοι γὰρ μόνοι μετὰ Λακεδαιμονίους,
 ὧν ἐγὼ ἠΐδιον, εὐδαιμονήσαντες, ἅμα καὶ
 ἐσωφρόνησαν, καὶ ὅσω ἐπιδίδε ἡ πόλις αὐ-
 τοῖς ἐπὶ τὸ μείζον, τόσω καὶ ἐκοσμῶντο
 ἐχυρώτερον. καὶ ἔδ' αὐτὴν τὴν ἀπόστασιν
 (εἰ τοῦτο δοκῶσι παρὰ τὸ ἀσφαλέστερον
 πράττειν) πρότερον ἐτόλμησαν ποιήσασθαι
 ἢ μετὰ πολλῶν τε καὶ ἀγαθῶν συμμάχων
 ἐμελλον κινδυνεύσειν, καὶ τὰς Ἀθηναίους
 ἠΐδανοντο οὐδ' αὐτὰς ἀντιλέγοντας ἔτι,
 μετὰ τὴν Σικελικὴν συμφορὰν, ὥς ἔ πάνν
 πόνηρα σφῶν βεβαίως τὰ πράγματα εἶη.
 εἰ δέ τι ἐν τοῖς ἀνδρωπέοις τῆ βίης παρα-

λόγοις ἐσφάλησαν, μετὰ πολλῶν, οἷς ταῦτα ἔδοξε τὰ τῶν Αθηναίων ταχὺ ξυναρξασθῆναι, τὴν ἀμαρτίαν ξυνέγνωσαν. εἰργομένοις ἔν αὐτοῖς τῆς θαλάσσης, καὶ κατὰ γῆν πορθεμένοις, ἐνεχείρησάν τινες πρὸς Αθηναίους ἀγαγεῖν τὴν πόλιν· ὅς αἰδομένοι οἱ ἄρχοντες, αὐτοὶ μὲν ἡσύχασαν, Ἀσύοχον δὲ ἐξ Ερυθρῶν τὸν ναύαρχον μετὰ τεσσάρων νεῶν, αἱ παρήσαν αὐτῶν κομίσαντες, ἐσκόπευ· ὅπως μετριώτατα ἢ ὀμήρων λήψαι, ἢ ἄλλῳ τῷ τρόπῳ καταπαύσωσι τὴν ἐπιβουλὴν. καὶ οἱ μὲν ταῦτα ἔπρασον.

κέ'. Ἐκ δὲ τῶν Αθηνῶν, τῷ αὐτῷ θέρει τελευτῶντος, χίλιοι ὀπλιταὶ τῶν Αθηναίων καὶ πεντακόσιοι, καὶ χίλιοι Ἀργεῖων (τὸς γὰρ πεντακοσίους τῶν Ἀργεῖων φίλους ὄντας ὀπλίσαν οἱ Αθηναῖοι) καὶ χίλιοι τῶν συμμαχῶν, ναυσὶ δυοῖν δεύσαις πεντήκοντα, ὧν ἦσαν καὶ ὀπλιταγωγοὶ, Φρυνίχης καὶ Ονομακλέους καὶ Σκιρωνίδου στρατηγόντων,

peccatum *ultro* commiserunt, qui res Atheniensium a multis celeriter eversum iri putabant. Cum igitur illi maris usu prohiberentur, et terra diriperentur, quidam *ex ipsorum civibus* urbem Atheniensibus tradere sunt conati. Magistratus autem, quamvis horum consilia sensissent, ipsi tamen quieverunt: sed Astyochum navarchum, cum quatuor navibus, quae ipsi aderant, Erythris *accerfitum*; in urbem adducentes, cum eo consultare coeperunt, ut vel obsidibus acceptis, vel alio aliquo modo, quam moderatissime insidias compescerent. Et Chii quidem haec agebant.

25. Eadem autem aestate extrema, mille et quingenti gravis armaturae milites Atheniensium, et mille Argivorum (Athenienses enim quingentos Argivorum levis armaturae milites *justis* armis instruxerant) et fortiorum mille, cum navibus duodequingenta, quarum aliquot erant ad armatos portandos, ducibus Phrynicho et Onomacle et Scironida, Athenis in Samum trajecerunt,

et in Miletum transgressi, castra posuerunt. Milesii vero *adversus eos* egressi, cum ipsi, *qui erant* octingenti gravis armaturae milites, tum Peloponnesii, qui cum Chalcideis venerant, tum etiam quaedam peregrina Tiffaphernis auxilia, quinetiam ipse Tiffaphernes praefens, et ipsius equitatus, proelium cum Atheniensibus sociisque commiserunt. Et Argivi quidem, qui suo cornu proelii initium fecerant, et qui contemnis *hostibus*, ut adversus Iones, et eos, qui suum impetum laturos non essent, ordinibus non servatis pergebant, a Milesiis superati fuerunt, et paulo pauciores trecentis ex ipsis caesi fuerunt. Athenienses vero, cum initio Peloponnesios vicissent et barbaros ac caeteram turbam *loco* pepulissent, cum Milesiis non sunt congressi: sed cum ipsi *Milesii* post fugatos Argivos in urbem se recepissent, cum alterum suorum *cornu* superatum viderent, *Athenienses* ad ipsam Milesiorum urbem jam victores castra posuerunt. In hoc autem proelio contigit, ut Iones utrin-

κατέπλευσαν ἐς Σάμον, καὶ διαβάντες ἐς
Μίλητον ἐστρατοπεδεύσαντο. Μιλήσιοι δὲ
ἐξελθόντες, αὐτοὶ τε ὀκτακόσιοι ὀπλίται,
καὶ οἱ μετὰ Χαλκιδέως ἐλθόντες Πελοποννή-
σιοι, καὶ Τισσαφέρνης τὸ ξενικὸν ἐπικερικόν,
καὶ αὐτὸς Τισσαφέρνης παρὼν, καὶ ἡ ἵπποα
αὐτῷ, ξυνέβαλον τοῖς Ἀθηναίοις καὶ συμμά-
χοις. καὶ οἱ μὲν Ἀργεῖοι τῷ σφετέρῳ αὐτῶν
κέρει προεξάζαντες, καὶ καταφρονήσαντες, ὥς
ἐπὶ Ἰωνάς τε καὶ ὁ δεξιόμενος ἀτακτότερον
χωρῶντες, νικῶνται ὑπὸ τῶν Μιλησίων, καὶ
διαφθείρονται αὐτῶν ὀλίγω ἐλάσσους τρια-
κόσιων ἀνδρῶν. Ἀθηναῖοι δὲ τὴν τε Πελο-
ποννησίους πρῶτες νικήσαντες, καὶ τὴν βαρ-
βάρους καὶ τὸν ἄλλον ὄχλον ὠσάμενοι, τοῖς
Μιλησίοις ὁ συμμίζαντες, ἀλλ' ὑποχω-
ρῶντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς τῶν Ἀργείων
τροπῆς ἐς τὴν πόλιν, ὥς εἴρων τὸ ἄλλα
τῶν ἡστώμενον, πρὸς αὐτὴν τὴν πόλιν
τῶν Μιλησίων κρατῶντες ἤδη τὰ ὅπλα τί-
νεται. καὶ ξυνέβη ἐν τῇ μάχῃ ταύτῃ τὴν

Ιωνας ἀμφοτέρων τῶν Δωριέων κρατῆσαι·
 τῆς τε γὰρ κατὰ σφᾶς Πελοποννησίης οἱ
 Αθηναῖοι ἐνίκων, καὶ τῆς Ἀργείης οἱ Μιλή-
 σιοι. σήσαντες δὲ τροπαῖον, τὸν περιτει-
 χισμόν, ἰσχυρότερον ὄντος τῷ χωρίῳ, οἱ Αθη-
 ναῖοι παρεσκευάζοντο· νομίζοντες, εἰ προσ-
 αγάγοιντο Μίλητον, ῥαδίως ἂν σφίσι καὶ
 τὰ ἄλλα προχωρήσειν.

κς'. Ἐν τῷ δὲ, περὶ δείλην ἤδη ὄψι-
 αν, ἀγγέλλεται αὐτοῖς τὰς ἀπὸ Πελο-
 ποννήσος καὶ Σικελίας πέντε καὶ πεντήκοντα
 ναῦς ὅσον ἐπαρῆναι. τῶν τε γὰρ Σικελια-
 τῶν, (Ἐρμοκράτης τῷ Συρακυσίῳ μάλιστα
 ἐνάγοντος συνεπιλαβέσθαι τῆς ὑπολοίπου
 Αθηναίων καταλύσεως) εἴκοσι νῆες Συρα-
 κυσίων ἦλθον, καὶ Σελινέντιαι δύο· αἱ τε ἐκ
 Πελοποννήσος, ἃς παρεσκευάζοντο, ἔτοιμα
 ἦδη ἔσαι, καὶ Θηραμένει τῷ Λακεδαιμονίῳ
 ξυναμφότεραι ὥς Ἀσύοχον τὸν ναύαρχον
 προσταχθεῖσαι κομίσαι, κατέπλευσαν
 εἰς Ελεὸν πρῶτον τὴν πρὸ Μιλήτος νῆσον.

que Dorienſes vincerent. Nam et Athenienſes vicerunt Peloponneſios *in acie* ſibi oppoſitos, et Argivos Mileſii. Athenienſes autem erecto tropaeo, ad urbem circumvallandam ſeſe praeſeparabant, quod locus ille in Iſthmi modum eſſet anguſtus: exiſtimantes, ſi Miletum in ſuam poteſtatem redegiſſent, caetera quoque *oppida* in ſuam ditior- nem facile ventura.

26. Interea vero, jam ſub vespertinum crepuſculum, iſſis nuntiatur quinque et quinquaginta Peloponneſiorum et Siculorum naves tantum non adeſſe. Nam Hermocrate Syracuſano potiffimum Sicilienſes inſtigante ad belli reliquias perſequendas, ut Athenienſium imperium everterent, viginti naves Syracuſanorum et duae Selimuntiae veniebant. Et Peloponneſiorum naves, quae inſtruebantur, jam paratae erant. Therameni autem Lacedaemonio praeceptum fuerat, ut has utraſque claſſes ad Aſtyochum navarchum deduceret, quae primum in Eleum inſulam Mileto adjacentem trajecerunt. Mox illinc, cum accepiſſent Athe-

nienſes in Mileto eſſe, in Iaſicum finum prius navigarunt, quod ſcire vellent, quid rerum apud Miletum gereretur. Cum autem Alcibiades equo *veſtus* ad Tichiuffam, *agri Mileſii caſtellum*, veniſſet, ad quam finus partem *Peloponneſii* appuſſi ſtationem habebant, res in proelio geſtas intellexerunt. Nam et Alcibiades *proelio* interfuerat, et cum Mileſiis et Tiſſapherne in acie adverſus hoſtes ſteterat. Hic autem ipſiſ ſuaſit, ut, niſi et Ioniam et caeteras omnes res amittere vellent, opem quam celerrime Mileto ferrent, neve per ſuam negligentiam, illam *ab hoſte* circumvallari paterentur.

27. Atque illi quidem *huic* prima luce *ſtatim* ſuccurrere ſtatuerunt. Phrynichus vero Athenienſium dux, ubi ex Dero de clauſis hoſtilis adventu certior factus fuiſſet, quum *ipſius* collegae *eam* exſpectare vellent, ut navale proelium committerent, negavit aut ſe hoc facturum, aut (quoad poſſet) illis aut alii cuiquam *hoc facere* permiſſurum. Cum enim aliquanto poſt (ubi plane

ἔπειτα ἐκείθεν αἰσθόμενοι ἐπὶ Μιλήτῳ ὄν-
 τας Αθηναίους, ἐς τὸν Ιασικὸν κόλπον πρό-
 τερον πλεύσαντες, ἐβέλοντο εἰδέναι τὰ περὶ
 τῆς Μιλήτης. ἐλθόντος δὲ Αλκιβιάδου ἵπ-
 πῳ ἐς Τειχιῶσαν τῆς Μηλοσίας, ἥπερ
 τῷ κόλπῳ πλεύσαντες ἠύλισαντο, πυνθά-
 νονται τὰ περὶ τῆς μάχης. παρῆν γὰρ καὶ ὁ
 Αλκιβιάδης, καὶ ξυνεμάχετο τοῖς Μηλοσίοις
 καὶ Τισσαφέρει· καὶ αὐτοῖς παρήνει, εἰ μὴ
 βέλονται τὰ τε ἐν Ἰωνίᾳ καὶ τὰ ζύμπαντα
 πράγματα διολέσαι, ὥστιάχιστα βοηθεῖν
 Μιλήτῳ, καὶ μὴ περιιδεῖν ἀποτειχισθεῖ-
 σαν.

κζ'. Καὶ οἱ μὲν ἅμα τῇ ἑῷ ἔμελλον
 βοηθήσειν· Φρύνιχος δὲ ὁ τῶν Αθηναίων
 στρατηγός, ὡς ἀπὸ τῆς Δέρου ἐπύθετο τὰ
 τῶν νεῶν, σαφῶς βελομένων τῶν ξυναρ-
 χόντων ὑπομείναντας διαναυμαχεῖν, οὐκ
 ἔφη ὅτ' αὐτὸς ποιήσειν τῷτο, ὅτ' ἐκείνοισι
 ὅτ' ἄλλῳ ὅθεν ἐς δύναμιν ἐπὶ ῥέψειν. ὅπερ
 γὰρ ἔξεστιν ἐν ὑσέρῳ, σαφῶς εἰδόμενος πρὸς

ἐπόσας τε ναῦς πολεμίας, καὶ ὅσαις πρὸς
 αὐτὰς ταῖς σφετέραις, ἱκανῶς κὴ καθ' ἡσυ-
 χίαν παρασκευασαμένοις ἔσαι ἀγωνίσα-
 θαι, ὃδὲ ποιε τῷ αἰχρῶ ὀνειδέει εἴξας ἀλό-
 γως διακινδυνεύσειν. ὃ γὰρ αἰχρὸν εἶναι
 Αθηναίους ναυτικῶ μετὰ καιρῷ ὑποχωρῆ-
 σαι, ἀλλὰ καὶ μετὰ ὅτεσιν τρόπῳ αἰχίον
 ξυμβήσεσθαι, ἣν ἡσσηθῶσι· κὴ τὴν πόλιν ὃ
 μόνον τῷ αἰχρῶ, ἀλλὰ καὶ τῷ μεγίστῳ
 κινδύνῳ περιπίπτειν, ἥ μόνις ἐπὶ ταῖς γε-
 γεννημέναις ξυμφοραῖς ἐνδέχεσθαι μεία βε-
 βαιὺς παρασκευῆς καθ' ἐκασίαν, ἢ πάνυ γε
 ἀνάγκη προτέρᾳ ποι ἐπιχειρεῖν, πῶ δὴ
 μὴ βιαζομένη γε, πρὸς αὐθαιρέτους κινδύνους
 ἵεναι; ὥστ' ἄχιστα δὲ ἐκέλευε τῆς τε τραυ-
 ματίας ἀναλαβόντας, κὴ τὸν πεζόν, κὴ τῶν
 σκευῶν ὅσα ἦλθον ἔχοντες, ἃ δ' ἐκ τῆς πο-
 λεμίας εἰλήφασιν, καταλιπόντας, ὅπως
 κῆραι ὧσιν αἱ νῆες, ἀποπλεῖν εἰς Σάμον·
 καὶ κεῖθεν ἥδη ξυναγαγόντας πάσας τὰς
 ναῦς, τῆς ἐπίπλους, ἣν πρὸ καιρὸς εἴη, ποι-

cognovissent adversus quot hostiles naves,
 et quo suarum sufficienter et per otium in-
 structarum numero adversus eas certandum
 esset) configere liceret, se nunquam adduc-
 tum iri *dicebat*, ut turpi *fugae* probro ce-
 dens belli fortunam temere periclitaretur.
 Nec enim turpe esse Athenienses cum classe
 ad tempus cedere, sed longe turpius fore,
 si, quomodocunque res contingeret, vince-
 rentur: et respublica non solum in dedecus,
 sed etiam in maximum periculum incideret.
 cui cum propter clades acceptas vix liceat
 cum firmo apparatu sua sponte, vel etiam
 magna necessitate coactae aliquos aggredi;
 jam vero quo modo ei non coactae pericula
 sua sponte suscipere *liceret*? Itaque jube-
 bat illos assumtis fauciis, et peditatu, omni-
 que instrumento, quod secum attulerant,
 caeteris vero rebus, quas ex hostico cepis-
 sent, relictis, ut naves levarentur, in Samum
 quam velocissime navigare. Illinc autem
 jam navibus in unum contractis, incursiones
 in *hostem* facere, sicubi tempus opportunum
 foret. Cum autem Phrynichus *suis collegis*
 haec persuasisset, ac fecisset, non magis in

praesentia quam in posterum, nec in hoc tantum, sed etiam in omnibus aliis negotiis, quae ipsi delegata fuerunt, non imprudens est habitus. Hunc igitur in modum Athenienses statim sub vesperam, imperfecta victoria, castris motis a Miletu discesserunt. Argivi vero propter cladem acceptam irati, ex Samo domum celeriter abierunt.

28. Peloponnesii autem ipso statim diluvio, castris e Tichiussa motis, post *Atheniensium discessum*, ad *Miletum* appellant, et unum diem *illic* morati, postridie assumtis etiam navibus Chiis, quas cum Chalcideo venientes hostium classis ante fuerat insequuta, statuerunt ad Tichiussam redire, ut instrumentum, quod *ex navibus* exportatum *illic* reposuerant, assumerent. Cum autem *illuc* pervenissent, Tiffaphernes cum suo peditatu *ad illos* accessit, ipsisque persuasit, ut adversus Iasum (ubi Amorges, qui regis, a quo defecerat, hostis erat, se continebat) navigarent. Iasum autem repente aggressi, et *oppidanis* non opinantibus alias esse quam Atticas naves, ceperunt. In hoc

ἔσθαι. ὥς δὲ ἔπεισε, [κ] ἔδρασε] ταῦτα,
 κ] ἔδοξεν ἔκ ἐν τῷ αὐτίκα μᾶλλον ἢ ὕφε-
 ρον, ἔκ ἐς τὸτο μόνον ἀλλὰ κ] ἐς ὅσα ἄλλα
 Φρύνηχος κατέστη, ἔκ ἀξύνετος εἶναι. καὶ
 οἱ μὲν Αθηναῖοι ἀφ' ἐσπέρας εὐθὺς τὲν
 τῷ τρόπῳ ἀτελεῖ τῇ νίκῃ ἀπὸ τῆς Μιλή-
 τος ἀνέστησαν. κ] οἱ Ἀργεῖοι κατὰ τάχος
 κ] πρὸς ὀργὴν τῆς ζυμφορᾶς ἀπέπλευσαν
 ἐκ τῆς Σάμου ἐπ' οἶκον.

κη. Οἱ δὲ Πελοποννήσιοι, ἅμα τῇ ἐφ'
 ἐκ τῆς Τειχιόσσης ἄραντες, ἐπικαλιάγον-
 ται, καὶ μέιναντες ἡμέραν μίαν, τῇ ὕφε-
 ριά κ] τὰς Χίας ναῦς προσλαβόντες τὰς
 μετὰ Χαλκιδέως τοπρῶτον ζυγκαταδιωχ-
 θείσας, ἐβέλοντο πλεῦσαι ἐπὶ τὰ σκεύη
 ἃ ἐξείλωντο ἐς Τειχιόσαν πάλιν. καὶ ὥς
 ἤλθον, Τιοσαφέρνης τῷ πεζῷ παρελθὼν,
 πείθει αὐτὸς ἐπὶ Ιάσον, ἐν ἣ Ἀμόργης
 πολέμιος ὢν καλεῖχε, πλεῦσαι. κ] προσ-
 βαλόντες τῇ Ιάσῳ αἰφρίδιοι, καὶ ἔ' προσδε-
 χομένων ἀλλ' ἢ Ἀττικὰς ναῦς εἶναι, αἰ-

ῥῆσι. καὶ μάλιστ' ἐν τῷ ἔργῳ οἱ Συρακῆσιν
 ἐπηνέβησαν, καὶ τὸν τε Αμώργην ζῶντα
 λαβόντες Πισάθην νόθον υἱὸν, ἄφεςῶτα
 δὲ βασιλέως, παραδιδόασιν οἱ Πελοποννή-
 σιοι Τισαφέρνει ἀπαγαγεῖν (εἰ βέλειαι)
 βασιλεῖ ὥσπερ αὐτῷ προσέταξε. καὶ τὴν
 Ιασον διεπόρθησαν, καὶ χρήματα πάν-
 πολλὰ ἢ στρατιὰ ἔλαβε. παλαιόπλεστον
 γὰρ ἦν τὸ χωρίον. τῆς τ' ἐπικέρους τῆς
 περὶ τὸν Αμώργην παρὰ σφᾶς αὐτῆς κομί-
 σαντες, καὶ ἔκ ἀδικήσαντες, ξυνέταξαν, ὅτι
 ἦσαν οἱ πλεῖστοι ἐκ Πελοποννήσου· τό, τε
 πόλισμα Τισαφέρνει παραδόντες, καὶ τὰ
 ἀνδράποδα πάντα καὶ δῶλα καὶ ἐλεύθερα, ὡς
 καθ' ἕκασον στρατῆρα Δαρεικὸν παρ' αὐτῶν
 ξυνέβησαν λαβεῖν. ἔπειτα ἀνεχώρησαν ἐς
 τὴν Μίλητον. καὶ Πεδάριτόν τε τὸν Λέον-
 τος ἐς τὴν Χίον ἄρχοντα Λακεδαιμονίων
 πεμφάντων, ἀποσέλλουσι περὶ ἑμέχρη
 Ερυθρῶν, ἔχοντα τὸ παρὰ Αμώργην ἐπι-
 κερικόν, καὶ ἐς τὴν Μίλητον αὐτῷ Φίλιπ-

item opere praecipua fuit Syracusanorum
aus. Cum igitur Peloponnesii Amorgem,
Pissuthnae filium nothum, qui a rege defe-
derat, vivum cepissent, Tiffapherni tradi-
derunt, ut *eum* (si vellet) ad regem abduce-
ret, quemadmodum ipsi *rex* imperaverat.
Ipsamque diripuerunt, et exercitus maxima
pecuniae vi potitus est. Hoc enim oppidum
a priscis usque temporibus locuples erat.
Caeterum auxilia, quae Amorges circa se
habuerat, *Peloponnesii* ad se ipsos traducta,
nulloque maleficio affecta, suis ordinibus
admiscuerunt, quod *eorum* plerique essent
Peloponnesii. Cum autem id oppidum Tiffa-
pherni tradidissent, omnesque captivos, tam
servos, quam liberos, pactione cum illo facta,
ut in singula capita singulos stateres Daricos
sibi numeraret, postea Miletum redierunt.
Et *illinc* Pedaritum Leontis *filium*, quem
Lacedaemonii magistratum in Chium mise-
rant, ad Erythras usque itinere pedestri mit-
tunt, cum iis copiis auxiliaribus, quas circa
se Amorges habuerat, et Philippum illic Mi-

leto praeficiunt. Atque haec aestas exeesit.

29. Insequenti autem hyeme Tisaphernes, posteaquam Iasum praesidio munivit, Miletum advenit, et (quemadmodum Laedaemone promiserat) mensuum stipendium navibus omnibus numeravit, singulas drachmas Atticas viritim: in reliquum vero tempus ternos obolos *quotidie singulis remigibus* persolvere volebat, donec regem consulisset. Dicebat autem, se integras drachmas *singulis* persoliturum, si rex jussisset. Verum Hermocrate Syracusanorum duce contradicente (Theramenes enim, quod *ipse* non esset navarchus, sed ad tradendam Astyocho classem cum illis navigaret, in stipendii exactione remissior erat) tamen inter eos convenit, ut, praeter quinque naves, plusquam terni oboli viritim persolverentur. Nam quinque et quinquaginta navibus terna talenta in singulos menses dabat: caeterisque navibus, quae ultra hunc numerum erant, ad hanc ipsam rationem *prorata portione* solvebatur.

30. Hac eadem hyeme, Athenienses, qui

προν καθισᾶσι. καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

κθ'. Τῷ δ' ἐπιγιγνομένῳ χειμῶνος, ἐπειδὴ τὴν Ἰασον κατεσχέσατο ὁ Τισσαφέρνης ἐς φυλακὴν, παρῆλθεν ἐς τὴν Μίλητον, καὶ μηνὸς μὲν τροφὴν (ὥσπερ ὑπέσθη ἐν τῇ Λακεδαίμονι) ἐς δραχμὴν Ἀτλικὴν ἐκάσῳ πάσαις ταῖς ναυσὶ διέδωκε, τῷ δὲ λοιπῷ χρόνῳ ἐβόλετο τριώβολον διδόναι, ἕως ἂν βασιλέα ἐπέρηται. ἦν δὲ κελεύη, ἔφη δώσειν ἐντελῇ τὴν δραχμὴν. Ἐρμοκράτης δὲ ἀντειπόντος τῷ Συρακοσίοις στρατηγῷ (ὁ γὰρ Θηραμένης ἔναύαρχος ὢν, ἀλλ' Ἀσυόχῳ παραδῆναι τὰς ναῦς ξυμπλέων, μαλακὸς ἦν περὶ τῷ μισθῷ) ὁμῶς δὲ παρὰ πέντε ναῦς πλέον ἀνδρὶ ἐκάσῳ ἢ τρεῖς ὀβολοὶ ὠμολογήθησαν. ἐς γὰρ πέντε ναῦς καὶ πεντήκοντα τρία τάλαντα ἐδίδεν τῷ μηνός· καὶ τοῖς ἄλλοις, ὅσῳ πλείους νῆες ἦσαν τέττε τῷ ἀριθμῷ, κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον τῷτον ἐδίδοτο.

λ'. Τῷ δ' αὐτῷ χειμῶνος, τοῖς ἐν τῇ

Σάμῳ Ἀθηναίοις, προσαφισμέναι γὰρ ἦσαν
 καὶ οἴκοθεν ἄλλαι νῆες πέντε καὶ τριάκοντα,
 καὶ ἑξατηγοὶ, Χαρμῖνος καὶ Στρομβιχίδης
 καὶ Εὐκτῆμων, καὶ τὰς ἀπὸ Χίος πάσας καὶ
 τὰς ἄλλας ξυναγαγόντες, ἐβόλοντο, δια-
 κληρωσάμενοι, ἐπὶ μὲν τῇ Μιλήτῳ τῶ
 ναυτικῷ ἐφορμεῖν, πρὸς δὲ τὴν Χίον καὶ
 ναυτικὸν καὶ πεζὸν πέμψαι. καὶ ἐποίησαν
 ἔτω. Στρομβιχίδης μὲν γὰρ καὶ Ονομα-
 κλῆς καὶ Εὐκτῆμων, τριάκοντα ναῦς ἔχον-
 τες, καὶ τῶν ἐς Μίλητον ἐλθόντων χιλίων
 ὀπλιτῶν μέρος ἀγαγόντες ἐν ναυσὶν ὀπλι-
 ταγωγοῖς, ἐπὶ Χίον λαχόντες ἔπλεον, οἱ
 δ' ἄλλοι ἐν Σάμῳ μένοντες, τέσσαρσι καὶ
 ἑβδομήκοντα ναυσὶν ἐθαλασσοκράτην, καὶ
 ἐπίπλυν τῇ Μιλήτῳ ἐποιῶντο.

λα'. Ὁ δ' Ἀσύοχος, ὡς τότε ἐν τῇ
 Χίῳ ἔτυχε διὰ τὴν προσοσίαν τῶς ὁμήρου
 καταλεγόμενος, τέττα μὲν ἐπέχεν, ἐπει-
 δὴ ἦσθετο τὰς τε μετὰ Θηραμένους ναῦς
 ἡκίστας, καὶ τὰ περὶ τὴν συμμαχίαν βέλ-

apud Samum agebant (ad eos enim domo praeterea venerant, et aliae quinque et triginta naves, et *earum* duces, Charminus et Strombichides et Euctemon) omnibus navibus, tam illis, quae ex Chio, quam aliis, quae aliunde venerant, in unum contractis, *belli provincias* inter se fortiti, Miletum quidem navalibus copiis oppugnare, sed adversus Chium et navales et pedestres copias mittere statuerant. Quod etiam fecerunt. Nam Strombichides quidem et Onomacles et Euctemon, cum triginta navibus, quas habebant, et cum parte gravis armaturae militum ad Miletum profectorum, quos secum ducebant in actuariis navigiis, in Chium sortito navigarunt. Caeteri vero *ipsorum collegae* apud Samum remanentes, cum quatuor ac septuaginta navibus mare obtinebant, et classis incursionibus Miletum infestabant.

31. Astyochus vero, ut per id tempus apud Chium obsides propter prodicionis metum deligebat, ab hac quidem re abstinuit, postquam intellexit classem cum Theramenie venire, et res sociorum in melius proficere.

Assumtis autem decem Peloponnesiacis navibus, totidemque Chiis, in altum vela fecit. Cum autem Pteleum adortus fuisset, nec expugnasset, Clazomenas trajecit: et iussit eos, qui ex ipsis *Clazomeniis* cum Atheniensibus sentiebant, Daphnuntem, *in loca mediterranea* migrare, et ad suas partes transire. Tamus etiam Ioniae praetor idem jubebat. Sed cum *illi* imperata facere nolent, urbem nullis muris cinctam adortus, cum eam expugnare non posset, ipse quidem Phocaeam et Cumam ingenti vento delatus petiit: caeterae vero naves ad Marathusam, Pelen, et Drimyffam insulas Clazomenis adjacentes appulerunt. Cum autem dies octo, propter *contrarios* ventos illic morati fuissent, *res omnes* quaecunque *illic* erant expositae, quae ad Clazomenios pertinebant, partim quidem diripuerunt et consumserunt, partim vero *in suas naves* imposuerunt, et Phocaeam et Cumam ad Astyochum redierunt.

32. Dum autem Astyochus hic esset, Lesbiorum legati *ad eum* venerunt, qui defectionem *ab Atheniensibus ad Lacedaemones*

τίω ὄντα· λαβὼν δὲ ναῦς, τὰς τε Πελα-
 ποννησίων δέκα, καὶ Χίας δέκα, ἀνάγεται.
 καὶ προσβαλὼν Πτελεῶ, καὶ ἔχ' ἐλὼν,
 παρέπλευσεν ἐπὶ Κλαζομενάς· καὶ ἐκέ-
 λευεν αὐτῶν τὸς τὰ Ἀθηναίων φρονῶντας
 ἀνοικίζεσθαι ἐς τὸν Δαφνῆντα, καὶ προσ-
 χωρεῖν σφίσι. ζυνεκέλευε δὲ καὶ Τάμωσ,
 Ἰωνίας ὑπαρχος ὢν. ὥς δ' ἐκ ἐσθήκον, ἐσ-
 βολὴν ποιησάμενος τῇ πόλει ἔση ἀτειχί-
 στω, καὶ ἔ' δυνάμενος ἐλεῖν, ἀπέπλευσεν
 ἀνέμῳ μεγάλῳ, αὐτὸς μὲν ἐς Φώκαιαν καὶ
 Κύμην, αἱ δὲ ἄλλαι νῆες κατῆσαν ἐς τὰς
 ἐπικειμένας ταῖς Κλαζομεναῖς νήσους,
 Μαράθυσαν, καὶ Πήλην, καὶ Δρίμυσαν. καὶ
 ὅτα ὑπεξέπειτο αὐτόθι τῶν Κλαζομενί-
 ων, ἡμέρας ἐμμεΐναντες, διὰ τὸς ἀνέμους,
 ὁκτώ, τὰ μὲν εἰήρπασαν καὶ ἀνάλυσαν,
 τὰ δὲ ἐσβαλλόμενοι ἀπέπλευσαν ἐς Φώ-
 καιαν καὶ Κύμην, ὥς Ἀσύοχον.

ΛΒ'. Οὐτος δ' αὐτῷ ἐνταῦθα, Λεσβίων
 πρέσβεις ἀφικνῆσαι, βυλόμενοι ἀποσῆναι·

καὶ αὐτὸν μὲν πείθουσιν, ὡς δ' οἱ τε Κορίνθιοι καὶ οἱ ἄλλοι ζύμμαχοι ἀπρόθυμοι ἦσαν διὰ τὸ πρότερον σφάλμα, ἄρας ἐπλεῖ ἐπὶ τῆς Χίῃ. καὶ χειμασθεῖσιν τῶν νεῶν, ὕστερον ἀφικνῶνται ἄλλαι ἄλλοθεν ἐς τὴν Χίον. καὶ μετὰ τῷ Παιδάρितῳ τότε παριὼν πεζῇ ἐκ τῆς Μιλήτου, γενόμενος ἐν Ερυθραῖς, διαπεραιῶται αὐτὸς τε καὶ ἡ στρατιὰ ἐς Χίον. ὑπῆρχον δὲ αὐτῷ καὶ ἐκ τῶν πέντε νεῶν στρατιῶται ὑπὸ Χαλκιδέων ὡς ἐς πεντακοσίους ζὺν ὅπλοις καταλειφθέντες. ἐπαγγελλομένων δέ τινων Λεσβίων τὴν ἀπόσασιν, προσφέρει τῷ τε Παιδαρίτῳ καὶ τοῖς Χίοις Αἰύοχος λόγος ὡς χρὴ παραγενομένους ταῖς ναυσὶν, ἀποσῆσαι τὴν Λέσβον. ἢ γὰρ ζυμμάχου πλείους σφᾶς ἔξειν, ἢ τὰς Αθηναίους, ἢ τὰς σφάλλωνται, κακώσιν. οἱ δ' ἐκ ἐσθήκων ἔδὲ τὰς ναῦς ὁ Παιδάρितος ἔφη τῶν Χίων αὐτῷ προήειν.

λγ'. Κακείνος λαβὼν τὰς τε τῶν Κορίνθιων

nios facere volebant. Et ei quidem *rem* persuaserunt: sed cum et Corinthii et caeteri socii, propter superiorem cladem, minus essent prompti, *illinc* solvens, in Chium navigare coepit. Quamvis autem naves tempestate disiectae fuissent, postea tamen aliae aliunde in Chium pervenerunt. Postea vero Paedaritus, qui fuerat apud Erythras, tunc itinere pedestri ex Mileto profectus, cum ipse tum *ipsius* exercitus in Chium trajecit. Habebat autem et ex quinque navibus ad quingentos milites cum armis a Chalcidensibus relictos. Cum autem quidam Lesbiorum se defectionem *ab Atheniensibus* facturos pollicerentur, Astyochus rem cum Paedarito Chiisque communicavit, ac dixit in Lesbum cum classe *sibi* proficiscendum esse, ut eam ad defectionem faciendam inducerent. Nam fore *dicebat*, ut vel plus sociorum sibi compararent, vel certe (si quid minus succederet) Athenienses vexarent. Sed illi morem ipsi gerere noluerunt. Negavitque Paedaritus se Chiorum naves ipsi permissurum.

33. Ille vero, assumtis quinque Corin-

thiacis, et sexta Megarica, et una Hermionica, et Laconicis illis, quas ipse secum duxerat, Miletum ad *suam* navarchiam abiit, multa Chiis minatus, se videlicet nequaquam *ipsis* opem esse laturum, si qua ope indigerent. Cum autem ad Corycium orae Erythraeae appulisset, *illic* stationem habuit. Athenienses vero, qui cum copiis ex Samo in Chium navigabant, ipsi quoque ad alteram collis partem *ab hoste* dirimebantur, et *illuc* appulerunt, et alteri alteros lauerunt. Astyochus autem, cum epistolam a Paedarito missam accepisset, *quae significabat* quosdam Erythraeos captivos ex Samo dimissos Erythras ad moliendam prodicionem venisse, confestim Erythras iterum est reuectus. Ac parum abfuit quin incidere in Athenienses. Paedaritus etiam ab *ipsis Chiis, apud quos erat*, digressus, ad *Astyochum* trajecit, et *simul* habita quaestione de iis, qui prodicionem moliri videbantur, ubi compertum habuerunt rem totam a captivis, qui ad Samum detinebantur, confictam fuisse, ut *hac speciosa prodicionis moliendae causa ex hostium manibus evaderent, ac suae salutis consulerent, illis crimine liberatis,*

ρινθίων πέντε, καὶ ἔκλινεν Μεγαρίδα, καὶ μίαν
 Ἑρμιονίδα, καὶ ἃς αὐτὸς Λακωνικάς ἤλθεν
 ἔχων, ἔπλει ἐπὶ τῆς Μιλήτης πρὸς τὴν
 ναυαρχίαν, πολλὰ ἀπειλήσας τοῖς Χίοις,
 ἢ μὴν μὴ ἐπιβοηθήσειν ἢν τι δέωνται. καὶ
 προσβαλὼν Κωρύκῳ τῆς Εὐρυθραίας, ἐνη-
 λίσαιτο. οἱ δ' ἀπὸ τῆς Σάμου Ἀθηναῖοι ἐπὶ
 τὴν Χίον πλέοντες τῇ στρατιᾷ, καὶ αὐτοὶ
 ἐκ τῆς ἐπὶ θάτερα λόφου διείργοντο, καὶ
 καθωρμίσαντο, καὶ ἐλελήθεσαν ἀλλήλους.
 ἐλθέσης δὲ παρὰ Παιδαρίτου ἐπιστολῆς,
 ὡς Εὐρυθραίων ἄνδρες αἰχμάλωτοι ἐκ Σά-
 μου ἐπὶ προδοσίᾳ ἐς Εὐρυθρὰς ἤκυσιν ἀφει-
 μένοι, ἀνάγεται ὁ Ἀσύοχος εὐθὺς ἐς τὰς
 Εὐρυθρὰς πάλιν. καὶ παρὰ τοσούτον [ἐγέ-
 νετο] αὐτῷ μὴ περιπεσεῖν τοῖς Ἀθηναίοις.
 διαπλεύσας δὲ καὶ ὁ Παιδάριτος παρ' αὐ-
 τῶν, καὶ ἀναζητήσαντες τὰ περὶ τῶν δο-
 κέντων προδιδόναι, ὡς εὖρον ἅπαν ἐπὶ σω-
 τηρίᾳ τῶν ἀνθρώπων ἐκ τῆς Σάμου προ-
 φασισθέν, ἀπολύσαντες τῆς αἰτίας, ἀπέ-

πλευσαν· ὁ μὲν ἐς τὴν Χίον, ὁ δὲ ἐς τὴν Μίλητον ἐκομίαθη, ὥσπερ διανοεῖτο.

λδ'. Ἐν τῷ τῷ δὲ καὶ ἡ τῶν Ἀθηναίων στρατιὰ ταῖς ναυσὶν ἐκ τῆς Κωρύκας περιπλέσσα καὶ Ἀργίνον, ἐπιτυγχάνει τρισὶ ναυσὶ τῶν Χίων μακραῖς, καὶ ὥσπερ ἰδόντες αὐτὰς ἐπεδίωκον· καὶ χειμῶν τε μέγας ἐπιγίγνεται, καὶ αἱ μὲν τῶν Χίων μόγῃς καταφεύγουσιν ἐς τὸν λιμένα, αἱ δὲ τῶν Ἀθηναίων, αἱ μὲν μάλιστα ὀρμήσασαι τρεῖς διαφθεύρονται, καὶ ἐκπίπτουσι πρὸς τὴν πόλιν τῶν Χίων, καὶ ἄνδρες, οἱ μὲν ἀλίσκονται, οἱ δ' ἀποθνήσκουσιν· αἱ δ' ἄλλαι καταφεύγουσιν ἐς τὸν ὑπὸ τῷ Μίμανι λιμένα, Φοινικῶντα καλέμενον. ἐντεῦθεν δ' ὕψερρον ἐς τὴν Λέσβον καθορμισάμενοι, παρεσκευάζοντο ἐς τὸν τειχισμόν.

λε'. Ἐκ δὲ τῆς Πελοποννήσου τῆς αὐτῆς χειμῶνος Ἰπποκράτης ὁ Λακεδαιμόνιος ἐκπλεύσας δέκα μὲν Θυρίαις ναυσὶν, ὧν ἦρχε Δωριεύς ὁ Διαγόρας, τρίτος αὐτός,

abierunt. *Et* alter quidem, in Chium, alter vero, Miletum se recepit, quemadmodum destinarat.

34. Interea vero et Atheniensium clas-
sis, quae e Coryco prope Arginum circum-
vehebatur, incidit in tres naves longas Chi-
orum; et simul ac eas conspexerunt, confe-
stim insequi coeperunt. et ingens tempestas
est exorta, et Chiorum quidem *naves* in
portum aegre confugerunt: Atheniensium
vero tres *naves*, quae *ante alias* longissime
procurrerant, perierunt, et ad Chiorum ur-
bem ejectae fuerunt, virique partim capti,
partim interfecti fuerunt; caeterae vero, in
portum Mimanti subiectum, nomine Phoe-
nicuntem, fuga se receperunt. Postea vero
Athenienses hinc ad Lesbum appulsi, ad
munitiones excitandas se praeparabant.

35. Eadem hyeme Hippocrates Lace-
daemonius ex Peloponneso profectus cum
decem navibus Thuriis, quibus praecerat
Dorieus Diagorae *filius* cum duobus aliis

collegis, item cum una Laconica, et altera Syracusana, in Cnidum trajecit. Haec autem a Tiffapherne jam defecerat. Qui autem apud Miletum erant, cum *horum adventum* sensissent, jusserunt dimidium classis Cnidum tueri; eas vero *naves*, quae ad Triopium stabant, onerariis cum frumento ex Aegypto venientibus succurrere. Est autem Triopium, prominens *orae* Cnidiae promontorium, Apollini sacrum. Athenienses vero, cum *hoc* audissent, et ex Samo venissent, sex naves, quae praesidii causa stationem ad Triopium habebant, ceperunt. At homines ex ipsis aufugerunt. Postea vero cum ad Cnidum appulissent, et urbem nullis muris munitam adorti fuissent, parum abfuit, quin *eam* caperent. Postridie vero rursus *eam* oppugnarunt. Verum cum non amplius aequè nocere possent, quod ipsi per noctem melius *urbem* obsepsissent, et praeterea isti, qui ad Triopium ex navibus difugerant, ad eos ingressi venissent, Cnidiorum agrum percurrerunt, eoque vastato in Samum redierunt.

μῖα δὲ Λακωνικῇ, μῖα δὲ Συρακusaίᾳ καταπλεῖ ἐς Κνίδον. ἡ δ' ἀφεισθήκει ἤδη ἀπὸ Τιοσαφέρνης. καὶ αὐτὰς αἱ ἐν τῇ Μελίτῳ, ὡς ἡΐοντο, ἐκέλευον ταῖς μὲν ἡμισείαις τῶν νεῶν Κνίδου φυλάσσειν, ταῖς δὲ περὶ Τριόπιον ὕσαις τὰς ἀπ' Αἰγύπτου ὀλκάδας προσβαλλέσας ξυλλαμβάνειν. ἔστι δὲ τὸ Τριόπιον ἄκρα τῆς Κνιδίας πρὸ ἕχουσα, Ἀπόλλωνος ἱερῶν. πυθόμενοι δὲ οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ πλεύσαντες ἐκ τῆς Σάμου, λαμβάνουσι τὰς ἐπὶ Τριοπίῳ φρενέσας ἔξ καυῶν· οἱ δ' ἄνδρες ἀποφεύγουσιν ἐξ αὐτῶν. καὶ μετὰ τῆτο ἐς τὴν Κνίδον καταπλεύσαντες, καὶ προσβαλόντες τῇ πόλει ἀτειχίστῳ ἔση, ὀλίγῃ εἶλον. τῇ δ' ὑφεραία αὐθις προσέβαλλον· καὶ, ὡς ἄμεινον φραζομένων αὐτῶν ὑπὸ νύκτι, καὶ ἐπεισελθόντων αὐταῖς τῶν ἀπὸ τῆς Τριοπίδος ἐκ τῶν νεῶν διαφυγόντων, ἔκθε' ὁμοίως ἐβλαπταν, ἐπελθόντες καὶ δηρώσαντες τὴν τῶν Κνιδίων γῆν, ἐς τὴν Σάμον ἀπέπλευσαν.

λς'. Ὑπὸ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον Ἀστυό-
 χς ἦκοντος ὡς τὴν Μίλητον ἐπὶ τὸ ναυ-
 τικόν, οἱ Πελοποννήσιοι εὐπόρως ἔτι εἶχον
 ἅπαντα τὰ κατὰ τὸ στρατόπεδον. καὶ γὰρ
 μισθὸς ἐδίδото ἀρκούντως, καὶ τὰ ἐκ τῆς Ιᾶσς
 μεγάλα χρήματα διαρπαδένια ὑπῆν τοῖς
 στρατιώταις· οἳ τε Μιλήσιοι προθύμως τὰ
 τῷ πολέμῳ ἔφερον. πρὸς δὲ τὸν Τισσαφέρ-
 νην ἐδόκουν ὅμως τοῖς Πελοποννησίοις αἰ
 πρῶται ξυνθῆκαι, αἰ πρὸς Χαλκιδέα γε-
 νόμεναι, ἐνδεεῖς εἶναι, καὶ ἔπρὸς σφῶν μάλ-
 λον· καὶ ἄλλας ἐπὶ Θηραμένους παρόντος
 ἐποίκν. καὶ εἰσὶν αἶδε.

λζ'. ΕΥΝΟΗΚΑΙ Λακεδαιμονίων
 ‘ καὶ τῶν συμμάχων πρὸς βασιλέα Δαρει-
 ‘ ον, καὶ τῆς παῖδας τῷ βασιλέως καὶ Τισσα-
 ‘ φέρνῃν, σπονδὰς εἶναι καὶ φιλίαν κατὰ τά-
 ‘ δε· Ὀπόση χώρα καὶ πόλεις βασιλέως
 ‘ εἰσὶ Δαρεῖς, ἢ τῷ πατρὸς ἦσαν ἢ τῶν
 ‘ προγόνων, ἐπὶ ταύτας μὴ ἰέναι ἐπὶ πο-
 ‘ λέμῳ, μηδὲ κακῷ μηδενί, μήτε Λακεδαι-

36. Per idem tempus, cum Aftyochus Miletum ad classem venisset, res omnes, quae ad copias *alendas* sunt necessariae, Peloponnesiis adhuc abunde suppetebant. Nam stipendium, quantum satis erat, *ipsis* suppeditabatur, et praeterea magna pecuniae ex Iaso direptae vis militibus supererat. Et Milesii alacriter onera belli sustinebant. Veruntamen illa superiora foedera, quae a Chalcideo cum Tiffapherne facta fuerant, Peloponnesiis videbantur manca, nec magis pro ipsis, *quam pro Rege facere*. Quamobrem alia Theramene praesente fecerunt; in haec verba.

37. ‘ P A C T I O N E S inter Lacedaemonios, sociosque, et Regem Darium, Regisque filios, et Tiffaphernem, ut foedera sint et amicitia his conditionibus. Quaecunque regio, et urbes sunt regis Darii, aut *quae* patris aut majorum *ipsius* fuerunt, adversus istas ne eant, aut belli inferendi causa, aut quoquo modo nocendi

‘ gratia, vel Lacedaemonii vel Lacedaemo-
‘ niorum socii. Neve tributa exigant ex his
‘ urbibus aut Lacedaemonii, aut Lacedae-
‘ moniorum socii. Neque vicissim rex Da-
‘ rius, aut ullus eorum, quibus Rex impe-
‘ rat, adversus Lacedaemonios eorumve so-
‘ cios eat, ut bellum illis inferat, aut ullo
‘ maleficio afficiat. Si qua autem in re La-
‘ cedaemonii vel *eorum* socii Regis opera
‘ indigeant, aut Rex Lacedaemoniorum vel
‘ sociorum, quicquid alteri alteris mutuo
‘ persuaferint, hoc si fecerint, praeclarum
‘ esse ducatur. Bellum autem, quod cum
‘ Atheniensibus illorumque sociis geretur,
‘ hoc utrique communiter administrent:
‘ quod si id dissolvere placuerit, communi-
‘ ter utrique dissolvant. Exercitui autem,
‘ qui in Regis ditione fuerit, si Rex *eum* ac-
‘ cersiverit, Rex stipendium praebeat. Si
‘ qua autem civitatum, quae pactionem *foe-*
‘ *dasque* cum Rege fecerunt, in Regis diti-
‘ onem invaserit, caeteri prohibeant, Regi-
‘ que pro viribus opem ferant. Rursus si

'μονίς μήτε τὲς ζυμμάχους τὲς Λακε-
 'δαιμονίων· μήτε φόρος πράσσεσθαι ἐκ
 'τῶν πόλεων τῶν μήτε Λακεδαιμονίς,
 'μήτε τὲς ζυμμάχους τῶν Λακεδαιμονί-
 'ων· μηδὲ Δαρεῖον βασιλέα, μηδὲ ὧν ὁ
 'βασιλεὺς ἄρχει, ἐπὶ Λακεδαιμονίς μη-
 'δὲ τὲς ζυμμάχους ἰέναι ἐπὶ πολέμῳ, μηδὲ
 'κακῶ μηδενί. ἦν δέ τι δέωνται Λακεδαι-
 'μόνιοι ἢ οἱ ζύμμαχοι βασιλέως, ἢ βασι-
 'λεὺς Λακεδαιμονίων ἢ τῶν ζυμμάχων,
 'ὅ,τι ἂν πείθωσιν ἀλλήλους, τῷτο ποιῶσι
 'καλῶς ἔχειν. τὸν δὲ πόλεμον τὸν πρὸς
 'Αθηναίους καὶ τὲς ζυμμάχους κοινῇ ἀμφο-
 'τέρους πολεμεῖν. ἦν δὲ κατάλυσιν ποιῶν-
 'ται, κοινῇ ἀμφοτέρους ποιῆσθαι. ὅποση δ'
 'ἂν στρατιά ἐν τῇ χώρᾳ τῆ βασιλείως ἦ, με-
 'ταπεμφαμένους βασιλέως, τὸν δαπάνην
 'βασιλέα παρέχειν. ἦν δέ τις τῶν πόλεων
 'ὅποσαι ζυνέθεντο βασιλεῖ, ἐπὶ τὴν βασι-
 'λέως ἴη χώραν, τὲς ἄλλους κωλύειν, καὶ ἀ-
 'μύνειν βασιλεῖ κατὰ τὸ δυναλόν. καὶ ἦν τις

' τῶν ἐν τῇ βασιλείῳ χώρᾳ, ἢ ὅσης βασι-
 ' λεὺς ἄρχει, ἐπὶ τὴν Λακεδαιμονίων ἢ
 ' τῶν συμμάχων, βασιλεὺς κωλύετω, καὶ
 ' ἀμυνέτω κατὰ τὸ δυνατόν.

λή. Μετὰ δὲ ταύτας τὰς συνθήκας,
 Θηραμένης μὲν, παραδούς Ἀσυόχῳ τὰς
 ναῦς, ἀποπλέων ἐν κέλητι, ἀφανίζεται.
 οἱ δ' ἐκ τῆς Λέσβου Ἀθηναῖοι ἤδη διαβεβη-
 κότες τὴν Χίον τῇ στρατιᾷ, καὶ κρατῶντες
 τῆς γῆς καὶ θαλάσσης, Δελφίνιον ἐτείχι-
 ζον, χωρίον ἄλλως τε ἐκ γῆς καρτερόν, καὶ
 λιμένας ἔχον, καὶ τῆς τῶν Χίων πόλεως
 πολὺ ἀπέχον. οἱ δὲ Χῖοι, ἐν πολλαῖς ταῖς
 πρὶν μάχαις πεπληγμένοι, καὶ ἄλλως ἐν
 σφίσι αὐτοῖς ὅσον πάνυ εὖ διακείμενοι, ἀλλὰ
 καὶ τῶν μετὰ τῷ Τυδέω τῷ Ἰώνος ἤδη ὑπὸ
 Πεδαρίτῃ ἐπ' Ἀττικισμῷ τεθνεώτων, καὶ
 τῆς ἄλλης πόλεως κατ' ἀνάγκην ἐς ὀλίγον
 κατεχομένης, ὑπόπλως διακείμενοι ἀλλή-
 λους ἡσύχαζον· καὶ ὅτ' αὐτοὶ διὰ ταῦτα,
 ὅτε οἱ μετὰ Πεδαρίτῃ ἐπὶ κερδοὶ ἀξιομαχοί

'quis eorum, qui sunt in Regis agro, aut
'eo cui Rex imperat, in Lacedaemoniorum
'vel sociorum *agrum* invaserit, Rex prohi-
'beat, et pro viribus opem *ipsis* ferat.'

38. Post has pactiones Theramenes quidem, traditis Aftycho navibus, actuario navigio discedens, ex *hominum* conspectu sublatuſ est. Athenienſes vero e Lesbo ad Chium cum *ſuis* copiis appulſi, et terra ac mari potiti, Delphinium muniverunt, locum alioqui et a terra munitum, et portus habentem, nec procul a Chiorum urbe diſtanti. Chii vero, tum quod ſuperioribus proeliis ſaepius afflicti fuiſſent, tum quod alioqui inter ſe ipſos *animis* non admodum bene affecti eſſent, ſed etiam, quod Tydeus Ion, ejusque ſocii propter Atticiſmum, a Pedarito jam morte mulſtati fuiſſent, et reliqua civitatis pars a paucorum dominatu coacta premeretur, mutuo ſuſpecti eſſent, quieſcebant. His igitur de cauſis nec ipſi, nec illae auxiliares copiae, quae cum Pedarito erant, ſatis firmae videbantur ad pro-

lium cum ipsis *Atheniensibus* committendum. Miletum tamen miserunt, orantes *Astyo-*chum, ut sibi succurreret. Sed cum ille morem ipsis gerere nollet, *Pedaritus* de illo, ut rempublicam laedente, *Lacedaemonem* scribit. Atque res quidem, quae ab *Atheniensibus* in *Chio* gerebantur, in hoc erant statu. Sed naves ipsorum, quae apud *Samum* stationem habebant, incursionibus quidem infestabant eas, quae apud *Miletum* stabant: sed cum adversus prodire nollent, *Athenienses* in *Samum* rursus sese recipientes, quiescebant.

39. Per eandem hyemem illae septem et viginti naves, quae *Pharnabazo* a *Lacedaemoniis* praeparatae fuerant, *Calligeti Megarensis* et *Timagorae Cyziceni* opera, ex *Peloponneso* profectae, circa solstitium in *Ioniam* trajecerunt. Illisque praeerat *Antisthenes Spartanus*. Cum hoc autem *Lacedaemonii* miserunt etiam undecim viros *Spartanos* (quorum unus erat *Lichas Arcefilai filius*) ut *Astyochns* eorum consilio uteretur. Ipsis autem praeceptum fuerat, ut

αὐτοῖς ἐφαίνοντο. ἐς μέντοι τὴν Μίλητον
 ἔπεμπον, κελεύοντες σφίσι τὸν Ἀσύοχον
 βοηθεῖν· ὡς δ' ἔκ ἐσήκων, ἐπισέλλει περὶ
 αὐτῷ ἐς τὴν Λακεδαίμονα ὁ Πεδάριος ὡς
 ἀδικῶντος. καὶ τὰ μὲν ἐν τῇ Χίῳ ἐς τῷτο
 καθεῖσθαι τοῖς Ἀθηναίοις. αἱ δ' ἐκ τῆς
 Σάμου νῆες αὐτοῖς ἐκίπλυν μὲν ἐποῖοντο
 ταῖς ἐν τῇ Μιλήτῳ, ἐπεὶ δὲ μὴ ἀντανά-
 γοιεν, ἀναχωρῶντες πάλιν ἐς τὴν Σάμον
 ἡσύχαζον.

λθ'. Ἐκ δὲ τῆς Πελοποννήσου ἐν τῷ
 αὐτῷ χειμῶνι αἱ τῷ Φαρναβάζῳ ὑπὸ
 Καλλιγείτῃ τῷ Μεγαρέως καὶ Τιμαγόρῃ
 τῷ Κυζικηνῷ πρασιόνων παρασκευασθεῖ-
 σαι ὑπὸ Λακεδαιμονίων ἑπτὰ καὶ εἴκοσι
 νῆες, ἄρῃσαι ἔπλεον ἐπὶ Ἰωνίας, περὶ ἧλις
 τροπᾶς· καὶ ἄρχων ἔπλει αὐτῶν Ἀντιθέ-
 νης Σπαρτιάτης. ζυνέπεμψαν δὲ οἱ Λακε-
 δαιμόνιοι καὶ ἑνδεκα ἄνδρας Σπαρτιατῶν
 Συμβέλης Ἀσύοχῳ, ὧν εἷς ἦν Λίχας ὁ
 Ἀρχεσιλάς· καὶ εἶρητο αὐτοῖς, ἐς Μίλητον

ἀφικομένους, τῶν τε ἄλλων ζυνεπιμελεῖ-
 σθαι ἢ μέλλει ἄριστα ἔξειν, καὶ τὰς ναῦς
 ταύτας, ἢ αὐτάς, ἢ πλείους, ἢ καὶ ἐλάσσους,
 εἰς τὸν Ἑλλήσποντον ὡς Φαρνάβαζον (ἦν
 δοκῇ) ἀποπέμπειν, Κλέαρχον τὸν Ῥαμ-
 φίς, ὃς ζυνέπλει, ἄρχοντα προστάξαν-
 τας· καὶ Ἀσύοχον, ἦν δοκῇ τοῖς ἑνδεκα ἀν-
 δράσι, παύειν τῆς ναυαρχίας, Ἀντιθένην
 δὲ καθιστάναι. πρὸς γὰρ τὰς τῷ Πεδαρτίου
 ἐπιστολὰς ὑπώπτευον αὐτόν. πλέεσαι ἔν-
 αι νῆες ἀπὸ Μαλέας πελάγιοι, Μήλα
 προσέβαλον, καὶ περιτυχόντες ναυσὶ δέκα
 Ἀθηναίων, τὰς τρεῖς λαμβάνουσι κενὰς, καὶ
 καλακαίους. μετὰ δὲ τῷτο, δεδιότες μὴ αἱ
 διαφυγεῖν τῶν Ἀθηναίων ἐκ τῆς Μήλας
 νῆες (ὅπερ ἐγένετο) μηνύσωσι τοῖς ἐν τῇ
 νήσῳ τὸν ἐπίπλεον αὐτῶν, πρὸς τὴν Κρή-
 την πλεύσαντες, καὶ πλείω τὸν πλεον δια-
 φυλακῆς ποιησάμενοι, εἰς τὴν Καῶνον τῆς
 Ἀσίας κατήϊραν. ἐντεῦθεν δὴ, ὡς ἐν ἀσφα-
 λεῖ ὄντες, ἀγγελίαν ἔπεμπον ἐπὶ τὰς ἐν

Miletum profecti, simul cum alia curarent, ut quam optime haberent, tum vero has ipsas naves, vel totidem, vel plures, vel etiam pauciores, in Hellespontum, ad Pharnabazum (si videretur) mitterent, et Clearchum Ramphiae *filium*, qui in eadem classe vehebatur, *his* ducem praeficerent, et Astyochum (si undecim viris placeret) amoverent a navarchia, et Antisthenem *in ejus locum* substituerent. Nam propter Pedariti epistolas ipsum *Astyochum* suspectum habebant. Cum igitur hae naves a Malea per altum navigarent, ad Melum appulerunt, et cum incidissent in decem Atheniensium naves, tres *earum* inanes ceperunt, et cremarunt. Postea vero, veriti ne *reliquae* Atheniensium naves ex Melo elapsae (quod accidit) Atheniensibus in insula *Samo* stationem habentibus suum adventum notum facerent, Cretam versus navigantes, et confecto longiore navigationis cursu, ut tutius iter facerent, ad Caunum Asiae appulerunt. Hinc vero, quasi in tuto *jam* essent, nuntium miserunt ad classem, quae ad Miletum stabat,

ut ejus praesidio muniti *illuc* deducerentur.

40. Interea vero Chii et Pedaritus Astyochum, etsi cunctantem, nihilo tamen minus per nuntios *ad eum* missos orabant, ut sibi obsessis opem cum tota classe ferret, nec maximam *omnium* socialium urbium, quae in Ionia essent, et a mari intercludi, *ita ut ejus usu prohiberetur*, et a terra latrociniiis diripi pateretur. Chiorum enim servi, quia magnus erat eorum numerus, atque adeo, ut in unica urbe, excepta Lacedaemone, maximus, simul etiam quia propter *suam* multitudinem, in delictis severius *a dominis* plectebantur, postquam Atheniensium exercitus munitionibus exstructis in loco tuto jam collocatus esse visus est, multi confestim ad ipsos transfugerunt, atque isti propter notitiam regionis plurima detrimenta, *Chiiis* attulerunt. Dicebant igitur Chii, oportere *Astyochum* sibi succurrere, dum adhuc spes et facultas esset *operis* impediendi, quia Delphinium *adhuc* muniebatur, et munitio erat imperfecta, et dum alia majore munitio *urbs Chiorum* ab *Atheniensium* exercitu

τῇ Μιλήτῳ ναῦς τῇ συμπαρακομισθῆναι.

μ'. Οἱ δὲ Χῖοι καὶ Πεδάριτος κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἔδεν ἥσαν, καὶ περ διαμέλλοντα τὸν Ἀσύοχον, πέμποντες ἀγγέλους, ἤξιον σφίσι πολιορκημένοις βοηθῆσαι ἀπάσας ταῖς ναυσὶ, καὶ μὴ περιιδεῖν τὴν μεγίστην τῶν ἐν Ἰωνίᾳ συμμαχίδων πόλεων ἔκτε θαλάσσης εἰργομένην, καὶ κατὰ γῆν λησείας πορθημένην. οἱ γὰρ οἰκέται τοῖς Χίοις πολλοὶ ὄντες, καὶ μιᾷ γε πόλει, πλὴν Λακεδαιμονίων, πλείστοι γενόμενοι, καὶ ἅμα διὰ τὸ πλῆθος χαλεπωτέρως ἐν ταῖς ἀδικίαις κολαζόμενοι, ὥς ἡ στρατιὰ τῶν Ἀθηναίων βεβαίως ἔδοξε μετὰ τείχεος ἰδρύσθαι, εὐθὺς αὐτομολία τε ἐχρήσαντο πολλοὶ πρὸς αὐτοὺς, καὶ τὰ πλείστα κακὰ ἐπιστάμενοι τὴν χώραν ἔτοι ἐδρασαν. ἔφασαν ἔν χρεῖναι οἱ Χῖοι, ἕως ἔτι ἐλπίς καὶ δυνατὸν κωλύσαι, τειχιζόμενος τῇ Δελφινίᾳ, καὶ ἀτελὲς ὄντος, καὶ στρατοπέδῳ καὶ ναυσὶν ἐρύματος μείζονος προσπεριβαλλομένους, βοη-

θῆσαι σφίσιν. ὁ δὲ Ασύοχος, καίπερ ἔδιανοόμενος διὰ τὴν τότε ἀπειλήν, ὥς ἐώρα καὶ τὰς συμμάχους προθύμους ὄντας, ὥρμητο εἰς τὸ βοηθεῖν.

μα'. Ἐν τῷ δὲ ἐκ τῆς Καύνης παραγίγνεται ἀγγελία ὅτι αἱ ἑπτὰ καὶ εἴκοσι νῆες καὶ οἱ τῶν Λακεδαιμονίων ζύμβουλοι πάρεσι. καὶ νομίσας πάντα ὕστερα εἶναι τὰ ἄλλα πρὸς τὸ ναῦς τε, ὅπως θαλασσοκρατοῖεν μᾶλλον, τοσαύτας συμπαρακομίσαι, καὶ τὰς Λακεδαιμονίους, οἳ ἦκον κατάσκοποι αὐτῷ, ἀσφαλῶς περαιωθῆναι, εὐθὺς ἀφείς τὸ εἰς τὴν Χίον, ἔπλει εἰς τὴν Καῦνον. καὶ εἰς Κῶν τὴν Μεροπίδα ἐν τῷ παράπλῳ ἀποβάς, τὴν τε πόλιν, ἀτείχιστον ἔσαν, καὶ ὑπὸ σεισμῷ, ὃς αὐτοῖς ἔτυχε μέγιστός γε δὴ ὦν μεμνήμεθα γενόμενος, συμπεπλωκυῖαν, ἐκπορθεῖ, τῶν ἀνθρώπων εἰς τὰ ὄρη πεφευγόντων καὶ τὴν χώραν καταδρομαῖς λείαν ἐποιεῖτο, πλὴν τῶν ἐλευθέρων. τῷ δὲ ἀφίει. ἐκ δὲ τῆς Κῶ ἀφί-

navibusque circumvallaretur. Aftyochus vero, quamvis propter minas, quibus tunc apud ipsos usus fuerat, *opem ipsis ferre* non statueret, tamen cum et ipsos socios propensos esse vidisset, ad succurrendum se accinxit.

41. Interea vero nuntius ex Cauno venit, septem illas et viginti Lacedaemoniorum naves, et consiliarios adesse. Quamobrem cum existimasset caetera omnia posthabenda esse, ut et tot naves illis obviam mitteret, quae illos *Miletum* suo praesidio septos deducerent, ut maris imperium facilius obtinerent, et Lacedaemonii, qui ad ipsius actiones explorandas veniebant, *illuc* tuto trajicerent, confestim omissa in Chium navigatione, in Caunum navigavit. In ipsa autem praetervectione, copiis in Con Mero-pidem expositis, et urbem nullis cinctam muris, et terraemotu (qui maximus omnium, quos meminimus, illius insulae incolis contigit) colapsam diripuit, oppidanis in montes dilapsis. Et agrum percurrrens, praedam abegit, praeterquam *hominum* liberorum. hos enim dimittebat. Ex Co autem

in Cnidum noctu profectus, vehementibus Cnidiorum precibus adductus est, ne *suas* nautas exponeret; sed, ut se habebat, confestim navigaret adversus viginti Atheniensium naves, cum quibus Charminus, unus e ducibus qui apud Samum agebant, observabat has septem et viginti naves, ex Peloponneso venientes, ad quas et Astyochus navigabat. Nam *Athenienses*, qui in Samo erant, ex Mileto de hujus classis adventu certiores facti fuerant; et negotium Charmino datum fuerat, ut hanc observaret circa Symam et Chalcen et Rhodum et Lyciam. Jam enim *Charminus* eas in Cauno esse acceperat.

42. Astyochus igitur, ut se habebat, ad Symam *celeriter* tendebat, adventus sui famam praevertere *cupiens*, si forte classem *hostilem* in alto nancisci posset. Sed imber coelumque nubilum perturbationem ejus navibus attulit, et effecit, ut in tenebris vagarentur. Et simul ac dies illuxit, cum ejus classis esset dispersa, et sinistrum quidem cornu jam in Atheniensium conspectum ve-

κόμενος ἐς τὴν Κνίδον νυκλὸς, ἀναγκάζει
 ὑπὸ τῶν Κνιδίων παραινέντων μὴ ἐκβιβά-
 σαι τὰς ναύτας, ἀλλ' ὥσπερ εἶχε, πλεῖν
 εὐθὺς ἐπὶ τὰς τῶν Αθηναίων ναῦς εἰκοσιν,
 ἃς ἔχων Χαρμῖνος, εἰς τῶν ἐκ Σάμου στρα-
 τηγῶν, ἐφύλασσε ταύτας τὰς ἐπτὰ καὶ
 εἴκοσι ναῦς, ἐκ τῆς Πελοποννήσου προσ-
 πλεύσας, ἐφ' ἃσπερ καὶ ὁ Ασύοχος παρέ-
 πλει. ἐπύθοντο δὲ οἱ ἐν τῇ Σάμῳ ἐκ τῆς
 Μιλήτου τὸν ἐπίπλεον αὐτῶν, καὶ ἡ φυλακὴ
 τῷ Χαρμίνῳ περὶ τὴν Σύμην καὶ Χάλκην καὶ
 Ῥόδον καὶ περὶ τὴν Λυκίαν ἦν. ἥδη γὰρ ἡ-
 δάνετο καὶ ἐν τῇ Καύνῳ ἔσας αὐτάς.

μβ'. Επέπλει δ' ὡσπερ εἶχε, πρὸς
 τὴν Σύμην ὁ Ασύοχος, πρὶν ἔκπυστος γε-
 νέσθαι, εἰπὼς περιλάβοι πα μετεώρους τὰς
 ναῦς. καὶ αὐτῷ ὑετός τε καὶ τὰ ἐκ τῆς ἑρανῆς
 ξυνέφελα ὄντα πλάνησιν τῶν νεῶν ἐν τῷ
 σκοτει καὶ ταραχῇ παρέσχε. καὶ ἅμα τῇ
 ἑῷ, διεσπασμένους τῆς ναυτικῆς, καὶ τῆς μὲν
 φανερῆς ἥδη ὄντος τοῖς Αθηναίοις τῆς εὐωνύ-

μὲν κέρως, τῷ δὲ ἄλλῃ περὶ τὴν νῆσον ἐπι-
 πλανωμένῃ, ἐπανάγονται κατὰ τάχος ὁ
 Χαρμῖνος καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐλάσσοσιν ἢ ταῖς
 εἴκοσι ναυσὶ, νομίσαντες ὥσπερ ἐφύλασσον
 ναῦς, τὰς ἀπὸ τῆς Καύνης, ταύτας εἶναι.
 καὶ προσπεσόντες εὐθύς, κατέδυσάν τε τρεῖς,
 καὶ κατέτραυμάτισαν ἄλλας. καὶ ἐν τῷ
 ἔργῳ ἐπεκράτην, μέχρις ὅτε ἐπεφάνησαν
 αὐτοῖς παρὰ δόξαν αἱ πλείους τῶν νεῶν,
 καὶ πανταχόθεν ἀπεκλείοντο. ἔπειτα δὲ ἐς
 φυγὴν καταστάντες, ἕξ μὲν ναῦς ἀπολλύ-
 ασι, ταῖς δὲ λοιπαῖς καταφεύγουσιν ἐς τὴν
 Τεύγκασαν νῆσον. ἐντεῦθεν δὲ, ἐς Ἀλι-
 καρνασσόν. μετὰ δὲ τῷτο, οἱ μὲν Πελο-
 ποννήσιοι, ἐς Κνίδον κατὰραντες, καὶ συμ-
 μιγείσῳ τῶν ἐκ τῆς Καύνης ἑπτὰ καὶ εἴ-
 κοσι νεῶν αὐτοῖς, συμπάσαις πλεύσαντες,
 καὶ τροπαῖον ἐν τῇ Σύμῃ σήσαντες, πάλιν
 ἐς τὴν Κνίδον καθωρμίσαντο.

μγ'. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι, ταῖς ἐκ τῆς Σά-
 μος ναυσὶ πάσαις, ὥς ἤσθοντο τὰ τῆς ναυ-

niret, alterum vero circum insulam adhuc vagaretur, confestim Charminus et Athenienses cum navibus, quae pauciores erant quam viginti, adversus *hostium naves* tendunt, existimantes has esse naves illas, quas ex Cauno venientes observabant. Et impressione *in eas* statim facta, tres *illarum* deprefferunt, aliasque lacerarunt. Et in hoc proelio victoriam obtinuerunt, donec pleraeque *Lacedaemoniorum* naves praeter opinionem in ipsorum conspectum *repente* venerunt, a quibus etiam undique conclusi fuerunt. Tunc vero in fugam se coniecerunt, et sex naves amiserunt; at cum caeteris in insulam Teugluffam confugerunt. Hinc vero, in Halicarnassum. Postea vero, Peloponnesii quidem, cum ad Cuidum appulissent, et septem ac viginti naves ex Cauno profectas sibi adjunxissent, cum universa classe Symam petierunt, ibique tropaeo statuto, in Cnidi stationem redierunt.

43. Athenienses vero cum omnibus navibus, quae ad Samum stabant, postquam

navale proelium commissum intellexerunt, in Symam iverunt. Cum autem nec ipsi classem, quae ad Cnidum stabat, invasissent, nec illi, *qui illic erant*, in ipsos *impressionem fecissent*, sed navium armamenta, quae erant in Syma, fumissent, et Loryma, quae sunt in continente, oppugnassent, Samum redierunt. Cum autem omnes Peloponnesiorum naves in Cnido jam essent, reficiebantur, si quid oportebat. Et undecim illi Lacedaemoniorum viri cum Tissapherne (aderat enim) agebant cum de rebus jam transactis, si qua *illarum* ipsis non placeret, tum etiam de futuro bello, qua ratione optime et maxime ex utrorumque utilitate gerendum esset. Praecipue vero Lichas considerabat ea, quae fiebant, et neutrum foedus, *aut a Chalcideo* aut a Theramene bene factum esse dicebat. Indignum enim profecto esse, si cuicunque provinciae Rex ejusque majores prius imperassent, huic nunc etiam *Rex* imperare vellet. Oportuisset enim *hoc modo* et omnes insulas, et Thessaliam, et Locros, et regiones, quae usque ad

μαχίας, πλεύσαντες ἐς τὴν Σύμην, καὶ ἐπὶ
 μὲν τὸ ἐν τῇ Κνίδῳ ναυτικὸν ἔχ' ὁρμήσαν-
 τες, ὃδ' ἐκεῖνοι ἐπ' ἐκείνους, λαβόντες δὲ
 τὰ ἐν τῇ Σύμῃ σκεύη τῶν νεῶν, καὶ Λορύ-
 μοις τοῖς ἐν τῇ ἠπείρῳ προσβαλόντες, ἀ-
 πέπλευσαν ἐς τὴν Σάμον. ἅπασαι δ' ἤδη
 ἴσαι ἐν τῇ Κνίδῳ αἱ τῶν Πελοποννησίων
 νῆες ἐπεσκευάζοντο τε εἴτι ἔδει, καὶ πρὸς τὸν
 Τισαφέρνην (παρεγένετο γάρ) λόφος ἐποι-
 ῆντο οἱ ἑνδεκα ἄνδρες τῶν Λακεδαιμονίων
 περὶ τε τῶν ἤδη πεπραγμένων, εἴτι μὴ
 ἤρρεσκεν αὐτοῖς, καὶ περὶ τῶν μέλλοντος πο-
 λέμης, ὅτῳ τρόπῳ ἄριστα καὶ ξυμφορώτατα
 ἀμφοτέροις πολεμήσειν. μάλιστα δὲ ὁ Λί-
 χας ἐσκόπει τὰ ποιούμενα, καὶ τὰς σπονδὰς
 ὑδετέρας, ὅτε τὰς Θηραμένους ἔφη καλῶς
 συγχεῖσθαι, ἀλλὰ δεινὸν εἶναι εἰ χώρας
 ὅσης βασιλεὺς καὶ οἱ πρόγονοι ἤρξαν πρότε-
 ρον, ταύτης καὶ νῦν ἀξιώσει κρατεῖν. ἐνῆν
 γὰρ καὶ νήσους ἀπάσας πάλιν δαλεῦειν, καὶ
 Θεσσαλίαν, καὶ Λοκρὺς, καὶ τὰ μέχρι Βοιω-

τῶν, καὶ ἀντ' ἐλευθερίας ἂν Μηδικὴν ἀρχὴν
τοῖς Ἑλλησι τὰς Λακεδαιμονίους περθεῖ-
ναι. ἑτέρας ὅν ἐκέλευε βελίους σπένδεσθαι,
ἢ ταύταις γε εὖ χρῆσεσθαι, ὅδε τῆς τροφῆς
ἐπὶ τέτοις δεῖσθαι ὅδεν. ἀγανακτῶν δὲ ὁ
μὲν Τισσαφέρνης ἀπεχώρησεν ἀπ' αὐτῶν
δι' ὀργῆς, καὶ ἀπρακτός.

μδ'. Οἱ δ' ἐς τὴν Ῥόδον, ἐπικηρυκευ-
μένων ἀπὸ τῶν δυνατωτάτων ἀνδρῶν, τὴν
γνώμην εἶχον πλεῖν, ἐλπίζοντες νῆσόν τε
ἐκ ἀδύνατον καὶ ναυατῶν πλήθει καὶ περὶ
προσάξεσθαι, καὶ ἅμα ἠγόμενόν αὐτοὶ ἀπὸ
τῆς ὑπαρχέσης συμμαχίας δυνατοὶ ἔσε-
σθαι, Τισσαφέρνην μὴ αἰτῶντες χρήματα,
τρέφειν τὰς ναῦς. πλεύσαντες ὅν εὐθὺς ἐν
τῷ αὐτῷ χειμῶνι ἐκ τῆς Κνίδος, καὶ προσ-
βαλόντες Καμείρῳ τῆς Ῥοδίας πρώτη ναυ-
σὶ τέσσαρσι καὶ ἑννεήκοντα, ἐξεφόβησαν
μὲν τὰς πολλὰς, ἐκ εἰδότης τὰ πρᾶσσό-
μενα, καὶ ἔφευγον, ἄλλως τε καὶ ἀτεχνί-
σθης τῆς πόλεως· εἶτα συγκαλέσαντες οἱ

Boeotorum fines pertinebant, in servitutem rursus redigi, et Lacedaemonios pro libertate imperium Medorum Graeciae *cervicibus* imponere. Alia igitur *foedera* meliora fieri jubebat, aut istis se non usurum, nec ob has *pactiones* ullo stipendio opus esse. Tissaphernes autem indignatus, ab ipsis iratus, et infecto negotio abscessit.

44. Illi vero in Rhodum, a primoribus viris per praeconem accersiti, navigare in animo habebant: sperantes fore, ut insulam et navalibus et pedestribus copiis instructam sibi adjungerent, simul etiam existimantes se praesentis societatis beneficio posse navales copias alere, nullam pecuniam a Tissapherne petentes. Protinus igitur per eandem hyemem ex Cnido profecti, et ad Camirum *orae* Rhodiae primum appulsi cum quatuor et nonaginta navibus, multis quidem terrorem injecerunt, ignaris quae agerentur, et *ideo* profugerant, praesertim quod urbs nullis muris esset munita. Sed postea Lacedaemonii cum et istos, et duarum civi-

tatum Lindi et Ielysi *cives* Rhodios convocassent, *ipsis* persuaserunt, ut ab Atheniensibus deficerent. Atque Rhodus se Peloponnesiis adjunxit. Athenienses vero, cum *hoc* intellexissent, sub idem tempus cum classe e Samo solverunt, *Rhodiorum defectionem* antevertere cupientes, et conspecti quidem sunt, dum cursum in alto tenerent. Sed cum serius aliquanto venissent, tunc quidem in Chalcen, hinc vero in Samum celeriter abierunt. Postea vero et ex Chalce et ex Co et ex Samo incursiones in Rhodum facientes, bellum gerebant. Peloponnesii vero pecunias ad duo et triginta talenta a Rhodiis exegerunt, in caeteris vero rebus, subductis navibus, *ibi* per octoginta dies quieverunt.

45. Interea vero, quinetiam multo antequam ipsi *Peloponnesii castra* Rhodum versus movissent, haec *quae sequuntur* gesta sunt. Alcibiades post Chalcidei necem, et proelium commissum ad Miletum, in suspicionem Peloponnesiis venit. Cum autem e-

Λακεδαιμόνιοι τέτρες τε καὶ τὸς ἐκ τῶν δυῶν πόλεοιν Δίνδρα τε καὶ Ἰηλυσὺ Ῥοδίους, ἔπεισαν ἀποσῆναι Ἀθηναίων. καὶ προσεχώρησε Ῥόδος Πελοποννησίοις. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι κατὰ τὸν καιρὸν τῷτον ταῖς ἐκ τῆς Σάμου ναυσὶν αἰσθόμενοι ἔπλευσαν μὲν, βεβλόμενοι φθάσαι, καὶ ἐφάνησαν πελάγιοι· ὑπερίσαντες δὲ ὁ πολλῶ, τὸ μὲν παραχρῆμα ἀπέπλευσαν εἰς Χάλκην, ἐντεῦθεν δ' εἰς Σάμον· ὑστερον δὲ ἐκ τῆς Χάλκης καὶ ἐκ τῆς Κῷ καὶ ἐκ τῆς Σάμου τοὺς ἐπίπλους ποιεῖμενοι, ἐπὶ τὴν Ῥόδον ἐπολέμεν. οἱ δὲ χρήματα μὲν ἐξέλεξαν εἰς δύο καὶ τριάκοντα τάλαντα οἱ Πελοποννήσιοι παρὰ τῶν Ῥοδίων, τὰ δ' ἄλλα ἡσύχαζον ἡμέρας ὀγδοήκοντα, ἀνελκύσαντες τὰς ναῦς.

μέ. Ἐν δὲ τῷτῳ, καὶ ἔτι πρότερον πρὶν εἰς τὴν Ῥόδον αὐτοὺς ἀνασῆναι, τάδε ἐπράσσειο. Ἀλκιβιάδης μετὰ τὸν Χαλκιδέως θάνατον, καὶ τὴν ἐν Μιλήτῳ μάχην, τοῖς Πελοποννησίοις ὑποπτὸς ὢν, καὶ ἀπ' αὐ-

τῶν ἀφικομένης ἐπισολῆς πρὸς Ἀγύοχον
 ἐκ Λακεδαιμόνος ὥς' ἀποκλείναι, (ἦν γὰρ
 τῷ Ἀγιδί ἐχθρὸς, καὶ ἄλλως ἄπιστος ἐφαί-
 νετο) πρῶτον μὲν ὑποχωρεῖ δείσας παρὰ
 Τισσαφέρην, ἔπειτα ἐκάκῃ πρὸς αὐτὸν
 ὅσον ἐδύνατο μάλις α τῶν Πελοποννησίων
 τὰ πράγματα. καὶ διδάσκαλος πάντων γι-
 γνόμενος, τὴν τε μισθοφορὰν ζυνέτεμεν,
 ἀντὶ δραχμῆς Ἀττικῆς ὥς τε τριώβολον (καὶ
 τοῦτο μὴ ζυνεχῶς) δίδοσθαι· λέγειν κε-
 λεύων τὸν Τισσαφέρην πρὸς αὐτὸς ὡς
 Ἀθηναῖοι ἐκ πλείονος χρόνου ἐπιστήμονες
 ὄντες τῇ ναυτικῇ, τριώβολον τοῖς ἑαυτῶν
 δίδοσιν· ὃ τοσούτον πενία, ὅσον ἵνα αὐτῶν
 μὴ οἱ ναῦται ἐκ περισσίας ὑβρίζοντες, οἱ
 μὲν, τὰ σώματα χεῖρῳ ἔχωσι, δαπανῶν-
 τες ἐς τοιαῦτα ἀφ' ὧν ἡ ἀδένεια συμ-
 βαίνει, οἱ δὲ, τὰς ναῦς ἀπολιπόντες, ἐς
 ὀμνηρίαν τὸν προσοφειλόμενον μισθόν. καὶ
 τὰς τριηράρχους καὶ τὰς στρατηγούς τῶν
 πόλεων ἐδίδασκεν ὥς τε δόντα χρήματα,

pistola de eo interficiendo ad Astyochum, ab ipsis Lacedaemone missa fuisset (erat enim Agidi inimicus, et alioqui infidus videbatur) metuens, primum quidem ad Tissaphernem secessit: deinde *vero* apud eum quam maxime poterat Peloponnesiorum rebus nocebat. Et *Tissaphernem* omnia docens, stipendium imminuit, ita ut pro drachma Attica terni oboli, nec ii assidue, solverentur: Tissaphernem hortans, ut illis diceret, Athenienses, qui longiore temporis spatio rei navalis peritiam haberent, ternos *duntaxat* obolos suis *classiariis* numerare, non tam propter paupertatem, quam ne sui nautae propter affluentiam *stipendii* insolentius viventes, partim quidem corpora imbecilliora haberent, *stipendium* impendentes in ea, unde *corporum* imbecillitas contingit, partim vero classem *imbecilliore* redderent, *eam ac reliquum* stipendium *ipsis* debitum deferentes, *ac trierarchis sui loco* relinquentes ut obsidem. Idem ipsum edocuit, ut trierarchos et civitatum duces, pecunia *ipsis* data, ad hanc rem sibi conceden-

dam induceret, exceptis Syracusanis. Horum enim *dux* Hermocrates, solus *omnium*, socialis classis nomine *huic rei* adversabatur. Civitates quoque, quae pecuniam postulabant, ipse Tiffaphernis nomine repulsam passas amandabat, dicens Chios quidem impudentes esse, qui, cum essent *omnium* Graecorum ditissimi, et auxiliarum copiarum beneficio servarentur, postularent tamen, ut alii et corporibus et pecuniis pro ipsorum libertate pericula subirent. Alias vero civitates injuste facere dicebat, si, quae pro Atheniensibus, antequam *ab illis* defecissent, sumtus facere consuevissent, nunc etiam pro se ipsis tantundem aut etiam plus conferre nollent. Dicebat etiam Tiffaphernem, nunc quidem, quod suis pecuniis bellum gereret, jure *suis pecuniis* parcere. Sed si quando stipendium a Rege mitteretur, *se* stipendium integrum ipsis redditurum, et civitates, ut par esset, sublevaturum.

46. Idem *Alcibiades* Tiffapherni praeterea suadebat, ne nimium properaret bel-

αὐτὸν πείσαι ὥς τε συγχωρῆσαι ταῦτα
 ἑαυτῷ, πλὴν τῶν Συρακυσίων. τῶν δὲ,
 Ἑρμοκράτης τε ἠναντιῖτο μόνος ὑπὲρ τῆς
 ζυμταντος ζυμμαχικῆς, τὰς τε πόλεις
 δεομένας χρημάτων ἀπῆλασεν αὐτὸς, ἀν-
 τιλέγων ὑπὲρ τῆς Τισσαφέρνης, ὡς οἱ μὲν
 Χίοι ἀνείχυντο εἶεν, πλεσιώτατοι ὄντες
 τῶν Ἑλλήνων, ἐπικυρία δὲ ὁμῶς σωζόμε-
 νοι, ἀξιῖσι καὶ τοῖς σώμασι καὶ τοῖς χρήμα-
 σιν ἄλλας ὑπὲρ ἐκείνων ἐλευθερίας κινδυ-
 νεύειν. τὰς δ' ἄλλας πόλεις ἔφη ἀδικεῖν,
 αἷ ἐς Αἰθναίους πρότερον ἀποσῆναι ἀνά-
 λην, εἰ μὴ καὶ νῦν τοσαῦτα καὶ ἔτι πλείω
 ὑπὲρ σφῶν αὐτῶν ἐθελήσουσιν ἐσφέρειν. τὸν
 τε Τισσαφέρνην ἀπέφαινε, νῦν μὲν, τοῖς
 ἰδίοις χρήμασι πολεμῶντα, εἰκότως φειδό-
 μενον. ἦν δὲ ποιε τροφή καλαῖῃ παρὰ βασι-
 λέως, ἐντελῇ αὐτοῖς ἀποδώσειν τὸν μισθόν,
 καὶ τὰς πόλεις τὰ εἰκότα ὠφελήσειν.

μς'. Παρήνει δὲ καὶ τῷ Τισσαφέρνηι μὴ
 ἄγαν ἐπείγεσθαι τὸν πόλεμον διαλύσαι,

μηδὲ βυλῆθῆναι κομίσαντα ἢ ναῦς Φοινίσ-
 σας, ὥσπερ παρεσκευάζει μελλήσει πλεί-
 οσι μισθὸν πορίζοντα, τοῖς αὐτοῖς τῆς τε
 γῆς καὶ τῆς θαλάσσης τὸ κράτος δύναι,
 ἔχειν δ' ἀμφοτέρους ἔαν δίχα τὴν ἀρχὴν,
 καὶ βασιλεῖ ἐξεῖναι ἐπὶ τῶν αὐτῶν λυπη-
 ρῶν τῶν ἐτέρων ἐπάγειν. γενομένης δ' ἂν
 καθ' ἐν τῆς ἐς γῆν καὶ θαλάσσαν ἀρχῆς,
 ἀπορεῖν ἂν αὐτὸν οἷς τῶν κρατῶντας συγ-
 καθαιρήσει, ἢν μὴ αὐτὸς βέληται μεγάλη
 δαπάνη καὶ κινδύνῳ ἀνασᾶς ποτε διαγωνί-
 σασθαι. εὐτελέστερα δὲ τὰ δεινὰ βραχεῖ
 μορίῳ τῆς δαπάνης, καὶ ἅμα μετὰ τῆς ἑαυτοῦ
 ἀσφαλείας αὐτῶν περὶ ἑαυτῶν τῶν Ἑλ-
 ληνων κατατρίψαι. ἐπιτηδειοτέρους τε ἔφη
 τῶν Ἀθηναίων εἶναι κοινωνοὺς αὐτῷ τῆς ἀρ-
 χῆς. ἦσαν γὰρ τῶν κατὰ γῆν ἐφίεσθαι,
 τὸν λόγον τε συμφυρότατον καὶ τὸ ἔργον
 ἔχοντας πολεμεῖν· τῶν μὲν γὰρ συγκα-
 ταδελφεὶν ἂν σφίσι τε αὐτοῖς τὸ τῆς θα-
 λάσσης μέρος, καὶ ἐκείνῳ ὅσοι ἐν τῇ βασι-

nam finire, neve vel accitis Phoenicum navibus, quas instruere statuerat, vel majore *Graecorum* classe conducta, iisdem *Graecis* et terrae et maris imperium tradere vellet, sed sineret utrosque separatim imperium habere. Fore enim dicebat, ut Regi liceret in eosdem *Graecos*, a quibus offenderetur, alteram partem immittere. Quod si ad alteram tantum partem deveniret terrae marisque imperium, ipsum *Regem* destitutum iri sociis, quibuscum opprimeret eos, qui rerum potirentur: nisi vellet ipsemet aliquando copiis adductis cum ingenti et impensa et periculo adire certamen. Illa autem pericula, quae parvo sumtu subeuntur, leviora esse dicebat, simul etiam *demonstrabat* fore, ut *Rex* sine ullo suo periculo, ipsos *Graecos* inter se attereret. Addebat etiam, Athenienses imperii socios illi commodiores fore. Imperium enim terrestre minus quam *Lacedaemonios* affectare, et belli gerendi rationem *Regi* maxime convenientem, verbis factisque sequi. Nam hos quidem ejus auxiliis munitos in suam ipsorum ditionem maris partem redacturos, illumque adjuturos

in omnibus Graecis subigendis, qui Regis provincias incoherent. Illos vero, contra, *Graecos* in libertatem vindicatu-
ros venire. Nec verisimile esse Lacedaemonios, Graecos ab ipsis quidem Graecis nunc liberare, ab illis vero Barbaris *eosdem* non esse liberatu-
ros, si aliquando ipsos *Athenienses* everterint. Suadebat igitur *illi*, ut utrosque prius attereret, et ubi quam maximas *res* ab Atheniensibus rescuisset, tunc demum Peloponnesios ex *sua* regione dimitteret. Atque Tiffaphernes hanc opinionem magna ex parte conceperat, quantum ex iis, quae ab *ipso* fiebant, conjicere licebat. Alcibiadi enim ob haec, ut de his bene monenti, fidem habens, stipendium Peloponnesiis parce dabat, neque navale proelium committere sinebat: sed etiam dicendo na-
ves Phoenicum venturas, et ex abundanti certaturas, *res illorum* evertit. Et ipsorum classi, quae longe validissima fuerat, vires abstulit, et caetera *faciebat* apertius, quam ut se occultare posset ita, quin alacriter *Peloponnesiis* adversari videretur.

λέως Ἑλληνες οἰκῶσι· τὸς δὲ, τὸναντίον
ἐλευθερώσοντας ἤκειν. καὶ ἔκ εἰκὸς εἶναι
Λακεδαιμονίους, ἀπὸ μὲν σφῶν τῶν Ἑλ-
λήνων ἐλευθερῶν νῦν τὸς Ἑλληνας, ἀπὸ
δ' ἐκείνων τῶν βαρβάρων, ἦν μὴ ποτε αὐ-
τὸς μὴ ἐξέλωσι, μὴ ἐλευθερῶσαι. τρίβειν
ἔν' ἐκέλευε πρῶτον ἀμφοτέρους, καὶ ἀποτε-
μόμενον ὡς μέγιστα ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων,
ἔπειτ' ἤδη τὸς Πελοποννησίους ἀπαλλά-
ξαι ἐκ τῆς χώρας. καὶ διανοεῖτο τὸ πλέον
ὅπως ὁ Τισαφέρνης, ὅσα γε ἀπὸ τῶν
ποικμένων ἦν εἰκάσαι. τῷ γὰρ Ἀλκιβιάδῃ
διὰ ταῦτα, ὡς εὖ περὶ τέτων παραινῶντι,
προσθεὶς ἑαυτὸν ἐς πίσιν, τὴν τε τροφὴν
κακῶς ἐπόριζε τοῖς Πελοποννησίοις, καὶ
ναυμαχεῖν ἔκ εἴα· ἀλλὰ καὶ τὰς Φοινί-
σας ναῦς φάσκων ἤζειν, καὶ ἐκ [τῶ] περιόντος
ἀγωνισθῆναι, ἔφθειρε τὰ πράγματα· καὶ τὴν
ἀκμὴν τῆς ναυτικῆς αὐτῶν ἀφείλετο, γενο-
μένην καὶ πάνυ ἰχυρὰν, τὰ τε ἄλλα κατα-
φανέσερον ἢ ὥς ἐλανθάνειν ἔ' προθύμως.

μζ'. Ὁ δὲ Αλκιβιάδης ταῦτα ἄμα
 μὲν τῷ Τισαφέρνει καὶ τῷ βασιλεῖ, ὧν
 παρ' ἐκείνοις, ἄριστα εἶναι νομίζων, παρή-
 νει, ἅμα δὲ τὴν ἑαυτοῦ κάθοδον εἰς τὴν πα-
 τρίδα ἐπιθεραπεύων, εἰδὼς, εἰ μὴ διαφθερεῖ
 αὐτήν, ὅτι ἔσαι ποτὲ αὐτῷ πείσανλι κα-
 τελθεῖν. πείσαι δ' ἂν ἐνόμιζε μάλιστα ἐκ
 τῆς τοιαύτης εἰ Τισαφέρνης φαίνοιτο αὐτῷ
 ἐπιλήδειος ὢν. ὅπερ καὶ ἐγένετο. ἐπειδὴ γὰρ
 ἤσθοντο αὐτὸν ἰχθυόλια παρ' αὐτῷ οἱ ἐν
 τῇ Σάμῳ Αθηναίων στρατιῶται, τὰ μὲν
 καὶ Αλκιβιάδου προσπέμφαντος λόγους εἰς
 τοὺς δυνατωτάτους αὐτῶν ἄνδρας, ὥστε
 μνηστῆναι περὶ αὐτοῦ εἰς τὰς βελτίστας
 τῶν ἀνθρώπων, ὅτι ἐπ' ὀλιγαρχίᾳ βέ-
 λεται, καὶ ὁ πονηρία, εἰ δὲ δημοκρατία
 τῇ ἑαυτὸν ἐκβαλέσῃ, κατελθὼν, καὶ πα-
 ραχὼν Τισαφέρνην φίλον αὐτοῖς συμ-
 πολιτεύειν. τὸ δὲ πλέον, καὶ ἀπὸ σφῶν
 αὐτῶν οἱ ἐν τῇ Σάμῳ τριήραρχοί τε
 τῶν Αθηναίων, καὶ δυνατώτατοι, ὥρμη-

47. Alcibiades autem haec Tiffapherni, Regique, dum apud illos esset, suadebat, simul quidem quod optima factu duceret, simul etiam quod suum in patriam reditum curaret, quia sciebat, si eam non everteret, fore aliquando, ut *ab Atheniensibus* oratione sua *adductis* reditum *in eam* impetraret. Existimabat autem, se hac ratione potissimum *hoc ab illis* impetraturum, si Tiffaphernem ipsi familiarem esse constaret. Quod etiam accidit. Nam postquam milites Athenienses, qui apud Samum erant, eum apud ipsum *Tiffaphernem* gratia polere senserunt, partim quidem quod et ipse Alcibiades ad potentissimos illorum viros literas ante misisset cum mandatis, ut apud optimos quosque viros de se *in patriam revocando* mentionem facerent, et dicerent se velle *in patriam* redire, ea conditione, ut respublica a paucis regeretur, non autem ab improbiissimis quibusque, nec a populari statu, a quo fuisset ejectus, et Tiffaphernis amicitia illis conciliata, una cum illis rempublicam administrare: partim vero, idque magis, sua sponte trierarchi Atheniensium, qui in Samo erant, et potentissimi quique

animis erant propensis ad evertendum statum popularem.

48. Haec autem res in castris prius agitata fuit, mox etiam illinc in urbem *est progressa*. Quinetiam nonnulli ex Samo trajicientes in colloquium cum Alcibiade venerunt. Illo autem *hanc spem ipsis* ostendente, se primum quidem Tissaphernis, deinde vero Regis etiam amicitiam *ipsis* conciliaturum, si modo populari statu in reipublicae administratione non uterentur (sic enim Regem magis confisurum) civitatis principes magnam spem concipiebant, fore ut et ad se ipsos, qui malis maxime premerentur, reipublicae administrationem transferrent, et hostes superarent. Hi Samum reversi *conjuraverunt*, et homines ad conjurationem idoneos sibi socios adjungebant, et apud multitudinem propalam dicebant, Regem sibi amicum fore, et pecuniam praebiturum, si modo Alcibiades restitueretur, et popularis status tolleretur. Vulgus autem, et si statim nonnihil angebatur iis, quae tractabantur, *tamen* ob magnam stipendii a Rege suppeditandi spem, quiescebat. Illi vero, qui paucorum statum *in republica* con-

το ἐς τὸ καταλῦσαι τὴν δημοκρατίαν.
μή. Καὶ ἐκινήθη πρότερον ἐν τῷ στρα-
τοπέδῳ τῷτο, καὶ ἐς τὴν πόλιν ἐντεῦθεν
ῥυσερον. τῷ τε Αλκιβιάδῃ διαβάντες τινὲς
ἐκ τῆς Σάμου ἐς λόγους ἦλθον, καὶ ὑποτεί-
νοντος αὐτῷ, καὶ Τισσαφέρην μὲν πρῶτον,
ἐπειτα δὲ καὶ βασιλέα Φίλον ποιήσειν, εἰ
μὴ δημοκρατοῖντο, ἔγω γὰρ ἂν πισεῦσαι
μᾶλλον βασιλέα, πολλὰς ἐλπίδας εἶχον,
αὐτοὶ τε αὐτοῖς οἱ δυνατοὶ τῶν πολιτῶν
τὰ πράγματα, οἵπερ καὶ ταλαιπωρῶνται
μάλιστα, ἐς ἑαυτὸς περιποιήσιν, καὶ τῶν
πολεμίων ἐπικρατήσιν. ἐς τε τὴν Σάμον
ἐλθόντες ξυνίσασάν τε τῶν ἀνθρώπων τὰς
ἐπιτηδεύς ἐς ξυνωμοσίαν, καὶ ἐς τὰς πολ-
λὰς φανερώς ἔλεγον ὅτι βασιλεὺς σφίσι
φίλος ἔσοιτο, καὶ χρήματα παρέξοι, Αλκι-
βιάδου τε κατελθόντος, καὶ μὴ δημοκρατιζμένων.
καὶ ὁ μὲν ὄχλος, εἰ καὶ τι παρασίκα ἤχθετο
ταῖς πρασομένοις, διὰ τὸ εὐπορον τῆς ἐλ-
πίδος τῇ βασιλείῳς μισθῷ, ἡσύχαζεν. οἱ δὲ

ξυνισάντες τὴν ὀλιγαρχίαν, ἐπειδὴ τῶ
 πλήθει ἐκοίνωσαν, αὖθις καὶ σφίσιν αὐτοῖς
 καὶ τῷ ἑταιρικῷ τῷ πλέονι τὰ ἀπὸ τῆς Αλ-
 κιδιάδης ἐσκόπουν. καὶ τοῖς μὲν ἄλλοις ἐφά-
 νειο εὐπορα καὶ πιστα, Φρυγίῳ δὲ Στρατηγῷ
 ἔτι ὄντι ὕδεν ἤρεσκεν. ἀλλ' ὅ, τε Αλκιδιά-
 δης (ὅπερ καὶ ἦν) ὕδεν μᾶλλον ὀλιγαρχίας
 ἢ δημοκρατίας δεῖσθαι ἐδόκει αὐτῷ, ἢ
 ἄλλο τι σκοπεῖσθαι ἢ ὅτῳ τρόπῳ ἐκ τῆς
 παρόντος κόσμου τὴν πόλιν μεταστήσας,
 ὑπὸ τῶν ἑταίρων παρακληθεὶς κάτεισι.
 σφίσι δὲ περιόπτεον εἶναι τῆστο μάλιστα,
 ὅπως μὴ σασιάσωσι τῷ βασιλεῖ. ἐκ εὐ-
 πορον εἶναι [λέγων,] καὶ Πελοποννησίων
 [ἤδη] ὁμοίως ἐν τῇ θαλάσῃ ὄντων, καὶ
 πόλεις ἐχόντων ἐν τῇ αὐτοῦ ἀρχῇ ἐκ
 ἐλαχίστας, Ἀθηναίοις προαδόμενον, οἷς ὅ
 πιστεύει, πράγματα ἔχειν. ἐξὸν Πελο-
 ποννησίῃς, ὑφ' ὧν κακὸν ὕδεν πέπονθε,
 φίλῃς ποιήσασθαι. τὰς τε ξυμμαχίδας
 πόλεις, αἷς ὑπερχῆσθαι δὴ σφᾶς ὀλιγαρχίᾳ

stituere cupiebant, postquam *rem* cum mul-
 titudine communicarunt, rursus etiam inter
 se ipsos et maiorem sodalium partem illa
 Alcibiadis *promissa* expendebant. Et aliis
 quidem haec factu facilia, et fide digna vi-
 debantur: sed Phrynicho, qui adhuc erat
 dux, nihil *horum* placebat. Nam Alcibiades
 (quod etiam erat) non magis paucorum do-
 minatum, quam popularem statum affectare,
 ipsi videbatur; nec aliud quicquam spectare,
 nisi qua ratione, immutata praesenti civita-
 tis disciplina, a sodalibus accersitus reverti
 posset. Sibi vero hoc praecipue prospicien-
 dum esse, ut nullo dissidio a Rege disside-
 rent. nec enim facile factu esse dicebat, cum
 Peloponnesii jam aeque ac *Athenienses* in
 mari versarentur, et urbes non minimas in
 illius *Regis* imperio haberent, *Regem* Athe-
 nensibus adjunctum, quibus diffideret, ne-
 gotia habere, et in *graviores molestias inci-*
dere velle, cum ei liceret amicitiam cum Pe-
 loponnesiis inire, a quibus nullo maleficio
 fuisset affectus. Quod autem attineret ad
 socias civitates, (quibus a se jam promissum
 fuisse dicebat, fore ut paucorum dominatu

regerentur, quod ne ipsi quidem amplius in reipublicae administratione populari statu essent usuri,) dicebat se probe scire, nec illas, quae defecissent, in suam potestatem magis *propterea* redituras, nec illas, quae essent, constantiores futuras. Futurum enim *aiebat*, ut *illarum* cives nollent sub paucorum dominatu, vel in populari statu, servitutem potius pati, quam libertate frui, apud utramcunque harum partium hanc adipisci possent. Quinetiam eos, qui honesti probique viri vocantur, existimaturos hos non minus negotii, quam ipsum popularem statum sibi exhibituros, qui dūces ac auctores futuri essent calamitatum reipublicae, ex quibus *calamitatibus* ipsi, qui *paucorum dominatus essent studiosi*, plura commoda consequuturi essent. Praeterea sub illorum quidem imperio, se vel indicta causa et crudelius morte multatum iri: popularem vero statum, suum esse perfugium, et illorum moderatorem. Seque plane compertum habere *dicebat*, civitates ipsa experientia edoctas de his ita sentire. Nequaquam igitur quicquam eorum, quae vel in praesentia ab Alcibiade gererentur, sibi placere.

χίαν, ὅτι δὴ καὶ αὐτοὶ ἐ δημοκρατήσονται,
 εὖ εἰδέναι ἔφη ὅτι ἔδεν μᾶλλον σφίσιν ἔθ'
 αἱ ἀφεςηκυῖαι προχωρήσονται, ἔθ' αἱ ὑ-
 πάρχουσαι, βεβαιότεραι ἔσονται. ἐ γὰρ
 βεβλήσεσθαι αὐτὰς μετ' ὀλιγαρχίας ἢ δη-
 μοκρατίας δελεῦειν μᾶλλον, ἢ μεθ' ὁπό-
 τερος ἂν τύχωσι τέττα ἑλευθέρους εἶναι.
 τὴν τε καλὰς καὶ γαθὰς ὀνομαζομένους ἐκ
 ἐλάσσω αὐτὰς νομίσειν σφίσι πράγματα
 παρέξειν τῷ δήμῳ, ποριστὰς ὄντας καὶ ἐση-
 γητὰς τῶν κακῶν τῷ δήμῳ, ἐξ ὧν τὰ
 πλείω αὐτὰς ὠφελεῖσθαι. καὶ τὸ μὲν
 ἐπ' ἐκείνοις εἶναι, καὶ ἀκριτοὶ ἂν καὶ
 βιαίότερον ἀποθνήσκουσιν, τὸν δὲ δῆμον,
 σφῶν τε καταφυγὴν εἶναι, καὶ ἐκείνων
 σωφρονιστὴν. καὶ ταῦτα παρ' αὐτῶν γε
 τῶν ἔργων ἐπισημαίνοντας τὰς πόλεις σα-
 φῶς αὐτὸς εἰδέναι ὅτι ἔτω νομίζουσιν.
 οὐκ οὐκ ἐαυτῷ γε τῶν ἀπὸ Αλκιβιάδου
 καὶ ἐν τῷ παρόντι πρασομένων ἀρέσκειν

ἔστιν

μθ'. Οἱ δὲ ζυλλεγένεες τῶν ἐν τῇ ζυμ-
μαχίᾳ, ὥσπερ καὶ τὸ πρῶτον αὐτοῖς ἐδόκει,
τά τε παρόντα ἐδέχοντο, καὶ ἐς τὰς Αθή-
νας πρέσβεις Πείσανδρον καὶ ἄλλας παρε-
σκευάζοντο πέμπειν, ὅπως περὶ τε τῆς
τῷ Αλκιβιάδῃ καθόδῃ πράσσειεν καὶ τῆς τῷ
ἐκεῖ δήμῳ καταλύσεως, καὶ τὸν Τισσαφέρ-
νην φίλον τοῖς Αθηναίοις ποιήσειαν.

ν'. Γινῆς δὲ ὁ Φρύνιχος ὅτι ἔσοιτο περὶ
τῆς τῷ Αλκιβιάδῃ καθόδῃ λόγος, καὶ ὅτι
Αθηναῖοι ἐνδέξονται αὐτήν, δείσας πρὸς
τὴν ἐναντίωσιν τῶν λεχθέντων ὑφ' αὐτῷ,
μὴ ἦν κατέλθῃ, ὥς κωλυτὴν ὄντα κακῶς
δρᾶ, τρέπεται ἐπὶ τοιόνδε τι. πέμπει ὡς
τὸν Ασύοχον τῶν Λακεδαιμονίων ναύαρχ-
χον, ἔτι ὄντα τότε περὶ τὴν Μίλητον,
κρύφα ἐπισείλας ὅτι Αλκιβιάδης αὐτῶν
τὰ πράγματα φθείρει, Τισσαφέρνην Αθη-
ναίοις φίλον ποίων. καὶ τᾶλλα σαφῶς ἐγ-
γράφας. ζυγγνώμην δὲ εἶναι ἑαυτῷ περὶ
ἀνδρὸς πολεμίσ, καὶ μετὰ τῷ τῆς πόλεως

THUCYD. VIII. 49. 50. 133

49. Sed qui ex *conjurat*ionis sociis eo convenerant, sicut et initio secum ipsi constituerant, et praesentes *conditiones ab Alcibiade oblatas* acceperunt, et legatos cum alios tum etiam Pisandrum Athenas mittere parati erant, ut et de Alcibiade *in patriam* reducendo agerent, et de tollendo illius reipublicae populari statu, utque Tiffaphernis amicitiam Atheniensibus conciliarent.

50. Phrynichus autem, cum sciret verba de Alcibiade reducendo factum iri, haecque ab Atheniensibus admissum iri, veritus ne propter ea, quae a se in contrariam sententiam dicta fuissent, si *in patriam* reversus fuisset, *se* maleficio afficeret, quod *ipsius redditum* impedivisset, quoddam hujusmodi stratagema comminiscitur: mittit ad Astyochum Lacedaemoniorum navarchum, circa Miletum adhuc agentem, clandestinas literas, quibus significabat Alcibiadem res illorum corrumpere, qui Tiffaphernis amicitiam Atheniensibus conciliaret. Et alias *multas res* in *his* aperte scripserat. Veniam

autem sibi dandam esse *dicebat*, qui vel cum incommodo *suae* civitatis aliquid mali in hostis perniciem moliretur. Astyochus vero Alcibiadem quidem, praesertim cum non amplius aequae *ac prius*, in *ipsius* manus veniret, ne ulcisci quidem statuit. Sed ad ipsum Magnesium profectus, et ad Tissaphernem, simul ipsis res ex Samo sibi scriptas dixit, ac ipsis *eas coram* indicavit. Et (ut ferebatur) quaestus privati causa se Tissapherni adjunxerat cum in hac re, tum in aliis. Quamobrem etiam integro stipendio efflagitando mollius se gerebat. Alcibiades vero confestim literas Samum ad magistratus adversus Phrynichum mittit, *declarans ea*, quae fecerat, et postulans, ut capitis supplicio plecteretur. Phrynichus autem perturbatus, et in maximum omnino discrimen adductus ob hoc indicium, rursus ad Astyochum scribit, cum ob superius factum *de eo* conquerens, quod *ab eo* non probe celatum fuisset, et nunc se paratum esse ipsis ad interneccionem tradere omnem Atheniensium exercitum, qui apud Samum esset, expositis

ἄζυμφορῶν, κακὸν τι βεβλῦειν. ὁ δὲ Ἀσύο-
 χος τὸν μὲν Ἀλκιβιάδην, ἄλλως τε καὶ
 ἔκτετι ὁμοίως ἐς χεῖρας ἰόντα, ἔδδ' διανοεῖτο
 τιμωρεῖσθαι. ἀπελθὼν δὲ παρ' αὐτὸν ἐς
 Μαγνησίαν, καὶ παρὰ Τισαφέρην, ἅμα
 λέγει τε αὐτοῖς τὰ ἐπισαλέντα ἐκ τῆς
 Σάμου, καὶ γίγνεται αὐτοῖς μηνυτής· προσέ-
 δηκέ τε (ὥς ἐλέγετο) ἐπὶ ἰδίοις κέρδεσι
 Τισαφέρνει ἑαυτὸν καὶ περὶ τούτου καὶ περὶ
 τῶν ἄλλων. διόπερ καὶ περὶ τῆς μισθοφο-
 ρῆς ἔκ' ἐντελῆς ἔσης μαλακωτέρως ἀνθή-
 πτετο. ὁ δὲ Ἀλκιβιάδης πέμπει εὐθὺς κα-
 τὰ Φρυνίχου γράμματα ἐς τὴν Σάμον πρὸς
 τοὺς ἐν τέλει ὄντας, οἷα δέδρακε, καὶ ἄξιων
 αὐτὸν ἀποθνήσκειν. θορυβέμενος δὲ ὁ Φρύ-
 νιχος, καὶ πάνυ ἐν τῷ μεγίστῳ κινδύνῳ ὢν
 διὰ τὸ μήνυμα, ἀποσέλλει αὐθις πρὸς τὸν
 Ἀσύοχον, τά τε πρότερα μεμφόμενος ὅτι
 ἐκαλῶς ἐκρύφθη, καὶ νῦν, ὅτι ὅλον τὸ
 σφάτευμα τὸ τῶν Ἀθηναίων ἕτοιμος εἴη
 τὸ ἐν τῇ Σάμῳ παραχεῖν αὐταῖς διαφθεῖ-

ραι, γράψας καθ' ἑκαστα, ἀτειχίσῃ ἔσσης Σάμῃ, ὥ ἂν τρόπῳ αὐτὰ πράξειε, καὶ ὅτι ἀνεπίφθονόν οἱ ἦδη εἴη, περὶ τῆς ψυχῆς δὲ ἐκείνης κινδυνεύοντι, καὶ τῆτο καὶ ἄλλο τι ἂν δρᾶσαι μᾶλλον ἢ ὑπὸ τῶν ἐχθίστων αὐτὸν διαφθαρήναι. ὁ δὲ Αἰσχύλος μηνύει καὶ ταῦτα τῷ Αλκιβιάδῃ.

να'. Καὶ ὡς προήσθετο αὐτὸν ὁ Φρύγιχος ἀδικῆναι, καὶ ὅσονδ' παρῆσαν ἀπὸ τῆς Αλκιβιάδου περὶ τέτων ἐπισολήν, αὐτὸς προφθάσας τῷ στρατεύματι ἐξάγγελος γίγνεται ὡς οἱ πολέμιοι μέλλουσιν, ἀτειχίσῃ ἔσσης τῆς Σάμῃ, (καὶ ἅμα) τῶν νεῶν ἐπασῶν ἐνδὸν ὀρμυσῶν, ἐπιθήσεσθαι τῷ στρατοπέδῳ· καὶ ταῦτα σαφῶς πεπυσμένος εἴη, καὶ χρῆναι τειχίζειν τε Σάμον ὥστα· χισα, καὶ τᾶλλα ἐν φυλακῇ ἔχειν. ἐστρατήγει δὲ καὶ κύριος ἦν αὐτὸς πράσων ταῦτα. καὶ οἱ μὲν τὸν τειχισμόν τε παρεσκευάζοντο, καὶ ἐκ τῆς τοιότητος, καὶ ὡς μέλλουσα Σάμος, θᾶσόν ἐτειχίαθη. αἱ δὲ

figillatim omnibus modis, quibus haec *ipse* Phrynichus peracturus esset, quod Samus nullis munitionibus esset munita. Nec sibi jam invidiosum esse, si propter ipsos in capitis periculum adductus, et hoc, et aliud quidvis potius facturus esset, quam *passurus*, se ab inimicissimis funditus perdi. Astyochus vero haec quoque Alcibiadi indicavit.

51. Phrynichus autem, cum ipsum injuste facere praesensisset, et de rebus istis epistolam ab Alcibiade missam tantum non adesse, ipse *eam* praevertens, indicium ad exercitum affert, hostes castra invadere statuisse, quod Samus nullis munitionibus esset munita, simul etiam quod non omnis classis intus stationem haberet: et se haec pro compertis habere, et quam celerrime Samum muniendam esse, et caetera *loca* praesidiis tuenda. Ipse autem dux erat, harumque rerum administrandarum potestatem habebat. Et hi quidem ad eam muniendam se praeparare coeperunt; et propter hujusmodi occasionem, vel sic, *raptim scilicet ac festinanter* Samus, quae *alioqui munienda*

erat, celerius munita fuit. At non multo post literae ab Alcibiade *missae* venerunt, exercitum *Atheniensium* a Phrynicho proditum iri, et hostes *eum* invasuros. Alcibiades autem, cum dignus visus fuisset, cui nulla fides haberetur, at, quod res ab hostibus faciendas praevidisset, Phrynicho, ut *harum* conscio, *haec* propter inimicitias, *quas cum eo gerebat*, attribuere *visus fuisset*, ipsi nihil nocuit, imo vero, quod *haec* indicasset, suo testimonio *Phrynichi indicium* magis confirmavit.

52. Postea vero Alcibiades quidem Tisaphernem monebat ac inducebat, ut amicus esset Atheniensibus, timentem quidem Peloponnesios, quod majori cum classe, quam Athenienses, adessent, cupientem tamen, si qua ratione posset, sibi fidem haberi, praesertim postquam sensit Peloponnesiorum apud Cnidum de foederibus per Theramenum *cum Rege* factis dissensionem. Nam tunc temporis, cum illi apud Rhodum essent, *haec dissensio* jam exstiterat, in qua illud Alcibiadis sermonem *a me* ante commemoratum, *nimirum* Lacedaemonios civi-

παρὰ τῆς Αλκιβιάδου ἐπισολαὶ ἔ πολὺ ὑ-
 ψερὸν ἦκον, ὅτι παραδίδοταί τε τὸ γρά-
 μμα ὑπὸ Φρυνίχου, καὶ οἱ πολέμιοι μέλ-
 λουσιν ἐπιθήσεσθαι. δόξας δὲ ὁ Αλκιβιάδης
 ἔ πιστὸς εἶναι, ἀλλὰ τὰ ἀπὸ τῶν πολε-
 μίων προειδώς, τῷ Φρυνίχῳ ὥς ξυνειδότε
 κατ' ἐχθραν ἀνατιθέναι, ἑδὲν ἔβλαψεν
 αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ ξυνεμαρτύρησε μᾶλλον,
 ταῦτα ἐξαγγείλας.

νβ'. Μετὰ δὲ τῷτο, Αλκιβιάδης μὲν
 Τισαφέρην παρεσκεύαζε καὶ ἀνέπειθεν
 ὅπως φίλος ἔσαι τοῖς Αθηναίοις, δεδιότα
 μὲν τῆς Πελοποννησίους, ὅτι πλείοσι ναυ-
 σὶ τῶν Αθηναίων παρῆσαν, βυλόμενον δὲ
 ὅμως, εἰ δύνατό πως, πειοθῆναι, ἄλλως
 τε καὶ ἐπειδὴ τὴν ἐν τῇ Κνίδῳ διαφορὰν περὶ
 τῶν Θηραμένων σπονδῶν ἤσθετο τῶν Πε-
 λοποννησίων. ἤδη γὰρ κατὰ τῷτον τὸν
 καιρὸν ἐν τῇ Ῥόδῳ ὄντων αὐτῶν ἐγεγέ-
 νητο, ἐν τῇ τὸν τῆς Αλκιβιάδου λόγον πρῶ-
 τερον εἰρημένον περὶ τῆς ἐλευθεροῦ Λακε-

δαιμονίης τὰς ἀπάσας πόλεις, ἐπηλήθευσεν ὁ Λίχας, οὐ φάσκων ἀνεκτὸν εἶναι ξυλκεῖσθαι, κρατεῖν βασιλέα τῶν πόλεων ὧν ποτε καὶ πρότερον ἢ αὐτὸς ἢ οἱ πατέρες ἦρχον. καὶ μὲν δὴ ὁ Αλκιβιάδης, ἅτε περὶ μεγάλων ἀγωνιζόμενος, προθύμως τῷ Τισσαφέρνει θραπέυων προσέκειτο.

νγ'. Οἱ δὲ μετὰ τῷ Πεισάνδρῳ πρέσβεις τῶν Αθηναίων ἀποσαλέντες ἐκ τῆς Σάμῃ, ἀφικόμενοι εἰς τὰς Αθήνας, λόγους ἐποιῶντο ἐν τῷ δήμῳ, κεφαλαῖοντες ἐκ πολλῶν, μάλιστα δὲ, ὡς ἐξείη αὐτοῖς Αλκιβιάδην κατάγχει, καὶ μὴ τὸν αὐτὸν τρόπον δημοκρατεμένοις, βασιλέα τε ζύμμαχον ἔχειν, καὶ Πελοποννησίων περιγενέσθαι. ἀντιλεγόντων δὲ πολλῶν καὶ ἄλλων περὶ τῆς δημοκρατίας, καὶ τῶν Αλκιβιάδου ἅμα ἐχθρῶν διαβοώντων ὡς δεινὸν εἶη εἰ τῶς νόμους βιασάμενος κάττεισι, καὶ Εὐμολπίδων καὶ Κηρύκων, περὶ τῶν μυσικῶν, δι' ἅπερ ἔφυγε, μαρτυρουμένων, καὶ ἐπιθια-

tates omnes in libertatem asserere, Lichas verum esse demonstravit, quia negavit hanc pactionem tolerandam esse, ut Rex eas civitates obtineret, quibus vel ipse vel *ejus* majores prius aliquando imperassent. Et Alcibiades quidem, utpote qui magnis de rebus contendebat, Tisaphernem officiis studiose demerebatur.

53. Atheniensium vero legati, qui cum Pisandro ex Samo missi fuerant, cum Athenas pervenissent, apud populum verba facere coeperunt, in summam multa colligentes, praecipue vero *demonstrantes*, ipsis licere et Regem socium habere, et Peloponnesios superare, si Alcibiadem restituerunt, nec *in posterum* eodem modo *quo tunc* populari statu in reipublicae administratione uterentur. Sed cum et alii multi pro populari statu contradicerent, et simul Alcibiadis inimici vociferarentur, indignum facinus esse, si violatis *patriae* legibus rediret, et Eumolpidae et Ceryces de mysticis, propter quae profugerat, testimonium *adversus eum* dicerent, et per res divinas obtestaren-

tur, ne reducerent: Pisander progressus, ad illorum multitudinem, qui contradicebant, ac indignabantur, singulos illorum, qui contradicebant, *in medium* produciens interrogabat, quamnam salutis publicae spem haberent, cum Peloponnesii non pauciores quam ipsi naves rostratas, easque *navibus ipsorum* adversas, in mari haberent, et socias civitates plures; praeterea cum Rex et Tissaphernes pecunias illis suppeditaret, ipsis vero nullae amplius essent, nisi quis Regi persuaderet, ut ad ipsos transiret. Cum igitur illi, qui *a Pisandro* interrogabantur, responderent nullam, tunc vero palam subijciebat ipsis: Atqui hoc vobis contingere non licet, nisi rempublicam modestius administremus, et magistratus ad pauciores viros deferamus, ut Rex fidem nobis habeat; neque de reipublicae administrandae forma magis, quam de *nostra* salute in praesentia, consultemus. Nam et postea nobis licebit *haec* mutare, si quid displicuerit: Alcibiademque, qui solus omnium, qui nunc *vivunt*, hoc conficere potest, reducamus.

ζόντων μὴ κατάγειν, ὁ Πείσανδρος παρελθὼν πρὸς πολλὴν ἀντιλογίαν καὶ χετλασμὸν, ἡρώτα ἓνα ἕκαστον παράγων τῶν ἀντιλεγόντων, ἥν τινα ἐλπίδα ἔχη σωτηρίας τῇ πόλει, Πελοποννησίων ναῦς τε ἔκ ἐλάσσης σφῶν ἐν τῇ θαλάσῃ ἀντιπρώρως ἔχόντων, καὶ πόλεις ζυμμαχίδας πλείους, βασιλέως τε αὐτοῖς καὶ Τιοσαφέρνης χρήματα παρεχόντων, σφίσι τε ἔκ ἐτι ὄντων, εἰ μὴ τις πείσει βασιλέα μέλασθῆναι παρὰ σφᾶς. ὁπότε δὲ μὴ φαίησαν ἐρωτώμενοι, ἐνταῦθα δὴ σαφῶς ἐλέγετο αὐτοῖς ὅτι τῷτο τοίνυν ἔκ ἔστιν ὑμῖν γενέσθαι εἰ μὴ πολιτεύσομέν τε σωφρονέσμερον, καὶ ἐς ὀλίγους μᾶλλον [τὰς ἀρχὰς ποιήσασθαι,] ἵνα πιστεύῃ ἡμῖν βασιλεὺς, καὶ μὴ περὶ πολιτείας τὸ πλεον βεβλῆναι ἐν τῷ παρόντι ἢ περὶ σωτηρίας. ὕστερον γὰρ ἔξεται ἡμῖν καὶ μέλαθέσθαι, ἥν μή τι ἀρέσκη· Αλκιβιάδην τε καλᾶζομεν, ὃς μόνος τῶν νῦν οἷός τε τῷτο κατεργάσασθαι.

νδ. Ὁ δὲ δῆμος τὸ μὲν πρῶτον ἀκῶν,
χαλεπῶς ἔφερε τὸ περὶ τῆς ὀλιγαρχίας
σαφῶς δὲ διδασκόμενος ὑπὸ τῷ Πεισάνδρῳ
μὴ εἶναι ἄλλην σωτηρίαν, δείσας, καὶ ἅμα
ἐλπίζων ὡς καὶ μεταβαλεῖται, ἐνέδωκε.
καὶ ἐψηφίσαντο, πλεύσαντα τὸν Πείσανδρον
καὶ δέκα ἄνδρας μετ' αὐτῷ, πράσσειν ὅπῃ
ἂν αὐτοῖς δοκοίη ἄριστα ἔξειν, τὰ τε πρὸς
τὸν Τισαφέρην καὶ τὸν Αλκιβιάδην. ἅμα
τε διαβαλόντος καὶ Φρύνιχον τῷ Πεισάν-
δρῳ, παρέλυσεν τῆς ἀρχῆς, καὶ τὸν ξυνάρ-
χοντα Σκιρωνίδην. ἀντέπεμψαν δὲ στρα-
τηγὰς ἐπὶ τὰς ναῦς Διομέδοντα καὶ Λέοντα.
τὸν δὲ Φρύνιχον ὁ Πείσανδρος, φάσκων
Ἰασον προδῆναι καὶ Ἀμόργην, διέβαλεν, ὁ
νομίζων ἐπιτήδειον εἶναι τοῖς πρὸς τὸν
Αλκιβιάδην πρασομένοις. καὶ ὁ μὲν Πεί-
σανδρος τὰς τε ξυνωμοσίας, αἵπερ ἐτύγ-
χανον πρότερον ἐν τῇ πόλει οὔσαι ἐπὶ
δίκαις καὶ ἀρχαῖς, ἀπάσας ἐπελθὼν, καὶ
παρακελευσάμενος ὅπως ξυσφέντες καὶ

54. Populus vero principio quidem *haec* audiens, de paucorum dominatu graviter ferebat. Sed cum a Pisandro doceretur, nullam aliam esse salutis conservandae rationem, metuens, simul etiam sperans fore, ut et immutaretur, cessit. Decretum autem fecit, ut Pisander cum decem collegis proficisceretur ad rem cum Tissapherne et Alcibiade transigendam, ut e republica maxime fore ipsis videretur. Cum autem Pisander Phrynichum etiam criminatus fuisset, *populus eum* et Scironidem *ejus* collegam a praefectura amovit: in eorum vero locum subrogavit Diomedontem et Leontem, quos ad classem cum imperio miserunt. Pisander autem Phrynichum criminatus est, quod Iasum et Amorgem ab eo proditum diceret, non existimans eum animo propensum esse ad ea, quae cum Alcibiade transigebantur. Pisander autem cum adiisset omnes societates *et collegia*, quae prius in urbe erant, et quae iudiciis et magistratibus praeerant, et adhortatus fuisset, ut conspiratione secum facta et consilio communiter inito popula-

rem statum tollerent, praeterea cum caeteras quoque res ad praesentem usum necessarias praeparasset, ut nulla mora amplius interponeretur, ipse cum decem collegis ad Tissaphernem navigavit.

55. Leon autem ac Diomedon per eandem hyemem, cum ad Atheniensem classem jam pervenissent, Rhodum infesta classe perierunt. Cum autem *ibi* Peloponnesiorum naves subductas nacti fuissent, et in quadam agri *Rhodii* partem descendissent, et Rhodios, qui ad arcendam vim accurrerant, proelio superassent, in Chalcen se receperunt. Atque postea bellum acrius exco-gerere coeperunt. Nam *Rhodus* hinc commodius observari poterat, si quo Peloponnesiorum classis proficisceretur. Xenophantidas autem Lacon in Rhodum ex Chio a Pedarito missus venit, nuntiaturus Atheniensium murum, quo *Chiorum* urbs ab illis circumvallabatur, ad finem jam esse perductum, et, nisi *Peloponnesii Rhodii*que cum tota classe *Chiis* celerrime succurrerent, ac

κοινῇ βελευσάμενοι καταλύσωσι τὸν δῆ-
μον, καὶ τᾶλλα παρασκευάσας ἐπὶ τοῖς
παρῶσιν ὥς ἐ μήκέτι διαμέλλεσθαι, αὐτὸς
μετὰ τῶν δέκα ἀνδρῶν τὸν πλῆν ὡς τὸν
Πρωσφέρνην ποιεῖται.

νέ. Ὁ δὲ Λέων καὶ ὁ Διομέδων ἐν τῷ
αὐτῷ χειμῶνι ἀφρῦμένοι ἤδη ἐπὶ τὰς τῶν
Ἀθηναίων ναῦς, ἐπίπλυν τῇ Ῥόδῳ ἐποίη-
σαν. καὶ τὰς μὲν ναῦς καταλαμβάνουσιν
νεκρωσμένας τῶν Πελοποννησίων, ἐς δὲ
τὴν γῆν ἀπόβασιν τινα ποιησάμενοι, καὶ
ἐς βοηθήσαντας Ῥοδίων νικήσαντες μάχῃ,
πεχώρησαν ἐς τὴν Χάλκην· καὶ τὸν πό-
λεμον ἐντεῦθεν μᾶλλον ἐκ τῆς Κῷ ἐποι-
οῦσιν. εὐφυλακτοτέρα γὰρ αὐτοῖς ἐγίνε-
το, εἴποι ἀπάρτοι τὸ τῶν Πελοποννησίων
πυρρὸν· ἦλθε δὲ ἐς τὴν Ῥόδον καὶ Ξενο-
κλῆδης Λάκων παρὰ Πεδαρίτῃ ἐκ Χίῃ,
ὅταν ὅτι τὸ τεῖχος τῶν Ἀθηναίων ἤδη
πετετέλεσται, καὶ, εἰ μὴ βοηθήσας πά-
σαις ταῖς ναυσὶν, ἀπολεῖται τὰ ἐν Χίῳ

πράγματα. οἱ δὲ διανοῶντο βοηθήσειν. ἐν
 τῷ δὲ ὁ Πεδάριτος τε καὶ τὸ περὶ αὐτὸν
 ἐπικερρικὸν ἔχων, καὶ τὰς Χίους, παντραλῶς
 προσβαλὼν τῶν Ἀθηναίων τῷ περὶ τὰς
 ναῦς ἐρύματι, αἰρεῖται τι αὐτῷ, καὶ νεῶν
 τινῶν ἀνείλκυσμένων ἐκράτησεν. ἐπεκβα-
 ῖνθ' αὖτε τῶν Ἀθηναίων, καὶ τρεῖς αὖ-
 μένων τὰς Χίους πρώτους, νικᾶται καὶ τὸ
 ἄλλο τὸ περὶ τὸν Πεδάριτον· καὶ αὐτὸς
 ἀποθνήσκει, καὶ τῶν Χίων πολλοὶ, καὶ ὅπλα
 ἐλήφθη πολλά.

νς'. Μετὰ δὲ ταῦτα, οἱ μὲν Χῖοι ἐν
 τε γῆς καὶ θαλάσσης ἔτι μᾶλλον ἢ πρότε-
 ρον ἐπολιορκῶντο, καὶ ὁ λιμὸς αὐτόφρων
 μέγας· οἱ δὲ περὶ τὸν Πείσανδρον Ἀθη-
 ναίων πρέσβεις, ἀφικόμενοι ὡς τὸν Τισα-
 φέρνην, λόγους ποιεῖνται περὶ τῆς ὁμολο-
 γίας. Αλκιβιάδης δὲ (ὃ γὰρ αὐτῷ πάν-
 τὰ ἀπὸ Τισαφέρνης βέβαια ἦν, φοβη-
 μένῳ τὰς Πελοποννησίους μᾶλλον, καὶ ἐπὶ
 βυλομένῳ, καθάπερ καὶ ὑπ' ἐκείνῳ ἐδιδό-
 ται)

um esse de tota Chio. Illi vero *Chiis* succurrere statuerunt. Interea vero Pedaritus cum copiis auxiliariis, quas circa se habebat, et cum *Chiis*, cum toto exercitu adortus Atheniensium munitiones classi circumdedit, quandam earum partem cepit, et aliquot navibus subductis potitus est. Sed cum Athenienses eruptionem *in eos* fecissent, et Chios in fugam primos vertissent, reliquus etiam exercitus, qui circa Pedaritum erat, victus fuit; et ipse *Pedaritus* occubuit, et Chiorum multi, multaue arma capta sunt.

56. Postea vero Chii et a terra et a mari arctius obsidebantur, et ingens fames illic erat. At Pisander ejusque collegae, Atheniensium legati, cum ad Tisaphernem pervenissent, de pacationibus faciendis verba fecerunt. Alcibiades vero (nec enim Tisaphernis fides spem admodum certam ipsi afferebat, quia Peloponnesios magis *quam Athenienses* formidabat, et utrosque adhuc atterere volebat, quemadmodum etiam ab Alcibiade edoctus fuerat) ad hujusmodi fraudis genus *comminiscendum* se convertit,

ut Tissaphernes, quippe quod ab Atheniensibus res maximas peteret, nullam *cum ipsis* compositionem faceret. Videtur autem mihi et Tissaphernes idem voluisse, ipse quidem, propter metum; Alcibiades vero, postquam animadvertit, illum vel sic, *quod utroque magis atterere vellet*, compositionis cupidum non esse, nolebat Atheniensibus videri invalidus ad hoc *illi* persuadendum: sed *hoc ab hominibus existimari volebat*, ut jam persuaso Tissapherni et *Atheniensibus* se adungere volenti, *ipsos* Athenienses non offerre quantum sat esset. Alcibiades enim tot *res ab Atheniensibus* modum excedens postulabat (nam pro Tissapherne, qui praesens aderat, ipse verba faciebat) ut per Athenienses, quamvis magnam partem rerum, quas postulabat, *ei* concederent, tamen steterit, *quo minus inter eos compositio fieret*. Nam postulabat, ut et omnis Ionia traderetur, et praeterea insulae *Ioniae* adjacentes, et alia, quibus cum Athenienses non adversarentur, tandem in tertio congressu, veritus ne jam plane deprehenderetur praestare non posse, *quae Atheniensibus ante promississet*, petiit, ut sinerent Regem aedifi-

σκετο, τρίβειν ἀμφοτέρους) τρέπεται ἐπὶ τοιόνδε εἶδος, ὥς τὸν Τισσαφέρην ὡς μέγιστα αὐτῶντα παρὰ τῶν Ἀθηναίων, μὴ ζυμβῆναι. δοκεῖ δέ μοι καὶ Τισσαφέρης τὸ αὐτὸ βεληθῆναι, αὐτὸς μὲν, διὰ τὸ δέος, ὁ δὲ Ἀλκιβιάδης, ἐπειδὴ ἐώρα ἐκείνον καὶ ὥς ὁ ζυμβασιόουλα, δοκεῖν τοῖς Ἀθηναίοις ἐβόλετο μὴ ἀδύνατος εἶναι πείσαι, ἀλλ' ὡς πεπεισμένῳ Τισσαφέρει καὶ βελομένῳ προχωρῆσαι τὰς Ἀθηναίους μὴ ἱκανὰ δίδο-
 ναι. ἦται γὰρ τοσαῦτα ὑπερβάλλων ὁ Ἀλκιβιάδης, (λέγων αὐτὸς ὑπὲρ παρόντος τῷ Τισσαφέρει) ὥς τῶν Ἀθηναίων, καί-
 περ ἐπιπολὺ ὅ,τι αὐτοῖη ζυγχωρόντων, ὅμως αἴτιον γενέσθαι. Ἰωνίαν τε γὰρ πᾶσαν ἡξίου δίδοσθαι, καὶ αὖτις νήσους τε τὰς ἐπικειμένας, καὶ ἄλλα, οἷς ὅκ ἐναντισμένων τῶν Ἀθηναίων, τέλος ἐν τῇ τρίτῃ ἤδη ζυνόδῳ δείσας μὴ πάνυ φω-
 ραδῇ ἀδύνατος ὢν, ναῦς ἡξίς ἑᾶν βασι-
 λεία ποιέσθαι, καὶ παραπλεῖν τὴν ἑαυ-

τῶν γῆν ὅποι ἂν καὶ ὅσαι ἂν βέληται.
ἐνταῦθα δὴ ἔκετι, ἀλλ' ἄπορα νομίσαντες
οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ ὑπὸ τῷ Ἀλκιβιάδῳ ἐξη-
πατῆσθαι, δι' ὀργῆς ἀπελθόντες, κομίζον-
ται ἐς τὴν Σάμον.

νζ'. Τίσα φέρνης δὲ εὐθὺς μετὰ ταῦτα
καὶ ἐν τῷ αὐτῷ χειμῶνι παρέρχεται ἐς τὴν
Καῶνον, βεβλόμενος τοὺς Πελοποννησίους
πάλιν τε κομίσαι ἐς τὴν Μίλητον, καὶ ξυν-
θήκας ἔτι ἄλλας ποιησάμενος, ἃς ἂν δύνη-
ται, τροφήν τε παρέχειν, καὶ μὴ παν-
τάπασιν ἐκπεπολεμῆσθαι· δεδιὼς μὲν, ἥν
ἀπορῶσι πολλαῖς ναυσὶ τῆς τροφῆς, ἢ
τοῖς Ἀθηναίοις ἀναγκαζέμενοι ναυμαχεῖν
ἡσθηθῶσιν, ἢ κενωθείσιν τῶν νεῶν, ἀνευ
ἑαυτῶ γένηται τοῖς Ἀθηναίοις ἂ βέλονθαι.
ἔτι δὲ ἐφοβεῖτο μάλιστα μὴ τῆς τροφῆς
ζητήσῃ πορθῶσι τὴν ἡπειρον. πάντων ἔν
τῶν λογισμῶν καὶ προνοίᾳ ὥσπερ ἐβόλει
ἐπανισθῆν τοὺς Ἕλληνας πρὸς ἀλλήλους,
μεταπεμφάμενος ἔν τῷ Πελοποννησίῳ,

care naves, et ipsorum agrum obire, et quocunque, et *cum tot navibus*, quot libuisset. Tunc vero Athenienses non amplius *cunctati*, sed existimantes *haec, quae postulabantur*, nulla ratione fieri posse, et se ab Alcibiade deceptos esse, cum ira digressi, Samum se receperunt.

57. Post haec autem Tissaphernes statim et eadem hyeme in Caunum se contulit, quia volebat Peloponnesios Miletum rursus reducere, aliisque pactionibus, quascunque *facere* posset, adhuc factis, et stipendium *illis* praebere, nec *sibi* prorsus hostes fieri. Veritus ne, si laborarent inopia stipendii, quod magnae classi dare possent, aut coacti navale proelium cum Atheniensibus committere, superarentur, aut classe nudata, Atheniensibus sine se res ex animi sententia succederent. Praeterea vero maxime metuebat, ne *illi* stipendii quaerendi gratia continentem popularentur. Harum igitur omnium rerum rationem provide habens, ut (quemadmodum optabat) Graecos inter se coaequaret, Peloponnesiis accitis stipen-

dium numerat, et foedera *cum ipsis* tertio facit, in haec verba.

58. ‘ TERTIODECIMO regni Darii
 ‘ anno, Alexippida Lacedaemone Ephoro,
 ‘ pactiones factae fuerunt in Maeandri pla-
 ‘ nitie inter Lacedaemonios et socios ac
 ‘ Tiffaphernem et Hieramenem et Phar-
 ‘ naci liberos, de Regis et Lacedaemonio-
 ‘ rum sociorumque negotiis. Quaecunque
 ‘ regio Regis est in Asia, Regis esto. De-
 ‘ que sua regione Rex arbitrato suo statuatur.
 ‘ Lacedaemonii vero focii in Regis re-
 ‘ gionem ne eunto, ullius maleficii causa.
 ‘ vicissim etiam ne Rex in Lacedaemonio-
 ‘ rum sociorumve regionem, ullius maleficii
 ‘ causa. Quod si quis Lacedaemoniorum
 ‘ aut sociorum in Regis regionem nocendi
 ‘ gratia iverit, Lacedaemonii sociique pro-
 ‘ hibento. Et si quis e ditione Regis ad La-

τροφήν τε αὐτοῖς δίδωσι, καὶ σπονδὰς τρεῖς
τάσδε σπένδεται.

νη'. ΤΡΙΤΩ καὶ δεκάτῳ ἔτει Δαρεῖς
βασιλεύοντος, ἐφορεύοντος δὲ Ἀλεξιππίδα
ἐν Λακεδαίμονι, ξυνθῆκαι ἐλέγοντο ἐν Μαι-
άνδρῳ πεδίῳ Λακεδαιμονίων καὶ τῶν συμ-
μάχων πρὸς Τισσαφέρην καὶ Ἰεραμένην,
καὶ τὸς Φαρνάκῃ παῖδας, περὶ τῶν βασι-
λέως πραγμάτων καὶ Λακεδαιμονίων καὶ
τῶν συμμάχων· χώραν τὴν βασιλέως,
ὅση τῆς Ἀσίας ἐστὶ, βασιλέως εἶναι. καὶ
περὶ τῆς χώρας τῆς ἐαυτοῦ βελευέτω βα-
σιλεὺς ὅπως βέλεται. Λακεδαιμονίους δὲ
καὶ τὸς συμμάχους μὴ ἰέναι ἐπὶ χώραν τὴν
βασιλέως ἐπὶ κακῷ μηδενί, μηδὲ βασιλέα
ἐπὶ τὴν Λακεδαιμονίων μηδὲ τῶν συμμά-
χων ἐπὶ κακῷ μηδενί. ἦν δέ τις Λακεδαί-
μονίων ἢ τῶν συμμάχων ἐπὶ κακῷ ἢ ἐπὶ
τὴν βασιλέως χώραν, τὸς Λακεδαιμο-
νίους καὶ τὸς συμμάχους κωλύειν· καὶ ἦν τις
ἐκ τῆς βασιλέως ἢ ἐπὶ κακῷ ἐπὶ Λακε-

' δαίμονις ἢ τὸς ζυμμάχους, βασιλεὺς κω-
 ' λυέτω. τροφήν δὲ ταῖς ναυσὶ ταῖς νῦν
 ' παρῶσαις Τισσαφέρην παρέχειν κατὰ
 ' τὰ ζυγκείμενα, μέχρις ἂν αἱ νῆες αἱ βα-
 ' σιλέως ἔλθωσι. Λακεδαιμόνις δὲ καὶ τὸς
 ' ζυμμάχους, ἐπὶ αἱ βασιλέως νῆες ἀφί-
 ' κωνται, τὰς ἑαυτῶν ναῦς ἦν βέλωνται
 ' τρέφειν, ἐφ' ἑαυτοῖς εἶναι. ἦν δὲ παρὰ
 ' Τισσαφέρους λαμβάνειν ἐθέλωσι τὴν
 ' τροφήν, Τισσαφέρην παρέχειν. Λακε-
 ' δαιμόνις δὲ καὶ τὸς ζυμμάχους τελευτῶν-
 ' τος τῷ πολέμῳ τὰ χρήματα Τισσαφέρει
 ' ἀποδῆναι ὅποσα ἂν λάβωσιν. ἐπὶ αἱ
 ' βασιλέως νῆες ἀφίκωνται, αἱ τε Λακε-
 ' δαιμόνιων νῆες καὶ αἱ τῶν ζυμμάχων καὶ αἱ
 ' βασιλέως κοινῇ τὸν πόλεμον πολεμούντων,
 ' καθ' ὅ,τι ἂν Τισσαφέρει δοκῇ, καὶ Λακε-
 ' δαιμόνοις καὶ τοῖς ζυμμάχοις. ἦν δὲ καλε-
 ' λύειν βέλωνται πρὸς Αθηναίους, ἐν ὁμοίῳ
 ' καταλύεσθαι.

18'. Αἱ μὲν σπονδαί, αὗται ἐγένοντο.

' cedaemonios aut focios ierit, Rex prohi-
 ' beto. Classi autem, quae nunc adest, sti-
 ' pendium ex pacto Tiffaphernes suppeditato,
 ' donec regia classis venerit. Ubi au-
 ' tem regia classis advenerit, si Lacedaemo-
 ' nii fociique suam classē alere velint, *hoc*
 ' ipsis liceat. Sin a Tiffapherne stipendi-
 ' um accipere velint, Tiffaphernes *hoc illis*
 ' praebeto. Lacedaemonii vero fociique fi-
 ' nito bello pecunias Tiffapherni reddunto,
 ' quascunque *ab eo* acceperint. Postquam
 ' autem classis regia venerit, Lacedaemoni-
 ' orum et fociorum et Regis naves commu-
 ' niter bellum gerunto, prout Tiffapher-
 ' ni et Lacedaemoniis et fociis videbitur.
 ' Quod si *bellum* adversus Athenienses *sus-*
 ' ceptum deponere velint, *hoc pariter et de*
 ' *communi sententia* deponant.'

59. Atque haec sunt foedera, quae tunc

facta fuerunt. Postea vero Tisaphernes operam dare coepit, ut et naves Phoenissas (quemadmodum *in foederum conditionibus* dictum fuerat) adduceret, et caetera *prae-staret*, quaecunque promiserat. Volebat autem saltem manifeste demonstrare se *prae-parare ea, quae promississet*.

60. Jam autem sub extremam hyemem Boeoti Oropum, in quo erat Atheniensium praesidium, per prodicionem ceperunt. Nonnulli autem Eretrienfium et ipsorum Oropiorum *eos in eo capiendo* adjuverunt, qui operam clandestine dabant, ut Euboeam ad defectionem inducerent. Fieri enim non poterat, quin hoc oppidum, quod Eretriae imminebat, Atheniensibus *hoc* tenentibus, magnis detrimentis et Eretriam et caeteram Euboeam afficeret. Eretrienfes igitur Oro-po jam potiti in Rhodum iverunt, ut Peloponnesios in Euboeam accirent. Illi vero Chio potius, quae vexabatur, succurrere statuerunt, et cum omni classe e Rhodo sol-ventes *eo* navigare coeperunt. Cum autem ad Triopium pervenissent, Atheniensium classem, quae ex Chalce veniebat, in alto

καὶ μετὰ ταῦτα παρεσκευάζειο Τισσαφέρ-
 της τὰς τε Φοινίσσας ναῦς ἄζων ὥσπερ
 εἶρητο, καὶ τᾶλλα ὅσα περ ὑπέχαιο. καὶ
 εὐούλετο παρασκευαζόμενος γοῦν δῆλος
 εἶναι.

Ζ'. Βοιωτοὶ δὲ, τελευτῶντος ἤδη τῆς
 χειμῶνος, Ωρωπὸν εἶλον προδοσίᾳ, Αθη-
 ναίων ἐμφορῶντων. ξυνέπραξαν δὲ Ερε-
 τριέων τε ἄνδρες καὶ αὐτῶν Ωρωπίων, ἐπι-
 βλεύοντες ἀπόσασιν τῆς Εὐβοίας. ἐπὶ
 γὰρ τῇ Ερετρίᾳ τὸ χωρίον ὄν, ἀδύνατα
 ἦν, Αθηναίων ἐχόντων, μὴ οὐ μεγάλα
 βλάπτειν καὶ Ερετρίαν καὶ τὴν ἄλλην Εὐ-
 βοίαν. ἔχοντες ὅν ἤδη τὸν Ωρωπὸν, ἀφι-
 κνῆναι ἐς Ῥόδον οἱ Ερετριεῖς ἐπικαλέμενοι
 ἐς τὴν Εὐβοίαν τὰς Πελοποννησίους. οἱ δὲ,
 πρὸς τὴν τῆς Χίος κακωμένης βοήθειαν
 μᾶλλον ὥρμηντο, καὶ ἄραντες πάσαις ταῖς
 ναυσὶν ἐκ τῆς Ῥόδου ἐπλεον. καὶ γενόμενοι
 περὶ τὸ Τριόπιον, καθορῶσι τὰς τῶν Αθη-
 ναίων ναῦς πελαγίας ἀπὸ τῆς Χάλκης

πλεύσας· καὶ ὡς ἑδετέροι ἀλλήλοις ἐπέ-
πλεον, ἀφικνῶνται οἱ μὲν ἐς τὴν Σάμον, οἱ
δὲ ἐς τὴν Μίλητον· καὶ ἐώρων ἔκети ἄνευ
ναυμαχίας οἷόν τε εἶναι ἐς τὴν Χίον βοη-
θῆσαι. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα ἔτος, καὶ
εἰκοσὸν ἔτος ἐτελεύτα τῷ πολέμῳ τῷδε,
ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψε.

ξα'. Τῷ δ' ἐπιγιγνομένῃ θέρῃς ἅμα τῷ
ἡρὶ εὐθύς ἀρχομένῳ, Δερκυλίδας τε ἀνὴρ
Σπαρτιάτης, στρατιὰν ἔχων ἐ πολλήν,
παρεπέμφθη περὶ τῇ ἐφ' Ἑλλήσποντον, Α-
βυδὸν ἀποσῆσων (εἰσὶ δὲ Μιλησίων ἀποι-
κοί) καὶ οἱ Χίοι, ἐν ὅσῳ αὐτοῖς ὁ Αἰνύχος
ἠπόρει ὅπως βοηθήσοι, ναυμαχῆσαι, πε-
ζόμενοι τῇ πολιορκίᾳ, ἠναγκάσθησαν. ἔτυ-
χον δὲ, ἔτι ἐν Ῥόδῳ ὄντος Αἰνύχου, ἐκ
τῆς Μιλήτης Λέοντά τε ἄνδρα Σπαρτιά-
την, ὃς Ἀντιόθενι ἐπιβάτης ξυνεξῆλθε,
κεκομισμένοι μετὰ τὸν Πεδαρίτη θάνατον,
ἀρχοντα, καὶ ναῦς δώδεκα, αἱ ἔτυχον φι-
λακές Μιλήτης εἶσαι. ὧν ἦσαν Θέρμαι πέν-

navigantem prospexerunt. Sed cum neutri in alteros incurfionem classe feciffent, hi quidem Samum, illi vero Miletum se receperunt. Videbant enim fe non amplius in Chium ad opem *Chiiis obfeffis* ferendam, fine navali proelio proficifci poffe. Atque haec hyems exiit, hujusque belli, quod Thucydides confcripfit, vicesimus annus exceffit.

61. Infequentis autem aestatis vere statim ineunte, Dercylidas vir Spartanus, cum non magna militum manu itinere pedestri in Hellespontum missus fuit, ut Abydum ad defectionem *ab Atheniensibus* faciendam sollicitaret. Sunt autem *Abydeni* Milesiorum coloni. Interea vero Chii, dum Aftyochus dubitaret, qua ratione ipsis opem ferret, cum obsidione premerentur, navale proelium committere coacti fuerunt. Dum autem Aftyochus apud Rhodum adhuc esset, *Chii* Leontem, virum Spartanum Mileto profectum, qui cum Antisthene illinc vector *navisque defensor* venerat, post Pedariti mortem, ducenti acceperant, et duodecim naves, quae praesidii causa Mileti stabant. Quarum erant quinque Thuriae,

et Syracusanae quatuor, et una Anaeitis, et una Milefia, et Leontis una. Cum igitur Chii cum omnibus totius populi copiis eruptionem fecissent, et quendam locum *natura* munitum occupassent, et simul ipsorum sex et triginta adversus duas et triginta Atheniensium *naves* in altum prodiissent, proelium navale commiserunt. Cum autem atrox proelium navale commissum fuisset, Chii et focii, *quum* non deteriore conditione *quam* *hostes* in eo proelio *essent*, (jam enim etiam vesp̄er erat) in urbem redierunt.

62. Postea vero statim, cum Dercylidas itinere pedestri Mileto discessisset, Abydus, *quae est* in Hellesponto, ad Dercylidam et Pharnabazum defecit, et Lampfacus duobus post diebus. Strombichides vero, cum *hoc* ex Chio cognovisset, celeriter cum quatuor et viginti Atheniensium navibus (inter quas erant etiam *naves* militares gravis armaturae milites vehentes) ad opem *suis* ferendam accurrit. Cum autem Lampfacenos qui obviam ei prodierant, proelio superasset, et Lampfacum nullis muris cinctam primo impetu et sublato clamore cepisset, et

τε, καὶ Συρακούσαι τέσσαρες, καὶ μία
 Αναίτις, καὶ μία Μιλησία, καὶ Λέοντος μία.
 ἐπεξελθόντων δὲ τῶν Χίων πανδημεὶ, καὶ
 καταλαβόντων τὸ ἐρυμνὸν χωρίον, καὶ τῶν
 νεῶν αὐτοῖς ἅμα ἕξ καὶ τριάκοντα ἐπὶ τὰς
 τῶν Αθηναίων δύο καὶ τριάκοντα ἀνάγομέ-
 νων, ἐναυμάχησαν. καὶ καρτερεῖς γενομένης
 ναυμαχίας, οὐκ ἔλασσαν ἔχοντες ἐν τῷ
 ἔργῳ οἱ Χῖοι καὶ οἱ ζύμμαχοι (ἤδη γὰρ καὶ
 ὁφείη) ἀνεχώρησαν εἰς τὴν πόλιν.

ξβ'. Μετὰ δὲ τῷτο εὐθύς τῷ Δερκυλίδῃ
 περὶ τῆς Μιλήτης παρεξεληθόντος, Αβυ-
 δος ἐν τῷ Ἑλλησπόντῳ ἀφίσταται πρὸς
 Δερκυλίδαν καὶ Φαρνάβαζον, καὶ Λάμφα-
 κος δυοῖν ἡμέραιν ὕστερον. Στρομβιχίδης δ'
 ἐκ τῆς Χίᾱ πυθόμενος, κατὰ τάχος βοη-
 θήσας ναυσὶν Αθηναίων τέσσαρσι καὶ εἴκοσιν
 (ὧν καὶ Σραλιώτιδες ἦσαν ὀπλίτας ἄγασαι)
 ἐπεξελθόντων τῶν Λαμφακηνῶν, μάχη
 ἐποιήσας, καὶ αὐτοβοεὶ Λάμφακον ἀτεί-
 χισον ἔσαν ἐλὼν, καὶ σκεύη μὲν καὶ ἀνδρά-

ποδα ἄρπαγὴν ποιησάμενος, τὸς δὲ ἐλευ-
 θέρους πάλιν κατοικίσας, ἐπ' Αἰυδον ἤλ-
 θε. καὶ ὥς ἔτε προσεχώρην, ἔτε προσβα-
 λὼν ἐδύνατο ἐλεῖν, ἐς τὸ ἀντιπέρασ τῆς
 Αἰυδοῦ ἀποπλεύσας, Σησὸν πόλιν τῆς
 Χερσονήσου (ἦν ποτὲ οἱ Μῆδοι εἶχον) κα-
 θίσας Φρέριον καὶ φυλακὴν τῷ παντός
 Ἑλλησπόντος.

ξγ'. Ἐν τῷ τῷ δὲ οἱ Χίοι τε Θαλασσο-
 κράτορες μᾶλλον ἐγένοντο, καὶ οἱ ἐν τῇ Μι-
 λήτῳ, καὶ ὁ Αἰύχος πυθόμενος τὰ περὶ
 τὴν ναυμαχίαν, καὶ τὸν Στρομβιχίδην καὶ
 τὰς ναῦς ἀπεληλυθότα, ἐθάρσυνε. καὶ πα-
 ραπλεύσας δυοῖν νεῶν Αἰύχος ἐς Χίον
 κομίζει αὐτόθεν τὰς ναῦς, καὶ ξυμπάσαι
 ἤδη ἐπὶ πλεον ποιεῖται ἐπὶ τὴν Σάμον. καὶ
 ὥς αὐτῷ, διὰ τὸ ἀλλήλοις ὑπόπλως ἔχον
 οὐκ ἀντανήγοντο, ἀπέπλευσε πάλιν ἐς τὴν
 Μίλητον. ὑπὸ γὰρ τῷ τῷ τὸν χρόνον καὶ
 ἔτι πρότερον ἢ ἐν ταῖς Αἰήταις δημοκρα-
 τία κατελύετο. ἐπειδὴ γὰρ οἱ περὶ τὸν

vasa quidem ac mancipia diripuisset, sed *homines* liberos in suas pristinas sedes restituisset, Abydum petiit. Sed cum neque dedicationem facerent *Abydeni*, neque *Strombichides eorum urbem* aggressus expugnare posset, in *ulteriorem* regionem Abydo oppositam trajecit, et Sestum urbem in Chersoneso sitam (quam olim Medi tenuerant) totius Hellesponti praesidium et custodiam constituit.

63. Interea vero et Chii mare magis obtinuerunt, *eoque liberius utebantur*, et qui Mileti erant; et Astyochus, cum audisset proelium navale commissum, et Strombichidem et naves *hostiles* discessisse, fiduciam animo concepit. Quamobrem Astyochus cum duabus navibus in Chium profectus, naves illinc deduxit, et jam cum tota classe adversus Samum contendit. Cum autem *hostes*, quod inter se suspecti essent, obviam ei non prodirent, Miletum rediit. Nam per id temporis, atque etiam prius, popularis status Athenis est sublatus. Postquam enim Pisander, ejusque collegae *Atheniensium* le-

gati, a Tiffapherne Samum redierunt, res in castris longe firmitus obstrinxerunt, quod vel ipsi Samii *suae civitatis viros* potentes hortarentur, ut secum paucorum dominatum *in urbe* constituere conarentur, quamvis ipsimet *prius* alii adversus alios surrexissent, ne paucorum dominatu regerentur. Quinetiam Athenienses, qui Sami erant, cum et ipsi colloquium inter se habuissent, et rem contulissent, statuerunt, Alcibiadem quidem (quandoquidem hoc ei non esset cordi) missum facere. Etenim *existimabant*, ipsum idoneum non esse, qui ad paucorum dominatum veniret, sed et ipsos, quod etiam in periculo jam versarentur, per se dispicere *oportere*, quonam modo res istae non remitterentur, et simul res bellicae sustinerentur, ipsique pecuniam ex suis privatis aedibus alacriter conferrent, et si quid aliud opus esset, *suppeditarent*, quod non amplius aliorum, quam sua ipsorum causa labores ac aerumnas perferrent.

64. Cum igitur his *verbis se mutuo* adhortati fuissent, tunc statim Pisandrum et dimidiam legatorum partem domum dimi-

Πείσανδρον πρέσβεις παρὰ τῷ Τιμα-
φέρνης ἐς τὴν Σάμον ἤλθον, τὰ τε ἐν αὐ-
τῷ τῷ στρατεύματι [ἐτι] βεβαιότερον κα-
τέλαβον, καὶ αὐτῶν τῶν Σαμίων προτρε-
ψάντων τὰς δυνατὰς ὥς περὶ αἰδοῦναι μείλιν
σφῶν ὀλιγαρχηθῆναι, καί περ ἐπανασάν-
τας αὐτὰς ἀλλήλοις ἵνα μὴ ὀλιγαρχῶν-
ται. καὶ ἐκ σφίσιν αὐτοῖς ἅμα οἱ ἐν τῇ
Σάμῳ τῶν Ἀθηναίων κοινολογούμενοι ἐσκέ-
ψαντο, Αλκιβιάδην μὲν, ἐπειδή περ ὁ βέ-
λεται, ἔειν· (καὶ γὰρ ὁ ἐπιτήδειον αὐτὸν
εἶναι ἐς ὀλιγαρχίαν ἐλθεῖν) αὐτὰς δὲ ἐπὶ
σφῶν αὐτῶν, ὥς ἤδη καὶ κινδυνεύοντας, ὁρᾶν
ὅτῳ τρόπῳ μὴ ἀνεθήσεται τὰ πράγματα,
καὶ τὰ τῷ πολέμῳ ἅμα ἀντέχειν, καὶ ἐσφέ-
ρειν αὐτὰς ἐκ τῶν ἰδίων οἴκων προθύμως
χρήματα, καὶ ἢν τι ἄλλο δέη, ὥς ἐκέτι ἄλ-
λοις ἢ σφίσιν αὐτοῖς ταλαιπωρῶντας.

ΞΔ. Παρακελευσάμενοι ἔν τοιαῦτα,
τὸν μὲν Πείσανδρον εὐθύς τότε καὶ τῶν
πρέσβεων τὰς ἡμίσεας ἀπέξελλον ἐπ' αἰ-

κ8, πράζοντας τάκει, (κὶ εἴρητο αὐτοῖς,
 τῶν ὑπηκόων πόλεων αἷς ἂν προσίχωσιν,
 ὀλιγαρχίαν καθιστάναι) τὲς δ' ἡμίσεας ἐς
 τὰλλα τὰ ὑπήκοα χωρία ἄλλας ἄλλη
 διέπεμπον. κὶ Διοτρέφην ὄντα περὶ Χίον,
 ἡρημένον δὲ ἐς τὰ ἐπὶ Θράκης ἄρχειν, ἀ-
 πέσελλον ἐπὶ τὴν ἀρχήν. καὶ ἀφικόμενος
 ἐς τὴν Θάσον, τὸν δῆμον κατέλυσε. καὶ
 ἀπελθόντος αὐτῶ, οἱ Θάσιοι δευτέρῳ μηνὶ
 μάλιστα τὴν πόλιν ἐτείχιζον, ὡς τῆς μὲν
 [μετ'] Αθηναίων ἀριστοκρατίας οὐδὲν ἔτι
 προσδεόμενοι, τὴν δὲ ἀπὸ Λακεδαιμονίων
 ἐλευθερίαν ὅσαι ἡμέραι προσδεχόμενοι. κὶ
 γὰρ κὶ Φυγὴ αὐτῶν ἔξω ἦν ὑπὸ τῶν Αθη-
 ναίων παρὰ τοῖς Πελοποννησίοις, κὶ αὕτη
 μετὰ τῶν ἐν τῇ πόλει ἐπιτηδείων κατὰ
 κράτος ἐπρασε ναῦς τε κομίσαι, καὶ τὴν
 Θάσον ἀποσηῆσαι. ξυνέβη ἔν αὐτοῖς μά-
 λιστα ἃ ἐβόλοντο, τὴν πόλιν τε ἀκινδύνως
 ὀρῶσθαι, καὶ τὸν ἐναντιωσόμενον δῆμον
 καταλελύσθαι. περὶ μὲν ἔν τὴν Θάσον

ferunt ad res ibi transigendas (ipsis autem negotium datum fuerat, ut in subditorum civitatibus, ad quas appellerent, paucorum dominatum constituerunt) alteram vero dimidiam *legatorum* partem in alia subditorum oppida, alium alio dimiserunt. Et Diotrophem, qui circa Chium agebat, qui delectus fuerat, ut Thraciam gubernaret, ad *suum* magistratum *gerendum* miserunt. Hic autem Thasum profectus, statum popularem sustulit. Post ejus autem discessum, altero fere mense Thasii urbem muris cingere coeperunt, quasi nequaquam jam indigerent optimatum statu, qui apud Athenienses esset, sed quotidie libertatem a Lacedaemoniis exspectarent. Nam eorum etiam exules ab Atheniensibus *ex urbe* pulsi, foris apud Lacedaemonios erant, atque isti cum necessariis, qui in urbe erant, totis viribus operam dabant, ut et naves *illuc Lacedaemone* adducerent, et Thasum ad defectionem impellerent. Ipsis igitur accidit, quod maxime cupiebant, ut et sine periculo civitas rem feliciter gereret, et popularis status tolleretur, qui adversaturus fuisset. In Thaso igitur res cecidit contra vota illorum Atheniensium, qui paucorum dominatum

constituere volebant. Quin etiam et apud multos alios, qui *Atheniensem* imperio parebant, *idem accidisse* mihi videtur. Civitates enim attentiores ad rem suam factae, et excusso metu rerum quas gerendas fuscipiebant, ad apertam *certamque* libertatem progressae sunt, illam *speciosam ac fallacem* reipublicae recte administrandae formam ab Atheniensibus *propositam, certae libertati* non anteponentes.

65. At Pisander et ejus collegae, dum praeterveherentur, quemadmodum statutum fuerat, ex urbibus, *quas adibant*, statum popularem tollebant; quinetiam cum ex nonnullis urbibus gravis armaturae milites sibi socios adjunxissent, quos secum ducebant, Athenas reverterunt; et pleraque a *suis* sodalibus ante *suum reditum jam* confecta deprehenderunt. Etenim Androcleum quemdam, acerrimum status popularis propugnatorem, qui etiam inter primos exstiterat auctor Alcibiadis expellendi, quidam ex junioribus conspiratione facta clam interfecerunt. Ipsum autem duabus de causis interfecerunt, tum quod populum suis concionibus ducaret, tum etiam, idque multo magis, quod eum Alcibiadi, tanquam rever-

τάναντία τοῖς τὴν ὀλιγαρχίαν καθισᾷσι
τῶν Αθηναίων ἐγένετο, δοκεῖ δέ μοι καὶ
ἐν ἄλλοις πολλοῖς τῶν ὑπηκόων. σωφρο-
σύνην γὰρ λαβῆσαι αἱ πόλεις, καὶ ἄδειαν
τῶν πρασομένων, ἐχώρησαν ἐπὶ τὴν
ἄντικρυς ἐλευθερίαν, τὴν ὑπὸ τῶν Αθη-
ναίων ὑπελόν εὐνομίαν ὃ προτιμήσαντες.

ξέ. Οἱ δὲ ἀμφὶ τὸν Πείσανδρον, πα-
ραπλέοντές τε, ὥσπερ ἐδέδοκτο, τῆς δή-
μους ἐν ταῖς πόλεσι κατέλυον, καὶ ἅμα ἔστιν
ἀφ' ὧν χωρίων καὶ ὀπλίτας ἔχοντες σφίσιν
αὐτοῖς συμμαχῆς, ἤλθον ἐς τὰς Αθήνας.
καταλαμβάνουσι τὰ πλεῖστα τοῖς ἐταί-
ροις προειργασμένα. καὶ γὰρ Ἀνδροκλέα
τέ τινα τῶ δῆμος μάλιστα προεσῶτα συ-
στάντες τινὲς τῶν νεωτέρων, κρύφα ἀπο-
κτείνουσιν, ὥσπερ καὶ τὸν Αλκιβιάδην ὃς
ἤκιστα ἐξήλασε· καὶ αὐτὸν κατ' ἀμφοτέ-
ρα, τῆς τε δημαγωγίας ἕνεκα, καὶ οἴόμενοι
τῷ Αλκιβιάδῃ ὡς κατιόντι, καὶ τὸν Τισ-
σαφέρην Φίλον ποιήσουσι, χαριεῖσθαι,

μᾶλλον τι διέφθειραν. καὶ ἄλλες τινὰς ἀνεπιτηδεύς τῷ αὐτῷ τρόπῳ κρύφα ἀνάλωσαν. λόγος τε ἐκ τῆς Φανερεῖς προεῖργαστο αὐτοῖς, ὥς ἔτε μισοφορητέον εἴη ἄλλες ἢ τὰς στρατευομένους, ἔτε μεθεκλίον τῶν πραγμάτων πλείοσιν ἢ πενταχιχίλοις, καὶ τέτοις οἱ ἂν μάλιστα τοῖς τε χρήμασι καὶ τοῖς σώμασιν ὠφελεῖν οἴοι τε ᾧσιν.

ΞΣ'. Ἦν δὲ τῷτο εὐπρεπὲς πρὸς τὰς πλείους, ἐπεὶ ἔξειν γε τὴν πόλιν οἵπερ καὶ μεθιστάναι ἔμελλον. δῆμος μέντοι ὁμῶς ἔτι καὶ βυλὴ ἀπὸ τῆς κυάμης ξυνελέγείτο. ἐββλευον δὲ ἔδεν ὅ,τι μὴ τοῖς ξυνεσῶσι δοκαίη· ἀλλὰ καὶ οἱ λέγοντες ἐκ τέτων ἦσαν, καὶ τὰ ῥηθησόμενα πρότερον αὐτοῖς πρὸς κέπτετο. ἀνέλεγέ τε ἔδειξεν ἔτι τῶν ἄλλων, δεδιώς καὶ ὀρῶν πολὺ τὸ ξυνεσηκός· εἰ δὲ τις καὶ ἀντείποι, εὐθύς ἐκ τρόπου τινὸς ἐπιτηδεύς ἐτεθνήκει. καὶ τῶν δρασάντων ἔτε ζήτησις, ἔτ', εἰ ὑπωπτεύοντο, δικαί-

furo et Tiffaphernis amicitiam conciliaturo, gratificaturum existimarent. Aliosque nonnullos *ad paucorum dominatum* non aptos, eodem modo clam sustulerunt. Et orationem praemeditati fuerant, quam propalam habebant, stipendium non esse dandum ullis aliis, nisi iis, qui militarent, nec plures quam quinque hominum millia ad reipublicae administrationem admittendos esse, eosque qui et pecuniis et corporibus *republicam* maxime juvare possent.

66. Haec autem res apud plerosque speciosum praetextum habebat; siquidem qui *reipublicae statum* erant immutaturi, iidem civitatis administrationem erant habituri. Veruntamen et populus et Senatus adhuc de more *cum fabis ad ferenda suffragia* congregabatur. Sed nihil consultando statuebant, quod non conjuratis placeret. Quinetiam illi, qui concionabantur, erant ex horum *conjuratorum* numero, et quae dicenda erant, prius *quam apud populum efferrentur*, ab ipsis perpendebantur: nec aliorum ullus amplius contradicebat, quod magnum conjuratorum numerum metueret ac videret. Quod si quis contradixisset, confestim ali-

quo idoneo modo necabatur. neque de percussoribus inquirebatur, neque, si suspecti erant, supplicium fumebatur. Sed populus quiescebat, adeoque perterrefactus erat, ut si quis esset, cui nulla vis afferretur, is in lucro poneret, etiam si taceret. Cum autem longe majorem conjuratorum numerum esse ducerent, quam erat, animis succumbebant. Eum enim compertum habere non poterant, tum propter civitatis magnitudinem, tum propter mutuam ignorationem. Quinetiam hac ipsa de causa non licebat cuiquam apud alium miserari ac lamentari vicem suam, ita ut inito consilio ulcisceretur. Aut enim ignotum invenisset, cui dicturus esset; aut notum, *sed* infidum. Nam singuli de populo ita se mutuo adibant, ut alii aliis essent suspecti, quasi *eorum* unusquisque particeps esset rerum, quae agebantur. Nam *in hoc conjuratorum numero* inerant etiam nonnulli; quos nullus unquam suspicatus fuisset se ad paucorum dominatum conversuros, et isti in primis effecerunt, ut nulla fides populo haberetur, et plurimum contulerunt ad confirmandum paucorum dominatum, quod populares ad mutuam, eamque minime dubiam diffidentiam induxissent.

ὥς ἐγίγνετο· ἀλλ' ἡσυχίαν εἶχεν ὁ δῆ-
 μος, καὶ κατάπληξιν τοιαύτην, ὥς κέρδος,
 ὁ μὴ πάχων τί βίαιον, εἰ καὶ σιγῇ, ἐνό-
 μιζε. καὶ τὸ ξυνεσηκὸς πολὺ πλεόν ἡγάμε-
 νοι εἶναι ἢ ἐτύγχανεν ὃ ἦν, ἡσῶντο ταῖς
 γνώμας· καὶ ἐξευρεῖν αὐτὸ ἀδύνατοι ὄντες
 διὰ τὸ μέγεθος τῆς πόλεως, καὶ [διὰ] τὴν
 ἀλλήλων ἀγνωσίαν ἔκ εἶχον. κατὰ δὲ
 τὸ αὐτὸ τῷτο καὶ προσολοφύρασαι τινὶ
 ἀγανακτήσαντα, ὥς ἀμύνασαι ἐπιβ-
 λέυσαντα, ἀδύνατον ἦν. ἢ γὰρ ἀγνώτα ἂν
 εὔρεν ὧ ἐρεῖ, ἢ γνώριμον, ἀπίσον. ἀλλή-
 λοις γὰρ ἀπαντες ὑπόπλως προσήεσαν οἱ
 τῷ δήμῳ, ὥς μετέχοντά τινα τῶν γιγνο-
 μένων. ἐνῆσαν γὰρ καὶ ἔς ἔκ ἂν ποτέ τις
 ὤετο ἐς ὀλιγαρχίαν τραπέεσαι, καὶ τὸ
 ἀπίσον ἔτοι μέγιστον πρὸς τοὺς πολλὰς
 ἐποίησαν, καὶ πλεῖστα ἐς τὴν τῶν ὀλίγων
 ἀσφάλειαν ὠφέλησαν, βέβαιον τὴν ἀπι-
 σίαν τῷ δήμῳ πρὸς ἑαυτὸν καταστήσαν-
 τες.

ΞΖ'. Εν τῷ τῷ καιρῷ οἱ περὶ τὸν Πείσανδρον ἐλθόντες, εὐθὺς τῶν λοιπῶν εἶχοντο· καὶ πρῶτον μὲν τὸν δῆμον ξυλέξαντες, εἶπον γνώμην, δέκα ἄνδρας ἐλέσθαι Ξυγγραφέας αὐτοκράτορας· τῶν δὲ Ξυγγράψαντας γνώμην ἐσενεγκεῖν ἐς τὸν δῆμον ἐς ἡμέραν ῥητὴν, καθ' ὅ,τι ἀριστα ἢ πόλις οἰκήσεται· ἔπειτα ἐπειδὴ ἡ ἡμέρα ἐφῆκε, ξυνέλεξαν τὴν ἐκκλησίαν ἐς τὸν Κολωνόν. (ἔστι δὲ ἱερὸν Ποσειδῶνος ἔξω τῆς πόλεως, ἀπέχον σαδίας μάλιστα δέκα) καὶ ἐσήνεγκαν οἱ Ξυγγραφεῖς ἄλλο μὲν ὁδὸν, αὐτὸ δὲ τῷτο, ἐξεῖναι μὲν Ἀθηναίων ἀνειπεῖν γνώμην ἣν ἂν τις βέλεται. ἣν δὲ τις τὸν εἰπόντα ἢ γράψῃ παρὰ νόμων, ἢ ἄλλῳ τῷ τρόπῳ βλάβῃ, μεγάλας ζημίας ἐπέθεσαν. ἔνταῦθα δὲ λαμπρῶς ἐλέγετο ἤδη μήτε ἀρχὴν ἀρχεῖν μηδεμίαν ἔτι ἐκ τοῦ αὐτοῦ κόσμου, μήτε μισθοφορεῖν. Προέδρους τε ἐλέσθαι πέντε ἄνδρας, τῶν δὲ, ἐλέσθαι ἑκατὸν, καὶ τῶν

67. Interea vero Pisander ejusque collegae *Athenas* reversi, confestim caeteris peragendis operam dare coeperunt. Ac primum quidem populo coacto sententiam dixerunt, decem viros legum conscribendarum causa deligendos, qui summam *hujus rei* potestatem haberent. Hi vero rogationem conscriptam ad populum ad certam diem ferrent, qua ratione respublica optime administrari posset. Ubi autem *dicta* dies advenit, concionem convocarunt in Cololum. (est autem *hic locus editus*, et Neptuno facer, extra urbem, decem ferme stadiis *ab ea* distans.) Atque hi legum conscriptores nihil quidem aliud promulgarunt, sed hoc ipsum, Cuivis Atheniensium licere sententiam pronuntiare quamcunque vellet. Si quis autem aut legum violatarum accusasset, aut quoquo alio modo laesisset eum, qui *suam sententiam libere* pronuntiaffet, ingentibus poenis sanxerunt. Hic vero aperte dixerunt, jam nec ullum magistratum amplius ex pristino *civitatis* instituto gerendum, nec stipendium *aliis*, nisi illis, qui *militarent*, dandum esse: sed quinque praefides deligendos, a quibus rursus centum

alii viri deligerentur, quorum *singuli* tres *alios sibi cooptarent*. Hi vero numero quadringenti in curiam ingressi, summa potestate praediti, imperarent prout optimum esse cognoscerent; et quinque millia *civium* congregarent, quoties ipsis videretur.

68. Qui autem hanc quidem sententiam dixit, fuit Pisander, qui etiam caeteris in rebus propalam *et* maximo studio cum aliis ejusdem conjurationis fociis popularem statum evertit. Qui vero totum negotium composuerat, et jampridem praemeditatus fuerat rationem, qua *res* in eum statum devenit, fuit Antiphon, vir Atheniensium sui temporis nulli secundus, et in rebus excogitandis, et in iis, quae sensisset, exprimendis praestantissimus: qui ad populum quidem, aut ad *ullum* aliud concilium, in quo aliquid sermonibus agigaretur, sua sponte non prodibat; sed propter eloquentiam multitudini suspectus erat: eos tamen, qui vel in judicio vel apud populum certabant, quisquis eum aliqua de re consulisset, hic unus vir, plurimum juvare poterat. Atque hic ipse, postquam quadringentorum

ἑκατὸν ἕκαστον πρὸς ἑαυτῷ τρεῖς. ἐλθόν-
 τας δὲ αὐτὰς τετρακοσίους ὄντας ἐς τὸ
 βουλευτήριον, ἄρχειν ὅπη ἂν ἄριστα γιγνώ-
 σκωσιν αὐτοκράτορας· καὶ τὰς πεντακισ-
 χιλίους δὲ ξυλλέγειν, ὁπόταν αὐτοῖς
 δοκῇ.

ξή. Ἦν δὲ ὁ μὲν τὴν γνώμην ταύτην
 εἰπὼν Πείσανδρος, καὶ τᾶλλα ἐκ τῆς προ-
 φανῆς προθυμότατα συγκαταλύσας τὸν
 δῆμον· ὁ μέντοι ἅπαν τὸ πρᾶγμα συνθεῖς,
 ὅτῳ τρόπῳ κατέστη ἐς τὸ τοῦτο, καὶ ἐκ πλείους
 ἐπιμεληθεῖς, Αντιφῶν ἦν, ἀνὴρ Αθηναίων
 τῶν καθ' ἑαυτὸν ἀρετῇ τε ὕδενος ὕψερος,
 καὶ κράτιστος ἐνθυμηθῆναι γενόμενος, καὶ ἂν
 γνοίη, εἰπεῖν. καὶ ἐς μὲν δῆμον ὁ παριών,
 ὅδ' ἐς ἄλλον ἀγῶνα ἐκείσιος ὕδενά, ἀλλ'
 ὑπόπτως τῷ πλήθει διὰ δόξαν δεινότητος
 διακείμενος, τὰς μέντοι ἀγωνιζομένους, καὶ
 ἐν δικαστηρίῳ καὶ ἐν δήμῳ πλείους, εἰς ἀνὴρ,
 ὅστις συμβουλευσαίό τι, δυνάμενος ὠφελεῖν.
 καὶ αὐτός τε, ἐπειδὴ τὰ τῶν τετρακοσίων

ἐν ὑσέρῳ μεταπεσόντα ὑπὸ τῆς δῆμῳ ἐκα-
 κῆτο, ἄριστα φαίνεται τῶν μέχρις ἐμῆς
 ὑπὲρ αὐτῶν τέτων αἰτίας, ὡς συγκατέ-
 σησε θανάτῳ δίκην ἀπολογησάμενος. παρ-
 ἔχε δὲ καὶ Φρύνιχος ἑαυτὸν πάντων δια-
 φερόντως προθυμότατον εἰς τὴν ὀλιγαρ-
 χίαν, δεδιὼς τὸν Αλκιβιάδην, καὶ ἐπιστάμε-
 νος εἰδότες αὐτὸν ὅσα ἐν τῇ Σάμῳ πρὸς
 τὸν Ασύοχον ἐπραξε· νομίζων ὅτι ἂν ποιε-
 αὐτὸν κατὰ τὸ εἶκος ὑπὲρ ὀλιγαρχίας κα-
 τελθεῖν. πολὺ δὲ πρὸς τὰ δεινὰ, ἐπειδὴ-
 περ ὑπέστη, Φερεγγυώτατος ἐφάνη. καὶ
 Θεραμένης ὁ τῆς Ἀγνωνος, ἐν τοῖς συγκα-
 ταλύουσι τὸν δῆμον πρῶτος ἦν, ἀνὴρ ὅτε
 εἶπεῖν ὅτε γινῶναι ἀδύνατος. ὥστε ἀπὸ ἀν-
 δρῶν πολλῶν καὶ ξυνετῶν πραχθὲν τὸ ἐρ-
 γον, ὅτι ἀπεικότως, καίπερ μέγα ὄν, πρὸς
 χώρησε. χαλεπὸν γὰρ ἦν τὸν Ἀθηναίων
 δῆμον ἔτει ἐκατοσὼ μάλιστα ἐπειδὴ οἱ τύ-
 ραννοι κατελύθησαν, ἐλευθερίας παῦσαι,
 καὶ ὅτι μόνον μὴ ὑπήκοον ὄντα, ἀλλὰ καὶ ὑ-

status collapsus, a populo vexari *plectique* coepit, cum in iudicium vocatus fuisset harum ipsarum *rerum* causa, quasi *cum caeteris conjuratis paucorum dominatum* constitisset, optime omnium, ad meam usque memoriam, capitis causam dixisse videtur. Phrynichus etiam sese omnium longe studiosissimum praestitit in paucorum dominatu *constituendo*, quod Alcibiadem metueret, ac sciret, eum scire quaecunque Sami cum Astyocho tractasset; existimans eum (ut credibile erat) nunquam *in patriam* reversurum, *ut* sub paucorum dominatu *viveret*. In periculis autem sustinendis, postquam *semel ea* suscepit, longe fortissimus est visus. Theramenes etiam Agnonis *filius*, vir nec infacundus nec imprudens, inter illos, qui popularem statum everterunt, primus fuit. Quamobrem opus a multis et prudentibus viris tractatum, quamvis esset arduum, *tamen* haud immerito successit. Arduum enim erat populum Atheniensem centesimo fere ab exactis tyrannis anno libertate privare, qui non solum nullius imperio parebat, sed etiam plusquam hujus

temporis dimidio ipse aliis imperare consueverat.

69. Postquam autem concio, nemine refragante, haec rata habuit, et dimissa fuit, *conjuratorum principes* aliquanto post illos quadringentos in curiam hoc modo introduxerunt. Athenienses omnes, partim quidem in muris, partim vero in stationibus, acie instructa assidue stabant, propter hostes apud Deceleam agentes. Illo igitur die eos quidem, qui *conjuratōis* conscii non erant, abire permiserunt, quemadmodum consueverunt. Conjuratōis vero fociis clam praeceptum fuerat, ne in ipsis stationibus, in quibus armati excubias agere solebant, permanerent, sed procul *ab his starent*, et, si quis iis, quae fierent, adversaretur, sumtis armis *hoc ab eo fieri* non permetterent. Quibus autem haec praecepta fuerant, et qui ad hoc ipsum *peragendum* cum suis armis venerant, fuerunt et Andrii, et Tenii, et Carystiorum trecenti, et ex Aeginetis illi coloni, quos Athenienses *illic* habituros miserant. His autem ita dispositis, illi quadringenti viri, cum occulto quique pugio

πὲρ ἡμισυ τῷ χρόνῳ τότε αὐτὸν ἄλλων
ἀρχεῖν εἰωθότα.

ΞΘ'. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἐκκλησία, ὕδενός ἀν-
τειπόντος, ἀλλὰ κυρώσασα ταῦτα διε-
λύθη, τὸς τετρακοσίους τρόπῳ τοιῶδε ὕφε-
ρον ἤδη εἰς τὸ βουλευτήριον εἰσήγαγον. ἦ-
σαν δ' Ἀθηναίων πάντες αἰεὶ, οἱ μὲν ἐπὶ
τείχει, οἱ δ' ἐν τάξει, τῶν ἐν Δεκελείᾳ
πολεμίων ἔνεκα, ἐφ' ὅπλοις. τῇ ἔν ἡμέρᾳ
ἐκείνῃ τὸς μὲν μὴ ξυνειδότας εἶασαν, ὥσ-
περ εἰώθεσαν, ἀπελθεῖν, τοῖς δ' ἐν τῇ ξυ-
νωμοσίᾳ εἴρητο ἡσυχῇ μὴ ὑπ' αὐτοῖς τοῖς
ὅπλοις ἀλλ' ἀπῶθεν περιμένειν, καὶ ἢν τις
ἐνίσχεται τοῖς ποιεμένοις, λαβόντας τὰ
ὄπλα μὴ ἐπιτρέπειν. ἦσαν δὲ καὶ Ἀνδριοί,
καὶ Τήνιοι, καὶ Καρυσίων τριακόσιοι, καὶ Αἰγι-
νητῶν τῶν ἐποίκων, οἷς οἱ Ἀθηναῖοι ἔπεμ-
ψαν οἰκήσοντας, ἐπ' αὐτὸ τῷτα ἤκοντες
ἐν τοῖς ἑαυτῶν ὅπλοις, οἷς ταῦτα προεί-
ρητο. τότε δὲ διατεταγμένων ἕως, ἐλ-
θόντες οἱ τετρακόσιοι, μετὰ ξιφιδίε ἀφανῆς

ἕκαστος, καὶ οἱ εἴκοσι καὶ ἑκατὸν μετ' αὐτῶν
 Ἕλληνες νεανίσκοι (οἷς ἐχρῶντο εἴ τι πε-
 ρέοι χειρουργεῖν) ἐπέστησαν τοῖς ἀπὸ τῆς
 κυάμης βουλευταῖς, ὅσιν ἐν τῷ βουλευτηρίῳ
 καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐξιέναι, λαβῶσι τὸν μι-
 θόν. ἔφερον δὲ αὐτοῖς τῆς ὑπολοίπου χρόνου
 παντὸς αὐτοῖ, καὶ ἐξιῶσιν ἐδίδωσαν.

Ο΄. Ὡς δὲ τῷ τῷ τρόπῳ ἣ τε βουλὴ
 ὕδεν ἀντειπῶσα ὑπεξῆλθε, καὶ οἱ ἄλλοι πο-
 λιταὶ ὕδεν ἐνεωτέριζον, ἀλλ' ἠσύχαζον,
 οἱ δὲ τετρακόσιοι, ἐσελθόντες ἐς τὸ βουλευ-
 τήριον, τότε μὲν Πρυτάνεις τε σφῶν αὐ-
 τῶν ἀπεκλήρωσαν, καὶ ὅσα πρὸς τῆς θεᾶς
 εὐχαῖς καὶ θυσίαις καθιστάμενοι ἐς τὴν ἀρ-
 χὴν ἐχρήσαντο. ὕφερον δὲ πολὺ μεταλ-
 λάξαντες τῆς τῆς δήμῳ διοικήσεως, πλὴν
 τῆς φεύγοντας ὁ κατῆγον, τῆς Αλκιβιάδου
 ἔνεκα. τὰ δὲ ἄλλα, ἔνεμον κατὰ κράτος
 τὴν πόλιν. καὶ ἄνδρας τέ τινας ἀπέκτειναν
 ὁ πολλὰς, οἱ ἐδόκουν ἐπιτήδειοι εἶναι ὑπε-
 ξαιρεθῆναι, καὶ ἄλλας ἔδησαν, τῆς δὲ καὶ με-

ne profecti, comitantibus centum et viginti Graecis adolescentibus (quibus utebantur, sicubi manu illorum ad caedem aliquam faciendam opus erat) Senatores, qui in curia erant, et qui in suffragiis ferendis uti solebant fabis, circumsteterunt, ipsosque sumta *sua* mercede exire iusserunt. Attulerant autem ipsi *mercedem* reliqui totius *superioris* temporis, ipsisque exeuntibus *eam* dederunt.

70. Cum igitur Senatus *ex curia* nihil refragatus hoc modo se subduxisset, et caeteri cives nihil innovarent, sed quiescerent; illi quadringenti in curiam ingressi tunc quidem Prytanes e suo corpore sortito constituerunt, et quibuscunque votis atque sacrificiis divini cultus gratia magistratus iniri solent, usi sunt. Postea vero valde immutata reipublicae administrandae ratione, qua populus ante utebatur, praeterquam quod exsules (Alcibiadis gratia) non restituerunt, caeteris in rebus civitatem imperiose regerant. Nonnullos etiam viros, haud multos *tamen*, interfecerunt, qui digni videbantur, qui clam de medio tollerentur; nonnullos etiam in vincula conjecerunt, quinetiam

nonnullos relegaverunt. Ad Agidem quoque Lacedaemoniorum regem, qui erat apud Deceleam, caduceatorem miserunt, per quem significarunt, *se* in gratiam redire velle, et consentaneum esse ipsum sibi, non autem amplius infido populo, magis *quam prius* assentiri.

71. Ille vero existimans civitatem nondum quietam esse, nec tam cito populum antiquam libertatem traditurum, nec quieturum, si magnum Lacedaemoniorum exercitum conspexisset, quinetiam ne in praesentia quidem admodum credens, eos non amplius turbari, illis quidem, qui a quadringentis missi fuerant, nullam de compositione responsum dedit: sed cum praeterea magnum exercitum ex Peloponneso accersisset, non multo post et ipse cum illo praesidio, quod ad Deceleam erat, et cum *novis* copiis, quae venerant, ad ipsa Atheniensium moenia descendit, sperans vel ipsos, dum essent turbati, in suam potestatem arbitrato suo facilius venturos, vel etiam primo statim impetu, simul ac sui milites clamorem sustulissent, propter tumultum, quem intra pariter et extra fore credibile esset. Sibi enim

τέσῃσαν. πρὸς τε Ἀγιν τὸν Λακεδαιμονίων βασιλέα, ὄντα ἐν τῇ Δεκελείᾳ, ἐπεκρυκεύοντο, λέγοντες διαλλαγῆναι βέλεσθαι, καὶ εἰκὸς εἶναι αὐτὸν σφίσι καὶ ἐκέτι τῷ ἀπίσῳ δήμῳ μᾶλλον συγχωρεῖν.

αά. Ὁ δὲ, νομίζων τὴν πόλιν ἔχῃ συχάζειν, ἔδὲ εὐθύς ἔτῳ τὸν δῆμον τὴν παλαιὰν ἐλευθερίαν παραδώσειν· εἴτε στρατιὰν πολλὴν ἴδοι σφῶν, ἔκ ἃν ἡσυχάσειν, ἔδὲ ἐν τῷ παρόντι πάνυ πισεύων μὴ ἐκέτι ταράττεσθαι αὐτὰς, τοῖς μὲν ἀπὸ τῶν τετρακοσίων ἐλθῶσιν ἔδὲν ζυμβατικὸν ἀπεκρίνατο, προσμεταπεμφάμενος δὲ ἐκ Πελοποννήσου στρατιὰν πολλήν, καὶ πολλῷ ὕφερον καὶ αὐτὸς τῇ ἐκ τῆς Δεκελείας φρεσὶ μετὰ τῶν ἐλθόντων κατέβη πρὸς αὐτὰ τὰ τεῖχη τῶν Ἀθηναίων· ἐλπίσας ἢ ταραχθέντας αὐτὰς μᾶλλον ἢ χειρωθῆναι σφίσιν ἢ βέλονται, ἢ καὶ αὐτοβοεῖ ἄν, διὰ τὸν ἐνδοθέν τε καὶ ἔξωθεν κατὰ τὸ εἰκὸς γενησόμενον φόρυον. τῶν γὰρ μακρῶν

τειχῶν, διὰ τὴν κατ' αὐτὰ ἐρημίαν, λή-
 φεως ἔκ ἂν ἀμαρτεῖν. ὥς δὲ προσέμιξε
 τε ἑγγὺς, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τὰ μὲν ἔνδοθεν
 ἔδ' ὁπωστῖν ἐκίνησαν, τὰς δὲ ἰππέας ἐκ-
 πέμφαντες, καὶ μέρος τι τῶν ὀπλιτῶν καὶ
 φιλῶν καὶ τοξοτῶν, ἄνδρας κατέβαλον αὐ-
 τῶν διὰ τὸ ἑγγὺς προσελθεῖν, καὶ ὅπλων
 τινῶν καὶ νεκρῶν ἐκράτησαν, ἔτω δὲ γυνὴς
 ἀπήγαγε πάλιν τὴν στρατίαν. καὶ αὐτὸς
 μὲν καὶ οἱ μετ' αὐτῷ κατὰ χώραν ἐν τῇ
 Δεκελείᾳ ἔμενον· τὰς δ' ἐπελθόντας, ὀλί-
 γας τινὰς ἡμέρας ἐν τῇ γῇ μείναντας ἀπέ-
 πεμφαν ἐπ' οἶκον. μετὰ δὲ τῷτο, παρὰ
 τε τὸν Ἄγιν ἐπρεσβεύοντο οἱ τετρακόσιοι
 ἔδδ' ἦσαν, καὶ ἐκείνους μᾶλλον ἢδη προσδε-
 χομένους καὶ παραινῶντος, ἐκπέμπουσι καὶ ἐς
 τὴν Λακεδαιμόνα περὶ συμβάσεως πρέσ-
 βεις, βεβλόμενοι διαλλαγῆναι.

6'. Πέμπουσι δὲ καὶ ἐς τὴν Σάμον δέκα
 ἄνδρας, παραμυθησομένους τὸ στρατόπεδον,
 καὶ διδάξοντας ὥς ἔκ ἐπὶ βλάβῃ τῆς πόλεως

non defuturam aliquam facultatem capiendi longos muros, propter solitudinem, quae esset in ipsis. Sed cum *suas copias* propius *moenia* admovisset, et Athenienses urbana praesidia ne vel minimum quidem movissent, sed, emissio equitatu ac parte quadam gravis et levis armaturae et sagittariorum, nonnullos ipsorum *hostium* prostravissent, quod *ad urbem* propius accessissent, et armis quibusdam et cadaveribus potiti fuissent, ita demum *Agis rei difficultatem* cognoscens, rursus exercitum *illinc* reduxit. Atque ipse quidem, et qui cum ipso *prius illic* fuerant, in loco apud Deceleam manserunt. Illos vero, qui praeterea venerant, postquam aliquot dies in eo agro commorati sunt, domum remiserunt. Postea vero quadringenti viri legatos ad Agin nihilominus miserunt. Cum autem ille jam facilius admitteret, ac *ipso ad hoc* adhortaretur, Lacedaemonem etiam legatos de compositione *acturos* emisit, quod pacem facere cuperent.

72. Samum etiam decem viros miserunt, ut milites delinirent, ac docerent, non in perniciem reipublicae atque civium pauco-

rum dominatum constitutum fuisse, sed ad universae reipublicae salutem *stabiliendam*: et esse quinque millia *civium*, non autem quadringentos tantum, qui rempublicam administrarent; cum tamen Athenienses nunquam antea propter expeditiones et in exteris regionibus occupationes ad ullam consultationem de re quantumvis ardua venissent, ad quam quinque millia *civium* convenissent. Cum autem et caetera, quae dicere decebat, *suis legatis* praecepissent, eos illuc statim ab ipsa sui status constitutione miserunt, veriti ne (quod accidit) nautica multitudo, cum ipsa in paucorum dominatus statu manere nollet, tum etiam se ipsos, malo illic initium fumente, *de eo statu* deturbarent.

73. Etenim jam apud Samum de rebus novandis et de paucorum dominatu constituendo agebatur; et contigit, ut per idem tempus, quo illi quadringenti *Athenis* constituti sunt, haec *apud Samum* fierent. Qui enim ex Samiis in procures insurrexerant, et qui statum popularem fovebant, *quod is ex ipsorum multitudine constaret*, rursus immutati, et a Pisandro, quum venit, et ab A-

καὶ τῶν πολιτῶν ἢ ὀλιγαρχία κατέστη,
 ἀλλ' ἐπὶ σωτηρίᾳ τῶν συμπαντῶν πραγ-
 μάτων· πενταχιχίλιοί τε ὅτι εἶεν, καὶ ὁ
 τετρακόσιοι μόνον οἱ πράσσοντες, καίτοι
 ὁ πῶποτε Ἀθηναῖος διὰ τὰς στρατείας καὶ
 τὴν ὑπερόριον ἀχολίαν ἐς ὕδεν πρᾶγμα
 ὅτω μέγα ἐλθεῖν βελεύσοντος, ἐν ᾧ πεν-
 ταχιχιλίους ξυνελθεῖν. καὶ τὰλλα ἐπισεί-
 λαντες τὰ πρέποντα εἶπεῖν, ἀπέπεμψαν
 εὐθύς μετὰ τὴν αὐτῶν μετάσασιν, δεί-
 σαντες μὴ (ὅπερ ἐγένετο) ναυτικὸς ὄχλος,
 ὅτε αὐτὸς μένειν ἐν τῷ ὀλιγαρχικῷ κόσμῳ
 ἐθέλῃ, σφᾶς τε μὴ, ἐκεῖθεν ἀρξαμένους τῷ
 κακῷ, μετασθήσωσιν.

ογ'. Ἐν γὰρ τῇ Σάμῳ ἐνεωτερίζετο
 ἡδὴ τὰ περὶ τὴν ὀλιγαρχίαν, καὶ ξυνέβη
 τοιαύδε γενέσθαι ὑπ' αὐτὸν τὸν χρόνον ὅν-
 περ οἱ τετρακόσιοι ξυνίσταντο. οἱ γὰρ τότε
 τῶν Σαμίων ἐπανασάντες τοῖς δυνατοῖς,
 καὶ ὄντες δῆμος, μεταβαλλόμενοι αὐτοῖς, καὶ
 πεισθέντες ὑπὸ τε τῷ Πεισάνδρῳ ὅτε ἡλ-

θε, καὶ τῶν ἐν τῇ Σάμῳ ξυνεσώτων Αθη-
 ναίων, ἐγένοντό τε ἐς τριακοσίς ξυνωμό-
 ται, καὶ ἔμελλον τοῖς ἄλλοις ὡς δήμῳ ὄντι
 ἐπιθήσεσθαι. καὶ Ὑπέρβολόν τέ τινα τῶν
 Αθηναίων, μοχθηρὸν ἄνθρωπον, ὠσρακισ-
 μένον ὃ διὰ δυνάμεως καὶ ἀξιώματος φόβον,
 ἀλλὰ διὰ πονηρίαν καὶ αἰχύνην τῆς πό-
 λεως, ἀποκτείνουσι, μετὰ Χαρμίνε τε ἐνὸς
 τῶν στρατηγῶν, καὶ τινῶν τῶν παρὰ σφί-
 σιν Αθηναίων, πίσιν διδόντες αὐτοῖς. καὶ
 ἄλλα μετ' αὐτῶν τοιαῦτα ξυνέπραξαν.
 τοῖς τε πλείοσιν ὥρμηντο ἐπιτίθεσθαι. οἱ
 δὲ, αἰσθόμενοι, τῶν τε στρατηγῶν Λέοντι
 καὶ Διομέδοντι (ὅτοι γὰρ ὅχ' ἐκόντες, διὰ
 τὸ τιμᾶσθαι ὑπὸ τῷ δήμῳ, ἔφερον τὴν ὀλι-
 γαρχίαν) τὸ μέλλον σημαίνουσι, καὶ Θρα-
 συβέλῳ καὶ Θρασύλλῳ, τῷ μὲν, τριηρα-
 χῶντι, τῷ δὲ, ὀπλιτεύοντι, καὶ ἄλλοις οἱ
 ἐδόκουν αἰεὶ μάλιστα ἐναντιῶσθαι τοῖς ξυνε-
 σῶσι· καὶ ὅκ' ἤξιον περιιδεῖν αὐτὰς σφᾶς
 τε διαφθαρέντας, καὶ Σάμον Αθηναίοις ἀλ-

theniensibus conjuratis, qui Sami erant, inducti, ad trecentos conjunctionem fecerunt, et caeteros ut factionem popularem aggredi statuerunt. Et Hyperbolum quendam civem Atheniensem, improbum hominem, qui non propter potentiae ac dignitatis metum, sed propter improbitatem et dedecus civitatis in exilium per ostracismum pulsus fuerat, interfecerunt, eos adjuvantibus Charmino, uno e ducibus, et quibusdam Atheniensibus, qui apud ipsos erant, quibus fidem dederant. Et alia hujusmodi *facinora* cum ipsis perpetrarunt: et factionem popularem aggredi statuerunt. Illa vero, cum sensisset, cum Leonti et Diomedonti ducibus (hi enim, quod a populari factione colerentur, inviti paucorum dominatum ferebant) id, quod futurum erat, significavit, tum Thrasymbulo et Thrasyllo, quorum alter quidem erat trierarchus, alter vero gravis armaturae dux, tum etiam caeteris, qui videbantur semper maxime adversari illis conjuratis. Ipsos autem rogavit, ne paterentur se perire, et Samum ab Atheniensibus alienari, propter quam unam ipsorum imperium ad

id usque tempus in eo statu permanisset, Illi vero his auditis, singulos milites adierunt, *et orarunt*, ne *hoc fieri* permetterent, praecipue vero Paralos, homines Athenienses atque liberos omnes, qui in *Paralo* navi vehebantur, qui paucorum dominatui, vel antequam constitutus fuisset, semper infesti fuerant. Quamobrem Leon et Diomedon, quoties aliquo navigabant, aliquot naves relinquebant, quae ipsis praesidio essent. Quare, postquam illi trecenti *conjurati* ipsos invaserunt, cum isti omnes, praecipue vero Parali, opem ipsis tulissent, Samii, qui factionem popularem sequebantur, *horum praesidio muniti*, eos superarunt. Et e trecentorum numero ad triginta interfecerunt, tres vero praecipuos autores exilio mulctarunt: caeteris vero, deposita injuriarum acceptarum memoria, ignoverunt; et, restituto populari statu, rempublicam in posterum communiter administraverunt.

74. Paralum autem navem, et Chaeream Arcestrati *filium* in eam impositum, virum Atheniensem, qui statui mutando egregiam

λοτριωθεῖσαν, δι' ἣν μόνον μέχρι νῦν ἡ ἀρχὴ αὐτοῖς ἐς τῷτο ξυνέμεινεν. οἱ δὲ, ἀκέσαντες, τῶν στρατιωτῶν ἓνα ἕκασον μετήεσαν μὴ ἐπιτρέπειν, καὶ οὐχ ἥκιστα τὰς Παράλως ἀνδρας Αθηναίους τε καὶ ἐλευθέρους πάντας ἐν τῇ νηϊ πλέοντας, καὶ αἰεὶ ὅποτε ὀλιγαρχία καὶ μὴ παρῶση ἐπικειμένης· ὅ, τε Λέων καὶ ὁ Διομέδων αὐτοῖς ναῦς τινὰς ὅποτε ποῖ πλείοιεν, κατέλειπον Φύλακας. ὥσε, ἐπειδὴ αὐτοῖς ἐπετίθεντο οἱ τριακόσιοι, βοηθησάντων πάντων τέτων, μάλιστα δὲ τῶν Παράλων, περιεγένοντο οἱ τῶν Σαμίων πλείονες. καὶ τριάκοντα μὲν τινὰς ἀπέκλειναν τῶν τριακοσίων, τρεῖς δὲ τὰς αὐτιωτάτας Φυγῇ ἐζημίωσαν· τοῖς δ' ἄλλοις ὁ μνησικακῶντες, δημοκρατούμενοι τολοιπὸν ξυνεπολίτευον.

οδ'. Τὴν δὲ Πάραλον ναῦν, καὶ Χαιρέαν ἐπ' αὐτῆς τὸν Ἀρχεστράτη, ἀνδρα Αθηναῖον, γενόμενον ἐς τὴν μετάσασιν πρόθυ-

μον, ἀποπέμπουσιν οἱ τε Σάμιοι καὶ οἱ στρα-
τιῶται κατὰ τάχος ἐς τὰς Αθήνας, ἀγ-
γελῶντα τὰ γεγενημένα. ὃ γὰρ ἤδεσάν
πω τὸς τετρακοσίους ἄρχοντας. καὶ κα-
ταπλευσάντων αὐτῶν, τῶν μὲν Παρά-
λων τινὰς οἱ τετρακόσιοι δύο ἢ τρεῖς ἔδη-
σαν, τὸς δὲ ἄλλους, ἀφελόμενοι τὴν ναῦν,
καὶ μετεκβιάσαντες εἰς ἄλλην στρατιῶτιν
ναῦν, ἔταξαν φρερεῖν περὶ Εὐβοίαν. ὁ δὲ
Χαιρέας, εὐθύς διαλαθὼν πως, ὡς εἶδε τὰ
παρόντα, πάλιν ἐς τὴν Σάμον ἐλθὼν,
ἀγγέλλει τοῖς στρατιώταις ἐπὶ τὸ μείζον
πάντα δεινώσας τὰ ἐκ τῶν Αθηναίων, ὡς
πληγαῖς τε πάντας ζημιῶσι, καὶ ἀντειπεῖν
ἐστὶν ὅδεν πρὸς τὸς ἔχοντας τὴν πολιτείαν,
καὶ ὅτι αὐτῶν καὶ γυναῖκες καὶ παῖδες ὑβρίζον-
ται· καὶ διανοῶνται, ὅποσοι τε ἐν Σάμῳ στρα-
τεύονται μὴ ὄντες τῆς σφετέρας γνώμης,
τῶν πάντων τὸς προσήκοντας λαβόντες
εἰρξεν, ἵνα ἦν μὴ ὑπακίσωσι, τεθνήκωσι· καὶ
ἄλλα πολλὰ ἐπικαλὰ ψευδόμενος ἔλεγεν.

operam navaverat, Samii et milites *Atheniensem* confestim Athenas miserunt, res *Sami* gestas *Atheniensibus* nuntiaturum. Nondum enim resciverant quadringentos viros imperio potitos. Cum autem illi *Athenas* pervenissent, illi quadringenti nonnullos quidem de Paralys, duos aut tres, in vincula conjecerunt; caeteros vero, cum eam navem *ipsis* abstulissent, et *ipsos* in aliam militarem navem illinc transportatos imposuissent, circum Euboeam agere custodiam iusserunt. Chaereas vero, simul ac animadvertit praesentem rerum statum, confestim clandestina quadam ratione se subducens, Samum reversus, retulit militibus, quae fierent Athenis, omnia verbis asperioribus exaggerans, omnes verberibus *ab illis quadringentis* mulctari, nec licere quicquam adversus eos dicere, qui rempublicam administrarent, quinetiam ipsorum uxores et liberos vim *ab illis* cum contumelia pati. In animo etiam habere, propinquos eorum omnium, qui apud Samum militarent, quotquot ab *ipsis* dissentirent, comprehensos in vincula conjicere, ut, si, *illorum imperio* non parerent, *ipsorum propinqui* capite plecterentur. Alia etiam permulta mentiens adjecit.

75. Milites autem his auditis, primum quidem in eos, qui praecipue paucorum dominatum constituerant, et in caeteros, qui participes fuerant, impetum fecerunt, ut *eos* percuterent: deinde tamen ab illis, qui se interposuerunt, impediti, ac edocti, ne hostibus cum infesta classe stationem adversus *Athenienses* prope *Samum* habentibus, res *omnes* perderent, *ab incoepto* destiterunt. Postea vero Thrasybulus *Lyci filius* et Thrasyllus, (isti enim hujus mutationis praecipui autores exstiterant) jam aperte res Samias ad popularem statum revocare cupientes, omnes milites, et illos praecipue, qui ex paucorum dominatu erant, ad maximum jusjurandum adegerunt, quo promiserunt se populari statu in reipublicae administratione *posthac* usuros et concordem futuros, et bellum adversus Peloponnesios alacriter gesturos; et illis quadringentis hostes futuros, nec ulla de re per caduceatorem *cum illis* acturos. Omnes etiam Samii, qui per aetatem arma ferre poterant, idem jusjurandum cum caeteris juraverunt, et *Atheniensium* milites omnia negotia, et

οε'. Οἱ δ' ἀκόντες, ἐπὶ τῆς τὴν ὀλιγαρχίαν μάλιςα ποιήσαντας, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῆς μεταχόντας τὸ μὲν πρῶτον ὥρμησαν βάλλειν, ἔπειτα μέντοι, ὑπὸ τῶν διὰ μέσσω κωλυθέντες, καὶ διδαχθέντες, μὴ, τῶν πολεμίων ἀντιπρώρων ἐγγὺς ἐφορμήνων, ἀπολέσωσι τὰ πράγματα, ἐπαύσαντο. μετὰ δὲ τῷτο, λαμπρῶς ἤδη ἐς δημοκρατίαν βεβλόμενοι καταστήσαι τὰ ἐν τῇ Σάμῳ ὅ,τε Θρασύβελος ὁ τῷ Λύκῃ καὶ Θράσυλλος (ἔτοι γὰρ μάλιςα προεισηκέσαν τῆς μεταβολῆς) ὥρκωσαν πάντας τῆς στρατιώτας τῆς μεγίστης ὀρκους, καὶ αὐτῆς τῆς ἐκ τῆς ὀλιγαρχίας μάλιςα, ἢ μὴν δημοκρατήσεσθαι τε καὶ ὁμονοήσῃν, καὶ τὸν πρὸς τῆς Πελοποννησίους πόλεμον προθύμως διοίσειν· καὶ τοῖς τετρακοσίοις πολέμιοι τε ἔσεσθαι, καὶ ὕδὲν ἐπικηρυκεύεσθαι. συνώμνυσαν δὲ καὶ Σαμίων πάντες τὸν αὐτὸν ὅρκον οἱ ἐν τῇ ἡλικίᾳ, καὶ τὰ πράγματα πάντα καὶ τὰ ἀποβησόμενα ἐκ τῶν

κινδύνων ζυνεκοινώσαντο οἱ στρατιῶται τοῖς Σαμίοις νομίζοντες ὅτε ἐκείνοις ἀποστροφὴν σωτηρίας, ὅτε σφίσιν εἶναι, ἀλλ' ἐάν τε οἱ τετρακόσιοι κρατήσωσιν, ἂν τε οἱ ἐκ Μιλήτης πολέμιοι, διαφθαρήσεσθαι.

ος'. Ες Φιλονεικίαν τε καθέσασαν τὸν χρόνον τῷτον, οἱ μὲν, τὴν πόλιν ἀναγκάζοντες δημοκρατεῖσθαι, οἱ δὲ, τὸ στρατόπεδον ὀλιγαρχεῖσθαι. ἐποίησαν δὲ καὶ ἐκκλησίαν εὐθύς οἱ στρατιῶται, ἐν ἣ τῆς προτέρας στρατηγῆς, καὶ εἴ τινα τῶν τριηράρχων ὑπώπτευν, ἔπαυσαν, ἄλλας δὲ ἀνδείλωνο καὶ τριηράρχας καὶ στρατηγῆς, ὧν Θρασύβελός τε καὶ Θράσυλλος ὑπῆρχον. καὶ παραινέσεις ἄλλας τε ἐποίουντο ἐν σφίσιν ἀνιστάμενοι, καὶ ὥς ὃ δεῖ ἀθυμεῖν ὅτι ἡ πόλις αὐτῶν ἀφέςηκε. τῆς γὰρ ἐλάσσης ἀπὸ σφῶν τῶν πλεόνων καὶ ἐς πάντα ποριμωτέρων μεδισάναι. ἐχόντων γὰρ σφῶν τὸ πᾶν ναυτικόν, τὰς ἄλλας πόλεις ὧν ἄρχουσιν ἀναγκάσειν τὰ χρήματα ὁμοίως

quae ex periculis eventura forent, cum Samiis communicaverunt; existimantes nec illis, nec sibi salutis refugium esse, sed *utrosque* perituros, sive illi quadringenti vicissent, sive hostes qui Mileti erant.

76. Atque tunc temporis in contentionem descenderunt: hi quidem, *qui Sami erant*, quod urbem *Athenas* populari statu regi cogere conarentur; illi vero, *qui Athenis erant*, quod exercitum, *qui Sami erat*, paucorum dominatu regi cogere conarentur. Confestim etiam milites concionem coegerunt, in qua superiores duces, et si quem trierarchum suspectum habebant, magistratu amoverunt, et in eorum locum alios suffecerunt et trierarchos et duces, quo in numero fuerunt Thrasylbulus et Thrasyllus. Et surgentes cum aliis adhortationibus se mutuo adhortabantur, tum *hac, qua dicebant*, animum non esse abjiciendum, quod civitas a se defecisset. Illos enim, quorum numerus minor esset, a se, qui numero plures essent, et qui majore rerum omnium copia abundarent, secessionem fecisse. Se enim, qui totam classem haberent, caeteras civitates suo imperio subjectas adaecturos ad

pendendas pecunias, aequae ac si illinc, *ex ipsa Athenarum urbe, ad eas exigendas* proficiscerentur: (se enim habere Samum, civitatem non parum potentem, sed a qua minimum abfuerat, quin Athenienses suo maritimo imperio spoliarentur, dum bellum *cum ipsis* gereret) et hostium impetum ex eodem, quo et ante, loco propulsaturos. Quinetiam se, quod penes se classem haberent, majorem commeatus comparandi facultatem habituros, quam illos, qui Athenis essent. Praeterea *dicebant*, ipsos, *qui Athenis essent*, propter se, qui apud Samum commorarentur, ingressu in Piraeum potiri, et nunc eo redactum iri, ut, nisi suam rempublicam sibi restituere vellent, ipsi facilius illos maris usu prohiberent, quam ab illis prohiberi possent. Adjumentum etiam, quod ad superandos hostes ipsa civitas sibi *prius* afferebat, parvum et plane contemnendum esse: seque nihil amisisse, *quod ab illis deserti fuissent*, qui nullam pecuniam amplius haberent, quam mitterent, sed ipsimet milites sibi quaeritarent, neque salubre consilium, cujus causa civitas imperium in exerci-

ἀδόναι, καὶ εἰ ἐκεῖθεν ὥρμητο. πόλιν τε
 γὰρ σφίσιιν ὑπάρχειν Σάμον, ἔκ Ἀθηνῶν,
 ἀλλ' ἢ παρ' ἐλάχιστον ἦλθε τὸ Ἀθηναίων
 κράτος τῆς θαλάσσης, ὅτε ἐπολέμησεν,
 ἀφελέσθαι, τὴν τε πολεμίδος ἐκ τῆς αὐτῆς
 χωρὶς ἀμύνεσθαι ἔπερ καὶ πρότερον. καὶ
 δυνατώτεροι εἶναι σφεῖς, ἔχοντες τὰς ναῦς,
 πορίζεσθαι τὰ ἐπιήδεια τῶν ἐν τῇ πόλει.
 καὶ δὲ ἑαυτὰς τε ἐν τῇ Σάμῳ προσκαθημέ-
 νους, καὶ πρότερον αὐτὰς κρατεῖν τῆς ἐς τὸν
 Πειραιᾶ ἑσπλῆς, καὶ νῦν ἐς τοσούτο κατα-
 στήσονται μὴ βεβλόμενοι σφίσι πάλιν τὴν
 πολιτείαν ἀποδῆναι, ὥστε αὐτοὶ καὶ δυνα-
 τώτεροι εἶναι εἶργειν ἐκείνους τῆς θαλάσ-
 σης ἢ ὑπ' ἐκείνων εἶργεσθαι. βραχὺ τέ τι
 εἶναι καὶ ὕδενός ἄξιον ὃ πρὸς τὸ περιγίγνε-
 σθαι τῶν πολεμίων ἢ πόλις σφίσι χρήσι-
 μος ἦν. καὶ ὕδεν ἀπολωλέκεναι, οἳ γε μήτε
 ἀργύριον ἔτι εἶχον πέμπειν, ἀλλ' αὐτοῖς
 ἐπορίζοντο οἱ στρατιῶται, μήτε βέλευμα
 χρῆσθον, οὐπερ ἕνεκα πόλις στρατοπέδων

κρατεῖ. ἀλλὰ καὶ ἐν τέτοισι τὸς μὲν ἡμαρ-
τηκένοι, τὸς πατέρας νόμους καταλύσαν-
τας, αὐτοὺς δὲ σώζειν καὶ ἐκείνους πειράσε-
σθαι προσαναγκάζειν. ὥστε ἔδὲ τέττοις οἰ-
περ ἂν βυλεύοιεν τι χρηστὸν παρὰ σφίσι,
χείρους εἶναι. Αλκιβιάδην τε, ἣν αὐτῷ
ἄδειάν τε καὶ κάθοδον ποιήσωσιν, ἄσμενον
τὴν παρὰ βασιλέως ξυμμαχίαν παρέξειν.
τό, τε μέγιστον, ἣν ἀπάντων σφάλλωνίαι,
εἶναι αὐτοῖς τοσούτον ἔχουσι ναυτικὸν πολ-
λὰς τὰς ἀποχωρήσεις, ἐν αἷς καὶ πόλεις
καὶ γῆν εὐρήσουσι.

οζ'. Τοιαῦτα ἐν ἀλλήλοισι ἐκκλησιά-
σαντες, καὶ παραθαρσύναντες σφᾶς αὐτοὺς,
καὶ τὰ τῷ πολέμῳ παρεσκευάζοντο ἔδὲν
ἦσαν. οἱ δὲ ἀπὸ τῶν τετρακοσίων πεμ-
φθέντες εἰς τὴν Σάμον, οἱ δέκα πρεσβευταί,
ὡς ταῦτα ἐν τῇ Δήλῳ ἦδη ὄντες ἠσθάνον-
το, ἡσύχαζον.

οή'. Ὑπὸ δὲ τὸν χρόνον τῷτον καὶ οἱ ἐν
τῇ Μιλήτῳ τῶν Πελοποννησίων ἐν τῷ

tus obtinet. Quinetiam illos quidem hac in re peccasse *dicebant*, quod patrias leges violassent, se vero *eas* servare, et praeterea se operam daturus, ut illos etiam *has servare* cogerent. Quare ne hos quidem, qui apud se aliquod salubre consilium darent, *quavis essent plebei*, deteriores esse *illis*, qui *erant ordinis senatorii*. Alcibiadem quoque, si impunitatem ac restitutionem ei decrevis-
sent, Regis societatem *sibi* lubenter conciliaturum. Quod autem maximum esset, si omnibus *rebus ante commemoratis* frustrarentur, non deesse illis tantam classem habentibus multa loca, in quibus et urbes et agrum invenirent.

77. Cum igitur his verbis in concione se mutuo alloquuti fuissent, et se ipsos ad fiduciam animo concipiendam adhortati fuissent, res etiam ad bellum necessarias nihilo segnius apparare coeperunt. Illi vero decem legati, qui a quadringentis Samum missi fuerant, postquam haec senserunt, cum jam in Delo essent, quieverunt, *nec ulterius progressi sunt*.

78. Per idem autem tempus et illi classarii Peloponnesiorum milites, qui Mileti e-

rant, rumorem inter se spargebant, res *Peloponnesiacas* ab Aftycho et Tiffapherne perdi. Quod ille quidem nec antea navale proelium committere voluisset, donec adhuc et ipsi vires majores haberent, *quam tunc*, et Atheniensium classis parva esset, neque nunc *pugnare vellet*, dum *Athenienses* seditione laborare dicerentur, necdum omnes ipsorum naves in eodem loco essent; sed *ipsi Peloponnesii* propemodum attererentur, dum Phoenissas naves a Tiffapherne, verbis non re ipsa *mittendas*, frustra opperirentur. Tiffaphernes vero, quod naves istas non adduceret, et *Peloponnesiorum* classem affligeret, quod stipendium nec assidue nec integrum persolveret. Nequaquam igitur diutius cunctandum; sed *quampri- mum* navali proelio dimicandum esse dicebant. Syracusani autem praecipue instigabant.

79. Socii vero et Aftyochus, cum rumorem istum sensissent, habitoque concilio proelium navale committendum esse censuissent, quandoquidem et seditio, quae Sami erat, ipsis nuntiabatur, *illinc* solventes cum

ναυτικῷ στρατιῶται καλὰ σφᾶς αὐτὲς διε-
 βίων ὡς ὑπὸ Ασυόχου καὶ Τισαφέρνης
 φθείρεται τὰ πράγματα· τῷ μὲν ἐκ ἐθέ-
 λουτος ἔτε πρότερον ναυμαχεῖν, ἕως ἔτι
 αὐτοὶ τε ἐρῶντο μᾶλλον, καὶ τὸ ναυτικὸν
 τῶν Ἀθηναίων ὀλίγον ἦν, ἔτε νῦν, ὅτε
 φασιάζειν τε λέγονται, καὶ αἱ νῆες αὐτῶν
 ὑδέπω ἐν τῷ αὐτῷ εἰσὶν, ἀλλὰ τὰς παρὰ
 Τισαφέρνης Φοινίσας ναῦς μένουσες, ἄλ-
 λως ὄνομα καὶ ἐκ ἔργου κινδυνεύειν διατριβῆ-
 ναι. τὸν δ' αὖ Τισαφέρνην τὰς τε ναῦς
 ταύτας ἐκομίζουσιν, καὶ τροφὴν ὅτι ἐξυνε-
 χῶς ἔδ' ἐντελῇ διδύς, κακοὶ τὸ ναυτικόν.
 ἔκταν ἔφασαν χρῆναι μέλλειν ἔτι, ἀλλὰ
 διαναυμαχεῖν. καὶ μάλιστα οἱ Συρακῆσιοι
 ἐνῆγον.

Θ΄. Αἰσθόμενοι δὲ οἱ ζύμμαχοι καὶ ὁ
 Ασυόχος τὸν Δῖον, καὶ δόξαν αὐτοῖς ἀπὸ
 ξυνόδου ὥστε διαναυμαχεῖν, ἐπειδὴ καὶ ἐσηγ-
 γέλλετο αὐτοῖς ἢ ἐν τῇ Σάμῳ ταραχῇ,
 ἄραντες ταῖς ναυσὶ πάσαις, ἔσας δώδεκα

καὶ ἑκατὸν, καὶ τὰς Μιλησίους πεζῇ κελεύ-
 σαντες ἐπὶ τῆς Μυκάλης παριέναι, ἔπλεον
 πρὸς τὴν Μυκάλην. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ταῖς
 ἐκ Σάμου ναυσὶ δυοῖν καὶ ὀγδοήκοντα, αἱ ἔτυ-
 χον ἐν Γλαύκῃ τῆς Μυκάλης ὀρμῆσαι,
 (διέχει δὲ ὀλίγον ταύτῃ ἡ Σάμος τῆς ἡ-
 πέρας πρὸς τὴν Μυκάλην) ὥς εἶδον τὰς
 τῶν Πελοποννησίων ναῦς ἐπιπλεύσας, ὑ-
 πεχώρησαν ἐς τὴν Σάμον, ὃ νομίσαντες
 τῷ πλήθει διακινδυνεύσαι περὶ τῆς παντὸς
 ἱκανοὶ εἶναι. καὶ ἅμα (προήσθοντο γὰρ
 αὐτὰς ἐκ τῆς Μιλήτης ναυμαχισείοντας)
 προσεδέχοντο καὶ τὸν Στρομβιχίδην ἐκ τῆς
 Ἑλλησπόντου σφίσι ταῖς ἐκ τῆς Χίου ναυ-
 σὶν ἐπ' Ἀβύδου ἀφικομέναις προσβοηθήσειν·
 πρὸς πεμπτο γὰρ αὐτῷ ἄγγελος. καὶ οἱ
 μὲν ὅπως ἐπὶ τῆς Σάμου ἀνεχώρησαν· οἱ
 δὲ Πελοποννήσιοι, καταπλεύσαντες ἐπὶ
 Μυκάλης, ἐσρατοπεδεύοντο, καὶ τῶν Μι-
 λησίων καὶ τῶν πλησιοχώρων ὁ πεζός. καὶ
 τῇ ὑφεραία, μελλόντων αὐτῶν ἐπιπλεῖν

omnibus navibus, quae numero centum ac duodecim erant, Mycalen versus navigare coeperunt, et Milesios itinere pedestri *eodem* proficisci iusserunt. Athenienses vero cum illis duabus et octoginta navibus, *quas* e Samo *secum duxerant*, quae in Glauce agri Mycalesii stationem habebant (ab hac autem parte, quae Mycalen spectat, Samus a continente parum distat) cum Peloponnesiorum naves contra *se* venientes vidissent, in Samum se receperunt, existimantes suarum numerum non satis esse firmum ad belli fortunam de summa rerum periclitandam. Simul etiam (praesenserant enim ipsos *hostes* Mileto *venire*, proelium navale committere cupientes) exspectabant et ipsum Strombichidem ex Hellesponto cum ea classe, quae ex Chio Abydum profecta fuerat, venturum ad opem sibi ferendam. Nuntius enim ad ipsum praemissus fuerat. Atque illi quidem sic in Samum se receperunt. Peloponnesii vero, classe ad Mycalen appulsa, *illic* castra posuerunt, et *cum ipsis* Milesiorum et accolarum peditatus. Postridie vero, cum adversus Samum navigare statuissent, nun-

tium est *ipsis* Strombichidem ex Helles-
ponto cum sua classe *Samum* revertisse.
Quare confestim Miletum redierunt. Sed
Athenienses, post alterius classis accessio-
nem, ipsi cum centum et octo navibus Mile-
tum invadere statuerunt, eo animo, ut na-
vali proelio dimicarent. Sed cum nullus
ipsis obviam prodiret, rursus in Samum se
receperunt.

80. Posthaec autem, eadem aestate, sta-
tim Peloponnesii, quoniam cum omnibus
suis navibus obviam hostibus non prodie-
rant, existimantes se non satis virium habere
ad proelium *cum illis* committendum, ino-
pes consilii unde pecunias haberent, *quas*
tot navibus *suppeditarent*, praefertim quod
Tissaphernes *classi stipendium* male persol-
veret, mittunt ad Pharnabazum (quemad-
modum et initio ex Peloponneso praecep-
tum fuerat) Clearchum Ramphii *filium* cum
quadraginta navibus. Pharnabazus enim
ipsos evocaverat, et stipendium praebere
paratus erat: simul etiam per legatos ipsis
significabat, Byzantium defectionem factu-

τῇ Σάμῳ, ἀγγέλλεσθαι ὁ Στρομβιχίδης
ταῖς ἀπὸ τῆς Ἑλλησπόντου ναυσὶν ἀφίγ-
μένους. καὶ εὐθὺς ἀπέπλεον πάλιν ἐπὶ τῆς
Μιλήτου. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι, προσγενομένων
σφίσι τῶν νεῶν, ἐπὶ πλεον αὐτοὶ ποιεῖνται
τῇ Μιλήτῳ ναυσὶν ὀκτὼ καὶ ἑκατὸν, βε-
λόμενοι διαναυμαχῆσαι· καὶ ὡς εἶδεις αὐ-
τοῖς ἀντανήγετο, ἀπέπλευσαν πάλιν εἰς
τὴν Σάμον.

π'. Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ θέρει μετὰ τῆτο
εὐθὺς οἱ Πελοποννήσιοι, ἐπειδὴ ἀθρόαις
ταῖς ναυσὶν ἐκ ἀξιομαχοὶ νομίσαντες εἶναι
ἐκ ἀντανήγοντο, ἀπορήσαντες ὁπόθεν το-
σαύταις ναυσὶ χρήματα ἔξουσιν, ἄλλως τε
καὶ Τισσαφέρους κακῶς δίδοντας, ἀποσέλ-
λουσιν ὡς τὸν Φαρνάβαζον (ὥσπερ καὶ το-
πρῶτον ἐκ τῆς Πελοποννήσου προσετάχ-
θη) Κλέαρχον τὸν Ῥαμφίς, ἔχοντα
καὶ τεσσαράκοντα. ἐπεκαλεῖτο γὰρ αὐ-
τὸς ὁ Φαρνάβαζος, καὶ τροφὴν ἑτοιμος ἦν
παρέχειν· καὶ ἅμα καὶ τὸ Βυζάντιον ἐπε-

κηρυκεύετο αὐτοῖς ἀποσῆναι. καὶ αἱ μὲν
 τῶν Πελοποννησίων αὐται νῆες ἀπάρρα-
 σαι ἐς τὸ πέλαγος, ὅπως λάθοιεν ἐν τῷ
 πλῶ τῆς Ἀθηναίης, χειμασθεῖσαι, καὶ αἱ
 μὲν Δήλῃ λαβόμεναι αἱ πλείους μὲν Κλε-
 ἀρχῃ, καὶ ὕστερον πάλιν ἐλθεῖσαι ἐς Μίλη-
 τον· (Κλέαρχος δὲ κατὰ γῆν αὐτῆς ἐς τὸν
 Ἑλλήσποντον κομιοθεὶς ἤρχεν) αἱ δὲ μὲν
 Ἑλίξ τῇ Μεγαρέως στρατηγῷ δέκα, ἐς
 τὸν Ἑλλήσποντον διασωθεῖσαι, Βυζάν-
 τιον ἀφιστᾷσι. καὶ μὲν ταῦτα οἱ ἐκ τῆς
 Σάμῃ πέμπουσιν αἰσθόμενοι νεῶν βοήθειαν
 καὶ φυλακὴν, ἐς τὸν Ἑλλήσποντον. καὶ τις
 καὶ ναυμαχία βραχεῖα γίνεσθαι πρὸς τῇ
 Βυζαντίῃ, ναυσὶν ὀκτώ πρὸς ὀκτώ.

πα'. Οἱ δὲ προεσῶτες ἐν τῇ Σάμῃ,
 καὶ μάλιστα Θρασύβουλος, αἰεὶ τε τῆς αὐτῆς
 γνώμης ἐχόμενος, ἐπειδὴ μετέστησε τὰ
 πράγματα, ὥστε κατὰγειν Ἀλκιβιάδην, καὶ
 τέλος ἀπ' ἐκκλησίας ἐπεισε τὸ πλῆθος
 τῶν στρατιωτῶν. καὶ ψηφισαμένων αὐτῶν

rum. Hae autem Peloponnesiorum naves, cum e portu solvissent et altum petiissent, ut Athenienses in conficiendo navigationis cursu laterent, tempestate jactatae, atque aliae quidem *atque adeo illarum* pleraeque, quibus Clearchus praeerat, cum Delum tenuissent, et postea Miletum rediissent (Clearchus autem in Hellespontum itinere terrestri reversus imperium obtinebat) illae vero decem, quibus Helixus Megarensis praeerat, cum in Hellespontum evasissent, Byzantium ad defectionem faciendam impulerunt. Postea vero *Athenienses*, qui Sami stativa habebant, cum *hoc* intellexissent, auxilio atque praesidio loci classem in Hellespontum miserunt. Quinetiam leve quoddam navale proelium *inter Peloponnesios et Athenienses* octonis utrinque navibus ante Byzantium commissum est.

81. Qui autem apud Samum rebus praeerant, praecipue vero Thrasybulus, cum semper alias tum vero postquam reipublicae statum immutavit, in sua *pristina* sententia permanfit, ut Alcibiadem reduceret, ac tandem militum multitudinem in concione *ad hoc faciendum* induxit. Cum au-

tem illi restitutionem ac impunitatem Alcibiadi decrevissent, *Thrasybulus* ad Tiffaphernem profectus, Alcibiadem Samum deduxit: existimans *hanc* unam esse salutis spem, si *Alcibiades* Tiffaphernem a Peloponnesiis *alienatum* ad se traduceret. Concione autem coacta, Alcibiades exilii sui calamitatem questus est ac deploravit, multaue loquutus de republica ipsos in non parvam futurorum spem adduxit: et supra modum suam apud Tiffaphernem gratiam amplificavit; ut et illi, qui domi paucorum dominatum habebant, ipsum formidarent, et conjurationes magis dissolverentur; et qui Sami erant, ipsum magis honorarent, ipsique majorem fiduciam animis conciperent; utque Tiffaphernis hostes in maximam invidiam incurrerent, et ex spe, quam conceperant, dejicerentur. Alcibiades igitur maxima cum jactatione haec pollicebatur, *asseverans* Tiffaphernem sibi recepisse nimirum, quoad aliquid suarum facultatum reliquum foret, si modo Atheniensibus con-

Αλκιβιάδῃ κάθοδον καὶ ἄδειαν, πλεύσας ὥς
 τὸν Τισσαφέρην, κατήγεν ἐς τὴν Σάμον
 τὸν Αλκιβιάδην· νομίζων μόνην σωτηρίαν
 εἰ Τισσαφέρην αὐτοῖς μεταστήσειεν ἀπὸ
 Πελοποννησίων. γενομένης δὲ ἐκκλησίας,
 τὴν τε ἰδίαν συμφορὰν τῆς Φυγῆς ἐπητή-
 σε καὶ ἀνωλοφύρατο ὁ Αλκιβιάδης· καὶ περὶ
 τῶν πολιτικῶν πολλὰ εἰπὼν, ἐς ἐλπίδας
 γε αὐτὸς ὁ μικρὰς περὶ τῶν μελλόντων
 καθίστη· καὶ ὑπερβάλλων ἐμεγάλυνε τὴν
 ἑαυτῷ δύναμιν παρὰ τῷ Τισσαφέρει, ἵνα
 οἷτε οἴκοι τὴν ὀλιγαρχίαν ἔχοντες φοβοῖντο
 αὐτὸν, καὶ μᾶλλον αἱ ξυνωμοσίαι διαλυ-
 θεῖεν. καὶ οἱ ἐν τῇ Σάμῳ τιμωτέρον τε
 αὐτὸν ἄγοιεν, καὶ αὐτοὶ ἐπιπλεῖον θαρ-
 σοῖεν· οἱ τε πολέμιοι τῷ Τισσαφέρει ὥς
 μάλιστα διαβάλλοιτο, καὶ τῶν ὑπαρχουσῶν
 ἐλπίδων ἐκπίπτοιεν. ὑπὶ χνεῖτο δ' ἐν τὰδε
 μέγιστα ἐπικομπῶν ὁ Αλκιβιάδης, ὥς Τισ-
 σαφέρης αὐτῷ ὑπεδέξατο, ἢ μὴν, ἕως ἄν
 τι τῶν ἑαυτῷ λείπηται, ἦν Ἀθηναίοις πι-

φεύη, μὴ ἀπορήσειν αὐτὸς τροφῆς, ὅδ' ἦν δέη τελευτῶντα τὴν ἑαυτῷ σφωμνὴν ἐξαργυρῶσαι. τὰς τε ἐν Ασπένδῳ ἤδη ἔσας Φοινίκων καὶ κομιεῖν Ἀθηναίοις, καὶ ὁ Πελοποννησίοις. πιστεῦσαι δ' ἂν μόνως Ἀθηναίοις εἰ αὐτὸς κατελθὼν αὐτῷ ἀναδέξαιτο.

πβ'. Οἱ δὲ, ἀκρόντες ταῦτά τε καὶ ἄλλα πολλὰ, στρατηγὸν τε αὐτὸν εὐδύς εἰλοντο μετὰ τῶν προτέρων, καὶ τὰ πράγματα πάντα ἀνέτιθέσαν. τὴν τε παρατίκα ἐλπίδα ἕκαστος τῆς τε σωτηρίας καὶ τῆς τῶν τετρακοσίων τιμωρίας, ὅθενος ἀντηλλάξαντο· καὶ ἔτοιμοι ἤδη ἦσαν κατὰ τὸ αὐτίκα τὸς τε παρόντας πολεμίους ἐκ τῶν λεχθέντων καταφρονεῖν, πλεῖν τε ἐπὶ τὸν Πειραιᾶ. ὁ δὲ, τὸ μὲν ἐπὶ τὸν Πειραιᾶ πλεῖν, τὸς ἐγγυτέρω πολεμίους ὑπολιπόντας καὶ πάνυ διεκώλυσε, πολλῶν ἐπειγομένων· τὰ δὲ τῷ πολέμῳ πρῶτον ἔφη, ἐπειδὴ καὶ στρατηγὸς ἦρτο, πλεύσας ὡς Τριαφέρνην, πράττειν. καὶ ἀπὸ ταύτης τῆς ἐκ-

fideret, ipsos nulla stipendii inopia laboraturos, ne si oporteret quidem ad extremum suum ipsius lectum ad pecuniam inde cogendam vendere: naves quoque Phoenicum, quae jam Aspendi essent, ad Athenienses, non ad Peloponnesios adducturum. Se autem ita demum fidem Atheniensibus habiturum, si ipse reversus, ipsi *Tissapherni Atheniensium nomine* recepisset, *ac illos id facturos spondisset.*

82. Illi vero, cum et haec et alia multa audissent, confestim et ipsum in superiorum imperatorum collegium cooptaverunt, et res omnes *ad illos* detulerunt. Spem autem, quam singuli cum de sua salute tum de quadringentis ulciscendis subito conceperunt, cum nulla re commutassent. Et propter ea, quae dicta fuerant, jam tum erant parati, contemptis hostibus qui aderant, in Piraeum navigare. Ille vero, quamvis *alii* multi instarent, navigationem quidem in Piraeum omissis hostibus qui propius essent, vel maxime impedivit. Sed quandoquidem ipse creatus esset imperator, se primum ad Tissaphernem iturum, et belli negotia con-

fecturum *dixit*. Confestim autem post istam concionem abiit, ut videretur omnia cum illo communicare, simul etiam quod apud illum in majore honore esse cuperet, et ostentare, se etiam imperatorem jam creatum esse, illique et prodesse et obesse posse. Contigit autem Alcibiadi, ut per Tissaphernem quidem Athenienses terrefaceret, per illos vero Tissaphernem.

83. Peloponnesii autem, qui Mileti erant, audito Alcibiadis reditu, cum et antea Tissapherni diffiderent, tunc vero multo magis *ei* obrectare coeperunt. Accidit enim ipsis, ut Tissaphernes (quod, quo tempore Athenienses cum infesta classe adversus Miletum iverunt, obviam *illis* prodire, et navale proelium committere noluisissent) ad stipendium *ipsis* persolvendum longe languidior factus, ipsis etiam Alcibiadis opera, vel multo ante haec, longe magis esset invisus. Quamobrem milites inter se convenientes considerabant, quae vel prius *secum ipsi reputabant*, quinetiam alii quidam auctoritatis non contemnendae viri, nec soli

κλησίας εὐθύς ὥχετο, ἵνα δοκῇ πάντα μετ' ἐκείνους κοινῶσαι, καὶ ἅμα βεβλόμενος αὐτῷ τιμιώτερός τε εἶναι, καὶ ἐνδείκνυσθαι ὅτι καὶ στρατηγὸς ἤδη ἤρηται, καὶ εὖ καὶ κακῶς οἷός τε ἐστὶν αὐτὸν ποιεῖν. ζυνέβαινε δὲ τῷ Αλκιβιάδῃ, τῷ μὲν Τισσαφέρνει τῆς Αθηναίων φοβεῖν, ἐκείνοις δὲ τὸν Τισσαφέρνην.

πγ'. Οἱ δὲ Πελοποννήσιοι, ἐν τῇ Μιλήτῳ πυνθανόμενοι τὴν Αλκιβιάδου κάθοδον, καὶ πρότερον τῷ Τισσαφέρνει ἀπισθεύοντες, πολλῷ δὴ μᾶλλον ἔτι διεβέβληντο. ζυνηνέχθη γάρ αὐτοῖς καὶ τὸν ἐπὶ τὴν Μίλητον Αθηναίων ἐπίπλεον, ὥς ἔκ ἠθέλησαν ἀνὰ ναυγόνῃς ναυμαχεῖν, πολλῷ ἐς τὴν μισθοδοσίαν τὸν Τισσαφέρνην ἄρρωστότερον γενόμενον, καὶ ἐς τὸ μισεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν πρότερον ἔτι τῶν διὰ τὸν Αλκιβιάδην ἐπιδεδωκέναι. καὶ ζυνιστάμενοι πρὸς ἀλλήλους οἵάπερ καὶ πρότερον οἱ στρατιῶται ἀνελογίζοντο, καὶ τινες τῶν ἄλλων τῶν ἀξίων λόγους ἀνθρώπων, καὶ ἔ

μόνον τὸ στρατιωτικόν, ὡς ἔτε μισθὸν ἐντε-
λῇ πώπῳε λάβοιεν, τό, τε διδόμενον, βρα-
χὺ, καὶ ἔδὲ τῷ το ξυνεχῶς· καὶ εἰ μὴ τις
ἢ διανωμαχήσει, ἢ ἀπαλλάξειαι ὅθεν
τροφὴν ἔξει, ἀπολείψειν τὰς ἀνδρώπας
τὰς ναῦς. πάντων τε Ασύοχον εἶναι αἰ-
τιον, ἐπιφέρουσα ὄργας Τισαφέρνει διὰ
ἴδια κέρδη.

πδ'. Οντων δ' αὐτῶν ἐν τοιούτῳ ἀνα-
λογισμῷ, ξυνηνέχθη καὶ τοιόσδε τις θόρυ-
βος περὶ τὸν Ασύοχον. τῶν γὰρ Συρακου-
σίων καὶ Θερίων, ὅσῳ μάλισα καὶ ἐλεύθεροι
ἦσαν τὸ πλῆθος οἱ ναῦται, τοσούτῳ καὶ
θρασύτατα προσπεσόντες τὸν μισθὸν ἀπή-
την. ὁ δὲ αὐθαδέσπερόν τε τί ἀπεκρίνατο, καὶ
ἠπείλησε καὶ τῷ γε Δωριεῖ ξυναγορεύουσι
τοῖς ἐαυτῶ ναύταις, καὶ ἐπανήγατο τὴν βακ-
τηρίαν. τὸ δὲ πλῆθος τῶν στρατιωτῶν ὡς
εἶδον, οἷα δὴ ναῦται, ὥρμησαν ἐγκραγόντες
ἐπὶ τὸν Ασύοχον, ὥς βαλλειν. ὁ δὲ,
προΐδων, καλαφεύγει ἐπὶ βωμόν τινα.

gregarii milites, quod nec integrum stipendium unquam acciperent, et quod daretur, exiguum esset, et ne hoc quidem assidue *persolveretur*; et nisi quis aut navali proelio dimicaret, aut *illinc* discederet, *ac eo profisceretur*, unde stipendium haberet, naves ab hominibus desertum iri *dicebant*: omnium autem Astyochum autorem esse, qui quaestus privati gratia Tissapherni morem gereret.

84. Dum autem ipsi *secum* ita ratiocinantur, quidam etiam hujusmodi tumultus in Astyochum concitatus est. Nam Syracusanorum ac Thuriorum nautae, quo liberior multitudo erat, eo etiam confidentius ingruentes stipendium reposcebant. Ille vero quoddam arrogantius responsum *ipsis* reddidit, quinetiam interminatus est Dorieo suis nautis patrocianti, et scipionem fustulit, *eum percussurus*. Cum autem multitudo *hoc* animadvertisset, ut nautae, clamore simul sublato in Astyochum impetum fecerunt, ut *eum* ferirent. Quod ille praevidens, ad aram quandam confugit. Non ta-

men percussus fuit; sed alii ab aliis dirempti discesserunt. Quinetiam Milesii Tiffaphernis castellum Mileti exstructum clam aggressi ceperunt; et praesidium, quod illic erat, ejecerunt. Haec autem cum alii socitum vero praecipue Syracusani comprobaverunt. Lichae tamen haec displicebant, et dicebat oportere Milesios, et alios, qui essent in Regis ditione, Tiffapherni inservire ac obsequi in iis, quae moderata essent, donec bellum feliciter administrassent. Milesii vero ipsi succensebant, et cum ob ista tum ob alia hujusmodi ipsum postea morbo defunctum humari non permiserunt *in eo loco*, ubi Lacedaemonii, qui praesentes aderant, *eum humari* volebant.

85. Cum igitur ipsi *Peloponnesii* res in hujusmodi controversia adversus Astyochum et Tiffaphernem exorta constitutas haberent, Mindarus Astyochi navarchiae successor Lacedaemone supervenit, ac imperium accepit: Astyochus vero discessit.

μέντοι ἐβλήθη γε, ἀλλὰ διελύθησαν ἀπ' ἀλλήλων. ἔλαβον δὲ καὶ τὸ ἐν Μιλήτῳ ἐνω-
κοδομημένον τῷ Τισσαφέρνῃς Φρέριον οἱ
Μιλήσιοι, λάθρα ἐπιπεσόντες, καὶ τὰς ἐνόν-
τας Φύλακας αὐτῷ ἐκβάλλουσι. ξυνεδόκει
δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ξυμμάχοις ταῦτα, καὶ ἔχ-
ηκιστα τοῖς Συρακοσίοις. ὁ μέντοι Λίχας
ὅτε ἠρέσκετο αὐτοῖς, ἔφη τε χρῆναι Τισ-
σαφέρνῃ καὶ δελεύειν Μιλησίους, καὶ τὰς ἄλ-
λους τὰς ἐν τῇ βασιλείῳ, τὰ μέτρια, καὶ
ἐπιθεραπεύειν, ἕως ἂν τὸν πόλεμον εὖ
δῶναι. οἱ δὲ Μιλήσιοι ὠργίζοντό τε αὐ-
τῷ, καὶ διὰ ταῦτα καὶ δι' ἄλλα τοιοῦτότρο-
πα, νόσῳ ὕπερον ἀποθανόντα αὐτὸν ἐκ
ἔασαν θάψαι ἃ ἐβέλοντο οἱ παρόντες τῶν
Λακεδαιμονίων.

πέ. Κατὰ δὲ τοιαύτην διαφορὰν ὄντων
αὐτοῖς τῶν πραγμάτων, πρὸς τε τὸν Αἰσύ-
οχον καὶ τὸν Τισσαφέρνην Μίνδαρος διάδο-
χος τῆς Αἰσύου ναυαρχίας ἐκ Λακεδαί-
μονος ἐπῆλθε, καὶ παραλαμβάνει τὴν ἀρ-

χήν. ὁ δὲ Αἰύοχος ἀπέπλει. ξυνέπεμψε
 δὲ καὶ Τισσαφέρνης αὐτῷ πρεσβευτὴν τῶν
 παρ' ἑαυτῷ, Γαυλείτην ὄνομα, Κᾶρα, δι-
 γλωσσον, κατηγορήσονται τῶν τε Μιλησίων
 περὶ τῆς Φρυγίας, καὶ περὶ αὐτῆς ἅμα ἀπολο-
 γησόμενον. εἰδὼς τὰς τε Μιλησίους πορευο-
 μένας ἐπὶ καταβοῇ τῇ αὐτῇ μάλισα, καὶ
 τὸν Ἑρμοκράτην μετ' αὐτῶν, ὃς ἔμελλε
 τὸν Τισσαφέρνην ἀποφαίνειν Φθείροντα
 τῶν Πελοποννησίων τὰ πράγματα μετὰ
 Αλκιβιάδου, καὶ ἐπαμφοτερίζοντα. ἔχθρα δὲ
 πρὸς αὐτὸν ἦν αὐτῷ αἰεὶ ποιεῖν περὶ τῆς μι-
 αδῆς τῆς ἀποδόσεως. καὶ τὰ τελευταῖα, Φυ-
 γόνιος ἐκ Συρακυσῶν τῷ Ἑρμοκράτῃ, καὶ
 ἑτέρων ἡκόντων ἐπὶ τὰς ναῦς τῶν Συρακυ-
 σίων εἰς τὴν Μίλητον στρατηγῶν, Πολάμιδος
 καὶ Μύτκωνος καὶ Δημάρχου, ἐνέκειτο ὁ Τισ-
 σαφέρνης φυγάδι ὄντι ἤδη τῷ Ἑρμοκράτῃ
 πολλῷ ἔτι μᾶλλον, καὶ κατηγόρει ἄλλα
 τε, καὶ ὡς χρήματα ποτὲ αἰτήσας αὐτὸν, καὶ
 ὅ τυχόν, τὴν ἔχθραν οἱ προθεῖτο. ὁ μὲν

Cum ipso autem Tiffaphernes quemdam ex
iis, quos secum habebat, Gauletem nomine,
Cara, legatum misit, utriusque linguae gna-
rum, cum Milesios de castello accusaturum,
tum etiam simul se purgaturum. Sciebat
enim Milesios *illuc* proficisci eo potissimum
animo, ut in se inveherentur, et Hermo-
cratem cum ipsis, qui demonstraturus esset
Tiffaphernem cum Alcibiade res Pelopon-
nesiorum labefactare, et ancipitis fidei esse.
Inimicitiae enim ipsi cum illo semper in-
tercedebant propter stipendii solutionem.
Quinetiam tandem, cum Hermocrates Sy-
racusis exfularet, aliique duces, Potamis,
Myscon, et Demarchus, Miletum ad Syra-
cusanorum classem venissent, Tiffaphernes
Hermocrati jam exsulanti multo acrius in-
stabat, ipsique cum alia crimini dabat, tum
vero quod, cum aliquando pecuniam a se
postulasset, nec impetrasset, inimicitias se-
cum gereret. Astyochus igitur et Milesii

et Hermocrates Lacedaemonem petierunt. Alcibiades vero jam a Tiffapherne Samum redierat.

86. Legati autem, quos quadringenti tunc miserant ad deliniendos et accurate docendos eos, qui Sami erant, dum Alcibiades *illic* adesset, ex Delo advenerunt. Et, coacta concione, verba facere conabantur. Milites vero primum quidem *eos* audire nolebant: sed eos, qui popularem statum sustulissent, interficiendos esse vociferabantur. Deinde tamen aegre sedato tumultu *eos* audierunt. Illi vero nuntiarunt hanc *status* immutationem non in reipublicae perniciem, sed *publicae* salutis causa factam fuisse, nec ut *civitas* hostibus proderetur. Se enim, cum *hostes in agrum Atticum* irrupissent, id facere potuisse, quod imperium jam obtinerent. Futurum autem, ut, quotquot e quinque millium numero essent, per vices *eiusdem dignitatis* participes essent. Neque vero propinquos ipsorum aut contumeliam pati (quemadmodum Chaereas criminando retulisset) aut ullo malo affici; sed unumquem-

ἐν Ασύοχος καὶ οἱ Μιλήσιοι καὶ ὁ Ἑρμοκράτης ἀπέπλευσαν εἰς τὴν Λακεδαίμονα· ὁ δὲ Αλκιβιάδης διεβεβήκει ἤδη παρὰ τοῦ Τισαφέρνης εἰς τὴν Σάμον.

πς'. Καὶ οἱ ἐκ τῆς Δήλου ἀπὸ τῶν τετρακοσίων πρεσβευταί, ὅς τότε ἐπεμψαν παραμυθησομένους, καὶ ἀναδιδάσκοντας τὸς ἐν τῇ Σάμῳ, ἀφικνεῖνται παρόντος τῷ Αλκιβιάδῃ. καὶ ἐκκλησίας γενομένης, λέγειν ἐπεχείρουν. οἱ δὲ στρατιῶται τὸ μὲν πρῶτον οὐκ ἠθέλον ἀκούειν, ἀλλ' ἀποκλείνειν ἐβόων τὸς τὸν δῆμον καταλύοντας. ἔπειτα μέντοι μόλις ἡσυχάσαντες, ἤκουσαν. οἱ δ' ἀπήγγελλον ὥς ὅτε ἐπὶ διαφθορᾷ τῆς πόλεως ἢ μελέσασις γένοιτο, ἀλλ' ἐπὶ σωτηρίᾳ, ὅθ' ἵνα τοῖς πολεμίοις παραδοθῇ. ἐξεῖναι γὰρ ὅτε ἐσέβαλον ἤδη σφῶν ἀρχόντων τῷτο ποιῆσαι. τῶν τε πενήακιχιλίων ὅτι πάντες ἐν τῷ μέρει μετέξουσιν, οἱ τε οἰκεῖοι αὐτῶν ὅθ' ὑβρίζουσι, (ὥσπερ Χαίρεας διαβάλλων ἀπήγγελεν) ὅτε κακὸν

ἔχουσιν ὕδεν, ἀλλ' ἐπὶ τοῖς σφετέροις αὐ-
 τῶν ἕκαστοι κατὰ χώραν μένουσιν. ἄλλα
 τε πολλὰ εἰπόντων, ὕδεν μᾶλλον ἐσήκον,
 ἀλλ' ἔχαλέπαινον· καὶ γνώμας ἄλλοι
 ἄλλας ἔλεγον, μάλιστα δὲ ἐπὶ τὸν Πει-
 ραιᾶ πλεῖν. καὶ ἐδόκει Αλκιβιάδης πρῶ-
 τος τότε καὶ ὕδενος ἔλασσε τὴν πόλιν
 ὠφελῆσαι. ὠρμημένων γὰρ τῶν ἐν Σάμῳ
 Αἰθηνάων πλεῖν ἐπὶ σφᾶς αὐτὰς, (ἐν ᾗ
 σαφέστατα Ἰωνίαν καὶ Ἑλλάσποντον εὐθὺς
 εἶχον οἱ πολέμιοι) κωλυτῆς γενέσθαι καὶ
 ἐν τῷ τότε ἄλλος μὲν ὕδ' ἂν εἰς ἱκανὸς
 ἐγένετο καταχεῖν τὸν ὄχλον, ἐκεῖνος δὲ
 τῷ τ' ἐπίπλεε ἔπαυσε, καὶ τῆς ἰδίας τοῖς
 πρέσβεσιν ὀρλιζομένους λοιδορῶν ἀπέτρε-
 πεν· αὐτὸς δὲ ἀποκρινάμενος αὐτοῖς ἀπέ-
 πεμπεν ὅτι τῆς μὲν πεντακισχιλίας ὁ κω-
 λυοὶ ἀρχεῖν, τῆς μὲντοι τετρακοσίους ἐκέ-
 λευεν ἀπαλλάσσειν αὐτὰς, καὶ καθιστάναι
 τὴν βελὴν ὥσπερ καὶ πρότερον τῆς πεντα-
 κοσίους. εἰ δὲ ἐς εὐτέλειάν τι συνέτμηται,

que in suis *possessionibus et suo loco quiete* manere. Cum autem et alia multa commemorassent, nihilo magis *tamen eos* audire voluerunt; sed indignabantur. Et alii alias sententias dicebant; praecipue vero de navigatione in Piraeum suscipienda. Tunc autem Alcibiades primus, et ita, ut nemo magis, de republica bene meritus fuisse visus est. Cum enim Athenienses, qui Sami erant, adversus se ipsos animi quodam impetu navigare statuissent, (quod si fecissent hostes confestim Ioniam et Hellespontum in suam potestatem planissime redegissent) *hoc illorum consilium atque conatum visus est* impedivisse. Tunc autem nullus alius illam multitudinem compescere potuisset. Ille vero et illud navigationis infestae studium sedavit, et eos, qui legatis privatim irascebantur, increpans, deterruit. Ipse autem *solus legatos* dimisit, cum ipsis respondisset, se non impedire quin illa quidem quinque millia *civium* imperium obtinerent, ipsis tamen imperare, ut illos quadringentos amoverent, et senatum restituerent, quemadmodum et prius *fuiisset*, quingentorum.

Porro si quos sumtus parsimoniae studentes contraxissent, ut milites *justum* stipendium facilius haberent, se magnopere probare. Caeterum *illos* hortabatur, ut hostibus *fortiter* resisterent, nec ullo modo cederent. Si enim civitas incolumis staret, magnam spem esse *dicebat*, fore ut *hostes* compositionem secum facerent. Si vero semel altera *Atheniensium pars* succumberet, vel illa, quae Sami erat, vel illa, *quae Athenis erat*, nullum amplius fore, cum quo quis in mutuam gratiam rediret. Aderant autem et Argivorum legati, qui populari Atheniensium factioni, quae Sami erat, se opem laturos pollicebantur. Sed Alcibiades eos collaudatos, et quum quis eos vocaret, ut adessent, rogatos, ita dimisit. Venerant autem Argivi cum Paralidis, quibus a quadringentis viris tunc imperatum fuerat, militari navi Euboeam *custodiae causa* circumveherentur, et Atheniensium legatos a quadringentis missos, Laespodiam, et Aristophontem, et Melesiam, Lacedaemonem deducerent. At isti, cum Argos appulissent, legatos quidem comprehensos Argivis tradiderunt,

ὥς τε τὰς στρατευομένους μᾶλλον ἔχειν τρο-
φήν, πάνυ ἐπαινεῖν· καὶ τὰλλα ἐκέλευεν
ἀντέχειν, καὶ μηδὲν ἐνδιδόναι τοῖς πολε-
μίοις. πρὸς μὲν γὰρ σφᾶς αὐτὰς σωζομέ-
νης τῆς πόλεως, πολλὴν ἐλπίδα εἶναι συμ-
βεῖναι· εἰ δὲ ἅπαξ τὸ ἕτερον σφαλήσεται,
ἢ τὸ ἐν Σάμῳ, ἢ ἐκεῖνο, ὅδε ὅτῳ διαλλα-
γήσεται τις ἔτι ἔσεσθαι. παρῆσαν δὲ καὶ
Αργείων πρέσβεις, ἐπαγγελλούμενοι τῷ ἐν
τῇ Σάμῳ τῶν Αῤηναίων δήμῳ ὥς τε βοη-
θεῖν. ὁ δὲ Αλκιβιάδης, ἐπαινέσας αὐτὰς,
καὶ εἰπὼν ὅταν τις καλῇ παρῆναι, ὅτως
ἀπέπεμπεν. ἀφίκοντο δὲ οἱ Αργεῖοι μετὰ
τῶν Παράλων, οἳ τότε ἐτάχθησαν ἐν τῇ
στρατιώτιδι νηὶ ὑπὸ τῶν τετρακοσίων, πε-
ριπλεῖν Εὐβοίαν, καὶ ἄγοντες Αῤηναίων ἐς
Λακεδαίμονα ἀπὸ τῶν τετρακοσίων πεμ-
πὺς πρέσβεις, Λαισποδίαν καὶ Αρισοφῶνιαν
καὶ Μελησίαν· οἳ ἐπειδὴ ἐγένοντο πλεονῆες
καὶ Ἄργος, τὰς μὲν πρέσβεις συλλαβόντες
τοῖς Αργείοις παρέδωκαν, ὡς τῶν ἔχ' ἥκι-

σα καταλυσάντων τὸν δῆμον ὄντας, αὐτοὶ δὲ ἔκτετι ἐς τὰς Αθήνας ἀφίκοντο, ἀλλ' ἄγοντες ἐκ τῆς Ἀργεὺς ἐς τὴν Σάμον τὸς πρέσβεις ἀφικνεῖσθαι ἥπερ εἶχον τριήρει.

πζ'. Τῷ δ' αὐτῷ Θέρει Τισσαφέρους, κατὰ τὸν καιρὸν τῆτον ἐν ᾧ μάλιστα διά τε τὰλλα καὶ τὴν Αλκιβιάδου κάθοδον, ἤχθοντο αὐτῷ οἱ Πελοποννήσιοι ὡς Φανερώς ἤδη Αττικίζοντι, βυλόμενος, ὡς ἐδόκει δὴ, ἀπολύεσθαι πρὸς αὐτὸς τὰς διαβολὰς, παρεσκευάζει πορεύεσθαι ἐπὶ τὰς Φοινίας ναῦς ἐς Ασπενδον, καὶ τὸν Λίχαν συμπορεύεσθαι ἐκέλευε. τῇ δὲ στρατιᾷ προσιάζειν ἔφη Ταμῶν ἑαυτῷ ὑπαρχον, ὥς τε τροφὴν ἐν ὅσῳ ἂν αὐτὸς ἀπῇ διδόναι. λέγεται δὲ καὶ κατὰ ταυτὸ, ὅδε ῥάδιον εἶδεναι τίνι γνώμῃ παρῆλθεν ἐς τὴν Ασπενδον, καὶ παρελθὼν ἐκ ἧγε τὰς ναῦς. ὅτι μὲν γὰρ αἱ Φοίνιασαι νῆες ἐπὶ τὰ καὶ τεσσαράκοντα καὶ ἑκατὸν μέχρι Ασπένδου ἀφίκοντο, σαφές ἐστι· διότι δὲ ἐκ ἧλθον, πολλαχῇ

quippe quod essent ex numero illorum, qui in primis popularem statum fustulissent. Ipsi vero nequaquam amplius Athenas redierunt: sed legatos Argis adducentes, *ea*, quam habebant, triremi, Samum appulerunt.

87. Eadem autem aestate Tisaphernes, eo tempore, quo Peloponnesii, cum ob alia, tum vero propter Alcibiadis restitutionem, ipsi, ut Atheniensium partibus aperte jam faventi, maxime infensi erant, cupiens (ut saltem tunc videbatur) has criminationes apud ipsos diluere, praeparabat profectiorem ad classem Phoenissam, quae ad Aspendum stabat, Lichamque secum venire iussit. Dixit autem se substituturum Tamum suum praefectum, qui, quoad ipse abesset, stipendium exercitui praeberet. Varie autem *res* narratur, nec facile sciri potest, qua mente petierit Aspendum, et *illuc* profectus classem *illinc* non adduxerit. Nam constat quidem centum quadraginta septem Phoenissas naves Aspendum usque pervenisse. Cur vero *ad Peloponnesios* non iverint, variae sunt conjecturae. Alii enim *hoc a Tissa-*

pherne factum fuisse conjiciunt, ut suo discessu (quemadmodum constituerat) Peloponnesiorum res attereret. Tamus enim, cui negotium datum fuerat, stipendium nihilo melius, sed etiam pejus praebebat. Alii vero, ut Phoenices, Aspendum usque perductos, exacta pecunia dimitteret. Ipsis enim uti non statuerat. Alii vero, ut *Phoenissae classis ad Peloponnesios venturae* rumor Lacedaemonem perveniret, ut diceretur ipsum *Tissaphernem* non injuste facere, sed plane ad classem vere instructam ivisse. Mihi vero manifestissimum esse videtur, classem non adduxisse, ut res Graecorum attereret, suspensasque teneret: utque, dum illuc proficisceretur, et cunctaretur, labefactaret; et *utrosque, Lacedaemonios ac Athenienses*, exaequaret, ut neutros potentiores redderet, se *vel his, vel illis* adjungens. Nam si bellum conficere voluisset, *illud profecto manifestum est, ipsum id sine dubio conficere potuisse*. Nam (ut est verisimile) si *classem* adduxisset, victoriam Lacedaemoniis praebuisset; quippe qui vel tunc pari potius quam inferiori classe adversus

εἰκάζειαι. οἱ μὲν γάρ, ἵνα διατρίβῃ ἀπελ-
 θῶν (ὥσπερ καὶ διενούθη) τὰ τῶν Πελο-
 ποννησίων· (τροφὴν γὰρ ἔδεν βέλλιον ἀλλὰ
 καὶ χεῖρον ὁ Ταμῶς, ᾧ προσετάχθη, παρ-
 εῖχεν) οἱ δὲ, ἵνα τὸς Φοίνικας προαγα-
 γῶν ἐς τὴν Ασπενδον, ἐκχρηματίσαιτο
 ἀφείς. καὶ γὰρ ὡς αὐτοῖς ἔδεν ἐμελλε χρή-
 σεσθαι. ἄλλοι δ', ὡς καταβοῆς ἕνεκα τῆς
 ἐς Λακεδαίμονα, τὸ λέγεσθαι ὡς ἐκ ἀδι-
 κεῖ, ἀλλὰ καὶ σαφῶς οἴχεται ἐπὶ τὰς ναῦς
 ἀληθῶς πεπληρωμένας. ἐμοὶ μέντοι δοκεῖ
 σαφέστατον εἶναι, τριβῆς ἕνεκα καὶ ἀνακω-
 χῆς τῶν Ἑλληνικῶν τὸ ναυλικὸν ἐκ ἀγα-
 γεῖν. Φθορᾶς μὲν, ἐν ὅσῳ παρήει ἐκεῖσε,
 καὶ διέμελλεν· ἀνισώσεως δὲ, ὅπως μηδετέ-
 ρος, προαδόμενος, ἰχυροτέρως ποιήσῃ, ἐπεὶ
 εἶγε ἐβελήθη διαπολεμῆσαι, ἐπιφανὲς δή-
 πρ, ἐκ ἐνδοιασῶς. κομίσας γὰρ ἂν Λακε-
 δαιμονίοις τὴν νίκην κατὰ τὸ εἶκός ἔδωκεν,
 οἶγε καὶ ἐν τῷ παρόντι ἀντιπάλως μᾶλλον
 ἢ ὑποδεεσέως τῷ ναυτικῷ ἀνθρώρμην. κα-

ταφθορὰ δὲ μάλιχα, καὶ ἦν εἶπε πρόφασιν
 ὃ κομίσας τὰς ναῦς. ἔφη γὰρ αὐτὰς ἐλάσ-
 σης ἢ ὅσας ὁ βασιλεὺς ἔταξε συλλεγῆναι.
 ὁ δὲ χάριν ἂν δῆπερ ἐν τῷ μείζῳ ἔτι
 ἔχεν, ὅτε ἀναλώσας πολλὰ τῶν βασι-
 λέως, τὰ τε αὐτὰ ἀπ' ἐλασσόνων πρά-
 ξας. ἐς δ' ὅν τὴν Ασπενδὸν ἢ τινι δὴ γνώμῃ
 ὁ Τισαφέρνῃς ἀφικνεῖται, καὶ τοῖς Φοινίξι
 συγγίγνεται, καὶ οἱ Πελοποννήσιοι ἐπεμ-
 ψαν ὡς ἐπὶ τὰς ναῦς, κελεύσαντες αὐτῷ,
 Φίλιππον, ἄνδρα Λακεδαιμόνιον, δύο τριή-
 ρεσιν.

πή. Αλκιβιάδης δὲ, ἐπειδὴ καὶ τὸν Τισ-
 σαφέρνῃν ἤθελο παριόντα ἐπὶ τῆς Ασπέν-
 δος, ἔπλει καὶ αὐτὸς, λαβὼν τρισκαίδεκα
 ναῦς, ὑποχόμενος τοῖς ἐν Σάμῳ ἀσφαλῆ
 καὶ μεγάλην χάριν. ἢ γὰρ αὐτὸς ἄξειν
 Αθηναίοις τὰς Φοινίσας ναῦς, ἢ Πελο-
 ποννησίοις γε κωλύσειν ἐλθεῖν· εἰδὼς, ὡς
 εἰκὸς, ἐκ πλείονος τὴν Τισαφέρνῃς γνώ-
 μην, ὅτι ὃς ἄξειν ἐμελλε, καὶ βεβλόμενος

hostem in statione starent. Illa etiam speciosa causa, quam *Tissaphernes* attulit, cur classem *ad Lacedaemonios* non adduxisset, *res illorum* maxime attrivit. Dicebat enim ipsam minori numero, quam Rex iussisset, contractam fuisse. Atqui profecto *Tissaphernes* hoc modo maiorem gratiam *apud Regem* inivisset, si non magnam regiae pecuniae vim consumsisset; sed eadem *negotia* minoribus *sumtibus* confecisset. *Tissaphernes* igitur (quocunque tandem consilio *hoc fecerit*) *Aspendum* ivit, et in *Phoenicum* congressum venit, et *Peloponnesii*, illius iussu, *Philippum*, virum *Lacedaemonium*, cum duabus triremibus, ut ad classem miserunt.

88. *Alcibiades* vero, postquam audivit *Tissaphernem* *Aspendum* petiisse, ipse quoque cum tredecim navibus, quas assumpsit, eo contendit, pollicitus iis, qui *Sami* erant, tutum magnumque beneficium. Aut enim se *Phoenissam* classem ad *Athenienses* adduciturum; aut saltem ad *Peloponnesios* venire prohibiturum: cognoscens (ut erat verisimile) *Tissaphernis* mentem ex longa con-

fuetudine, quod adducturus non esset, simul etiam quod quam maximam invidiam illi apud Peloponnesios ob illius in ipsum et Athenienses studium conflare vellet, ut hac ipsa de causa *Tissaphernes* ad ipsos *Athenienses* accedere magis cogeretur. Et hic quidem confestim Phaselide et Cauno solvens, in altum navigare coepit.

89. Legati autem a quadringentis viris missi, cum e Samo pervenissent Athenas, Alcibiadis mandata *Atheniensibus* renuntiarent, *illum ipsos* hortari, ut hostibus resisterent, nulloque modo cederent, maximamque spem habere, fore ut exercitum, *qui Sami esset*, ipsis etiam reconciliaret, et Peloponnesios superaret, atque *his verbis* multos eorum, qui paucorum dominatus erant participes, et qui vel prius *hunc rerum statum* graviter ferebant, et lubenter, dum tamen tuto, aliquo modo se hac molestia liberaissent, tunc multo magis corroborarunt. Quare jam coire, et de illo rerum statu queri coeperunt, habentes *hujus rei* duces eos, qui paucorum dominatus longe principes erant, et qui magistratus gerebant, quo in numero

αὐτὸν τοῖς Πελοποννησίοις ἐς τὴν αὐτῆ καὶ
 Αθηναίων Φιλίαν ὥς μάλισα διαβάλλειν,
 ὅπως μᾶλλον δι' αὐτὸ σφίσιν ἀναγκάζοιτο
 προχωρεῖν. καὶ ὁ μὲν, ἄρας εὐθύς τῆς Φα-
 σήλιδος καὶ Καύνε, ἄνω τὸν πλῆν ἐποι-
 εῖτο.

πθ'. Οἱ δὲ ἐκ τῆς Σάμου ἀπὸ τῶν τε-
 τρακοσίων πεμφθέντες πρέσβεις, ἐπειδὴ
 ἀφικόμενοι ἐς τὰς Αθήνας ἀπήγγειλαν τὰ
 παρὰ τῆ Αλκιβιάδου, ὥς κελεύει τε ἀντέ-
 χειν καὶ μὴδὲν ἐνδιδόναι τοῖς πολεμίοις, ἐλ-
 πίδας τε ὅτι πολλὰς ἔχει καὶ κείνοις τὸ
 σφάτευμα διαλλάξειν, καὶ Πελοποννησίων
 περιέσεσθαι, ἀχθομένους καὶ πρότερον τὰς
 πολλὰς τῶν μετεχόντων τῆς ὀλιγαρχίας,
 καὶ ἡδέως ἂν ἀπαλλαγέντας πῃ ἀσφαλῶς
 τῆ πράγματι, πολλῶ δὴ μᾶλλον ἐπέρ-
 ῳσαν. καὶ ξυνίσαντό τε ἤδη, καὶ τὰ πράγ-
 ματα διεμέμφοντο, ἔχοντες ἡγεμόνας τῶν
 πάντων στρατηγῶν τῶν ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ καὶ
 ἐν ἀρχαῖς ὄντων, οἷον Θηραμένην τε τὸν

Αγνώστος ἢ Αἰσχροκράτην τὸν Σικελίῃς, ἢ
 ἄλλας, οἱ μετέχον μὲν ἐν πρώτοις τῶν
 πραγμάτων, Φοβέμενοι δὲ (ὡς ἔφασαν)
 τό, τε ἐν τῇ Σάμῳ σφάτευμα ἢ τὸν Αλ-
 κιδιάδην, τῆς τε ἐς τὴν Λακεδαίμονα πρεσ-
 βευομένους ἐπεμπον, μὴ τι ἄνευ τῶν πλειό-
 νων κακὸν δράσωσι τὴν πόλιν, ἢ τὸ ἀπαλ-
 λάξειν τῷ ἄγαν ἐς ὀλίγους ἐλθεῖν, ἀλλὰ
 τῆς πεντακιχλίδος ἔργῳ καὶ μὴ ὀνόματι
 χρῆναι ἀποδεικνύναι, καὶ τὴν πολιτείαν
 ἰσαυτέραν καθιστάναι. ἦν δὲ τῷτο μὲν,
 χῆμα πολιτικὸν τῷ λόγῳ αὐτοῖς, κατ'
 ἰδίας δὲ φιλοψυχίας οἱ πολλοὶ αὐτῶν τῷ
 τοιούτῳ προσέκειντο ἐν ᾧ περ καὶ μάλιστα
 ὀλιγαρχία ἐκ δημοκρατίας γενομένη ἀπόλ-
 λυται. πάντες γὰρ αὐθημερὸν ἀξιοῦσιν ἔχ-
 ῃ ὅπως ἴσοι, ἀλλὰ καὶ πολὺ πρῶτος αὐτὸς
 ἕκαστος εἶναι. ἐκ δὲ δημοκρατίας αἰρέσεως
 γιγνομένης ῥᾶον τὰ ἀποβαίνοντα ὡς ἔκ ἀπὸ
 τῶν ὁμοίων ἐλασσύμενός τις φέρει. σαφέ-
 ς αἶα δ' αὐτῆς ἐπῆρε τὰ ἐν τῇ Σάμῳ τῷ

erant Theramenes Agnonis, et Aristocrates Sicelii *filius*, et alii, qui inter primos quidam rerum participes erant, sed (ut aiebant) metuentes exercitum, qui Sami erat, et Alcibiadem, legatos Lacedaemonem miserunt, ne *cives* civitatem sine majori *civium* parte aliquo maleficio afficerent, non impedituros, ut *praetendebant*, quin dominatus perquam paucorum constitueretur, sed ut quinque millia, *quae rempublicam administrarent*, re, non autem nomine declararentur, et aequabilior reipublicae status constitueretur. Haec autem erat speciosa quidem ratio, qua popularem statum a se constitui simulabant: sed *tamen* eorum plerique propter privatam ambitionem *ei rei* dabant operam, qua potissimum interit paucorum dominatus ex populari statu constitutus. Omnes enim eo ipso die, *quo rerum potiri coeperunt*, non solum *caeteris* pares, sed etiam singuli longe principes *totius suae civitatis* esse volunt. At in populari statu, in quo magistratus per electionem creantur, quisque facilius fert ea quae eveniunt, utpote qui non a paribus sed *ab hominibus dignitate praestantioribus* se superatum esse putet. Ipsorum autem animos manifestissime erex-

erunt tum magna Alcibiadis potentia, quam Sami habebat, tum etiam quod hic paucorum dominatus ipsis haud stabilis futurus esse videbatur. Certatim igitur unusquisque, ipse potissimum popularis status patronus esse annitebatur.

90. Sed quadringenti viri huic *reipublicae administrandae* formae maxime adversabantur, et qui *paucorum dominatus* principes erant, cum Phrynichus (cui etiam, quum olim Sami praeturam gessisset, cum Alcibiade dissidium tunc fuit) tum Aristarchus, qui in primis, ac jampridem statui populari adversabatur, et Pisander, et Antiphon, et potentissimi quique alii, cum antea, simul ac *paucorum dominatum Athenis* constituerunt, tum etiam postquam paucorum ille dominatus ab ipsis Sami constitutus in statum popularem rursus est commutatus, legatosque de suo corpore Lacedaemonem miserunt, et paucorum dominatui *stabiliendo* operam studiose dabant, et murum in ea, quae Eetionea vocatur, excitabant: sed etiam multo magis *quam ante* postquam et ipsorum legati Samo redierunt, quia videbant cum ipsam plebem, tum etiam ex suis eos, qui prius fidi esse videbantur, *jam im-*

Αλκιβιάδῃ, ἰχυρὰ ὄντα, καὶ ὅτι αὐτοῖς ἐκ
 ἐδόκει μόνιμον τὸ τῆς ὀλιγαρχίας εἶναι.
 ἠγωνίζετο ἕν εἰς ἕκαστος [ὑπερβολὴν] αὐτὸς
 πρῶτος προσάτης τῷ δήμῳ γενέσθαι.

4. Οἱ δὲ τῶν τετρακοσίων, μάλιστα
 ἐναντίοι ὄντες τῷ τοιάτῳ εἶδει, καὶ προε-
 σῶτες, Φρύνιχός τε, (ὃς καὶ στρατηγήσας
 ἐν τῇ Σάμῳ [ποτὲ] τῷ Αλκιβιάδῃ τότε
 διηνέχθη) καὶ Αρίσταρχος, ἀνὴρ ἐν τοῖς μάλ-
 ιστα καὶ ἐκ πλείεσθ' ἐναντίος τῷ δήμῳ, καὶ
 Πείσανδρος, καὶ Αντιφῶν, καὶ ἄλλοι οἱ δυ-
 νατώτατοι, πρότερόν τε, ἐπεὶ τάχιστα
 κατέστησαν, καὶ ἐπειδὴ τὰ ἐν τῇ Σάμῳ
 σφῶν ἐς δημοκρατίαν ἀπέστη, πρέσβεις τε
 ἀπέξελλον σφῶν ἐς τὴν Λακεδαιμόνα, καὶ
 τὴν ὀλιγαρχίαν πρᾶθυμῆντο, καὶ τὸ ἐν τῇ
 Ηετιωνείᾳ καλεσμένη τείχος ἐποιῶντο.
 πολλῶν τε μᾶλλον ἔτι ἐπειδὴ καὶ οἱ ἐκ τῆς
 Σάμῃ πρέσβεις σφῶν ἦλθον, ὁρῶντες τὴν
 τε πολλὰς, καὶ σφῶν τὴν δοκῆναι πρότερον
 πιστὰς εἶναι, μεταβαλλομένους. καὶ ἀπέστη-

λαν μὲν Ἀντιφῶντα καὶ Φρύνιχον καὶ ἄλλους
 δέκα κατὰ τάχος, Φοβέμενοι καὶ τὰ αὐτῶ
 καὶ τὰ ἐκ τῆς Σάμου. ἐπισείλαντες παντὶ
 τρόπῳ ὅσιν καὶ ὅπως ἂν ἀνεκτὸς ξυναλλα-
 γῆναι πρὸς τὰς Λακεδαιμονίους. ὠκοδόμουν
 δὲ ἔτι προθυμότερον τὸ ἐν τῇ Ηετιωνείᾳ
 τεῖχος. ἦν δὲ τῶ τείχεος ἡ γνώμη αὕτη
 (ὡς ἔφη Θηραμένης, καὶ οἱ μετ' αὐτῶ) ἔχ
 ἵνα τὰς ἐν Σάμῳ, ἦν βία ἐπιπλέωσι, μὴ
 δέξωνται ἐς τὸν Πειραιᾶ, ἀλλ' ἵνα τοὺς
 πολεμίους μᾶλλον, ὅταν βέλωνται, καὶ
 ναυσὶ καὶ πεζῶ δέξωνται. χηλὴ γάρ ἐστι
 τῶ Περαιῶς ἡ Ηετιώνεια, καὶ παρ' αὐτὴν
 εὐθὺς ὁ ἔσπλος ἐστίν. ἐτειχίζετο ὅν ἔτω
 ζὺν τῶ πρότερον πρὸς ἡπειρον ὑπάρχοντι
 τείχει ὥστε καθεζομένων ἐς αὐτὸν ἀνθρώ-
 πων ὀλίγων, ἄρχειν τῶ γε ἔσπλου. ἐπ'
 αὐτὸν γὰρ τὸν ἐπὶ τῶ σώματι τῶ λιμέ-
 νος σενῶ ὄντος τὸν ἕτερον πύργον ἐτελεύ-
 τα· τό, τε παλαιὸν τὸ πρὸς ἡπειρον, καὶ
 τὸ καινὸν τὸ ἐντὸς τῶ τείχεος, τειχίζε-

mutatos esse. Et miserunt quidem propere Antiphontem et Phrynichum atque alios decem (quod et res urbanas et res Samias metuerent) cum mandatis, ut quavis ratione, modo conditio tolerabilis esset, cum Lacedæmoniis reconciliarentur. Multo autem studiosius *quam ante*, murum in Eetionea aedificabant. Hujus autem muri *exstruendi* consilium hoc fuit (ut aiebat Theramenes ejusque focii) non ut eos, qui Sami erant, si per vim cum infesta classe venirent, in Piræeum non reciperent, sed potius ut hostium, quoties vellent, et classem et peditatum reciperent. Nam Eetionea est *e duobus alterum* Piræei promontorium, et juxta ipsam statim *sunt fauces*, qua navium ingressus est. Hic igitur cum eo muro, qui prius continentem versus exstructus erat, sic exstruebatur, ut pauci homines illic stationem habentes, introitus navium arbitri essent. Nam ad ipsam alteram turrin in angusti portus ostio sitam terminabatur: et murus antiquus continentem versus, et novus qui intra *antiquum* murum mare versus

exstruebatur, *ad eandem turrim uterque terminabatur*. Quinetiam proxime hunc *novum murum* statim, maximam porticum intra Piraeum aedificaverunt, cuius ipsi potiebantur. In quam cogeabant omnes suum frumentum seponere, tam id quod jam erat *in urbe*, quam quod mari advehebatur, illincque promentes venundare.

91. Theramenes igitur haec et jampri-
dem cum quiritatione dicebat, et postquam
legati Lacedaemone redierunt, nulla pacti-
one cum universis *Lacedaemoniis* facta, di-
cebat fore, ut propter hanc *novam* munitio-
nem civitas etiam in salutis discrimen addu-
ceretur. Nam sub hoc idem tempus affu-
erunt etiam pariter ex Peloponneso duae
et quadraginta naves ab Euboënsibus acci-
tae (quarum nonnullae erant e Tarento et
Locris Italicae et Sicilienses) quae jam in
ora Laconica stationem habebant, et navi-
gationem in Euboeam praeparabant. Prae-
erat autem ipsis Hegesandridas Hegesandri
filius Spartanus; quas Theramenes non tam

μενον πρὸς θάλασσαν. διωκοδόμησαν δὲ καὶ
 σοὰν ἥπερ ἦν μεγίστη, καὶ ἐγγύτατα τέττε
 εὐθὺς ἐχομένη ἐν τῷ Πειραιεῖ, καὶ ἥρχον
 αὐτοὶ αὐτῆς. ἐς ἣν καὶ τὸν σῖτον ἠνάγκα-
 ζον πάντας τὸν ὑπάρχοντά τε καὶ τὸν
 ἐπιπλέοντα ἐξαίρεισθαι, καὶ ἐντεῦθεν προ-
 αῖρῶντας πωλεῖν.

41. Ταῦτ' ἔν ἐκ πλείονος χρόνου ὁ
 Θηραμένης διεθρόει, καὶ ἐπειδὴ οἱ ἐκ τῆς
 Λακεδαιμόνος πρέσβεις οὐδὲν πράξαντες
 ἀνεχώρησαν τοῖς ζύμπασι ζυμβατικόν,
 φάσκων κινδυνεύσειν τὸ τεῖχος τέττο, καὶ
 τὴν πόλιν διαφθεῖραι. ἅμα γὰρ καὶ ἐκ τῆς
 Πελοποννήσου ἐτύγχανον, Εὐβοέων ἐπι-
 καλεσμένων κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον τέττον,
 δύο καὶ τεσσαράκοντα νῆες (ὧν ἦσαν καὶ ἐκ
 Τάραντος καὶ ἐκ Λοκρῶν Ἰταλιώτιδες καὶ
 Σικελικαὶ τινες) ὁρμῆσαι ἤδη ἐπὶ τῆς Λα-
 κωνικῆς, καὶ παρασκευαζόμεναι τὸν ἐς τὴν
 Εὐβοίαν πλῆν. ἥρχε δὲ αὐτῶν Ἠγησαν-
 δρίδας Ἠγησάνδρου Σπαρτιάτης, ὃς ἔφη

Θηραμένης ἐκ Εὐβοίας μᾶλλον ἢ τοῖς τει-
 χίζουσι τὴν Ηετιώνειαν προσπλεῖν, καὶ,
 εἰ μὴ τις ἤδη φυλάσσεται, λήσειν διαφθα-
 ρέντας. ἦν δέ τι καὶ τοῖσιν ἀπὸ τῶν τὴν
 κατηγορίαν ἔχόντων, καὶ ἐπ' αὐτῶν διαβολὴ
 μόνον τῷ λόγῳ. ἐκεῖνοι γὰρ μάλιστα μὲν
 ἐβόλοντο ὀλιγαρχέμενοι ἄρχειν καὶ τῶν
 συμμαχῶν, εἰ δὲ μὴ, τάς τε ναῦς καὶ τὰ
 τεῖχη ἔχοντες, αὐτονομεῖσθαι. ἐξεργό-
 μενοι δὲ τῶν, μὴ ὅτι ὑπὸ τῷ δήμῳ τε αὐ-
 θις γενομένῳ αὐτοὶ πρὸ τῶν ἄλλων μά-
 λιστα διαφθαρήναι, ἀλλὰ καὶ τῶν πολεμίων
 ἐσαγαγόμενοι, ἄνευ τειχῶν καὶ νεῶν συμ-
 βῆναι καὶ ὅπως τὰ τῆς πόλεως ἔχειν, εἰ
 ποῖς γε σώμασι σφῶν ἄδεια ἔσαι.

46'. Διόπερ καὶ τὸ τεῖχος τῷτο, καὶ
 πυλίδας ἔχον καὶ ἐσόδους καὶ ἐπεισαγωγὰς
 τῶν πολεμίων, ἐτείχιζόν τε προθύμως,
 καὶ φθῆναι ἐβόλοντο ἐξεργασάμενοι. πρό-
 τερον μὲν ὅτι κατ' ὀλίγους τε καὶ κρύφα
 μᾶλλον τὰ λεγόμενα ἦν. ἐπειδὴ δὲ ὁ Φρύ-

in Euboeam, quam in eos, qui Eetioneam muniebant, navigare dicebat, et, nisi quis jam *sibi* caveret, *illos ab hoste* per imprudentiam perituros. Proficiscebatur autem etiam tale quippiam ab illis, qui criminationem istam fustinebant, nec *quod illis ab eo tunc objiciebatur*, omnino obtrectandi tantum studio dicebatur. Illi enim potissimum quidem in paucorum dominatu *et civitati* et sociis imperare cupiebant: sin minus, certe classem et munitiones illas habere, ac arbitrato suo vivere *volebant*. Quod si hac quoque re excluderentur, *cupiebant* saltem non profligari ipsi potissimum ante alios a populari statu rursus restituto: sed vel hostibus *in urbem* introductis, sine munitionibus et *sine* classe pactiorem *cum illis* facere, ut qualemcunque civitatis statum haberent, dummodo de suis corporibus securi essent.

92. Quamobrem etiam hanc munitionem, quae et portulas et introitus et hostium receptacula habebat, studiose aedificabant, et prius absolvere cupiebant, *quam praevenirentur*. Ac initio quidem inter paucos, et clam potius, *quam palam* haec dice-

bantur. At ubi Phrynichus reversus ex legatione, quam ad Lacedaemonios obierat, a quodam circitorum ex insidiis in foro frequenti vulneratus, nec procul a curia digressus, continuo decessit: et percussor quidem *ipsius* evasit, at *ejus* adjutor, homo Argivus, comprehensus, tortusque a quadringentis, nullius, a quo *facinus hoc perpetrare* jussus esset, nomen protulit, nec aliud quippiam *dixit*, nisi quod sciret multos homines et in circitorum praefecti et in alias aedes convenire solitos. Tunc vero, cum nihil novi hinc, *post istam Phrynichi caedem*, accidisset, jam confidentius et Theramenes et Aristocrates, et alii quotquot vel ex ipsis quadringentis vel extra hos ejusdem sententiae erant, eum rerum statum invaserunt. Simul enim et ex agro Laconico naves illae jam circumvectae, et Epidaurum appulsaе, Aeginam excursionibus infestaverant. Quare Theramenes dicebat verisimile non esse, *naves* eas, si in Euboeam navigarent, in Aeginae sinum fuisse deflexuras, et rursus

νυχος ἦκων ἐκ τῆς ἐς Λακεδαίμονα πρεσ-
 βείας, πληγείς ὑπ' ἀνδρὸς τῶν περιπόλων
 τινὸς ἐξ ἐπιβελῆς ἐν τῇ ἀγορᾷ πληθύσῃ,
 καὶ ὁ πολὺ ἀπὸ τῆ βουλευτηρίας ἀπελθὼν,
 ἀπέθανε παραχρῆμα· καὶ ὁ μὲν πατά-
 ξας διέφυγεν, ὁ δὲ ξυνεργὸς Ἀργεῖος ἄν-
 θρωπος, ληφθεὶς, καὶ βασανιζόμενος ὑπὸ
 τῶν τετρακοσίων, ὕδενος ὄνομα κελεύσαν-
 τος εἶπεν, ὕδὲ ἄλλο τι ἢ ὅτι εἰδείῃ πολ-
 λὰς ἀνθρώπους καὶ ἐς τῆ περιπολάρχῃ καὶ
 ἄλλοσε κατ' οἰκίας ξυνιόντας· τότε δὴ ὕ-
 δενος γεγεννημένῃ ἀπ' αὐτῆ νεωτέρῃ, καὶ ὁ
 Θηραμένης ἤδη θρασύτερον καὶ ὁ Ἀριστοκρά-
 τῆς, καὶ ὅσοι ἄλλοι τῶν τετρακοσίων αὐτῶν
 καὶ τῶν ἔξωθεν ἦσαν ὁμογνώμονες, ἦσαν ἐπὶ
 τὰ πράγματα. ἅμα γὰρ καὶ ἀπὸ τῆς Λα-
 κεδαιμονίας αἱ νῆες ἤδη περιπεπλευκυῖαι,
 καὶ ὀρμισάμεναι ἐς τὴν Επίδαυρον, τὴν Αἴ-
 γιναν καταδεδραμήκεσαν. καὶ ὅτε ἔφη ὁ
 Θηραμένης εἰκὸς εἶναι ἐπ' Εὐβοίαν πλέ-
 σας αὐτάς, ἐς Αἴγιναν κατακολπίσαι, καὶ

πάλιν ἐν Εἰδαύρῳ ὀρμεῖν, εἰ μὴ παρα-
 κληθεῖσαι ἥκοιεν ἐφ' οἷσπερ καὶ αὐτὸς αἰ-
 κατηγόρει. ἔκ ἐτι ἔν οἷόν τε εἶναι ἡσυχά-
 ζειν. τέλος δὲ, πολλῶν καὶ σασιωτικῶν
 λόγων καὶ ὑποψιῶν προσγενομένων, καὶ ἔργῳ
 ἤδη ἡπτονό τῶν πραγμάτων. οἱ γὰρ ἐν
 τῷ Πειραιεὶ τὸ τῆς Ηετιωνείας τεῖχος
 ὀπλίται οἰκοδομῆντες (ἐν οἷς καὶ Αριστοκρά-
 τῆς ἦν ταξιαρχῶν, καὶ τὴν ἑαυτῷ φυλακὴν
 ἔχων) ξυλλαμβάνουσιν Αλεξικλέα στρατη-
 γὸν ὄντα ἐκ τῆς ὀλιγαρχίας, καὶ μάλισα
 πρὸς τῆς ἐτέρας τετραμμένον, καὶ ἐς οἰκίαν
 ἀγαγόντες εἴρξαν. ξυνεπελάβοντο δὲ ἅμα
 αὐτοῖς καὶ ἄλλοι, καὶ Ἑρμῶν τῶν περιπόλων
 τῖς τῶν Μενυχιᾶσι τεταγμένων ἀρχῶν.
 τὸ δὲ μέγιστον, τῶν ὀπλιτῶν τὸ σίφος
 ταῦτα ἐβλεύειο. ὥς δὲ ἐσηγγέλθη τοῖς
 τετρακοσίοις (ἔτυχον δὲ ἐν τῷ βουλευτηρίῳ
 ξυγκαθήμενοι) εὐθύς, πλὴν ὅσοις μὴ βελο-
 μένοις ταῦτα ἦν, ἔτοιμοι ἦσαν ἐς τὰ ὄπλα
 ῖναι, καὶ τῷ Θηραμένει καὶ τοῖς μετ' αὐτῷ

Epidauri stationem habituras, nisi accitae venirent ad *ea peragenda*, quae et ipse semper criminabatur. Nequaquam igitur amplius quiescendum. Tandem vero, multis praeterea seditiosis ac suspiciosis sermonibus habitis, jam et factis eum rerum statum aggre-
 gri coeperunt. Nam gravis armaturae milites, qui Eetioneae munitionem in Piraeo aedificabant (inter quos erat et Aristocrates centurio, qui suam centuriam secum habebat) comprehendunt Alexiclem inter paucorum dominatus collegas praecipua dignitate praeditum, et in alterius factionis homines maxime propensum, et domum adductum in vincula conjiciunt. Ipsos autem simul adjuverunt cum alii, tum Hermon, quidam circitorum apud Munychiam excubantium praefectus. Sed (quod maximum erat) armatorum agmen eadem consilia agitabat. Cum autem *hoc* quadringentis renuntiatum fuisset (considebant autem in curia) confestim *omnes*, praeter eos quibus ista non placebant, parati erant ire ad arma, et Therameni, ac iis, qui cum eo erant, mi-

nitabantur. Ille vero, se purgans, dicebat se paratum esse jam ire cum *ipsis* ad *Alexiclem ex vinculis* eripiendum. Et assumpto uno e ducibus, qui erat ejusdem sententiae, cujus et ipse, ad Piraeum perrexit. Adjuvabat autem *ipsum* Aristarchus, et equitum juvenus. Erat autem ingens ac terribilis tumultus. Nam et qui in urbe *degebant*, Piraeum jam occupatum, et *Alexiclem* illum, qui comprehensus fuerat, morte multatum putabant. et qui in Piraeo erant, eos, qui in urbe erant, contra se tantum non adesse *suspicabantur*. Cum autem seniores aegre impedirent eos, qui per urbem discurrebant, et ad arma *corripienda* ferebantur, cum etiam Thucydides Pharsalius, hospes publicus, qui *tunc* aderat, et officiose singulos impediret, et exclamaret, ne hostibus prope insidiantibus patriam perderent, quieverunt, et a manibus mutuo sibi afferendis abstinuerunt. Et Theramenes quidem in Piraeum profectus (praeturam autem ipse quoque gerebat) voce tenus, gravis armaturae militibus irascebatur. Ari-

ἡπείλκυν. ὁ δὲ, ἀπολογούμενος, ἔτοιμος ἔφη εἶναι ξυναφαιρησόμενος ἰέναι ἤδη. καὶ παραλαβὼν ἓνα τῶν στρατηγῶν, ὅστις ἦν αὐτῷ ὁμογνώμων, ἐχώρει εἰς τὸν Πειραιᾶ. ἐβόηθη δὲ καὶ Ἀρίσταρχος, καὶ τῶν ἱππέων νεανίσκοι· ἦν δὲ θόρυβος πολὺς καὶ ἐκπληκτικός. οἳ τε γὰρ ἐν τῷ ἄσει ἤδη ὥντο τότε τε Πειραιᾶ κατειληφθαι, καὶ τὸν ξυνειλημμένον τεθνᾶναι. οἳ τε ἐν τῷ Πειραιεῖ, τὰς ἐκ τῆς ἄσεως ὅσοντες ἐπὶ σφᾶς παρῆναι. μόγισ δὲ τῶν τε πρεσβυτέρων διακωλύοντων τὰς ἐν τῷ ἄσει διαθέοντας, καὶ ἐπὶ τὰ ὅπλα φερομένους, καὶ Θεκυδίδος τῆς Φαρσαλίας τῆς προξένος τῆς πόλεως παρόντος, καὶ προθύμως ἐμποδῶν τε ἐκάστοις γιγνομένους, καὶ ἐπιβοωμένους μὴ, ἐφεδρευόντων ἐγγὺς τῶν πολεμίων, ἀπολέσαι τὴν πατρίδα, ἡσύχασάν τε, καὶ σφῶν αὐτῶν ἀπέχοντο. καὶ ὁ μὲν Θηραμένης, ἐλθὼν εἰς τὸν Πειραιᾶ (ἦν δὲ καὶ αὐτὸς στρατηγός) ὅσον ἀπὸ βοῆς ἕνεκα, ὠργίζετο

256 ΘΟΥΚΥΔ. Η. 46.

τῷς ὀπλίταις. ὁ δὲ Ἀρίσταρχος καὶ οἱ ἐναν-
 τίοι τῷ πλήθει ἐχαλέπωνον. οἱ δὲ ὀπλί-
 ται ὁμόσε τε ἐχώρην οἱ πλείστοι τῷ ἔρ-
 γῳ, καὶ ὃ μετεμέλοντο· καὶ τὸν Θηρα-
 μένην ἡρώτων εἰ δοκεῖ αὐτῷ ἐπ' ἀγαθῷ
 τὸ τεῖχος οἰκοδομεῖσθαι, καὶ εἰ ἄμεινον
 εἶναι καθαιρεθέν. ὁ δὲ, εἴπερ καὶ ἐκείνοις
 δοκεῖ καθαιρεῖν, καὶ ἑαυτῷ ἔφη ξυνδοκεῖν.
 καὶ ἐντεῦθεν εὐθὺς ἀναβάντες οἱ τε ὀπλί-
 ται καὶ πολλοὶ τῶν ἐκ τῆ Πειραιῶς ἀν-
 θρώπων, κατέσκαπτον τὸ τεῖχισμα. ἦν
 δὲ πρὸς τὸν ὄχλον ἡ παράκλησις, ὥς χρεῖ,
 ὅσις τὰς πεντακιχιλίους βέλεται ἄρχειν
 ἀντὶ τῶν τετρακοσίων, ἵεναι ἐπὶ τὸ ἔρ-
 γον. ἐπεκρύπτοντο γὰρ ὅμως ἔτι τῶν
 πεντακιχιλίων τῷ ὀνόματι, μὴ ἀντικρυς
 δῆμον ὅσις βούλεται ἄρχειν ὀνομάζεν·
 φοβέμενοι μὴ τῷ ὄντι ὧσι, καὶ πρὸς τίνα
 εἰπὼν τις τὴν ἀγνοίαν σφαλῇ. καὶ οἱ τε-
 τρακόσιοι διὰ τῆςτο ἔκ ἡθέλον τὰς πεντα-
 κιχιλίους οὔτε εἶναι, οὔτε μὴ ὄντας δῆ-

starchus vero, et qui *populari* multitudini adversarii erant, indignabantur. Illorum vero gravis armaturae militum plerique manum ad opus admoveere coeperunt, nec eos *facti* poenitebat: Theramenem etiam interrogabant, numquid ei videretur haec munitionis *publici* boni causa exstrui, et an satius esset eam demoliri. Ille vero, si et ipsis *eant* demoliri placeret, sibi quoque placere respondit. Hinc autem e vestigio, cum illi gravis armaturae milites, tum etiam multi eorum, qui erant in Piraeo, munitionem conscenderunt, et demoliri coeperunt. Hac autem adhortatione ad vulgus utebantur, oportere *eum*, quicumque quinque millia *civium* quadringentorum loco *reipublicae* praeesse vellet, ad hoc opus accedere *et munitionem istam secum demoliri*. Nam *quodvis* *popularem statum restituere vellent*, tamen *suum consilium* adhuc tegebant nomine quinque millium, ita ut non aperte dicerent, quicumque vellet populum *reipublicae* praefesse: quia metuebant ne re vera essent *quinque millia civium*, quibus *ad reipublicae administrationem aditus per vices pateret*, neve quis *de suo numero* per inscitiam aliquid apud aliquem *de quinque millium numero* dicens labe-

retur, ac in capitis discrimen adduceretur. Et idcirco illi quadringenti neque volebant illos quinquies mille *cives* esse, neque constare illos non esse. Nam existimabant, tot quidem participes constituere, haud dubie statum esse popularem: sed si incertum esset, *neque constaret esse quinque millia civium, quibus ad reipublicae administrationem aditus pateret, hoc mutuo terrorem esse incusurum.*

93. Postridie autem illi quadringenti, et si animis perturbati, in curiam tamen conveniunt. At illi gravis armaturae milites, qui in Piraeo erant, cum Alexiclem dimisissent, quem comprehenderant, ac munitionem demoliti fuissent, ad Dionysiacum theatrum prope Munychiam situm concesserunt, et *illic* extra locum ordinarium armati concilium habuerunt, et ex communi ipsorum decreto confestim in urbem iverunt, et arma illic, in Anaceo deposuerunt. Quidam autem a quadringentis electi ad ipsos venerunt, et singuli singulos alloqui coeperunt, et quos animadvertissent homines esse mites, *ipsis* suadebant, ut et ipsi quiescerent, et alios *in officio* praeterea continerent. Dicentes fore, ut *quadringenti* quinque millia ci-

λους εἶναι. τὸ μὲν κατασῆσαι μετόχους
τοσούτους, ἄντικρυς ἂν δῆμον ἡγόμενοι,
τὸ δ' αὖ ἀφανές, φόβον ἐς ἀλλήλους παρέ-
ξιν.

4γ'. Τῇ δ' ὑφεραία, οἱ μὲν τετρακό-
σιοι ἐς τὸ βυλευτήριον ὁμῶς καὶ τεθορυβη-
μένοι ξυνελέγοντο· οἱ δ' ἐν τῷ Πειραιεῖ
ὀπλῖται τὸν τε Αλεξικλέα, ὃν ξυνέλαβον,
ἀφέντες, καὶ τὸ τεῖχισμα καθελόντες, ἐς
τὸ πρὸς τῇ Μενυχία Διονυσιακὸν Θέα-
τρον ἐλθόντες, καὶ Θέμενοι τὰ ὄπλα, ἐξεκ-
κλησίασάν τε, καὶ δόξαν αὐτοῖς, εὐθὺς
ἐχώρην ἐς τὸ ἄστυ, καὶ ἔθεντο αὐτῷ ἐν τῷ
Ανακείῳ τὰ ὄπλα. ἐλθόντες δὲ ἀπὸ τῶν
τετρακοσίων τινὲς ἡρημένοι, πρὸς αὐτὸς
ἀνὴρ ἀνδρὶ διελέγοντό τε, καὶ ἔπειθον ὅς
ἴδοιεν ἀνθρώπους ἐπεικεῖς, αὐτὸς τε ἡσυ-
χάζειν, καὶ τὰς ἄλλας παρακατέχειν·
λέγοντες, τὸς τε πεντακιχιλίους ἀποφα-
νεῖν, καὶ ἐκ τούτων ἐν μέρει, ἢ ἂν τοῖς πεν-
τακιχιλίοις δοκῇ, τοὺς τετρακοσίους ἔσε-

Θαι· τέως δὲ τὴν πόλιν μηδενὶ τρόπῳ διαφθεῖρειν, μηδ' εἰς τὰς πολεμίους ἀνῶσαι. τὸ δὲ πᾶν πλῆθος τῶν ὀπλιτῶν, ἀπὸ πολλῶν καὶ πρὸς πολλὰς λόγων γιγνομένων, ἡπιώτερον ἦν ἢ πρότερον, καὶ ἐφοβεῖτο μάλιχα περὶ τοῦ παντὸς πολιτικῆς. ζυνεχώρησάν τε ὥς' ἐς ἡμέραν ρητὴν ἐκκλησίαν ποιῆσαι ἐν τῷ Διονυσίῳ περὶ ὁμονοίας.

48. Επειδὴ δὲ ἐπῆλθεν ἡ ἐν Διονύσει ἐκκλησία καὶ ὅσοντες ζυνειλεγμένοι ἦσαν, ἀγγέλλονται αἱ δύο καὶ τεσσαράκοντα νῆες καὶ ὁ Ἡγησανδρίδας ἀπὸ τῶν Μεγάρων τὴν Σαλαμῖνα παραπλεῖν. καὶ πᾶς τις τῶν ὀπλιτῶν αὐτὸ τῆτο ἐνόμιζεν εἶναι τὸ πάλαι λεγόμενον ὑπὸ Θηραμένους καὶ τῶν μετ' αὐτῶν, ὡς ἐς τὸ τεῖχος ἐπλεον αἱ νῆες, καὶ χρησίμως ἐδόκει καταπεπλωκέναι. ὁ δὲ Ἡγησανδρίδας τάχα μὲν τι ἀπὸ ζυγκειμένων λόγων περὶ τε τὴν Επίδαυρον καὶ ταύτῃ ἀνεσρέφειο, εἰκὸς δ' αὐτὸν καὶ

vium designarent, et ex horum *quinque mil-*
lium numero quadringenti per vices consti-
 tuerentur, prout ipsis quinque millibus pla-
 ceret. Interea vero nullo modo civitatem
 perderent, neve eam funditus everfam ho-
 stibus traderent. His autem verbis, quae a
 multis dicebantur, et ad multos fiebant, uni-
 versa armatorum multitudo placatior, quam
 ante fuerat, reddita est, ac de universo rei-
 publicae statu maxime timebat. Et inter eos
 convenit, ut ad dictam *certamque* diem in
 Bacchi templo concilium de concordia ha-
 beretur.

94. Cum autem concilii in Bacchi
 templo habendi dies advenisset, et tantum
 non concio *jam* coacta esset, nuntiatur illas
 duas et quadraginta naves cum Hegesan-
 drida Megaris venientes Salaminem cur-
 sum tenere. Quamobrem quilibet ex illis
 gravis armaturae militibus hoc ipsum esse
 ducebat, quod jampridem a Theramene, et
 ab iis, qui cum eo erant, dicebatur, illam
 classem adversus illam munitionem venire,
 et *ideo haec* utiliter diruta fuisse videbatur.
 Hegesandridas autem forsitan quidem ex
 composito et circum Epidaurum et circum

illa loca versabatur; sed tamen credibile videtur esse ipsum etiam propter praesentem Atheniensium seditionem, et *adductum* sui opportuni adventus spe, illic substitisse. Athenienses vero, postquam *hoc* ipsis nuntiatum est, confestim universi citato cursu in Piraeum contenderunt, quod bellum domesticum non esset majus, quam quod ab hostibus inferebatur, quod non procul, at ad ipsum portum esset. Quamobrem alii quidem naves, quae aderant, conscendebant, alii vero alias deducebant, nonnulli etiam ad muros et portus ostium ad vim hostilem arcedendam accurrebant.

95. At Peloponnesiorum classis adveniens, et Sunium circumvesta, portum inter Thoricum et Prasias subiit. Postea vero Oropum appulit. Athenienses autem raptim, et iis, qui ad manus erant, nautis uti coacti, quippe quod civitas seditione laboraret, et *cives* in maximo *discrimine positi*, *rebus suis* opem celeriter ferre vellent, (nam quod Attica interclusa esset, ipsorum omnis spes in Euboea erat posita) Thymocharin ducem cum classe in Eretriam mittunt. Quae cum *illuc* pervenisset, cum illis navi-

πρὸς τὸν παρόντα φασιασμόν τῶν Αθηναίων, δι' ἐλπίδος ὥς καὶ ἐς δέον παραγένοιτο, ταύτῃ ἀνέχειν. οἱ δ' αὖ Αθηναῖοι, ὥς ἡγγέλθη αὐτοῖς, εὐθύς δρόμῳ ἐς τὸν Πειραιᾶ πανδημεὶ ἐχώρουν, ὥς τῷ ἰδίῳ πολέμῳ, μείζονος ἢ ἀπὸ τῶν πολεμίων, ἔχεν ἑκάς ἄλλὰ πρὸς τῷ λιμένι ὄντος. καὶ οἱ μὲν ἐς τὰς παρῆσας ναῦς ἐσέβαινον, οἱ δὲ ἄλλας καθεῖλκον, οἱ δὲ τινες ἐπὶ τὰ τείχη καὶ τὸ σόμα τῷ λιμένος παρεβόηθην.

4ε'. Αἱ δὲ τῶν Πελοποννησίων νῆες, παραπλεύσασαι καὶ περιβαλῶσαι Σέβιον, ὀρμίζονταί μεταξὺ Θορίκῃ τε καὶ Πρασίων· ὕψερον δὲ ἀφικνεῖναι ἐς Ωρωπόν. Αθηναῖοι δὲ κατὰ τάχος καὶ ἀξυγκρολήτοις πληρώμασιν ἀναγκαζέντες χρήσασθαι, οἷα πόλεως τε φασιαζέσης, καὶ περὶ τῷ μεγίστῳ βεβλόμενοι ἐν τάχει βοηθῆσαι (Εὐβοία γὰρ αὐτοῖς, ἀποκεκλεισμένης τῆς Ἀττικῆς, πάντα ἦν) πέμπουσι Θυμόχαριν στρατηγὸν καὶ ναῦς ἐς Ερετρίαν. ὧν ἀφικομένων, ξὺν ταῖς

πρότερον ἐν Εὐβοίᾳ ὄσας, ἔξ κ' ἡ τριάκοντα
 ἐγένοντο. καὶ εὐθὺς ναυμαχεῖν ἤναγκά-
 ζοντο. ὁ γὰρ Ἡγησανδρίδας ἀριστοποιησά-
 μενος ἐκ τῆς Ωρωπῆς ἀνήγαγε τὰς ναῦς·
 διέχει δὲ μάλισα ὁ Ωρωπὸς τῆς τῶν Ερε-
 τριέων πόλεως, θαλάσσης μέτρον ἐξήκον-
 τα σταδίους. ὡς ὅν ἐπέπλει, εὐθὺς ἐπλήρην
 καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τὰς ναῦς, οἰόμενοι σφίσι
 παρὰ ταῖς ναυσὶ τῆς στρατιώτας εἶναι·
 οἱ δὲ ἔτυχον ἕκ ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἀριστον ἐπι-
 σιτιζόμενοι (ἔδεν γὰρ ἐπωλεῖτο ἀπὸ προ-
 νοίας τῶν Ερετριέων) ἀλλὰ ἐκ τῶν ἐπ'
 ἔχαια τῆς ἄστεος οἰκιῶν, ὅπως χολῇ πλη-
 ρυμένων φθάσειαν οἱ πολέμιοι προσπε-
 σύντες, καὶ ἐξαναγκάσειαν τὰς Ἀθηναίους
 ὥτως ὅπως τύχοιεν ἀνάγεσθαι. σημεῖον
 δὲ αὐτοῖς, ἐς τὸν Ωρωπὸν ἐκ τῆς Ερετρι-
 ας, ὁπότε χρὴ ἀνάγεσθαι, ἦρθη. διὰ τοι-
 αύτην δὴ παρασκευὴν οἱ Ἀθηναῖοι ἀναγό-
 μενοι, κ' ναυμαχῆσαντες ὑπὲρ τῆς λιμένος
 τῶν Ερετριέων, ὀλίγον μὲν τινα χρόνον

bus, quae prius in Euboea erant, sex et triginta *navium numerum* effecit. Et protinus proelio navali dimicare coacta fuit. Nam Hegesandridas jam pransus, ab Oropo classem in altum duxerat. Abest autem Oropus ab Eretriensium urbe, stadiis fere sexaginta, maris tractu. Dum igitur ille cum infesta classe *jam* veniret, Athenienses quoque *suas* naves instruere coeperunt, existimantes suos milites apud naves esse. Sed illi cibaria in prandium mercabantur, non ex foro, sed ex *privatis* aedibus in extrema urbis parte sitis. Nihil enim *in foro* vendebatur, quod ab Eretrienfibus consulto factum fuerat, ut, dum cunctanter *naves militibus* implerentur, hostes prius, impressionem *in eos* facerent, et Athenienses sic, utcunque instructi fuissent, in altum prodire cogerent. Quinetiam ex Eretria signum Oropum versus ipsis *Lacedaemoniis* sublatum datumque fuit, ut significaretur, quando in altum provehi deberent. Athenienses igitur propter hujusmodi fraudem praeparatam, in altum provecti, navalique proelio supra portum Eretriensem commisso, *quamvis ad hoc imparati venissent*, tamen ali-

quantisper etiam *hosti* restiterunt. Deinde in fugam versos *hostis* ad litus usque est insequutus. Et quotquot ipsorum ad Eretrienſium urbem, ut amicam, confugerunt, asperrime tractati fuerunt, quia ab ipsis *Eretriensibus* interfecti fuerunt. Alii vero in munitionem, quam ipsi in Eretria tenebant, incolumes evaserunt, itemque naves, quotquot in Chalcidem pervenerunt. Peloponnesii vero, duabus et viginti Athenienſium navibus captis, virisque partim interfectis, partim captis, tropaeum statuerunt. Nec multo post, cum totam Euboeam ad defectionem compulſissent, praeter Oreum (hoc enim Athenienſes ipsi tenebant) caeteras quoque res ad ejus statum pertinentes componere coeperunt.

96. Cum autem rerum ad Euboeam gestarum nuntius Athenienſibus allatus fuisset, pavor omnium ad illum usque diem maximus *eos* invasit. Nam nec illa clades, quam in Sicilia acceperant, quamvis tunc ingens visa fuisset, nec ulla alia calamitas *eos* unquam adeo terruit. Cum enim eo tempore, quo et exercitus, qui Sami erat,

ὁμῶς καὶ ἀντέχον· ἔπειτα ἐς φυγὴν τρα-
 πόμενοι, καταδιώκοντα ἐς τὴν γῆν· καὶ
 ὅσοι μὲν αὐτῶν πρὸς τὴν πόλιν τῶν Ερε-
 τριέων ὡς Φιλίαν καταφεύγουσι, χαλε-
 πώτατα ἔπραξαν, φονευόμενοι ὑπ' αὐτῶν·
 οἱ δὲ ἐς τὸ ἐπιτείχισμα τὸ ἐν τῇ Ερε-
 τρίᾳ, ὃ εἶχον αὐτοὶ, περιγίγνονται, καὶ
 ὅσαι ἐς Χαλκίδα ἀφικνῶνται τῶν νεῶν.
 λαβόντες δὲ οἱ Πελοποννήσιοι δύο καὶ εἴ-
 κοσι ναῦς τῶν Αθηναίων, καὶ ἄνδρας, τῆς
 μὲν ἀποκτείναντες, τῆς δὲ ζωγρήσαντες,
 τροπαῖον ἔστησαν. καὶ ὃ πολλῶ ὕψερον
 Εὐβοίαν τε ἀπασαν ἀποσήσαντες, πλὴν
 Ορεῶ (ταύτην δὲ αὐτοὶ Αθηναῖοι εἶχον)
 καὶ τὰλλα περὶ αὐτὴν καθίσαντο.

45'. Τοῖς δὲ Αθηναίοις ὡς ἦλθε τὰ
 περὶ τὴν Εὐβοίαν γεγενημένα, ἐκπληξίς
 μεγίστη δὴ τῶν πρὶν παρέστη. ὅτε γὰρ ἡ ἐν
 τῇ Σικελίᾳ συμφορὰ, καὶ περὶ μεγάλη τό-
 τε δόξασα εἶναι, ὅτε ἄλλο ὕδεν πω ὅτως
 ἐφόβησεν. ὅπως γὰρ στρατοπέδους τε τῶ ἐν

Σάμῳ ἀφεσηκότος, ἄλλων τε νεῶν ἐκ ὕ-
 σῶν, ὅδ' ἐ τῶν ἐσθηστομένων, αὐτῶν τε στα-
 σιαζόντων, καὶ ἄδηλον ὃν ὁπότε σφίσιν
 αὐτοῖς ξυρράξουσιν, τοσαύτη ἡ ξυμφορὰ
 ἐπεγεγένητο, ἐν ἣ ναῦς τε, καὶ τὸ μέγιστον,
 Εὐβοίαν ἀπολωλέκεσαν, ἐξ ἧς πλείω ἢ
 τῆς Ἀττικῆς ὠφελῶντο· πῶς ἐκ εἰκότως
 ἠθύμουν; μάλιστα δ' αὐτὰς καὶ δι' ἐγλυτάτης
 ἐθορύβει, εἰ οἱ πολέμιοι τολμήσασιν νενικη-
 κότες, εὐθύς σφῶν ἐπὶ τὸν Πειραιᾶ ἔρη-
 μον ὄντα νεῶν πλεῖν· καὶ ὅσον ἐκ ἡδὴ ἐνό-
 μιζον αὐτὰς παρεῖναι· ὅπερ ἂν, εἰ τολ-
 μηρότεροι ἦσαν, ῥαδίως ἂν ἐποίησαν· καὶ
 διέσκησαν ἂν ἔτι μᾶλλον τὴν πόλιν εἰ ἐπο-
 λιώσκον μένοντες, καὶ τὰς ἀπ' Ἰωνίας ναῦς
 ἠνάγκασαν ἂν, καίπερ πολεμίας ὕσας τῇ
 ὀλιγαρχίᾳ, τοῖς σφετέροις οἰκείοις καὶ τῇ
 ξυμπᾶσῃ πόλει βοηθῆσαι. καὶ ἐν τούτῳ
 Ἑλλήσποντός τε ἂν ἦν αὐτοῖς, καὶ Ἰωνία,
 καὶ αἱ νῆσοι, καὶ τὰ μέχρι Εὐβοίας, καὶ, ὥς
 εἰπεῖν, ἡ Ἀθηναίων ἀρχὴ πᾶσα. ἀλλ'

defecerat, nec aliae naves, nec qui eas conscenderent, supererant, ipsique *praeterea* seditione laborabant, et incertum erat quando inter se concursuri essent, ista calamitas, quae tanta erat, propter quam et classem, et (quod maximum *erat malum*) Euboeam (ex qua plus utilitatis quam ex Attica percipiebant) amiserant, *illis* supervenisset, nonne merito animis erant consternati? Sed hoc potissimum eos turbabat, idque propter maximam locorum propinquitatem, si hostes ausuri essent, victoria potiti, confestim in ipsorum Piraeum navibus vacuum tendere. Et tantum non ipsos jam adesse suspicabantur. Id, quod *illi*, si audaciores fuissent, facile fecissent; et longe majus dissidium in urbe excitassent, si *eam illic* manentes obsedissent, et classem ab Ionia licet dominatui paucorum infestam, *tamen* illis secum cognitione conjunctis et universae civitati succurrere coëgissent. Interea vero et Hellespontus, et Ionia, et insulae, et *omnia* loca ad Euboeam usque pertinentia, et (ut ita loquar) omne Atheniensium imperium in ipsorum potestatem venisset. Verum non in ea re tantum Lacedaemonii Atheniensii-

bus omnium *adversariorum* maxime commodi in bello *cum ipsis* gerendo fuerunt; sed et in aliis multis. Cum enim moribus maxime differrent (nam illi quidem, celeres; hi vero, tardi: et illi quidem, ad res aggrediendas prompti; hi vero, timidi, praecipue vero adversus eos, qui classe multum poterant) plurimum *Atheniensibus* proderant. Syracusani autem *hoc* demonstrarunt. Nam cum moribus maxime similes *illis* essent, optime etiam adversus *illos* bellum administrarunt.

97. Athenienses igitur propter hunc nuntium, *quamvis essent animis consternati*, viginti tamen naves instruxerunt, et concionem coegerunt, unam quidem statim, tunc primum, in eum locum, quem Pnyca vocant, ubi etiam alias *comitia habere* consueverant. In qua *concione* quadringentis viris amotis, rerum administrationem quinque millibus tradere decreverunt. Ex hoc autem numero *illos omnes esse voluerunt*, quotquot arma gestarent. Nec ullam mercedem ullius magistratus gratia *ab ullo* accipiendam esse censuerunt. Nisi vero *qui magistratus gessissent, ita fecissent, eum, qui mercedem accepisset, execrabilem esse iusserunt*. Postea vero et aliae crebrae conciones habitae sunt, in qui-

ἐκ ἐν τῷ τῷ μόνῳ Λακεδαιμόνιοι Αθηναίοις πάντων δὴ ξυμφορώτατοι προσπολεμῆσαι ἐγένοντο, ἀλλὰ καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς. διάφοροι γὰρ πλείστον ὄντες τὸν τρόπον, οἱ μὲν, ὅξεῖς, οἱ δὲ, βραδεῖς· καὶ οἱ μὲν, ἐπιχειρηταί, οἱ δὲ, ἄτολμοι, ἄλλως τε καὶ ναυτικῇ ἀρχῇ πλείστα ὠφέλουν. ἔδειξαν δὲ οἱ Συρακούσιοι. μάλιστα γὰρ ὁμοιότροποι γενόμενοι, ἀρίστα καὶ προσεπολέμησαν.

4ζ'. Επὶ δ' ἐν τοῖς ἡγγελημένοις οἱ Αθηναῖοι ναῦς τε εἴκοσιν ὅμως ἐπλήρουν, καὶ ἐκκλησίαν συνέλεγον, μίαν μὲν εὐθύς τότε πρῶτον ἐς τὴν Πνύκα καλεσμένην, ἔπερ καὶ ἄλλο τε εἰώθεσαν· ἐν ἧπερ καὶ τοὺς τετρακοσίους καταπαύσαντες, τοῖς πεντακιχιλίοις ἐψηφίσαντο τὰ πράγματα παραδῆναι· εἶναι δὲ αὐτῶν, ὅποσοι ὄπλα παρέχονται. καὶ μισθὸν μηδένα φέρειν μηδεμιᾷ ἀρχῇ· εἰ δὲ μὴ, ἐπάρατον ἐποίησαντο. ἐγίγνοντο δὲ καὶ ἄλλαι ὕστερον πυκναὶ ἐκκλησίαι, ἀφ' ὧν καὶ νομοθέτας

καὶ τᾶλλα ἐψηφίσαντο ἐς τὴν πολιτείαν. καὶ ἔχ ἥκιστα δὴ τὸν πρῶτον χρόνον ἐπὶ γε ἐμῷ Αθηναῖοι φαίνονται εὖ πολιτεύσαντες. μετρία γὰρ ἢ τε ἐς τὸς ὀλίγους καὶ τὸς πολλὰς ζυγκρασις ἐγένετο. καὶ ἐκ πονηρῶν τῶν πραγμάτων γενομένων τῷτο πρῶτον ἀνῆνεγκε τὴν πόλιν. ἐψηφίσαντο δὲ καὶ Αλκιβιάδην καὶ ἄλλους μετ' αὐτῷ κατιέναι. καὶ παρὰ τε ἐκείνων καὶ παρὰ τὸ ἐν Σάμῳ στρατόπεδον πέμψαντες, διεκελεύοντο ἀνδράπτεσθαι τῶν πραγμάτων.

Ζ΄. Ἐν δὲ τῇ μεταβολῇ ταύτῃ εὐθὺς οἱ μὲν περὶ τὸν Πείσανδρον καὶ Αλεξικλέα, καὶ ὅσοι ἦσαν τῆς ὀλιγαρχίας μάλιστα, ὑπεξέρχονται ἐς τὴν Δεκέλειαν. Ἀρίσταρχος δὲ αὐτῶν μόνος (ἔτυχε γὰρ καὶ στρατηγῶν) λαβὼν κατὰ τάχος τοξότας τινὰς τὸς βαρβαρωτάτους, ἐχώρει πρὸς τὴν Οἰνόην. ἦν δὲ Αθηναίων ἐν μεθορίοις τῆς Βοιωτίας τείχος. ἐπολιόρκην δ' αὐτὸ διὰ θυμ-

bus et legumlatores, et caetera ad reipublicae administrationem pertinentia constituerunt. Atque initio quidem (meo saltem iudicio) Athenienses rempublicam non parum commode videntur administrasse. Nam utriusque factionis, paucorum et multitudinis, in unam redactae, moderatum existit temperamentum. Hoc autem primum civitatem ob res adversas afflictam erexit. Deceverunt etiam Alcibiadem, caeterosque, qui cum eo erant, *in patriam* revocandos. Quate cum ad illum, tum ad exercitum, qui Sami erat, misso *nuntio*, res capeffere, iusserunt.

98. In hac autem *rerum* mutatione statim Pisander, et Alexicles cum suis, et qui praecipui erant e paucorum dominatu, in Deceleam se subduxerunt. Solus autem ex illis Aristarchus (adhuc enim dux erat) repente sumtis aliquot sagittariis, qui erant maxime barbari, ad Oenoen contendit. Erat autem Atheniensium munitio in Boeotiae confiniis *sita*. Corinthii autem, volun-

tarii quique Boeotis accitis, eam obsidebant, propter suorum ex Decelea se recipientium cladem, caedemque *factam ab Atheniensibus egressis* ex Oenoë. Aristarchus igitur colloquio cum ipsis habito, eos decepit, qui apud Oenoe erant, dicens eos quoque, qui in urbe erant, de caeteris *rebus* cum Lacedaemoniis transegisse, et oportere ipsos quoque locum illum Boeotis tradere. His enim conditionibus compositionem *factam dicebat*. Illi vero, cum *ipsi* ut duci fidem habuissent, et prorsus ignari essent, quod obsiderentur, fide publica interposita *illinc* exierunt. Hoc igitur modo captam Oenoe Boeoti receperunt; et Athenis paucorum dominatus *sublatus est*, et feditio cessavit.

99. Per eadem hujus aestatis tempora, Peloponnesii quoque, qui Mileti erant, cum a nullo illorum, quibus a Tissapherne tunc, quum Aspendum petiit, negotium datum fuerat, stipendium *ipsis* daretur, cum etiam neque Phoenissae naves, neque Tissaphernes ullo modo veniret, et Philippus, qui cum

φορὰν σφίσιν ἐκ τῆς Οἰνός γεγνομένην ἀνδρῶν ἐκ Δεκελείας ἀναχωρήνων διαφθορᾶς οἱ Κορίνθιοι, ἐθελοντῆδὸν προσκαλέσαντες τὸς Βοιωτᾶς. κοινολογησάμενος ἔν αὐτοῖς ὁ Αῤῖσαρχος, ἀπατᾷ τὸς ἐν τῇ Οἰνῇ, λέγων ὡς καὶ οἱ ἐν τῇ πόλει τᾶλλα ζυμβεβήκασι Λακεδαιμονίοις, καὶ κείνους δεῖ Βοιωτοῖς τὸ χωρίον παραδῶναι· ἐπὶ τούτοις γὰρ ζυμβιβάσθαι. οἱ δὲ, πιστεύσαντες ὡς ἀνδρὶ στρατηγῷ, καὶ ἔκ εἰδότες ἑδὲν, διὰ τὸ πολιορκεῖσθαι, ὑπόσπονδοι ἐξέρχονται. τέτρω μὲν τῷ τρόπῳ, Οἰνὴν τε ληφθεῖσαν Βοιωτοὶ κατέλαβον, καὶ ἡ ἐν ταῖς Αθῆναις ὀλιγαρχία καὶ στάσις ἐπαύσατο.

4Θ'. Ὑπὸ δὲ τὸς αὐτοῖς χρόνοις τοῦ θέρους τέτρε καὶ οἱ ἐν τῇ Μιλήτῳ Πελοποννήσιοι, ὡς τροφὴν τε ἑδεῖς ἐδίδου τῶν ὑπὸ Τισαφέρους τότε ὅτε ἐπὶ τὴν Ασπενδον παρήει προσταχθέντων, καὶ αἱ Φοίνισαι νῆες ἑδὲ ὁ Τισαφέρνης περ ἦκων, ὅ, τε Φίλιππος ὁ ζυμπεμφθεὶς αὐτῷ, ἐπεσάλλει

Μινδάρῳ τῷ ναυάρχῳ, καὶ ἄλλος Ἴπποκράτης ἀνὴρ Σπαρτιάτης, καὶ ὢν ἐν Φασήλιδι, ὅτι ἔτε αἱ νῆες παρέσθιντο, πάντα τε ἀδικῶντο ὑπὸ Τιοσαφέρους, Φαρνάβαζος τε ἐπεκαλεῖτο αὐτὸς, καὶ ἦν πρόθυμος, κομίσας τὰς ναῦς, καὶ αὐτὸς τὰς λοιπὰς ἔτι πόλεις τῆς ἑαυτῷ ἀρχῆς ἀποσηῆσαι τῶν Αθηναίων, ὥσπερ καὶ ὁ Τιοσαφέρους, ἐλπίζων πλέον τι χήσειν ἀπ' αὐτῷ. ἔτω δὴ ὁ Μίνδαρος πολλῷ κόσμῳ, καὶ ἀπὸ παραγγέλματος αἰφνιδίως, ὅπως λάθοι τὸς ἐν Σάμῳ, ἄρας ἀπὸ τῆς Μιλήτης ναυσὶ τρισὶ καὶ ἑβδομήκοντα, ἔπλει ἐπὶ τὸν Ἑλλησποντον. πρότερον δὲ ἐν τῷ αὐτῷ θέρει τῷδε ἑκατάδεκα εἰς αὐτὸν νῆες ἐπέπλευσαν, καὶ τῆς Χερρόνησος τὸ μέρος κατέδραμον. χειμαδαῖς δὲ ἀνέμῳ καὶ ἀναγκαδαῖς καταίρει εἰς τὴν Ἰκαρον, καὶ μείνας ἐν αὐτῇ ὑπὸ ἀπλοίας πέντε ἢ ἑξ ἡμέρας, ἀφικνεῖται εἰς τὴν Χίον.

ρ'. Ὁ δὲ Θράσυλλος ἐκ τῆς Σάμου,

ipso missus fuerat, Mindaro navarcho scripsisset, et alius Hippocrates, vir Spartanus, et qui apud Phaselidem erat, *idem ei scripsisset*, neque classem illam venturam esse, et res omnes *Peloponnesiacas* a Tissapherne injuste labefactari, ipsosque a Pharnabazo acciri, eumque paratum esse naves *ad eos* adducere, et caeteras suae provinciae civitates ad defectionem ab Atheniensibus faciendam compellere, quemadmodum et Tissaphernes *fecisset*, quod ex hac re commodum aliquod se percepturum speraret: sic igitur Mindarus militari disciplina accurate servata, et profectioe subito indicta, ut lateret hostes, qui Sami erant, cum tribus et septuaginta navibus Mileto solvens, in Hellespontum navigavit. Illuc autem prius per hanc eandem aestatem *aliae* sexdecim naves *illi regioni* bellum illaturae iverant, et quandam Cherronesi partem incurfionibus infestaverant. Sed tempestate jactatus, ad Icarum appellere coactus est. Cum autem propter navigandi difficultatem illic quinque sexve dies moratus fuisset, Chium pervenit.

100. Thrasyllus vero, cum ipsum Mi-

leto discessisse intellexisset, ipse quoque cum quinque et quinquaginta navibus Samo discessit, properans ne ille ocius in Hellespontum ingrederetur. Sed cum audisset *Mindarum* apud Chium esse, cum etiam existimasset ipsum illic subseffurum, speculatores quidem et in Lesbo et in opposita continente collocavit, ne naves illae, si forte aliquo proficiscerentur, *ipsum* laterent. Ipse vero cum classe Methymnam profectus, farinam et caetera necessaria apparari iussit, ut, si major mora fieret, ex Lesbo Chium infesta classe petiturus. Simul etiam (Erefsus enim a Lesbo defecerat) volebat adversus eam profectus, si posset, expugnare. Nam Methymnaeorum exfules, qui non minimae auctoritatis erant, cum ad quinquaginta gravis armaturae milites, qui amicitiae causa eos sequuti fuerant, Cuma transportassent, et e continente alios mercede conduxissent, cunctis ad trecentos, Anaxarcho Thebano propter cognationem duce delecto, Methymnam primum adorti

ἐπειδὴ ἐπύθετο αὐτὸν ἐκ τῆς Μιλήτης
ἀπηρκότα, ἔπλει καὶ αὐτὸς ναυσὶ πέντε
καὶ πεντήκοντα, ἐπειγόμενος μὴ φθάσῃ ἐς
τὸν Ἑλλήσποντον ἐσπλεύσας. αἰσθόμε-
νος δὲ ὅτι ἐν τῇ Χίῳ εἴη, καὶ νομίσας αὐ-
τὸν καθέξειν αὐτῷ, σκοπὸς μὲν κατεσῆ-
σατο καὶ ἐν τῇ Λέσβῳ καὶ ἐν τῇ ἀντιπέρας
ἠπείρῳ, εἰ ἄρα ποὶ κινῶντο αἱ νῆες, ὅπως
μὴ λάθοιεν. αὐτὸς δὲ ἐς τὴν Μήθυμναν
παραπλεύσας, ἄλφιτά τε καὶ τὰ ἄλλα
ἐπιτήδεια παρασκευάζειν ἐκέλευσεν, ὥς,
ἣν πλείων χρόνος γίγνηται, ἐκ τῆς Λέσβου
τὸς ἐπίπλους τῇ Χίῳ ποιησόμενος. ἅμα
δὲ, Ερεσὸς γὰρ τῆς Λέσβου ἀφεισθήκει, ἐβί-
λετο ἐπ' αὐτὴν πλεύσας, εἰ δύναίτο, ἐξε-
λεῖν. Μήθυμναίων γὰρ ἔχ' οἱ ἀδυνατώ-
τατοι Φυγάδες, διακομίσαντες ἐκ τῆς Κύ-
μης προσέλαιρις ὅπλιντας ὡς πεντήκοντα,
καὶ τῶν ἐκ τῆς ἠπείρου μισθωσάμενοι, ζύμ-
πασιν ὡς τριακοσίοις, Ἀναξάρχῃς Θηβαίῃς
κατὰ τὸ συγγενὲς ἡγεμένους, προσέβαλον

πρώτη Μηθύμνη· καὶ ἀποκρυσθέντες τῆς
 πείρας διὰ τὰς ἐκ τῆς Μιτυλήνης Αθηναί-
 ων Φρυγῆς προελθόντας, αὐθις ἔξω μάχῃ
 ἀπωθέντες, καὶ διὰ τῷ ὄρεσι κομιοθέντες,
 ἀφισῶσι τὴν Ερεσόν. πλεύσας ἔν ὃ Θρά-
 συλλος ἐπ' αὐτὴν ναυσὶ διανοεῖτο προσβο-
 λὴν ποιῆσαι. προαφικνόμενος δὲ αὐτόσε
 ἦν καὶ Θρασύβουλος πέκτε ναυσὶν ἐκ τῆς
 Σάμου, ὅτε ἠγγέλθη αὐτοῖς ἡ τῶν Φυγά-
 δων αὐτῇ διάβασις. ὑπερήσας δὲ, ἐπὶ τὴν
 Ερεσὸν ἐλθὼν, ἐφώρμει. προσεγένοντο δὲ
 καὶ ἐκ τῷ Ἑλλησπόντῃ τινὲς δύο νῆες ἐπ'
 αἷμα ἀνακομιζόμεναι, καὶ Μηθυμναῖαι· καὶ
 αἱ πᾶσαι νῆες παρῆσαν ἐπὶ αὐτὴν καὶ ἐξήκοντα,
 ἀφ' ὧν τῷ στρατεύματι παρεσκευάζοντο,
 ὡς κατὰ κράτος μηχαναῖς τε καὶ παντὶ
 τρόπῳ, ἦν δύνωνται, αἰρήσοντες τὴν Ερε-
 σόν.

ρα'. Ὁ δὲ Μίνδαρος ἐν τῷ τόπῳ, καὶ αἱ ἐκ
 τῆς Χίου τῶν Πελοποννησίων νῆες, ἐπισι-
 τισάμεναι δυσὶν ἡμέραις, καὶ λαβόντες παρὰ

fuerant: sed de eo conatu dejecti propter Atheniensium praesidium *adversus eos* Mitylene progressum, rursus proelio extra *urbem ab eodem praesidio* repulsi, et per montem itinere facto, Ereffum ad defectionem compulerunt. Thrasyllus igitur adversus eam cum tota classe profectus, *eam* aggredi statuebant. Sed et Thrasybulus cum quinque navibus e Samo ante *ipsius adventum* illuc profectus fuerat, cum de hoc exsulum trajectu nuntius ipsis allatus fuisset. Sed cum serius *eo* venisset, *nec ipsos exsules assequutus fuisset*, adversus Ereffum profectus, stationem contra *eam* habebat. Accessere praeterea duae quaedam naves ex Hellesponto domum redeunt, et Methymnaeae. Naves autem universae, quae *tunc illic* aderant, erant numero septem et sexaginta, ex quibus milites sumserunt, et se praeparare coeperunt, ut Ereffum et machinis et quavis ratione, si possent, expugnarent.

101. Interea vero Mindarus, et Peloponnesiorum naves ex Chio profectae, cum duorum dierum cibaria sumsisissent, et singuli

milites a Chiis accepissent tres tessaracostas Chias, tertio die ex Chio solventes in altum vela fecerunt, ne inciderent in naves, quae ad Ereffum stabant, sed a sinistra Lesbum habentes, in continentem navigarunt. Cum autem ad *agri* Phocaici portum in Cratereis *situm* appulissent, et prandium *ibi* summis-
sent, *oram* Cumanam praetervecti coenave-
runt in Arginusis, quae sunt in continente
e regione Mitylenes. Hinc autem, cum ad-
huc nox esset intempesta, praetervecti, et
ad Harmatuntem in continente e regione
Methymnae *sitam* profecti, sumto prandio,
celeriter praetervecti Lectum et Larissam
et Hamaxitum, et *alia* illius regionis oppi-
da, ad Rhoetium, etiam quod est Helles-
ponti, ante mediam noctem pervenerunt.
Harum autem navium nonnullae et ad Si-
geum, et ad alia illius regionis loca appule-
runt.

102. Athenienses vero, qui apud Sestum
erant cum duodeviginti navibus, postquam
et ipsi speculatores ignibus sublati *hostilis*

τῶν Χίων τρεῖς τεσσαρακοσὰς ἑκατος-
 Χίας, τῇ τρίτῃ διὰ ταχέων ἀπαίρουν
 ἐκ τῆς Χίῃς πελάγαι, ἵνα μὴ περιτύχωσι
 ταῖς ἐν τῇ Ερεσῶ ναυσὶν, ἀλλὰ ἐν ἀρι-
 σερᾷ τὴν Λέσβον ἔχοντες, ἐπλεον ἐπὶ τὴν
 ἡπειρον. καὶ προσβαλόντες τῆς Φωκαίδος
 εἰς τὸν ἐν Κρατερείοις λιμένα, καὶ ἀριστο-
 ποιησάμενοι, παραπλεύσαντες τὴν Κύ-
 μαϊαν δειπνοποιῶνται ἐν Ἀργινέσσαις τῆς
 ἡπέρας, ἐν τῷ ἀντιπέρας τῆς Μιτυλήνης.
 ἐντεῦθεν δὲ ἔτι πολλῆς νυκτὸς παραπλεύ-
 σαντες, καὶ ἀφικόμενοι τῆς ἡπέρας εἰς Ἀρμα-
 τῦντα καταντικρὺ Μηθύμνης, ἀριστοποιη-
 σάμενοι, διὰ ταχέων παραπλεύσαντες
 Λέκτον καὶ Λάρισαν καὶ Ἀμαξιτὸν, καὶ τὰ
 ταύτῃ χωρία, ἀφικνῶνται εἰς Ῥοίτιον ἥδη
 τῇ Ἑλλησπόντῃ, πρῶτον μὲσων νυκ-
 τῶν. εἰσὶ δ' αὖ τῶν νεῶν καὶ εἰς Σίγειον
 κατῆραν, καὶ ἄλλοσε τῶν ταύτῃ χωρίων.

ρβ'. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἐν τῇ Σησῶ δυοῖν
 δεξάσαις εἴκοσι ναυσὶν ὄντες, ὥς αὐτοῖς οἱ

τε Φρυκτωροὶ ἐσήμαινον, καὶ ἠΐθ' ἴδανοντο τὰ
 πυρὰ ἐξαίφνης πολλὰ ἐν τῇ πολεμίᾳ φα-
 νέντα, ἔγνωσαν ὅτι ἐσπλέεσιν οἱ Πελο-
 ποννήσιοι. καὶ τῆς αὐτῆς ταύτης νυκτὸς
 ὥς εἶχον τάχως ὑπομίζαντες τῇ Χερρόνῃ-
 σῳ, παρέπλεον ἐπ' Ελαιῶντος, βεβλόμενοι
 ἐκπλεῦσαι ἐς τὴν εὐρυχωρίαν τὰς τῶν
 πολεμίων ναῦς. καὶ τὰς μὲν ἐν Αἰγύῳ ἐκ-
 καίδεκα ναῦς ἔλαθον, προειρημένης φυλα-
 κῆς τῷ φιλίῳ ἐπίπλῳ, ὅπως αὐτῶν ἀνα-
 κῶς ἔξουσιν, ἣν ἐκπλέωσι· τὰς δὲ μετὰ τῷ
 Μινδάρῳ ἅμα τῇ ἑῷ κατιδόντες, τὴν δίωξιν
 εὐθὺς ποιεῖμενοι, ὃ φθάνουσι πᾶσαι, ἀλλ'
 αἱ μὲν πλείους ἐπὶ τῆς ἡπείρου καὶ Δήμου
 διέφυγον, τέσσαρες δὲ τῶν νεῶν αἱ ὕψαται
 πλέουσai, καταλαμβάνονται παρὰ τὸν
 Ελαιῶντα. καὶ μίαν μὲν, ἐποκείλασαν
 κατὰ τὸ ἱερόν τῷ Πρωτεσιλάῳ, αὐτοῖς
 ἀνδράσι λαμβάνουσι, δύο δὲ ἑτέρας, ἀνευ
 τῶν ἀνδρῶν· τὴν δὲ μίαν πρὸς τῇ Ἰμβρῳ
 κενὴν κατακαίουσι.

classis adventum ipsis significaverunt, et *ipsi* multos ignes in hostili agro repente collucescentes conspexerunt, Peloponnesios in *Hellespontum* ingredi cognoverunt. Quamobrem hac ipsa nocte, celeritate quanta maxima potuerunt, maritimam Chersonesi oram legentes, ad Elaeuntem praetervecti contenderunt, quod hostium classem in apertum mare navigantes vitare vellent. Et illas quidem sexdecim *Peloponnesiorum* naves, quae ad Abydum erant, latuerunt, quamvis ab amica *suorum* classe praemonitae fuissent, ut ipsos *Athenienses* diligenter observarent, si ex sua statione exirent. Cum autem *Athenienses* primo statim diluculo illas naves, quae cum Mindaro erant, conspexissent, et e vestigio *Peloponnesii* naves hostiles insequi coepissent, non omnes quidem hostium naves ocius evaserunt, sed pleraeque in continentem et in Lemnum diffugerunt; at quatuor naves, quae postremae navigabant, prope Elaeuntem interceptae fuerunt. Atque *Peloponnesii* unam quidem hostium navem, ad Protefilai delubrum impactam, cum ipsis hominibus ceperunt, et duas alias sine viris: unam etiam vacuum ad Imbrum combusserunt,

103. Postea vero conjunctis et iis, *quas* ex Abydo *secum duxerant*, et aliis cum universis, sex et octoginta, hoc ipso die Elaeuntem oppugnaverunt: sed cum *haec* dedicationem facere noller, Abydum redierunt. Athenienses vero a *suis* speculatoribus frustrati, et existimantes hostium classem nequaquam clam se praeterituram: sed per otium, moenia oppugnantes, postquam *hostes advenisse* cognoverunt, protinus omissa Ereffo celeriter in Hellespontum ad opem *loco periclitanti* ferendam accurrerunt. Ducas autem Peloponnesiorum naves ceperunt, quae, tunc in hostibus audacius persequendis in altum provectae, in ipsos inciderant. Postero die Elaeuntem profecti, stationem *illic* habuerunt, et ex Imbro *naves*, quotquot *eo* confugerant, receperunt, et quinque dies in proelii navalis apparatu consumserunt.

104. Postea vero navale proelium hoc modo commiserunt. Athenienses *quidem* acie in cornu instructa, ipsam oram lege-

ργ'. Μετὰ δὲ τῷτο, ταῖς τε ἐξ Αἰῶδος
 ζυμμιγείσαις καὶ ταῖς ἄλλαις συμπάσαις
 ἐξ καὶ ὀγδοήκοντα πολιορκήσαντες Ελαι-
 ᾶντα ταύτην τὴν ἡμέραν, ὡς ὁ προσεχώ-
 ρει, ἀπέπλευσαν εἰς Αἰῶδον. οἱ δὲ Αἰθ-
 ναῖοι, ψευδοθέντες τῶν σκοπῶν, καὶ ἔχοντες ἂν
 οἴομενοι σφᾶς λαθεῖν τὸν παράπλευρον τῶν
 πολεμίων νεῶν, ἀλλὰ καθ' ἡσυχίαν τει-
 χομαχῶντες, ὡς ἠοῦντο, εὐθὺς ἀπολι-
 πόντες τὴν Ερεσὸν, κατὰ τάχος ἐβοήθουν
 εἰς τὸν Ἑλλήσποντον καὶ δύο τε ναῦς τῶν
 Πελοποννησίων αἰρῶσιν, αἱ πρὸς τὸ πέλα-
 γος τότε θρασύτερον ἐν τῇ διώξει ἀπά-
 ρασαι, περιέπεσον αὐτοῖς. καὶ ἡμέρα ὕψε-
 ρον ἀφικόμενοι, ὁρμίζονται εἰς τὸν Ελαιῶνα,
 καὶ τὰς ἐκ τῆς Ἰμβρου ὅσαι κατέφυγον κο-
 μίζονται· καὶ εἰς τὴν ναυμαχίαν πέντε
 ἡμέρας παρεσκευάζονται.

ρδ'. Μετὰ δὲ τῷτο ἐναυμάχων τρόπῳ
 τοιῷδε. οἱ Αἰθναῖοι παρέπλεον ἐπὶ κέρως
 ταξάμενοι παρ' αὐτὴν τὴν γῆν, ἐπὶ τῆς

Σηϛ· οἱ δὲ Πελοποννήσιοι, αἰσθόμενοι ἐκ
 τῆς Αἰύδης, ἀντανῆγον καὶ αὐτοί. καὶ ὥς
 ἔγνωσαν ναυμαχήσοντας, παρέτεινον τὸ
 κέρας, οἱ μὲν Αθηναῖοι παρὰ τὴν Χερσόνη-
 σον, ἀρξάμενοι ἀπὸ Ἰδάκης μέχρι Ἀρρίανων,
 νῆες ἑξ καὶ ὀγδοήκοντα· οἱ δ' αὖ Πελοποννή-
 σιοι, [ὥς] ἀπὸ Αἰύδης μέχρι Δαρδάνης, νῆες
 ὀκτὼ καὶ ἑξήκοντα. κέρας δὲ τοῖς μὲν Πε-
 λοποννησίοις εἶχον, τὸ μὲν δεξιὸν Συρακέ-
 σιοι, τὸ δ' ἕτερον αὐτὸς Μίνδαρος, καὶ τῶν
 νεῶν αἱ ἄριστα πλέεσαι· Αθηναίοις δὲ τὸ
 μὲν ἀρισερὸν Θρασύλλος, ὁ δὲ Θρασύβη-
 λος τὸ δεξιόν· οἱ δὲ ἄλλοι στρατηγοί, ὥς
 ἕκαστοι διετάζαντο. ἐπειγομένων δὲ τῶν
 Πελοποννησίων πρότερόν [τε] ζυμμίξαι,
 καὶ κατὰ μὲν τὸ δεξιὸν τῶν Αθηναίων ὑπερ-
 χόντες αὐτοὶ τῷ εὐωνύμῳ, ἀποκλείσαι τῷ
 ἔξω αὐτὰς ἐκπλεῖν, εἰ δύναιντο, κατὰ δὲ τὸ
 μέσον, ἐξῶσαι πρὸς τὴν γῆν, ἔχ' ἑκάς θσαν,
 οἱ Αθηναῖοι γνόντες, ἥ μὲν ἐβόλοντο ἀπο-
 φράξασθαι αὐτὰς οἱ ἐναντίοι, ἀντεπεζῆ-

bant, Sestum versus *navigantes*: Peloponnesii vero, cum *illorum adventum* ex Abydo cognovissent, et ipsi obviam *illis* prodierunt. Postquam autem *utrique* navale proelium commissum iri animadverterunt, cornua *classis* exporrexerunt: Athenienses quidem, juxta Chersonesum, initio ducto ab Idaco usque ad Arrhiana, navibus sex et octoginta: Peloponnesii vero contra, ab Abydo usque ad Dardanium, navibus octo et sexaginta. Apud Peloponnesios autem cornu tenebant, dextrum quidem Syracusani; alterum vero ipse Mindarus, et velocissimae quaeque naves; at apud Athenienses, sinistrum quidem Thrasyllus, Thrasybulus vero dextrum; caeteri vero duces in assignato quique loco steterunt. Cum autem Peloponnesii initium configendi facere properarent, et dextrum quidem Atheniensium cornu ipsi suo sinistro superare, ac illos extrinsecus prodeundi facultate, si possent, intercludere *maturarent*, medium vero *agmen* ad terram non procul distantem propellere *studerent*, Athenienses hac re cognita, qua quidem parte adversarii ipsos intercludere

volebant, obviam *illis* prodierunt, et navigationis *celeritate illos* superabant: at sinistrum ipsorum *cornu* promontorium, quod Cynossēma appellatur, jam superaverat. Hoc autem modo medium *ipsorum agmen*, ex infirmis ac dissipatis navibus constabat, praesertim quod *Athenienses* minorem numerum haberent, et locus ille, qui circa Cynossēma erat, acutum et angularem ambitum haberet, ita ut ea, quae in ulteriore illius parte fiebant, *ab his* conspici non possent.

105. Peloponnesii igitur, impressione in medium facta, naves Atheniensium in siccum propulerunt, et in terram exscenderunt proelio longe superiores. Neque vero *huic* medio *navium agmini* succurrere poterant, aut a dextro, qui cum Thrasylulo erant, propter navium in ipsos ingruentium multitudinem, aut a sinistro, qui cum Thrasyllo erant. Nam propter illud promontorium, quod Cynossēma appellatur, *res ab ipsis* cerni non poterat, simul etiam Syracusani, et caeteri, qui non pauciores numero post ipsos in acie stabant, illos prohibebant:

γον, καὶ περιεγίγνοντο τῷ πλῶ. τὸ δ' εὐώ-
 νυμον αὐτοῖς ὑπερεβεβλήκει ἤδη τὴν ἄκραν,
 ἢ Κυνὸς σῆμα καλεῖται. τῷ δὲ μέσῳ, τοῖς-
 τε Συμβαίνοντος, ἀσθενέσι καὶ διεσπασμέ-
 ναις ταῖς ναυσὶ καθίσαντο, ἄλλως τε καὶ
 ἐλάσσοσι χρώμενοι τὸ πλῆθος, καὶ τῷ χω-
 ρίῳ τῷ περὶ τὸ Κυνὸς σῆμα ὀξεῖαν καὶ γω-
 νιώδη τὴν περιβολὴν ἔχοντος, ὥστε τὰ ἐν
 τῷ ἐπέκεινα αὐτῷ γιγνόμενα μὴ κάτοπτα
 εἶναι.

ρέ. Προσπεσόντες ἔν οἱ Πελοποννήσιοι
 κατὰ τὸ μέσον, ἐξέωσάν τε ἐς τὸ ξηρὸν
 τὰς ναῦς τῶν Αθηναίων, καὶ ἐς τὴν γῆν
 ἐπέξέβησαν, τῷ ἔργῳ πολὺ περιχόντες.
 ἀμύναι δὲ τῷ μέσῳ ἔθ' οἱ περὶ τὸν Θρα-
 σύβηλον ἀπὸ τῷ δεξιῷ ὑπὸ πλῆθους τῶν
 ἐπικειμένων νεῶν ἐδύναντο, ἔθ' οἱ περὶ τὸν
 Θράσυλλον ἀπὸ τῷ εὐωνύμῳ. ἀφανές τε
 γὰρ ἦν διὰ τὴν ἄκραν τὸ Κυνὸς σῆμα, καὶ
 ἅμα οἱ Συρακόσιοι, καὶ οἱ ἄλλοι ἐκ ἐλάσσης
 ἐπιεταγμένοι, εἶργον αὐτούς· πρὶν οἱ Πε-

λοπονήσιοι διὰ τὸ κρατήσαντες ἀδεῶς ἄλλοι ἄλλην ναῦν διώκειν, ἤρξαντο μέρει τινὶ σφῶν ἀτακτότεροι γενέσθαι. γνόντες δὲ οἱ περὶ τὸν Θρασύβηλον τὰς ἐπὶ σφίσι ναῦς ἐπεχέσας, παυσάμενοι τῆς ἐπεξαγωγῆς ἤδη τῷ κέρως, καὶ ἐπαναστρέφαντες, εὐθὺς ἡμύνοντό τε καὶ τρέπουσιν καὶ τὰς κατὰ τὸ νικῆσαν τῶν Πελοποννησίων μέρος ὑπολαβόντες πεπλανημένας, ἔκοπτόν τε, καὶ ἐς φόβον τὰς πλείους ἀμαχεῖ καθίσασαν. οἱ τε Συρακούσιοι ἐτύγχανον καὶ αὐτοὶ ἤδη τοῖς περὶ τὸν Θράσυλλον ἐνδεδωκότες, καὶ μᾶλλον ἐς φυγὴν ὀρμήσαντες, ἐπειδὴ καὶ τὰς ἄλλας ἐώρων.

ρς'. Γεγενημένης δὲ τῆς τροπῆς, καὶ καταφυγόντων τῶν Πελοποννησίων πρὸς τὸν Πύδιον μάλισα πόλιμον τοπρῶτον, ὕστερον δὲ ἐς Ἀβυδὸν, ναῦς μὲν ὀλίγας ἔλαβον οἱ Ἀθηναῖοι (ξενὸς γὰρ ὢν ὁ Ἑλλήσποντος βραχείας τὰς ἀποφυγὰς τοῖς ἐναντίοις παρεῖχε) τὴν μέντοι νίκην ταύτην

donec Peloponnesii, dum victoria freti, secure alii aliam navem insequerentur, quaedam suae classis parte ordines solvere coeperunt. Thrasybulus autem, et qui cum eo erant, cum animadvertissent *hostium* naves sibi oppositas, *cursum* inhibere, omissa jam contentione circumagendi cornu, et conversi, confestim *eas* repellunt, ac in fugam vertunt. Illas autem *naves* nacti, quae in victrici Peloponnesiorum parte dispersae erant, ferire coeperunt, et *illarum* plerisque vel sine proelio terrorem incusserunt. Syracusani quoque et ipsi jam cesserant iis, qui cum Thrasyullo erant, et in fugam *eo* magis se conjecerunt, postquam alios etiam *fugere* viderunt.

106. Cum autem *hostes* in fugam versi fuissent, et Peloponnesii primum *quidem* ad flumen Pydium praecipue confugissent, deinde vero Abydum, Athenienses paucas *quidem illorum* naves ceperunt (Hellespontus enim, quod esset angustus, breviter hostibus effugia praebebat) hanc tamen navalis pro-

lli victoriam opportunissimam tunc obtinuerunt. Cum enim ad eum usque diem formidarent Peloponnesiorum classem, cum propter clades paulatim *acceptas*, tum etiam propter calamitatem, *quae ipsis* in Sicilia contigerat, *jam* et se ipsos accusare, et hostes in rebus nauticis jam magni-facere desierunt. Adversariorum tamen *has* naves ceperunt, Chias quidem octo, Corinthias vero quinque, et Ambracioticas binas, et totidem Boeoticas, Leucadiorum vero et Lacedaemoniorum et Syracusanorum et Pellenaeorum, singulas singulorum. Ipsi vero *Athenienses* quindecim naves amiserunt, Cum autem in promontorio, ubi erat Canis-sepulcrum, tropaeum statuissent, et naufragia ad se attraxissent, et hostibus cadavera fide publica interposita reddidissent, Athenas etiam victoriae nuntium triremi miserunt. Illi vero, *qui Athenis erant*, cum *haec* navis *eo* pervenisset, audita felicitate insperata, propter clades, quae et circum Euboeam et per seditionem nuper *ipsis* contigerant, vehementer animo confirmati sunt,

τῆς ναυμαχίας ἐπικαιροτάτην δὴ ἔχον. Φοβούμενοι γὰρ τέως τὸ τῶν Πελοποννησίων ναυτικόν, διὰ τε τὰ κατὰ βραχὺ σφάλματα, καὶ διὰ τὴν ἐν τῇ Σικελίᾳ ξυμφορὰν, ἀπηλλάγησαν τῷ σφᾶς τε αὐτὸς καταμέμφεσθαι, καὶ τὸς πολεμίους ἔτι ἄξιους τῷ ἐς τὰ ναυτικά νομίζειν. ναῦς μέντοι τῶν ἐναντίων λαμβάνουσι, Χίας μὲν ὀκτὼ, Κορινθίας δὲ πέντε, Ἀμπρακιώτιδας δὲ δύο, καὶ Βοιωτίας δύο, Λευκαδίων δὲ καὶ Λακεδαιμονίων καὶ Συρακυσίων καὶ Πελληναίων, μίαν ἐκάστων· αὐτοὶ δὲ πεντεκαίδεκα ναῦς ἀπολλύουσι. σῆσαντες δὲ τροπαῖον ἐπὶ τῇ ἄκρᾳ ἔ τὸ Κυνὸς σῆμα, καὶ τὰ ναυάγια προσαγαγόμενοι, καὶ τὸς νεκροὺς τοῖς ἐναντίοις ὑποσπόνδους ἀποδόντες, ἀπέσειλαν καὶ ἐς τὰς Αθήνας τριήρη ἄγγελον τῆς νίκης. οἱ δὲ, ἀφικομένης τῆς νεώς, καὶ ἀνέλπισον τὴν εὐτυχίαν ἀκέσαντες, ἐπὶ τε ταῖς περὶ τὴν Εὐβοίαν ἄρτι ξυμφοραῖς καὶ κατὰ τὴν σάσιν γεγεννημέναις πολὺ

296 ΘΟΥΚΥΔ. Η. ρζ'. ρή'.

ἐπερρώθησαν, καὶ ἐνόμισαν σφίσιν ἔτι δυνατὰ εἶναι τὰ πράγματα, ἣν προθύμως ἀντιλαμβάνωνται, περιγενέσθαι.

ρζ'. Μετὰ δὲ τὴν ναυμαχίαν ἡμέρᾳ τετάρτῃ ὑπὸ σπερδῆς ἐπισκευάσαντες τὰς ναῦς οἱ ἐν Σησιῶ Ἀθηναῖοι, ἐπέπλεον ἐπὶ Κύζικον ἀφεςηκυῖαν· καὶ κατιδόντες κατὰ Ἀρπάγιον καὶ Πρίαπον τὰς ἀπὸ τῆς Βυζαντίος ὀκτὼ ναῦς ὁρμέσας, ἐπιπλεύσαντες, καὶ μάχῃ κρατήσαντες τὰς ἐν τῇ γῇ, ἔλαβον τὰς ναῦς. ἀφικόμενοι δὲ καὶ ἐπὶ τὴν Κύζικον ἀτείχισον ὄσαν, προσηγάγοντο πάλιν, καὶ χρήματα ἀνέπραξαν. ἐπλευσαν δὲ ἐν τούτῳ καὶ οἱ Πελοποννήσιοι ἐκ τῆς Αἰύδος ἐπὶ τὸν Ελαιῶνα, καὶ τῶν σφετέρων νεῶν [τῶν] αἰχμαλώτων ὅσαι ἦσαν ὑγιεῖς ἐκομίσαντο, τὰς δὲ ἄλλας Ελαιῶσι κατέκαυσαν, καὶ εἰς τὴν Εὐβοίαν ἀπέπεμψαν Ἰπποκράτην καὶ Επικλέα κομίζοντας τὰς ἐκεῖθεν ναῦς.

ρή'. Κατέπλευσε δὲ ὑπὸ τὰς αὐτὰς

THUCYD. VIII. 107. 108. 297

et existimarunt res suas adhuc (si impigre
gas capefferent) superiores evadere posse.

107. Quarto autem post hoc navale
proelium die, Athenienses, qui apud Se-
stum erant, navibus properanter reſectis,
navigarunt adverſos Cyzicum, quae *ab ipsis*
defecerat. Conſpicati autem illas octo na-
ves, a Byzantio *reverſas*, quae ad Harpagi-
um et Priapum in ſtatione ſtabant, *illuc* in-
feſta claſſe proſecti, proelioque ſuperatis
iis, qui erant in terra, naves illas ceperunt.
Cum autem ad Cyzicum nullis muris mu-
nitam perveniſſent, *eam* rurfus in ſuam po-
teſtatem redegerunt, et pecunias *ab oppi-*
danis exegerunt. Interea vero et Pelopon-
neſi ex Abydo adverſus Eleuntem naviga-
runt, et ſuas naves captivas, quotquot erant
integrae, receperunt, (caeteras enim Elae-
uſii concremarant) et Hippocratem et Epi-
clem in Euboeam miſerunt, ut illas naves,
quae illic erant, illinc adducerent.

108. Per haec eadem tempora Alcibia-

des etiam cum illis tredecim navibus, *quas secum duxerat*, e Cauno et Phaselide Samum rediit, nuntians se Phoenissas naves avertisse, ne ad Peloponnesios irent, et effecisse, ut Tissaphernes in Atheniensium benevolentiam propensior esset quam ante. Instructis autem praeter eas, quas habebat, novem navibus, ingentem pecuniam ab Halicarnasseis exegit, et Con munire coepit. His autem peractis, *et* magistratibus ibi constitutis, Samum jam sub autumnum rediit. Et Tissaphernes, cum audisset Peloponnesiorum classem e Mileto in Hellespontum profectam, ex Aspendo solvens in Ioniam properavit. Dum autem Peloponnesii in Hellesponto essent, Antandrii (sunt autem Aeoles) gravis armaturae milites ex Abydo per montem Idam itinere pedestri clam deductos in urbem introduxerunt, quod ab Arfaco Persa, Tissaphernis praefecto, injuria afficerentur, qui Delios quoque (qui

χρόνος τέττες καὶ ὁ Αλκιβιάδης ταῖς τρισὶ
 καὶ δέκα ναυσὶν ἀπὸ τῆς Καύνης καὶ Φασή-
 λιδος εἰς τὴν Σάμον, ἀγγέλλων ὅτι τὰς τε
 Φοινίσας ναῦς ἀποτρέψειε Πελοποννη-
 σίοις ὥστε μὴ ἐλθεῖν, καὶ τὸν Τισαφέρνην
 ὅτι Φίλον πεποιήκοι μᾶλλον Αθηναίοις ἢ
 πρότερον. καὶ πληρώσας ναῦς ἑννέα πρὸς
 αἷς εἶχεν, Ἀλικαρνασέας τε πολλὰ
 χρήματα ἐξέπραξε, καὶ Κῶν ἐτείχιζε.
 ταῦτα δὲ πράξας, ἄρχοντας ἐν τῇ Κῷ
 καλασήσας, πρὸς τὸ μέλιπωρον ἤδη εἰς τὴν
 Σάμον κατέπλευσε. καὶ ὁ Τισαφέρνης
 ἀπὸ τῆς Ασπένδου, ὡς ἐπύθετο τὰς τῶν
 Πελοποννησίων ναῦς ἐκ τῆς Μιλήτης εἰς
 τὸν Ἑλλήσποντον πεπλευκυίας, ἀνα-
 ζεύξας ἤλαυνεν ἐπὶ τὰς Ἰωνας. ὄντων δὲ
 τῶν Πελοποννησίων ἐν τῷ Ἑλλησπόντῳ,
 Ἀντάνδριοι (εἰσὶ δὲ Αἰολεῖς) παρακομισά-
 μενοι ἐκ τῆς Αβύδου πεζῇ διὰ τῆς Ἰδης τῆ
 ὄρης ὀπλίτας, ἐσηγάγοντο εἰς τὴν πόλιν,
 ὑπὸ Ἀσάκῃ τῇ Πέρσῃ Τισαφέρνης ὑπάρ-

χς ἀδικέμενοι, ὅσπερ καὶ Δηλῖς τὸς Α-
 τραμύτιον οἰκήσαντας, ὅτε ὑπ' Αθηναίων
 Δήλος καθάρσεως ἔνεκα ἀνέστησαν, ἔχθραν
 προσποιησάμενος ἄδηλον, καὶ ἐπαγγείλας
 στρατιὰν αὐτῶν τοῖς βελτίστοις, ἐξαγαγὼν
 ὡς ἐπὶ Φιλίᾳ καὶ Ξυμμαχίᾳ, τηρήσας ἀρι-
 στοποιεμένους, καὶ περιστήσας τὸς ἑαυτῷ, κα-
 τηκόντισε. φοβέμενοι ὅν αὐτὸν διὰ τῷτο τὸ
 ἔργον μήποτε καὶ περὶ σφᾶς τι παρανομήσῃ,
 καὶ ἄλλα ἐπιβάλλοντος αὐτῷ ἃ φέρειν ἔκ
 ἡδύνατο, ἐκβάλλουσι τὸς φρενὲς αὐτῷ ἐκ
 τῆς ἀκροπόλεως.

ρθ'. Ὁ δὲ Τιοσαφέρνης, αἰσθόμενος καὶ
 τῷτο τῶν Πελοποννησίων τὸ ἔργον, καὶ ἔ-
 μόνον τὸ ἐν Μιλήτῳ καὶ Κνίδῳ (καὶ ἐνταῦθα
 γὰρ αὐτῷ ἐξεπεπλώκεσαν οἱ φρενοὶ) διαβε-
 βλήσθαι τε νομίσας αὐτοῖς σφόδρα, καὶ δεῖ-
 σας μὴ καὶ ἄλλο τι ἐπιβλάπτωσι, καὶ ἅμα
 ἀχθόμενος εἰ Φαρνάβαζος ἐξ ἐλάσσονος
 χρόνου καὶ δαπάνης δεξάμενος αὐτὸς, κλιρ-
 θώσει τι μᾶλλον τῶν πρὸς τὸς Αθηναίους,

Atramyttiam incolebant, quo tempore ab Atheniensibus, Deli lustrandae causa, suis sedibus pulsi fuerunt,) occulto odio diffimulato, et illorum praestantissimis quibusque indicta expeditione, per amicitiae ac societatis speciem eductos, cum *eos* praedentes observasset, ac suorum manu circumdedit, sagittis confixerat. Cum igitur *Antandrii* propter hoc facinus, ipsum formidarent, ac *vererentur*, ne quid *is* in se quoque aliquando scelerate perpetraret, cum etiam idem alia imponeret, quae ferre non poterant, ejus praesidium ex arce eiecerunt.

109. Tiffaphernes vero, cum hoc quoque Peloponnesiorum facinus audisset, nec id solum, quod in Mileto et Cnido fecerant (nam hinc etiam ipsius praesidia fuerant ejecta) existimans se insigni contumelia ab ipsis affectum fuisse, veritusque ne quo alio praeterea damno *se* afficerent, simul etiam aegre ferens, si Pharnabazus minore et tempore et sumtu conductis ipsis *Peloponnesiis* aliquid felicius adversus Athenienses gere-

ret, ad ipsos in Hellespontum proficisci statuit, ut expostularet de rebus, quas ad Antandrum gessissent, et crimina *sibi ab illis objecta* dilueret, ac de Phoenissis navibus aliisque *rebus*, quam honestissime se purgaret. Ac primum Ephesum profectus, Dianae sacrificium fecit. Quum autem hyems hanc aestatem insequuta finietur, primus etiam ac vicesimus annus finietur.

F I N I S.

πορεύεσθαι διανοεῖτο πρὸς αὐτὰς ἐπὶ τῇ
 Ἑλλησπόνῳ, ὅπως μέμψηαί τε τῶν περὶ
 τὴν Αντανδρον γεγεννημένων, καὶ τὰς διαβο-
 λὰς, καὶ περὶ τῶν Φονίῶν νεῶν καὶ τῶν
 ἄλλων ὡς εὐπρεπέστατα ἀπολογήσῃαι.
 καὶ ἀφικόμενος πρῶτον ἐς Εφεσον, θυσίαν
 ἐποίησατο τῇ Αρτέμιδι. ὅταν ὁ μὲν αὖτε
 τὸ θέρος χειμῶν τελευτήσῃ, ἐν καὶ εἰκοστὸν
 ἔτος πληρᾷται.

Τ Ε Λ Ο Σ.

